

© T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel Mùdùrlùđù

Eser Adı: Nehcî Dîvânı
Mùellifi: Besnili Mustafa Nehcî Dede
Hazırlayan: Üzeyir Aslan
Yayın Yılı: 2017
ISBN: 978-875-17-3637-6
Ana Yayın Numarası: 3372
Kùltür Eserleri Dizisi-512

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

MUSTAFA NEHCÎ DEDE
DİVAN

Hazırlayan
Dr. Üzeyir ASLAN

Ankara
2017

KISALTMALAR

A	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları Nu. 111/1
age.	adı geçen eser
agy.	adı geçen yazar
AH	Medine Arif Hikmet Bey Kütüphanesi Nu. 198/811
bk.	bakınız
bl.	bölüm(ü)
bs.	baskı
C.	cilt
D.	Divan
DEİS	Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Bk. Kaynaklar bl.
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
doğ.	doğum(u)
F.	Ferd
G.	Gazel
h.	hicrî
H.z.	Hazret(i)
h.zl.	hazırlayan(lar)
IRCICA	İslâm, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
İKTYDK	İstanbul Kitaplıkları Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu, Bk. Kaynaklar bl.
İTS	<i>İslâmî Terimler Sözlüğü</i> , Bk. Kaynaklar bl. Hasan AKAY.
K.	Kaside
k.	kıt'a
Kt.	Kıt'a-yı kebire
Ktp.	Kütüphane(si)
L.	Lügaz
m.	milâdî
M.	Muamma
mad.	maddesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MK	Millet Kütüphanesi Ali Emiri Şeriye Nu. 1110

Nu.	Numara(sı)
öl.	ölüm(ü)
P	Paris Bibliothèque Nationale Nu. 1192
Pakalın	Bk. Kaynaklar bl.
R.	Ruba'î
s.	sayfa
S.	Sayı
T	İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine Nu. 934
TATAV	Tarih ve Tabiat Vakfı
Tb.	Terci'-bend
TDEA	Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Bk. Kaynaklar bl. Dergâh TDEA
TTS	<i>Tasavvuf Terimleri Sözlüğü</i> , Bk. Kaynaklar bl. Süleyman ULUDAĞ.
TY.	Türkçe yazmalar
Ü ₁	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY Nu. 2929
Ü ₂	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY Nu. 188
Ü ₃	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY Nu. 780
vd.	ve diğerleri
vs.	ve saire
yk.	yaprak
yz.	yazılış(1)

NEHCİ, HAYATI VE ESERLERİ

1. Nehcî'nin Hayatı

1.1. Doğumu

Asıl adı Mustafa olan Nehcî, h. 14 Şa'ban 1025/m. 27 Ağustos 1616, Berat gecesini Adıyaman-Besni'de doğmuştur.¹ Künyesinden anlaşıldığı üzere babasının adı Himmet'tir.² Nehcî'nin soyu Hz. Hüseyin'e dayanmaktadır, yani "seyyid"tir.³

¹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 33^b. Burada Nehcî, doğum yeri olarak Maraş eyaletinin Besni kazasına bağlı Nefs-i Besni nahiyesini zikretmektedir. Nefs-i Besni için ayrıca bk. Mehmet Taşdemir (1999). *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadî Tarihi*. Ankara. 44.

² Nehcî, künyesini şu şekilde vermektedir: Mustafa Nehcî Dede İbn Seyyid Himmet el-Hüseyinî el-Halvetî el-Behesnî; Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 1^b, 33^b.

³ Nehcî hakkında bilgi veren *Tuhfe* dışındaki kaynaklar, onun "şerif", yani Hz. Hasan soyundan geldiğini kaydetmektedir: Safâ'î. *Nuhbetü'l-Âsâr Min-Fevâ'idü'l-Eş'âr*. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Tarih Nu. 771. yk. 440^a; Sâlim. *Tezkire-yi Şu'arâ* [Telifi: 1722]. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Tarih Nu. 766. yk. 424^b (ayrıca basılmıştır: [İstanbul] 1315. 687); Esrar Dede (2000). *Tezkire-yi Şu'arâ-yı Mevleviyye*. Hzl. İlhan Genç. Ankara. 505; Ali Enver (1309). *Semâhâne-yi Edeb*. İstanbul. 237; Mehmet Nail Tuman (2001). *Tuhfe-yi Nailî*. Hzl. Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı. C. II. Ankara. 1123; *İKTYDK* (1968). C. III. İstanbul. 623; *TDEA* (1990). C. VII. İstanbul: Dergah Yay. 10. (Adı, kütüphane kayıtlarına da "Şerif Nehcî" olarak geçmiştir, meselâ Bk. Mahmut Şarlı (2001). "Medine-yi Münevveredeki Ârif Hikmet Bey Kütüphanesinde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler". *İlmî Araştırmalar* 11: 99-112). Anılan bu kaynaklar aynı zamanda Nehcî'nin Mevlevî olduğunu da söylemektedir. Oysa o Halvetiyye tarikatının Cihangiriyye koluna mensuptur. Doğum yeri olarak Sâlim, Nesleb Kasabası; Esrar Dede ise Rumeli'de Belen Kasabası; Ali Enver, Nail Tuman, *İKTYDK* ve *Dergâh TDEA* Esrar Dede'nin verdiği bilgiyi tekrar eder, adını vermektedir. Şu kaynaklarda ise Nehcî'nin yalnız adı anılmaktadır: Âsım. *Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Nu. 1326. yk. 44^b (1 beytini örnek olarak vermektedir); Hasan Hulusî Efendi. *Tezkiretü'l-Müte'ahhirîn*. [Telifi: 1722]. Atatürk Kitaplığı. Nu. 111/2. yk. 61^a; Belîğ (1999). *Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. [Telifi: 1726]. Hzl. Abdülkerim Abdülkadiroğlu. Ankara. 497 (birkaç beytini örnek olarak vermektedir); Sadık Vicdanî (1268). *Tomâr-ı Turûk-ı Aliyyeden (Halvetîlik)*. Süleymaniye Kütüphanesi İzmirli İ. Hakkı. [İstanbul]. 94 (Yeni bs. (1995). *Tarikatlar ve Silsileleri, Melamiyye, Kadiriyye, Halvetiyye, Sofî ve Tasavvuf*. Hzl. İrfan Gündüz. İstanbul. 234); Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. I. İstanbul. 53; Halûk İpekten vd. (1988). *DEİS*. Ankara. 334; Haluk İpekten vd. (2002). *Şair Tezkireleri*. Ankara. 97, 106, 111, 115, 127.

1.2. Öğrenimi

Nehcî'nin küçük yaşlarından itibaren başlayan bir öğrenim hayatı olmuştur.⁴ Nerede okuduğuna ve hocalarının kimler olduğuna dair bilgi sahibi değiliz. Öğrenimini tamamladıktan sonra h. 1055/m. 1645'te resmî bir göreve tayin edilir.⁵

1.3. İstanbul'a gelişi

Nehcî, 28 Muharrem 1059/11 Şubat 1649 Çarşamba günü Besni'den hareket ederek 5 Rebi'ü'l-evvel 1059/19 Mart 1649 Cuma Üsküdar'a ulaşır. O gün, aynı zamanda nevrurdur. Ertesi gün İstanbul'a geçerek⁶ mülâzemet isteği ile Mehmed Bahâyî Efendî [öl. 1653]ye Farsça bir "subhiyye" terci'-bend sunar.⁷ Manzume her biri beş beyitten oluşan üç bendden meydana gelmektedir. Terci'-bendin 1. bendi aşağıdadır:

Mef 'û lü / me fâ 'i lün / fe 'û lün

Çün Ka'be şeref-resân-ı âlem
Bâ-fazl-ı be-fâzılân-ı âlem⁸

Âlem bedenest ü cân-ı cân ust
Hem âlem-i cân ü cân-ı âlem⁹

Sultân-ı memâlik-i ma'ânî
Tahrîr-i muhakkıkân-ı âlem¹⁰

Anbih ki ber âyî nâm-ı nîkû
Yâbî zi-mükerremân-ı âlem¹¹

Bâdâ be-dereş niyâz ü ikbâl
Çün Ka'be zi-mukbilân-ı âlem¹²

⁴ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 33^b.

⁵ D'de yer alan Kt. 41'den Nehcî'nin resmî bir görevde bulunduğu anlaşılmaktadır.

⁶ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^a. Mülâzemet, ücretsiz stajerliktir; bk. Mehmet Zeki Pakalın (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. II. İstanbul: MEB Yay. 611.

⁷ Kendisi manzumeye "terkib-bend" demektir; bk. Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^a.

⁸ [= Kabe gibi kâinata şeref ulaştırın, fazileti ile âlemin fâzıllarına şeref veren.]

⁹ [= Kâinat bir beden, ruhu ise onun ruhudur. Hem can âlemi ve hem de âlemin canıdır.]

¹⁰ [= Mana memleketlerinin sultanıdır, âlemin bilginlerinin hakkında yazı yazdığı kişidir.]

¹¹ [= En güzeli iyi ad bırakmaktır. Âlemin cömertlerinden olursan, bu olur.]

Tercî'-bendin üçüncü bendinin son üç beyti olan aşağıdaki beyitler ile:

În-debdebe-yi zuhûr-ı envâr
Ber-subh zi-âftâb ez-ânest¹³

Teşrîf-i cenâb-ı sadr-ı din-râ
Vey hem zi-heme mülâzımânest¹⁴

Bâdâ be-dereş niyâz ü ikbâl
Çün Ka'be zi-mukbilân-ı âlem¹⁵

mülâzemet isteğini dile getirir. Bu sırada Bahâyî Efendi henüz şeyhülislâm değildir. Manzumeyi uğur sayar, on beş gün sonra şeyhülislâm olunca da¹⁶ Nehcî'yi fetva teşrifi maddesinden mülâzemet kabul eder.¹⁷ Nehcî mülazemetini tamamlandıktan sonra Farsça bir gazeliyle dönemin Anadolu kazaskeri Hüsânzade Abdurrahman Efendiye müracat eder.¹⁸ Farsça gazel şöyledir:

Mej 'û lü / fâ 'i lâ tü / me fâ 'i lü / fâ 'i lün

Ey âftâb-ı hüsn turâ çâker âftâb
Âyînedâr-ı tûst felek derber âftâb¹⁹

Ez-şevk-ı tîg mihr-i tu her subh ber küned
Hûnin kefen küşâde ser-i diğer âftâb²⁰

¹² [= Kabe, âlemin ikbal sahiplerine kapı olduğu gibi, onun kapısı da niyaz ve ikbal peşindekilere kapı olsun.]

¹³ [= Bu parlak zuhur debdebesinde güneşten sabaha çöken nurlar ondandır.]

¹⁴ [= Din işlerinin başına teşrif edişinin şerefi, ona ve ondan mülâzım olanlardır.]

¹⁵ [=Kabe, âlemin ikbal sahiplerine kapı olduğu gibi, onun kapısı da niyaz ve ikbal peşindekilere kapı olsun.]

¹⁶ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^b. Şeyhülislâmlık, ilmiye sınıfının başı olan kurumdur; bk. Mehmet Zeki Pakalın (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. III. İstanbul: MEB Yay. 347.

¹⁷ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^b. Şeyhülislâmların meşihat makamına atanmalarından, yani makama teşriflerinden dolayı kanun üzere verdikleri mülâzemet “teşrif” denirdi. Bunların teşrifi, on altı mülâzemetti; İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1984). *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*. Ankara. 47, 206.

¹⁸ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^b-35^a. Kazasker için Bk. Mehmet Zeki Pakalın (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. II. İstanbul: MEB Yay. 229.

¹⁹ [= Ey güzellik güneşinin kendisine köle olduğu kişi! Felek, güneşin karşısında senin ayna tutucundur.]

²⁰ [= Senin şefkat kılıcının şavkından her sabah güneş, kanlı bir kefen gibi yeniden doğmadadır.]

Aks-i zi-rûy-ı sâki-i mâ der-kadeh girift
Yâ cilveger küned zi-şafak hâver âftâb²¹

Pervin ber-âftâb şenîdî künun be-bezm
Be-n'ger be-rûy-ı sâkî vü pervin ber-âftâb²²

Der-devr âftâb kadeh şod zi-tâb-ı mey
Leşker şiken meh-i nev ü leşkerger âftâb²³

Ez-tâb-ı âftâb arak-perverest câm
V'ez-câm nîz geşte arak-perver âftâb²⁴

Gerded füzun fûrûg-ı cemâlet zi-şevk-ı câm
Ârî şevved zi-âyene rûşenter âftâb²⁵

NEHCÎ zi-feyz-i meclis-i üns-i fahâr-ı fazl
Gîred sabûh-ı subh be-câm-ı zer âftâb²⁶

Abdurrahman Efendi Nehcî'nin şiiirini beğenerek onu 25 akçe maaşla medreseye tayin eder.²⁷

1.4. Hasan Burhaneddin-i Cihangirî'ye bağlantısı

Nehcî, müderrislik vazifesinde iken Tekeli Sarayı'nda oturur.²⁸ Bir müddet sonra çeşitli saiklerle tasavvuf yoluna girmeye karar verir, 5 Muharrem 1063/6

21 [= Bize içki sunan sâkînin yüzünün aksi kadehte mi belirdi? Yoksa güneş, doğduğu şafakta cilve mi etmede?]

22 [= Sen hiç güneş üzerinde pervin duydun mu? Hâlbuki meclise bak, sâkînin ve pervinin yüzü üzerinde güneş vardır.]

23 [= Devirde güneş, şarabın hararetinden kadeh oldu. Yeni ay, ordu kıran; güneş de ordu yapan oldu.]

24 [= Kadeh, güneşin hararetinden ve parlaklığından terledi; güneş de kadehten dolayı ter dökücü oldu.]

25 [= Cemalinin parlaklığı, kadehin şavkından dolayı artmadır. Evet! Güneş, aynadan daha parlak olur.]

26 [= Fazilet övüncünün ünsiyeti ile meydana gelen meclisin feyzinden Nehcî, sabah şarabını güneş renkli altın kadehte tutmadır.]

27 Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^b-35^a. Müderris yevmîyesi 20-25 akçe olan medreselere hâşiye-yi tecrid, 40 akçe olanlara kırklı medrese denirdi. Kırklı medreselere kadar olan müderris tayinlerini kazaskerler yapardı; İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1984). *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*. Ankara. 11, 156.

28 Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 35^b. Tekeli Sarayı, yeniçeri ağasının başkanlığı altında ocak meclisinin toplandığı salonun bulunduğu yerdir. Burası bugün Süleymaniye Camii'nin arka tarafına düşen İstanbul Müftülüğünün bulunduğu bina idi; Zeki

Aralık 1652 Perşembe günü Cihangir Tekkesi²⁹ şeyhi Hasan Burhaneddin-i Cihangirî'ye bağlanır.³⁰ Tekkede istihdam edilerek huzur dervişi olur. Bu esnada müderrisliği bırakır.³¹ Aynı yıl Cihangir Tekkesi'nde yapılan tamiratlar münasebetiyle aşağıdaki tarih manzumeleri yazar:

Fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lün

Feth ola bâb-ı sa'âdet yüzime dir isen eger
Aç kilîdin varlığın bu tekyeye gir bende ol

Ka'be-yi uşşâkdur bu sahn-ı pür-zevk-i safâ
Sıdk ile sa'y eyleyen bunda safâya buldı yol

Kutb-ı irşâdun makâmıdır anunçün şevk ile
Turmayup erbâb-ı dil devrân iderler sâğ u sol

Tekye-yi irfâna gelsünler gelenler e's-salâ
İşte meydân-ı mahabbet işte bâzâr-ı vusûl

Mülhim-i gaybî işâret eyledi târîhidür
Gönline gir evliyânun gel bu beytu'llâhı bul³²

Me fâ 'i lün / me fâ 'i lün / me fâ 'i lün / me fâ 'i lün

Kıla mir'ât-ı canda cilve dirsene hüsn-i cânâne
Girüp meydân-ı ışka mâsivâ nakşın gönülde yu

Kaçan şevk ile devrâna girerler bunda âşıklar
Melekler de girer çarha semâ'a zikr idüp hû hû

Bu meydan kim virür ma'nâya sûret oldu târîhi
Alur canlar cilâ bunda makâm-ı evliyâdur bu³³

Pakalın (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. III. İstanbul: MEB Yay. 442.

²⁹ Cihangir Tekkesi hakkında bk. A. Bilgin Turnalı (1993). "Cihangir Tekkesi". *İslam Ansiklopedisi*. C. VI. İstanbul: TDV Yay. 540.

³⁰ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 38^a. Hasan Burhaneddin-i Cihangirî hakkında ayrı bir madde de yazılmıştır; bk. Reşat Öngören (1997). "Hasan Burhaneddin Cihangirî". *İslam Ansiklopedisi*. C. XVI. İstanbul: TDV Yay. 310-311.

³¹ Bu sırada kırklı medresede görev yapmaktadır, Bk. Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 38^b.

³² Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 39^a.

³³ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 39^b.

Fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lün

Ma'nide bu tekye oldu bir sebîl-i hayr kim
Teşne-yi ışkî suvarmak bunda oldu deyn-i ışk

Selsebîl-i hayrıdur akıtdı pîr-i ışk idüp
Vakf bir cân-ı şehîd-i derd-i Hak Hüseyin-i ışk

Teşne-yi ıška sunar hem dir lisân-ı hâl ile
Hem olur târîh-i mâ âb-ı hayât-ı ayn-ı ışk³⁴

Fe 'i lâ tün / fe 'i lâ tün / fe 'i lâ tün / fe 'i lün

Tolsun envâr-ı safâ ile derûnun haremi
Eyle kandîl-i mahabbetde dil ü cânı fetîl

Şâh-ı ışkun harem-i vaslı nihan-hânesine
Mahrem-i hâs olasın ışk ola tâ sana delîl

Bir kapu açdı bu yüzden bu sa'âdet-hâne
Mahrem-i ârif isen bunda gerek fikr-i cemîl

İtdi târîhi delâletde terakkî bu ki gör
Pâye-yi ışkî bulup bul harem-i vasla sebîl³⁵

1.5. Halife oluşu

Nehcî, Cemaziye'l-ahır 1065/Mart 1655'te halife olur. Bu sırada Nehcî'nin büyük oğlu Seyyid Muhyiddin de İstanbul'a gelir ve Hasan Burhaneddin Efendiye bağlanarak sofî olur.³⁶

1.6. Besni'ye dönüşü

Hilâfet merasiminin ardından Hasan Burhaneddin Efendi, bir yıl sonra gelmek şartı ile Nehcî'nin Besni'ye dönmesine izin verir. Seyyid Muhyiddin'i onun hizmetine tayin eder. Ayrıca müritlerden Şeyhzade Abdülkadir'i de maiyetine vererek Tokat'taki ailesine götürmesini, sonra Perçenç'e giderek köy çeşmesini yaptırmasını tembihler.³⁷

³⁴ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 40^a.

³⁵ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 40^a.

³⁶ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 40^b.

³⁷ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 40^b; Şeyhzade Abdülkadir-i Tokadî için Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 26^b.

Bu sırada Bağdat'ın muhafazası için 3000 yeniçeri görevlendirilmiştir. Hasan Burhaneddin Efendi; Nehcî, oğlu Muhyiddin ve müridi Abdülkadir için yeniçeri ağasına bir tezkire yazarak onlara katılmalarını temin eder.³⁸ 1 Receb 1065/7 Mayıs 1655'te yola çıkarlar. Nehcî, Tokat'ta Abdülkadir'i ailesine teslim eder.³⁹ Burada Saruca ve Sekban eşkiyasının yolları tuttuğunu öğrenince Malatya üzerinden gidemeyerek Diyoriki'den Çemişkezek'e geçer. Harput istikametinde iken yolunu kaybeder.⁴⁰ Bir süre sonra şeyhinin yakını bir genç tarafından bulunarak Perçenç'e götürülür.⁴¹ Yolculuk esnasında iki kere eşkiya saldırısına uğrayan şair,⁴² Perçenç'teki köy çeşmesini yaptırdıktan sonra 22 Şa'ban 1065/27 Haziran 1655'te Besni'ye gider.⁴³

Nehcî, Zilkade 1066/Eylül 1656 tarihine kadar Besni'de kalmıştır.

1.7. İstanbul'a ikinci gelişi

Nehcî, 23 Zilkade 1066/12 Eylül 1656 Çarşamba günü büyük oğlu Seyyid Muhyiddin'i Besni'de bırakarak ondan 1 yaş küçük olan, yirmi yaşındaki Seyyid Seyfullah'ı ve dervişlerinden seksen yaşındaki Hacı Mustafa Dedeyi⁴⁴ yanına alarak İstanbul'a yola çıkar ve 8 Muharrem 1067/27 Ekim 1656 Perşembe günü İstanbul'a gelir.⁴⁵ Hasan Burhaneddin Efendi, 3 Safer 1067/21 Kasım 1656 Pazartesi gecesini Nehcî'ye siyah sarık ile tâc giydirir. Oğlu Seyfullah da Şeyh Cihangirî'ye bağlanarak huzur dervişi olur.⁴⁶

1.8. Yeniden Besni'ye dönüşü

Nehcî'nin oğlu Seyfullah, 1068/1657'de İstanbul'da taundan ölünce Nehcî memleketine dönmek ister, ancak şeyhi mücade etmez.⁴⁷ Şair, 1073/1663 yılına kadar Cihangir Tekkesi'nde hizmete devam eder. Sonunda 22 Ramazan 1073/30

³⁸ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 41^a.

³⁹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 41^a.

⁴⁰ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 41^b.

⁴¹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 42^a.

⁴² Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 42^b.

⁴³ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 43^a.

⁴⁴ Hakkında bk. Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 27^a.

⁴⁵ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 43^b.

⁴⁶ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 32^b, 43^b.

⁴⁷ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 44^b.

Nisan 1663 Cumartesi günü izin verilince 28 Şevval 1073/5 Haziran 1663'te Besni'ye döner.⁴⁸

Nehcî, 24 Cemaziye'l-evvel 1074/24 Aralık 1663'te Besni'de Kâhta Mahalle Camii'nde erba'in itikafına girer. İtikafın 38. günü Hasan Burhaneddin Efendinin vefat haberini alır. İtikafı tamamladıktan sonra bu defa şeyhin halifelerinden Üsküdarlı Mehmed Efendinin vefatını öğrenir.⁴⁹

Zilhicce 1074/ Temmuz 1664'te oğlu Seyyid Muhyiddin'i evlendirir.⁵⁰ Kânûn-ı evvel 1076/ Aralık 1665'te Maraş valisi Çavuşzade Mehmed Paşa ile Sofraz'da görüşür.⁵¹ Paşa kendisine hürmet ederek onu Maraş'a götürür. Bir süre sonra Göksun yaylasına gidince Nehcî Besni'ye döner.⁵²

1.9. Şam'a Yerleşmesi

Ramazan bayramının üçüncü günü Maraş'ta Erkenez nehrinin yanında Veli Fakih mesiresinde iken Çavuşzade Mehmed Paşaya Şam valiliği görevi gelir.⁵³ Mehmed Paşa, Şam'a hareket ederken Nehcî ve oğlu Seyyid Muhyiddin'i de beraberinde götürmek ister. 11 Şevval 1077/ 6 Nisan 1667'de Maraş'tan hareket edilir, 4 Zilkade 1077/28 Nisan 1667, Perşembe günü Şam'a ulaşılır. Nehcî, Şam'da bir süre divan efendilerine mahsus konakta kalır. Şam kadısı Debbagzade Mehmed Efendi ile tanışır, onun paşaya teklifi üzerine metruk vaziyetteki Şems Ahmed Paşa Tekkesi'ne yerleşir.⁵⁴ Fakat bir süre sonra vali ile kadının arası açılınca kadı, tekkenin vârisi olan Abdurrahman adlı kişiyi getirterek Nehcî'yi

⁴⁸ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 45^b-46^a.

⁴⁹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 46^b. Besni'deki Kâhta Camii hakkında bk. Mehmet Taşdemir (1999). *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadî Tarihi*. Ankara. 236. Erba'in itikafı, kırk gün ve kırk gece çekilen çiledir; bk. Hasan Akay (1995). *İslâmî Terimler Sözlüğü*. 2. bs. İstanbul. 119. İtikaf, bir yere çekilip yalnız ibadetle meşgul olmak anlamındadır; bk. Hasan Akay (1995). *İslâmî Terimler Sözlüğü*. 2. bs. İstanbul. 235.

⁵⁰ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 47^a.

⁵¹ Sofraz, 16. yüzyılda Besni nahiyesine bağlı bir köydü; bk. Mehmet Taşdemir (1999). *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadî Tarihi*. Ankara. 33.

⁵² Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 47^b. Göksun, Besni nahiyesine bağlı bir köydü; bk. Mehmet Taşdemir (1999). *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadî Tarihi*. Ankara. 112.

⁵³ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 48^b.

⁵⁴ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 50^a.

tekmeden çıkarmak ister.⁵⁵ Bu sıkıntılı durum içinde şair, 1078/1667 yılı erbainini 7 Receb/23 Aralık'ta Şam'daki Mevlevîhane'ye bitişik bulunan Tengiz Han Camii'nde yapar.⁵⁶ Paşa, tekkenin beratını Nehcî'ye verir, 1 ay sonra da Diyarbakır görevi ile Şam'dan ayrılır. Bunun üzerine kadı, Abdurrahman'ı Edirne'ye göndererek tekkenin sahibi olduğuna dair berat aldırır.⁵⁷ Ancak kısa bir süre sonra Abdurrahman ölür. 4 Zilkade 1079/5 Nisan 1669'da Şam kadısı olan, Bahâyî Efendinin kardeşi Yahya Efendinin arzı gereği tekke ve kürsünün beratı şeyhülislâm mührü ile birlikte Nehcî'ye verilir.⁵⁸

Girit'in fetih yılı olan 1080/1670'da Nehcî hastalanarak 1 yıla yakın bir süre iyileşemez.⁵⁹ 1081/1671'de Şam'da çok büyük bir taun olur. Aynı yıl şair, Şam kadısı İlâhîzade'nin düşmanca tavırları yüzünden sıkıntılı günler geçirir, ancak bir süre sonra vali Defterdar İbrahim Paşanın himayesini görerek felaha kavuşur.⁶⁰

1.10. Hacca gidişi

1082/1671'de Şam defterdarı Şaban Efendizade Mehmed Efendi Nehcî'yi hacca götürmek ister, ancak mümkün olmaz.⁶¹ 1084/1674 yılında bu defa Mısır valisi Canboladzade Hüseyin Paşa, Nehcî'yi hacca götürmek ister, yine olmaz ve Nehcî kendi imkânları ile hacca gider. Hac dönüşü kafilesi Arap eşkiyanın saldırısına uğrar.⁶²

⁵⁵ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 50^b. Nehcî Mustafa Dede, dönemin sadrazamı Köprülüzade Fâzıl Ahmed Paşa [öl. 1676] medhinde bir kaside yazarak, D'de K. 4., konu hakkında kendisinden yardım istemiştir.

⁵⁶ Şam'daki bu mevlevîhane, Sultan III. Murad döneminde Hasan Paşa tarafından 1585 yılında yaptırılmıştır. Tengiz Han Camii ise Memlük dönemine ait bir yapıdır. Fransızların Şam'ı işgali sırasında yıkılmış, daha sonra yerine bugünkü cami yapılmıştır; bk. Abdullah Manaz (1992). *Suriye'nin Başkenti Şam'da Türk Dönemi Eserleri*. Ankara. 101, 102, 179, 180, 181. fotoğraflar (kitapta sayfa numarası bulunmamaktadır).

⁵⁷ Bu sırada tahtta bulunan Sultan IV. Mehmed İstanbul'dan çok Edirne'de oturmaktaydı. Abdurrahman'ın tekke beratını almak üzere Edirne'ye gidiş sebebi bu olmalıdır.

⁵⁸ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 52^a. Yahya Efendinin Şam kadısı olması münasebeti ile D'de bir tarih kıt'ası bulunmaktadır; bk. D'de Kt. 10.

⁵⁹ Girit'in fethi ile ilgili geniş bir araştırma yayımlanmıştır; Ersin Gülsoy (2004). *Girit'in Fethi ve Osmanlı İdaresinin Kurulması*. İstanbul.

⁶⁰ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 53^a. Nehcî, İbrahim Paşa adına iki kaside ve üç tarih kıt'ası yazmıştır; Bk. D'de K. 5 ve K. 6 ile Kt. 18, Kt. 19 ve Kt. 38.

⁶¹ D'de Şaban Efendizade Mehmed Efendi adına üç kıt'a yer almaktadır; Bk. D'de Kt. 6, Kt. 13 ve Kt. 30.

⁶² Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 53^b. Nehcî, Canboladzade Hüseyin Paşa adına bir tarih kıt'ası yazmıştır; bk. D'de Kt. 5

1.11. Edirne'ye gidişi ve dönüşü

Nehcî, 1086/1675'te Edirne yolculuğuna çıkar, yolculuk esnasında İstanbul'a da uğrayarak Şeyh Cihangirî ve Üsküdarlı Mehmed Efendinin mezarlarını ziyaret eder, tekkedeki dostları ile görüşür. Dönüşte Mısır valisi Defterdar Ahmed Paşanın maiyetinde Receb 1086/Ekim 1675'te Edirne'den hareket ederek aynı yılın Ramazan/Aralık ayında Şam'a ulaşır. Muharrem 1087/Mart 1676'da tekkeyi tamir ettirir, tamirat Safer/Mayıs ayında bittikten sonra ailesini Besni'den getirir.⁶³ 2 Rebi'ü'l-evvel 1090/12 Nisan 1679'da büyük oğlu Seyyid Muhyiddin ve ailesini hac kafilesi ile birlikte yeniden Besni'ye gönderir.⁶⁴

1.12. Ölümü

Nehcî'nin ölüm tarihi ile ilgili kaynaklarda birlik yoktur.⁶⁵ Nehcî, H. 1090/M. 1680'den sonra Şam'da ölmüş olmalıdır.

1.13. Ailesi ve çocukları

Nehcî'nin ailesi hakkında tafsilatlı malumat edinemedik. Yalnız babasının adının Seyyid Himmet olduğunu biliyoruz.

Nehcî, bazı çocuklarını küçük yaşta kaybetmiştir.⁶⁶ İki oğlundan büyüğü Seyyid Muhyiddin, 1065/1655'te Nehcî İstanbul'da iken ziyaretine gelmiş, Şeyh Cihangirî'ye intisap etmiştir. Nehcî halife olunca, onunla birlikte Besni'ye dönmüştür.⁶⁷ Zilhicce 1074/Temmuz 1664'te evlenmiş,⁶⁸ 11 Şevval 1077/6 Nisan 1667'de Şam valisi Çavuşzade Mehmed Paşanın maiyetinde babası ile birlikte

⁶³ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 54^a.

⁶⁴ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 54^b.

⁶⁵ Ayvansarayî, Şam'da 1088/1677'de öldüğünü (Ayvansarayî Hafız Hüseyin (1985). *Mecmû'a-i tevârih*. Hzl. Fahri Çetin Derin-Vahid Çabuk. İstanbul. 315); Esrar Dede, 1127/1715'te öldüğünü (Esrar Dede (2000). *Tezkire-yi şu'arâ-yı Mevlevîyye*. Hzl. İlhan Genç. Ankara. 505) yer belirtmeden söylemektedir. Ali Enver (1309). *Semâhâne-yi Edeb*. İstanbul. 237; Mehmet Nail Tuman (2001). *Tuhfe-yi Nailî*. Hzl. Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı. C. II. Ankara. 1123 ve *İKTYDK* (1968). C. III. İstanbul. 623'te Esrar Dedenin verdiği bilgi tekrar edilmektedir. *Tuhfe*'den anlaşıldığı üzere Nehcî, 1090/1679'da henüz hayattadır. Dolayısı ile Ayvansarayî'nin verdiği ölüm tarihi doğru değildir. Esrar Dedenin verdiği tarih doğru kabul edildiği takdirde ise Nehcî'nin 99 yıl yaşadığı sonucuna ulaşılır ki onun, Nehcî'nin hayatı ile ilgili verdiği diğer bilgilerin yanlışlığı göz önünde bulundurulduğunda bu bilgiye de şüphe ile bakmak gerekir.

⁶⁶ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 43^a.

⁶⁷ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 40^b.

⁶⁸ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 47^a.

Maraş'tan Şam'a gitmiş,⁶⁹ 1087/1676 yılında Besni'de nakîbü'l-eşraf vekili olarak görev yapmıştır.⁷⁰ Şevval 1089/Aralık 1678'de Şam'a babasını ziyarete giderken Arap eşkıyanın saldırısına uğramış, 2 Rebi'ü'l-evvel 1090/12 Nisan 1679'da ailesi ile birlikte Şam'dan Besni'ye dönmüştür.⁷¹ Ne zaman öldüğünü bilmiyoruz.

Nehcî'nin küçük oğlu Seyyid Seyfullah, Nehcî'nin İstanbul'a ikinci gelişinde babası ile birlikte. 23 Zilkade 1066/12 Eylül 1656, Çarşamba günü Besni'den yola çıkmış, 8 Muharrem 1067/27 Ekim 1656, Perşembe günü Üsküdar'a gelmiştir. Bu sırada yirmi yaşındadır. Ağabeyinden 1 yaş küçüktür. 9 Muharrem/28 Ekim'de Şeyh Cihangirî'ye bağlanmış ve huzur dervişi olmuştur.⁷² 24 Muharrem 1068/1 Kasım 1657, Pazartesi günü öğleden önce Cihangir'de taundan ölmüştür. Cenaze namazı 25 Muharrem/2 Kasım, Salı günü Eski Valide Camii'nde kılınmıştır.⁷³ Şeyh Cihangirî'nin daha önce çocuk yaşta iken ölmüş bulunan oğlunun Üsküdar'daki mezarının yanına defnedilmiştir.⁷⁴

2. Nehcî'nin Eserleri

Kaynaklardan hareketle Nehcî'nin iki eserinin varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan birincisi, şiirlerinin tertip edildiği *Divan*'ı, ikincisi ise Halvetiyye tarikatının Cihangiriyye kolu hakkında kaleme aldığı *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn* adlı eseridir. Her iki eser de aşağıda incelenmiştir.

2.1. Divan

Nehcî Divanı, mürettep bir divan hüviyetindedir. Eserde bölüm olarak; kasideler, musammatlar, gazeller ve kıt'alar yer almaktadır.⁷⁵ Kasideler

⁶⁹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 48^b. Nakîbü'l-eşraf, Hz. Peygamber'in soyundan gelenlerin işleri ile ilgilenen kişidir; bk. Zeki Pakalın (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. II. İstanbul: MEB Yay. 647.

⁷⁰ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 54^a.

⁷¹ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 54^b.

⁷² Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 43^b.

⁷³ Eski Valide Camii, III. Murad'ın annesi Nûrbânû Valide Sultan tarafından 1570-1579 yılları arasında Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. III. Ahmed'in annesi Gülnûş Valide Sultan [öl. 1715]ın Üsküdar İskele meydanına yeni bir külliye yaptırması ile Eski Valide, Atik Valide veya Valide-yi Atik adlarıyla anılmaya başlamıştır. Cami, bugün Üsküdar Toptaşı semtindedir. Geniş bilgi için bk. M. Baha Tanman (1991). "Atik Valide Sultan Külliyesi". *İslam Ansiklopedisi*. C. IV. İstanbul: TDV Yay. 68-73.

⁷⁴ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyetü'l-Mütereşşidîn*. 33^a.

⁷⁵ *Divan*'ın yazma nüshalarında manzumelerin bölüm sıralaması konusunda esnek davranıldığı görülmektedir. Meselâ; 2 terci'-bend, 1 lügaz ve 1 kıt'a-i kebire kasideler içinde karışık hâlde yer almıştır. Tarih manzumeleri, gazellerden sonra kıt'alarla birlikte bulunmakta ve

bölümünde 9 kaside, musammatlar bölümünde 2 terci'-bend, 38 kıt'a-yı kebire ve 4 tarih kıt'ası, gazeller bölümünde 349 gazel, kıt'alar bölümünde 136 rubaî, 3 kıt'a, 1 lügaz, 42 muamma ve 1 ferd olmak üzere *Divan*, 3371 beyitlik 585 müstakil şiirden meydana gelmiştir.⁷⁶

Beyit sayısı bakımından *Divan*'ın en hacimli kısmını 2053 beyit ile gazeller oluşturmaktadır. Daha sonra 466 beyitlik kasideler, 371 beyitlik tarihler, 272 beyitlik rubailer, 135 beyitlik terci'-bendler, 44 beyitlik muammalar, 23 beyitlik lügaz, 6 beyitlik kıt'alar ve 1 beyitlik ferd gelmektedir.

2.2. Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn

Nehcî'nin manzum-mensur karışık eseri *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*, Halvetiyye tarikatının Cihangiriyye kolunun kurucusu Hasan Burhaneddin-i Cihangir'in hayatı, silsilesi, halifeleri ve menkıbelerini konu edinir. Müellif, dibace bölümünde eserin konusunu vermekte ve adını zikretmektedir:

“...cenâb-ı şeyh-i ekmel ü mükemmel şeyh Hasan-ı Cihangîr-i Halvetî rahmetu'llâhi aleyh ve kaddese'llâhu sırrahu'l-azîz hazretlerinün vatan-ı vilâdetlerin ve ba'dehu hicretlerin ve tarikat-ı aliyye-yi Halvetiyyeye sulûke himmetlerin ve müddet-i sulûk u hizmetlerin ve şeref-i hizmetlerine vâsıl olup telkîn-i mâye-yi Muhammedî ve terbiyye vü irşâdlarına mazhar olup ahz-ı tâc ü hırka vü hilâfetlerin ve ol seyerân-ı âlî-rütbet ü azîzân-ı sâhib-i sa'âdet hazretleri ile sohbetlerin ve tafsîlen silsile-yi şerîflerine ittisâl ü nisbetlerin ve şeref-i hilâfete nâ'il oldukdan sonra seccâde-yi irşâd üzerine istikâmetlerin ve bihasebi'l-imbân hulefâ vü fukarâ vü ehl-i bey'atlerin ve bu fakîri dahi tarikat-ı aliyyeye cezb idüp hakkında zuhûra gelen himmet ü inâyetlerin ve tahrîri mümkün olduğu mertebe ba'zı zâhir olan keşf ü kerâmetlerin beyanda güstâhâne bu bir niçe varak-pâreyi tahrîre cesâret idüp ismini Tuhfetü's-sâlikîn ve hediyyetü'l-mütereşşidîn kodı.”⁷⁷

‘Yolu izleyenlere armağan ve saf inancı elde edenlere hediye’ şeklinde manalandırılabilir eser adı, Nehcî'nin hayatı ve eserlerinden söz eden birkısım

muammalar, rubailerden önce gelmektedir. Tarafımızdan tenkitli metin oluşturulurken şiirler, Akün'ün ilgili maddesinden hareketle tasnif edilmiştir; Bk. Ömer Faruk Akün (1994). “Divan Edebiyatı”. *İslam Ansiklopedisi*. C. IX. İstanbul: TDV Yay. 398.

⁷⁶ Nehcî'nin, *Divan*'a girmemiş başka manzumeleri de olmalıdır. Bunlardan Şeyhülislâm Bahâ'î Efendiye sunduğu Farsça terci'-bendi bilmekteyiz, bk. Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 34^a.

⁷⁷ Nehcî. *Tuhfetü's-Sâlikîn ve Hediyyetü'l-Mütereşşidîn*. 2^a-2^b.

kaynaklarda ya farklı şekilde verilmekte, ya da hiç zikredilmemektedir.⁷⁸ Müellif, kendi ifadesiyle eserini görüşüp danıştıktan sonra yazmaya karar vermiş ve Rebi’u’l-evvel 1090/Nisan 1679’da tamamlamıştır.⁷⁹

Divan Nüshaları

Nehcî *Divanı*’nın altı nüshası tespit edilmiştir. Bunlar aşağıda tavsifleri ile birlikte sıralanmaktadır:

1- Paris Bibliothèque Nationale Nu. 1192.

Müstakil hâlde bulunan nüshanın cildi konusunda bilgi sahibi değiliz. İlgili katalogda da bu konuda bilgi verilmemektedir.⁸⁰ Nüsha 116 yk.tır. 180x135 (160x90) mm.dir. Nüshanın kâğıdının özelliklerini de bilmiyoruz. İç sayfa; tek çizgi cetvel, iki sütun ve 15 satırdır. Nüsha ta’lik ile yazılmıştır. Bazı sayfalarda mürekkep lekesi ve oksitlenme meydana gelmiştir. Sayfada müşir vardır. Nüshanın son sayfasında kütüphanenin mührü bulunmaktadır. Nüsha, Hüseyin Mecdî Efendi tarafından Dimaşk’ta 23 Muharrem 1078/16 Temmuz 1667’de istinsah edilmiştir.

Baş:

Ey âlem-i cemâle ziyâ-güster âftâb
Âlem cemâlün ister açup göster âftâb

Son:

Biz bu keremi ki sende gördük ey sâkî
Cân ile tufeylün ola bin Hâtem-i Tay

⁷⁸ Meselâ, Hasan Hulusî Efendi, eser adını *Tuhfetü’l-Tâlibîn ve Hediyyetü’l-Müstersidîn* olarak vermektedir, bk. Hasan Hulusî Efendi, *Tezkiretü’l-Muta’ahhirîn*, yk. 61^a; Ayvansarayî de aynı adı tekrar etmektedir, bk. Ayvansarayî Hafız Hüseyin (1985). *Mecmû’a-i tevârih*. Hzl. Fahri Çetin Derin-Vahid Çabuk. İstanbul. 315; Sadık Vicdanî ise eser adını belirtmeden Nehcî’nin, Şeyh Cihangirî’in menkıbelerine dair bir eseri olduğunu belirtmektedir; bk. Sadık Vicdanî (1268). *Tomâr-ı Turûk-ı Aliyyeden (Halvetîlik)*. [İstanbul]. 94.

⁷⁹ Eserin İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Osman Ergin Yazmaları Nu. 111/1’deki nüshasında istinsah tarihi olarak H. 1077/M. 1666 verilmektedir ki bu kaydın doğru olmaması gerekir.

⁸⁰ *Bibliothèque Nationale Catalogue des Manuscrits Turcs* (1933). C. II. par E. Blochet. Paris. 194.

2- İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine Nu. 934.

Nüsha, müstakildir. Kahverengi meşin ciltlidir. Şirazesı sağlamdır. Bordürlüdür. 106 yk.tır. 225x135 (170x85) mm.dir. kâğıdı orta kalınlıkta, beyaz renkli, aharlı ve filgranlıdır. Cild içinde yer yer adı, mavi renkte kâğıt kullanılmıştır. Bazı sayfalarda rutubet lekelerine rastlanır. Sayfa cetvelsiz, çift sütun, 17 satırdır. Siyah mürekkeple ta'lik yazı ile yazılmıştır. Bab başları kırmızıdır. Müşir vardır. Nüşhada eksiklik olmayıp, kasidelerden sonra birkaç yaprak boş bırakılmıştır. Nüşhada Abdürrahim el-Müderriş adına bir temellük kaydı ve kütüphanenin mührü bulunmaktadır.

Baş:

Sabâ lutf it eger düşse güzârun kûy-ı cânâna
Niyâzım vâsıl eyle ol cenâb-ı arş-ı bünyâna

Son:

Biz bu keremi ki sende gördük ey sâkî
Cân ile tufeylün ola bin Hâtem-i Tay

3- Medine Arif Hikmet Bey Kütüphanesi Nu. 198/811.

Nüsha, müstakildir. Cildi konusunda bilgi sahibi değiliz.⁸¹ 103 yk.tır. 230x130 (155x80) mm. eb'adındadır. Nüşanın kâğıdı konusunda da bilgimiz yoktur. Sayfa cetvelsiz, çift sütun, 17 satırdır. Ta'lik yazı ile yazılmıştır. Haşiyede yer yer sonradan ilave edilmiş olan manzumeler yer almıştır. Müşirlidir. Zahriyyede 1266/1849 tarihli Arif Hikmet Beye ait bir mühür vardır.

Baş:

Ey âlem-i cemâle ziyâ-güster âftâb
Âlem cemâlün ister açup göster âftâb

Son:

Biz bu keremi ki sende gördük ey sâkî
Cân ile tufeylün ola bin Hâtem-i Tay

⁸¹ Mahmut Şarlı da bu konuda bilgi vermemektedir, bk. Mahmut Şarlı (2001). "Medine-yi Müneveredeki Ârif Hikmet Bey Kütüphanesinde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler". *İlmî Araştırmalar* 11: 107.

4- İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 2929.

Nüsha, müstakildir. Cildi, fes rengi meşin cilttir. Şirazesı sağlamdır. 115 yk. olan nüsha, 190x135 (150x90) mm. eb'adındadır. Kâğıdı kalın, beyaz renkte, az aharlıdır. Bazı sayfalarda rutubet lekesi vardır. Sayfa, cetvelsiz, çift sütün, 15 satırdır. Siyah mürekkeple nesih yazı ile yazılmıştır. Bazı yerlerde harekeleme yapılmıştır. Bazı sayfalar boş bırakılmıştır. Müşirlidir. Nüshada Hâlis Efendi Kütüphanesi ve üniversite kütüphanesine ait iki mühür vardır.

Baş:

Ey âlem-i cemâle ziyâ-güster âftâb
Âlem cemâlün ister açup göster âftâb

Son:

Hükmünde ise kalem-rev-i hâmûşî
Tut hâmeni de bî-hüde-kârı itme

5- İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 188.

Nüsha, müstakildir. Sırtı meşin, üstü kâğıt kaplı karton ciltlidir. Mikleplidir. Şirazesı sağlamdır. 93 yk.tır. 250x145 (195x95) mm. eb'adındadır. Kâğıdı, orta kalınlıkta, beyaz renkte, az aharlı, filgranlıdır. Yer yer rutubet lekeleri vardır. Bazı sayfalar tamir görmüştür. Cetvelli olup cetvel, içi doldurulmamış iki çizgiden müteşekkildir. Çift sütun, 17 satırdır. Siyah mürekkeple ta'lik yazı ile yazılmıştır. Müşirlidir. nüsha ortadan noksandır. Seyyid Yahya Muhyiddin ve Abdülkâdir el-Müderriş adına iki temellük kaydı vardır. Ayrıca nüshada üniversitenin mührü bulunmaktadır.

Baş:

Evliyâ hizmetinde ol dâ'im
Nerm olur kalbün olsa da taşdan

Son:

Bi-hamdi'llâh dirildük mâ-i meyden
Olupdur Nehcî mâdan cümle şey hay

6- İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 780.

Eser, mecmuanın 35^a-43^b ve 55^a-56^a yaprakları arasında bulunmaktadır. Mecmuanın cildi, üstü ebru kâğıt kaplı, kahverengi meşin ciltlidir. Şirazesı sağlamdır. 75 yk.tır. 198x121 (150x80) mm. eb'adındadır. Kâğıdı orta kalınlıkta, sarı renkli, aharlıdır. Bazı sayfa kenarlarında güve tahribatı vardır. Yer yer cetvellidir. Cetvel, tek çizgiden müteşekkildir. Üç sütun, 20 satırdır. Satırlar zaman zaman değişmektedir. Siyah mürekkeple, ta'lik yazı ile yazılmıştır. Başta kütüphanenin mührü vardır.

Baş:

Dilümden dem-be-dem güftâr-ı ışk-âlûd olur peydâ
Bu kânûn-ı safâdan âteş-i bî-dûd olur peydâ

Son:

Gerçi ki ben ışkını can gibi itdüm nihan
Sûz-ı dilüm dir sana hep ü bu çeşmüm teri

Nüshaların değerlendirmesi

Divan nüshaları içinde müellif hattı olanı belli değildir. 6 nüsha içinde yalnız P nüshasında istinsah kaydı vardır. Buna göre nüsha, 1078/1667 yılında Şam'da yazılmıştır. Şair, aynı tarihlerde Şam'da bulunduğu için nüshayı görmüş olmalıdır. Bu tarihten en erken on iki yıl sonra ölmüş olduğu için de *Divan*'a yeni şiirlerin girmiş olması gayet tabiidir. Nitekim H ve Ü₂ nüshaları diğer nüshalarda bulunmayan şiirleri ihtiva etmektedir. H nüshasında iki kaside (K.6, 7), bir terci'-bend (Tb.1), dört kıt'a-yı kebire (Kt.4, 6, 22, 28) ve bir gazel (G.31) yer almaktadır. Ü₂ nüshasında ise altı kıt'a-yı kebire (Kt. 3, 9, 13, 23, 29, 30) ve üç gazel (G.154, 215, 259) yer almıştır. H ve Ü₂ nüshasında yer almayıp diğer nüshalarda bulunan şiirler de vardır. Böylece bütün nüshaların, *Divan*'da yer alan şiirler bakımından birbirini tamamladığı söylenebilir. Nüshalardaki eksiklik ve fazlalıklar, kelime tercihleri ve benzerlikler göz önünde bulundurulduğunda ise nüshaların şeceresi şu şekilde oluşturulabilir:

Müellif nüshası iki kola ayrılmaktadır: 1. kol: P, AH. 2. kol: X, Ü1, Ü2, H. Ayrıca şecere, Ü1'den Ü3'e ulaşmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aclûnî, Şeyh İsmail b. Muhammed el-Aclûnî el-Cerrâhî (1351/1932). *Keşfü'l-Hafâ Ve Müzîlü'l-İlbâs*. 2. bs. C. I-II. Beyrut.
- Ahmet Cevdet (1985). *Kısas-ı Enbiya*. Hzl. Mahir İz. C. I-VI. [Ankara].
- Akay, Hasan (1995). *İslâmî Terimler Sözlüğü*. 2. bs. İstanbul.
- Akbayar, Nuri (2003). *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*. 2. bs. İstanbul.
- Akün, Ömer Faruk (1994). “Divan Edebiyatı”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. IX. İstanbul: TDV Yay. 389-427.
- Ali Enver (1309/1893). *Semâhâne-i Edeb*. İstanbul.
- Âsım [öl. 1085/1675]. *Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*. Millet Kütüphanesi Ali Emirî Nu. 1326.
- Ayvansarâyî, Hafız Hüseyin (1985). *Mecmû'a-i Tevârih*. Hzl. Fahri Çetin Derin-Vahid Çabuk. İstanbul.
- Banarlı, Nihat Sami (1995). *Türkçenin Sırları*. 13. bs. İstanbul.
- Beliğ (1999). *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*. Hzl. Abdülkerim Abdülkadiroğlu. Ankara.
- Bibliothèque Nationale Catalogue des Manuscrits Turcs (1932-1933)*. par E. Blochet. Tome I-II. Paris.
- Bursalı Mehmed Tahir (1333/ 914-1342/1923). *Osmanlı Müellifleri*. C. I-III. İstanbul.
- Canan, İbrahim (1990). *Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi*. C. I-XVIII. Ankara.
- Dilçin, Cem (1992). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. 2. bs. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- Elmalı, Hüseyin (1997). “Hassan b. Sâbit”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. XVI. İstanbul: TDV Yay. 399-402.
- Esrar Dede (2000). *Tezkire-yi Şu'arâ-yı Mevleviyye*. Hzl. İlhan Genç. Ankara.
- Gülsoy, Ersin (2004). *Girit'in Fethi ve Osmanlı İdaresinin Kurulması (1645-1670)*. İstanbul: Tatav Yay.
- Hasan Hulusi Efendi (1134/1722). *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı.

- İlgürel, Mücteba (1993). “Celâlî İsyanları”. C. VII. *İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: TDV Yay. 252-257.
- İpekten, Halûk-Mustafa İsen-Recep Toparlı-Naci Okçu-Turgut Karabey (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara.
- İsen, Mustafa-Filiz Kılıç-İ. Hakkı Aksoyak-Aysun Eyduran (2002). *Şair Tezkireleri*. Ankara.
- İsen, Mustafa-Muhsin Macit-Osman Horata-Filiz Kılıç-İ. Hakkı Aksoyak (2002). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara.
- İstanbul Kitaplıkları Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu (1947-1969)*. C. I-IV. İstanbul: MEB Yay.
- Kur’ân-ı Kerîm ve Türkçe Meâlî (1990)*. Hzl. Talât Koçyiğit. Ankara: Kılıç Kitabevi.
- Kut, Günay (1998). “Anadolu’da Türk Edebiyatı”. *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. C. II. İstanbul. 21-68.
- Kut, Günay (2000). “Bir Şairi Değerlendirmedeki Yöntem: Ortak Malzemenin Kullanılışı ve İfade Şekli”. *İlmî Araştırmalar* 10: 169-176.
- Külekcî, Numan (1985). *Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar*. Ankara: Akçağ Yay.
- Levend, Agâh Sırrı (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. I. Ankara.
- Manaz, Abdullah (1992). *Suriye’nin Başkenti Şam’da Türk Dönemi Eserleri*. Ankara.
- Mazıoğlu, Hasibe (1983). “Türk Edebiyatı, Eski”. *Türk Ansiklopedisi*. C. XXXII. Ankara. 80-134.
- Mengi, Mine (2000). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Akçağ Yay.
- Muallim Naci (1996). *Edebiyat Terimleri İstulâhât-ı Edebiyye*. Hzl. M. A. Yekta Saraç. İstanbul.
- Nehcî, Mustafa b. Seyyid Himmet (1090/1679). *Tuhfetü’s-Sâlikîn ve Hediyetü’l-Mütereşşidîn*. Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum Nu. 1110.
- Ocak, Fatma Tulga (2002). “XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Divan Edebiyatı ve Sebk-i Hindî”. *Türkler*. C. XI. Ankara. 733-741.
- Osmanlı* (1999). Ed. Güler Eren. C. I-XII. Ankara: Yeni Türkiye Yay.
- Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi* (1994-1998). Ed. Ekmeleddin İhsanoğlu. İstanbul: IRCICA Yay.

- Öngören Reşat (1997). “Hasan Burhaneddin Cihangir”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. XVI. İstanbul: TDV Yay. 310-311.
- Öztuna, Yılmaz (1998). *Osmanlı Devleti Tarihi*. C. I-II. Ankara.
- Öztürk, Mürsel (1995). *Farsça Dilbilgisi*. Ankara.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1993). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. I-III. İstanbul: MEB Yay.
- Sadık Vicdanî (1268/1851). *Tomâr-ı Turûk-ı Aliyyeden (Halvetîlik)*. [İstanbul]. Yeni bs. (1995). *Tarikatler ve Silsileleri Tomar-ı Turuk-ı Aliyye: Melâmiyye, Kâdiriyye, Halvetiyye, Sofî ve Tasavvuf*. Hzl. İrfan Gündüz. İstanbul.
- Safâ’î [öl. 1131/1719]. *Nuhbetü’l-Âsâr Min-Fevâ’idi’l-Eş’âr*. Millet Kütüphanesi Ali Emirî Tarih Nu. 771.
- Sahîhu Süneni İbni Mâce (1407/1986)*. Hzl. Muhammed Nâsuriddin el-Elbânî. C. I-II Beyrut.
- Salim (1134/1722). *Tezkire-yi Şu’arâ*. Millet Kütüphanesi Ali Emirî Tarih Nu. 766. Ayrıca 1315/1899’da İstanbul’da basılmıştır.
- Serin, Rahmi (1984). *İslâm Tasavvufunda Halvetîlik ve Halvetîler*. İstanbul.
- Şarlı, Mahmut (2001). “Medine-yi Münevvere’deki Ârif Hikmet Bey Kütüphanesinde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler”. *İlmî Araştırmalar* 11: 99-112.
- Tâhirü’l-Mevlevî, Olgun, Tahir (1973). *Edebiyat Lügatı*. İstanbul.
- Tanman, M. Baha (1991). “Atik Vâlîde Sultan Külliyesi”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. IV. İstanbul: TDV Yay. 68-73.
- Tarlan, Ali Nihat (1944). *İran Edebiyatı*. İstanbul.
- Taşdemir, Mehmet (1999). *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kâhta) Sosyal ve İktisadî Tarihi*. Ankara.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1993). *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*. İstanbul.
- Toker, Halil (1996). “Sebk-i Hindî (Hind Üslubu)”. *İlmî Araştırmalar* 2: 141-150.
- Tuman, Mehmet Nail (2001). *Tuhfe-yi Nailî*. Hzl. Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı. Ankara.
- Turnalı, A. Bilgin (1993). “Cihangir Tekkesi”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. VII. İstanbul: TDV Yay. 540.
- Türk Ansiklopedisi* (1968-1984). Ankara: MEB Yay.

- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler, İsimler, Eserler, Terimler* (1977-1998). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Türkler* (2002). Ed. Hasan Celal Güzel-Kemal Çiçek-Salim Koca. Ankara: Yeni Türkiye Yay.
- Uludağ, Süleyman (1995). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. 2. bs. İstanbul.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1947-1959). *Osmanlı Tarihi*. Ankara. C. I-IV/2 C. [I, II, III/1, III/2, IV/1, IV/2: Toplam 6 C.]
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1984). *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*. Ankara.
- Ünver, İsmail (1993). “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”. *Türkoloji Dergisi* XI/1: 53-89.
- Üzgör, Tahir (1991). *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Divanı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. Ankara.
- Woods, John-Mark Woodwort-Paul Pomerleau (1990). *Taqwim A Multi-Calendar Display Mac Version 1.0*.
- Yakıt, İsmail (1992). *Türk-İslâm Kültüründe Ebcad Hesabı ve Tarih Düşürme*. İstanbul.
- Yazar, L. Nihal (1985). *Halvetîliğin Şa'baniyye Kolu Menâkıb-ı Şa'bân-ı Velî ve Türbename*. Ankara.

DIVAN

Kasāyid

1.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Ey °ālem-i cemāle ziyā-güster āftāb
°Ālem cemālün ister açup göster āftāb
2. Ref' eyle sen nikāb-ı ruhuñ hayret ile tā
Kaldurmaya ki ceyb-i ufukdan ser āftāb
3. Pīş-i edīb-i hüsnüñe sad bīm ü şerm idüp
Her subh-dem çıkınca döker hun der āftāb
4. Tekrārı var iken yine gör ıztırābını
Düşer hicāba geh tutulur ditrer āftāb
5. Hem pīr-i sāl-dīde vü çün tıfl-ı mübtedī
Meşk-ı ta'allümin karalar siler āftāb
6. İcāz ü ihtisāra idüp ragbet-i tamām
Bir harfe ism ü resmin ider ahsar āftāb
7. Hem çün mülāzımān-ı debistān-ı ma'rifet
Bir levh-i sāde ile gelüp gider āftāb
8. Virüp fenāya varlığını subh-ı sādıkuñ
°Arz-ı cemāl ü vasla ider mazhar āftāb
9. Her subh u şām mushaf-ı āyet-kenārını
Hatm itmege yüzinden açar kapar āftāb
10. Tıfl-ı hadīs-i sinn ü kelām-ı kadīmden
Ve'ş-Şems ü ve'd-Duhāyı ider ezber āftāb
11. Sūfī-yi sāf-ı savma°a-yı subhgāhdur
İşrāk ile duhāyı kılar çıkar āftāb
12. Esrār-ı seyr ü keşf-i makāmāt u hālden
Gāhī açar cihāna gehī örter āftāb

1 : 2^b P, 5^b T, 1^b AH, 1^b Ü₁, 6^a Ü₂, -Ü₃.

13. Kor iştigāl-i kesretini halvet-i şebe
Kesb-i safā-yı vahdet için girer āftāb
14. Rūşen-dilān-ı pāk gibi setr-i hāl idüp
Sırr-ı sülük ü seyrin ider muzmer āftāb
15. Gūyā mürīd-i Halvetīdür vākı^eātını
Her gün huzūr-ı pīre çıkup söyler āftāb
16. Çeşm ü çirāg-ı Halvetiyan kutb-ı evliyā
Āfāk u enfüse o ziyā-güster āftāb
17. Feyz-i vücūdı enfüs ü āfāka sārī-can
Nūr-ı cemāli mülk-i dile ezher āftāb
18. Sırr-ı hakīkate dili mir'āt-ı pür-safā
Evc-i kerāmete ruhu rüşenter āftāb
19. Şāh-ı felek serīr-i yakin bahr-ı ma^erifet
Zātı cihān-ı ^eilme cihan-perver āftāb
20. Zātı mahabbet-i ezeliyye esīrinüñ
^eĀlī-mesīr-i pākine ^eālīter āftāb
21. Rāh-ı fenāda vāris-i fakr-ı Muhammedī
Burc-ı vefāda necm-i hüdā eşher āftāb
22. Sultān-ı şark u garb-ı memāliksitān-ı hāl
Sırrı sipihr-i kurba celī-gevher āftāb
23. İrşād kişverine şeh-i mālīkū'r-rikāb
^eİlm-i ledünnī ^eālemine enver āftāb
24. Tevhīd māyesine o hum-hāne kalbi kim
Ser-cüş-ı neş'esinde heman kaynar āftāb
25. Bezm-i safānuñ ol Cemi kim feyz-i cür^eası
Hāk ile sengi gevher iden cevher āftāb
26. Mir'āt-ı sırr-ı gayb-ı zamīr-i münīrine
Āyīnedān-ı pür-zer ü pür-zīver āftāb

17 -T.

18 -T.

23 ^eālemine: + o bir T.

27. Mülk-i kanâ'atüñ o Süleymân-ı vakti kim
Bende felek derinde kemîn kemter âftâb
28. Ol pâdşâh-ı memleket-i rehberî ki kor
Pây-ı semend-i 'azmine ser-efser âftâb
29. Ol kim o nâm-ı pâkini tâ gözleyüp edeb
Ta'zîm-i tām ile hele gör n'eyler âftâb
30. Yazar cebîne Şeyh-i Cihangîr-i şems-i dîn
Bu vech ile edâ vü beyân eyler âftâb
31. Bulan gubâr-ı pâyine rû-mâl devletin
Oldı cihâna 'izzet ile server âftâb
32. Tâc-ı şerefle bulmada ikbâl-i serveri
Sürmekle bâb-ı emrine rûy u ser âftâb
33. Hâsân-ı pâke kible-yi can hâk-i dergehi
Vâlâ-cenâb-ı kudsına hâk-i der âftâb
34. Pâkân-ı hâsa Ka'be-yi dil bâb-ı hıdmeti
Her subh-dem tavâfa çıkar müşmer âftâb
35. Bu deñlü 'izz ü câh ile kesb-i şeref için
Na'leyni bûsı devletine sarkar âftâb
36. Câm-ı cihan-nümâ-yı safâ kalb-i enveri
Bezm-i şarâb-ı feyzine rez-sâgar âftâb
37. Ferrâşe-yi bisât-ı nazargâhı mâh-ı nev
Meydân-ı cilvegâhına cârüger âftâb
38. Ol rûh-ı kudsi halvet-i hâsına perdedâr
Nüzheth-ı neşâtına kor çâder âftâb
39. Dervâze şehr-i kurbına sahrâ-yı lâ-mekân
Âvâz-ı kûs-ı satveti ile ker âftâb
40. Âvîze devr ider çü kanâdîl-i ahterân
Dehlîz-i kasr-ı haşmetine meh ger âftâb

41. Eyles cemāli pertevini iktibās hem
Añup celāli heybetini korkar āftāb
42. Āb-ı hayāt-ı vaslına dil-teşne Hızr-ı can
Āyīne-yi cemāline İskender āftāb
43. Tāk-ı bülend-i himmetine ʿarş u ferş rāh
Ferş-i harīm-i hürmetine mermer āftāb
44. Şems-i cemāli nūrına pervāne nüh felek
Fülk-i necāt-ı hıdmetine lenger āftāb
45. Cānına düşdi pertev-i şem^e-i mahabbeti
Fānūs gibi turma heman döner āftāb
46. Hīme-keşende matbah-ı cūdına çarh-ı pīr
Hem ocagında tekne-yi hākister āftāb
47. Zevk-ı şarāb-ı medhi garīk eyleyüp beni
Çün neş'e-yi mey-i şafak-ı hāver āftāb
48. Geldi lisāna bu gazel-i tāze subh-dem
Sundi şu^eā^e hāme vü levh-i zer āftāb
49. Ey bende şāh-ı hüsnüğe meh çāker āftāb
Āyīne ʿaks-i rüyüñ iledür ber-āftāb
50. Mir'āt-ı hüsnüğe çü sadef zīver olmaga
İster şikeste kendüyi ser-tā-ser āftāb
51. Mihr-i ruhuñdan olmaga pür çün meh-i tamām
Kendin hilāl gibi ider lāgar āftāb
52. Ser-cümle çeşm olup sanemā hāk-i pāyüğe
Yüz sürmege çü halka-derüñ gözler āftāb
53. Mest-i mey-i mahabbetüñ olmasa kor m'idi
Meydān-ı ʿāşıkāna çıkup ser-zer āftāb

46 tekne-yi: tahte-yi P, AH

47 neş'e-yi: neşve-yi P.

49 rüyüñ iledür ber-āftāb: rüyüñladur bir āftāb P, Ü₁.

51 olmaga: olmasa T, AH, P.

54. Döke nisâr-ı pâyüñ olan revha-cevherin
Arar idüp seyâhat-ı bahr ü ber âftâb
55. Gark-âb u teşne-leb çü sadef dürr-i mihrüñi
Besler pes oldı kâni^c-i huşk u ter âftâb
56. Bir nokta i^ctidâle karâr itmeyüp döner
Devr-i ruhuñda pîşter ü pester âftâb
57. Görmez zevâl saltanat u naks şevketi
Ey bende şâh-ı hüsnüñe meh çâker âftâb
58. Muhtâc feyz-i cüdına zerrât-ı kâyinât
Bî-tâb-ı zerre tâb-ı ruhın ister âftâb
59. Yektâ vü yek süvâre cihan-gîr ü hükm-rân
Bâ-ferr-i nûr-ı tâli^c ü bî-^casker âftâb
60. Şâhinşeh-i güzîn-i serîr-i yegânegî
Şâh-ı şehân-ı ^cizz ü zafer-kişver âftâb
61. Gîti-fürüz-ı mihr-i cihan-tâb-ı mülk-i can
Devrân-ı hüsn ü devr-i dile dâver âftâb
62. Günden ^cayân fûrûg-ı cemâl ü kemâl hem
İsbât-ı zâta nûrı delîl ider âftâb
63. Şems-i münîre ehl-i nazar istemez delîl
Kim himmet-i beyandan olur berter âftâb
64. Hîre iderse şa^cşa^ca-yı nûrı çeşmüñi
Mir'ât-ı sâf tut ki iner tolar âftâb
65. Can gözün aç da eyle cemâlin müşâhede
Çeşm-i basîret ile olur mübsar âftâb
66. Te'sîr-i zâtı nûrı gibi âşkâre hem
Feyz-i ziyâsını dime kim saklar âftâb
67. Münkîr ne deñlü göz göre inkâr eylese
Kalur mı tâb u şa^cşa^cadan bî-fer âftâb

54 cevherin: gevherin T, Ü₁.
63 himmet-i: töhmet-i Ü₁.
65 gözün aç da: gözi ile P.

68.   lem Őeh det eylese huffaŐ eylemez
N r-ı zuh r saldığını b ver  ft b
69. Bir b -basar ki pertev-i z tını g rmeye
G rs n mi k'anda la'li nice besler  ft b
70. A' m  eger i g rmedi ins f id p yine
Dimez ki z t u pertevini gizler  ft b
71. G rmezse de bil r ki yak nen v c dını
Te's r-i t biŐ ile ider h ger  ft b
72. Yok p     t b devr-i kel muğda NEHCİY 
D ner tolaŐmaz  yle ki b -m dver  ft b
73. Itn b u ihtis r olur l zım-ı suhan
Atvel ider mes rini geh aksar  ft b
74. Kilk   bey n-ı r Ően   s fuğ  ayan bu kim
Oldı cih n-ı ma'rifete mihver  ft b
75. Bir bahr-ı n rdur bu kas değ ki der-ken r
Eyler bec -yı d rr   g her yir yir  ft b
76. Her beyti Ka'be gibi siyeh-p Ő u n r-p Ő
M z b-ı b m-ı feyzi heman d ker  ft b
77. Ma' m r u  l    leme   n sakf-ı  ar m n
  n  eŐm-h ne h ne-yi der-manzar  ft b
78. Hatm eyle sen yeter s zi  l -nazar olan
R Ően ki g re gevher ni ağlar  ft b

70 gizler: g zler P.

73 aksar: ahsar P.

77 Bu beyte kadar olan kısım sayfa kopukluğundan dolayı   ₂'de yoktur.

2.

Kasīde-yi Zü'l-Matla'ayn

Fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün

1. Merhabā ey kāsıd-ı hoş-lehçe vü güftār-ı mā
Kāyıd-ı can peyk-i cānān mahrem-i esrār-ı mā
2. Merhabā ey Hızr u 'İsī-makdem ü dem merhabā
Ey huçeste-pey mübārek-rüy u hayr-āsār-ı mā
3. Merhabā ey ez-tu rüşen pertev-i vech-i kadīm
Merhabā āyīne-yi 'aks-i cemāl-i yār-ı mā
4. Merhabā ey bülbül-i destan-zen-i bāg-ı cemāl
Gunça-yı gülbün-tırāz-ı nūr-ı gül-i gülzār-ı mā
5. Ez-nesīm-i hoş-mu'attar sāhtī kām-ı cihan
Merhabā ey nefha-yı can-perver-i 'attār-ı mā
6. Merhabā ey hāse halvet-hāne-yi cānāne-rā
Der-harīm-i vuslat ez-ruh perdehā ber-dār-ı mā
7. Merhabā ey Ka'be-yi maksūd-rā kandīl-i nūr
Halka-yı tevhīd kerdī devre-yi zünnār-ı mā
8. Merhabā ey ez-tu leb-rīz ü lebāleb dem-be-dem
Sāgar-ı dürdī-keş ü cām-ı mey-i hammār-ı mā
9. Merhabā ey cām-ı Cem āyīne-yi İskenderī
Hātem-i hükm-i Süleyman Hüdhd-i ahbār-ı mā
10. Merhabā ey tāyir-i kudsī-mesīre cilvegāh
Tütī-yi şekker zi-Hind ü Mısr ma'nā-h'vār-ı mā
11. Merhabā ey şāhbāz-ı lā-mekān pervāzgāh
Ey be-dest ü düş-ı şeh-şāhīn-i cilve-bār-ı mā

2 : 5^a P, 8^a T, 4^a AH, 4^a Ü₁, 6^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehü'l-hakīr Ü₂, -P, -T, - Ü₁
6 cānāne: cānān Ü₁.
8 P ve Ü₁'de 10. beyittir. Sāgar-ı: sāgarī T.
9 -T.

12. Ey Hümāyī k'ez-hümāyün-zill-ı izzet sāhtī
Reşk-i t̄ac u t̄ac-dārān t̄a ser ü destār-ı mā
13. Mesned-i ikbāl-i mā ez-taht-ı gerdün ber-güzešt
Mıhr mī gerded tufeyl-i sāye-yi dīvār-ı mā
14. Merhabā ey neyyir-i rüşenger-i zulmet-şiken
Ey şode ez-tu münevver küçe vü bāzār-ı mā
15. Merhabā ey berk-ı hirmen-süz-ı sad-zann ü güman
Merhabā ey ez-tu şod şak perde-yi pindār-ı mā
16. Gerçi pinhānī velī genc-i nihān ez-tu ayān
Zāhirī ammā nihān der-sīne-yi efkār-ı mā
17. Defter-i icmāl ü tafsīl-i cihan der-tayy-i tu
Līk nāyī hīç der-bīş ü kem ü tekrār-ı mā
18. Mücmelī ammā çe küyīmet mufassal-ālemī
Endekī ammā ne-senced endek ü bisyār-ı mā
19. Kilk-i şevk ez-vasf-ı tu h'āhed zed in-güne rakam
Gerçi vafet şod birün ez-defter-i efkār-ı mā
20. Merhabā ey Tūr-ı Sīnā-yı tecellāzār-ı mā
Merhabā ey devha-yı nūr-ı tecellā-bār-ı mā
21. Yāfte ez-feyz-i āb u t̄ab-ı tu neşv ü nemā
Nūr mī ārend cāy-ı berk ü bār eşcār-ı mā
22. Şod nihāl-i cān-ı beste bīh u bün ez-cüy-ı tu
Şāhsār ez-şu'le-yi derhem dıraht-ı nār-ı mā
23. Ez-demī pür-süz ender-nāy-ı mā āteş-zedī
Z'an-dem āteş mī zened der-nāy-ı cān-ı zār-ı mā
24. Merhabā ey nār-ı āb-efrüz u āb-ı nār-süz
Bād-ı hāk ārām u hāk-i āsmān kirdār-ı mā
25. Cevher-i fa'cāl ü feyyāz-ı zi-feyz ü infi'āl
Sulh-der-sulh āver ezdād-ı pür-i peykār-ı mā

12 reşk-i: reşk ü Ü₁ / t̄ac u: t̄ac-ı Ü₁.

22 nār-ı: bār-ı P.

23 ez-demī: ez-dem P, T / mī zened: be-zened Ü₁.

26. Merkez-i ʿadl ü sükûn u cünbüş-i gîrî-muhîr
Nokta-yı ʿâlem-tırâzende revîş pergâr-ı mâ
27. Katre-yi kulzum-telâtum zerre-yi hurşîd-i tâb
Cürʿa-yı hum-hânehâ ser-cüş der-cüş âr-ı mâ
28. Nükte-âmûz-ı hired müşkil-güşâ-yı maʿrifet
Der-rumûz-ı hikmet Eflâtûn-ı sâhib-gâr-ı mâ
29. Tıfl-ı maʿnâ h^vâce-yi ʿilm-i ledûn üstâd-ı kül
Der-debîristân-ı ʿirfan ebced ü tûmâr-ı mâ
30. Levh-i mahfûz-ı maʿânî cüş ez-embâc-ı nûr
Der-devânende peyâpey kâsîd-ı envâr-ı mâ
31. Der-beyân-ı sırr-ı lâ-raybî lisân-ı gaybrâ
Tercemân-ı muʿcize-perdâz der-güftâr-ı mâ
32. Pertev-i şems-i hakîkat mevce-yi bahr-ı safâ
Reşha-yı ser-çeşme-yi Hızr-ı tarîkat-dâr-ı mâ
33. Mâ zi-tu ender-tarîkat-reh be-ser-menzil berîm
Hem zi-tu ender-hakîkat seyr ber-etvâr-ı mâ
34. Hâne-yi NEHCÎ zi-tu dâred rakam pür-müşg-i nâb
Hem zi-tu yâbed şeref in-nâme-yi eşʿâr-ı mâ
35. Gerçi dil nâmî çe dil ân-pür-safâ mirʾât-ı kül
Yaʿnî ʿaks-i lemʿa-yı pîr-i hidâyet kâr-ı mâ

29 üstâd-ı kül: üstâd-ı kâmil P.
30 T^vde 31. beyitten sonra gelmektedir.
33 hakîkat: tarîkat P.
34 müşk-i nâb: müşkin-âb: T, AH, Ü₁, Ü₂.

3.

Kasīde-yi Garrā Der-Hakk-ı Sadr-ı A'zam Ahmed Pāşā

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Tebessüm eyledi subh u teneffüs itdi sabā
Nevīd-i vuslat ile nitekim dil-i şeydā
2. Açıldı zulmet-i şebden sahīfe-yi seherī
Kederden öyle ki mir'āt-ı cām-ı gam-fersā
3. Cemāl-i subh yine çıkdı perde-yi şebden
Çekildi āyene-yi nürdan gılāf-ı hafā
4. Görindi ehl-i dile sūret-i safā ki meger
Hicāb-ı çihreyi ref' itdi şāhid-i ma'nā
5. Cihāniyāna seher Mūsī-yi hidāyetdür
Ki ceyb-i gaybdan izhār ider yed-i beyzā
6. Bulına tā reh-i sıdk u savāb u genc-i yakīn
Bırakdı mār-ı şeb-i tāra gör ufukda 'asā
7. Dem ursa pertev-i Tūr-ı tecellīden n'ola ger
Ki oldı mazhar-ı feyz-i yakīn ü nūr-ı safā
8. Müşemmer eyledi sākī-yi subh-ı sā'id-i sīm
İdāre itmege bezm-i cihāna cām-ı tılā
9. Döküldi nukl-ı kevākib mey-i şafak hāzır
Bisāt-ı 'ayş müheyyā sabūha oldı salā
10. Humār-ı gam bizi öldürdi sākiyā demidür
Dem-i Mesīh-i revān-bahşuñ eyleye ihyā
11. Kūdūret-i şeb-i gam tīre itdi cān u dili
Yetür mey-i seher-efrūzdan cilā-yı safā
12. O mey ki sāgarı 'aksin zemīne salsa eger
Olurdu zerre-yi hurşīd-i āsmān-peymā

3 : 9^a P, 11^b T, 7^b AH, 8^a Ü₁, 21^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -P, -T, -Ü₁, Kasīde-yi Subhiyye AH.
11 cilā-yı safā: safā-yı cilā P, AH, Ü₁, Ü₂.
12 zerre-yi: zerresi T, AH, Ü₂, Ü₃.

13. Olurdı mähî vü deryâ semender ü âteş
Heman bu °akse mukâbil düşeydi ger deryâ
14. O mey ki katresini ger tecerru° itse sadef
Olurdı dâmen-i ebr ile dür-feşân-ı °atâ
15. O mey ki °âlem-i terkîbe irse nükheti ger
Olurdı kâbile-yi feyz-i ümmehât âbâ
16. O mey ki cür°a-yı cāmını Cem çekeydi eger
Olurdı bezmine hurşîd sāgar-ı sahbâ
17. O mey ki şemme-yi zevkından alsa idi haber
Ururdı cāmına Cem-şîd seng-i istignâ
18. O mey ki terbiyet-i feyzi bir nefesde ider
Cüvânı pîr-i kühen pîr-i köhneyi bernâ
19. Getür getür başa lutf eyle sâkiyâ o meyi
Ki vasfını işidürsin tegâful eyleme tâ
20. Alınca cāmın ele el çekem ta°allukdan
İdince nüş ferâmüş ola gam-ı dünyâ
21. Mecâlüm ola bu takrîb ile meger ki olam
Sarây-ı fâzıl-ı âfâka menkabet-pîrâ
22. O kim sahîfe-yi ta°zîme yazdı elkâbın
Bu gûne münşî-yî endîşe eyleyüp inşâ
23. Ebû Hanîfe-yi sâni İmâm-ı A°zam-ı dîn
Sîrâc-ı hayr-ı ümem huccet-i kavî-yi hüdâ
24. Vezîr-i Cem-°azamet âsaf-ı kader-kudret
Nizâm-ı mülk-i sadâret ü sadr-ı mülk-ârâ
25. Ne sadr-ı münşerih anuñla sadr-ı mülk-i tamâm
Nizâm-ı °adli ile mülke intizâm-ı bakâ

18 terbiyet-i feyzi: feyzi terbiyet T.

20 Bu beyitten sonrası, sayfa kopukluğundan dolayı Ü₁'de yoktur.

21 sarây-ı fâzıl-ı âfâka: cenâb-ı hazret-i pâşâyâ T, Ü₁, Ü₂, Ü₃.

23 Bu beyitten sonrası P ve AH'de yoktur. Her iki nüshada da sayfa kenarına şu not yazılmıştır:
Merhûm Bahâyî Efendi için olup nâ-tamâm kalmışdır.

26. Semiy-yi Ahmed-i mürsel zahîr-i devlet ü dîn
Güzîde-dâver-i Dârâ şukûh-ı dâd-efzâ
27. Cihân-ı cûd u kerem cân-ı âdem ü âlem
Sütüde-hulk ü şiyem zât-ı mekremet-pîrâ
28. O zât-ı mekremet-efzâ ki hüsn elkâbın
Bu gûne hem ider erbâb-ı maârifet inhâ
29. Mürebbî-yi fuzalâ vü mü'eddib-i üdebâ
Mürakkî-yi °ukalâ vü mürevvic-i °ulemâ
30. Edîb-i °aklına şâkird-i dün Eflâtun
Mülâzım-ı der-i fikri güzîde-yi hukemâ
31. Rumûz-ı hikmetinüñ anlamaz işârâtın
Hezâr dikkat iderse Ebû °Ali Sînâ
32. Dakîkahâ-yı °ulüm u netîcehâ-yı fünûn
Zamîr-i rûşenine hep bedîhî vü peydâ
33. Dili münevver ol âyîne-yi mücellâdur
Ki muttasıl olur esrâr-ı gaybî cilve-nümâ
34. Maârif ehline lutfi o deñlü virdi revâc
Ki buldı silk-i Nizâmî cevâhir-i maânâ
35. Suhandâ tab°-ı suhan-senc-i Enverî ki ola
Nazîm-i dürr-i maânî olup hazîne-güşâ
36. Dehân-ı mu°cize-sâzın ider cevâhir-pâş
Lebini rûh-fezâlıkda hemdem-i °İsâ
37. Sehâda Hâtem ider eñ fakîri ihsânı
Sehâb-ı lutfına kim katre olamaz deryâ
38. Çü çekdi °ilme °alem oldu cem°-i tîg u kalem
Bir elde hâme-yi hikmet bir elde seyf-i Hudâ
39. Şecâat ile ki Rüstem kemânını çekemez
Şihâb eger ola tîr aña kavs eger ola yâ
40. Urursa kabza-yı şemşîre fi'l-mesel destin
Heman ki sehv ile meydân içinde rûz-ı vegâ
41. Olurdı hûn-ı °adû öyle seyl-i tûfan-hîz
Ki kelleler yüzer üstinde hep habâb-âsâ

42. Kopardı başına a°dānuḡ ol kıyāmet kim
Çalınsa sūr eger mümkin olmaya ısgā
43. Ger alsa levh u kalem destine kalem ehli
Olursa sihr-i beyan gösterür yed-i beyzā
44. Midādı itmese feyz-i hayāt eger dirdüm
Elinde ol dü zeban hāmesine ejderhā
45. Alup o hāme-yi ejder-misāli gāh eyler
Cemāl-i sihr-i fiten bātıl itmege ilkā
46. Tutup elinde vü gāhī °asā-yı Mūsī-veş
İder anuḡla nümāyan me’ārib-i uhrā
47. Devāt-ı zerde midādı ki feyz māyesidür
°Aceb ki zulmet-i āb-ı hayāta mihr ola cā
48. Midād mı o devāt içre yoksa āb-ı hayāt
İçer o hāme-yi sebzi hemīşe Hızr-āsā
49. Egerçi çeşme-yi Hızra hezār hasret ile
Ki gitdi teşne-leb āhır Sikender-i dānā
50. Anuḡ elindeki hāme o nāvdāndur kim
Cihāna āb-ı hayāt-ı merām ider icrā
51. Memālik-i hüner ü ma°rifet müsellemidür
Tamām-ı hitta-yı imlā kalemsür ü inşā
52. Cihānı eyledi ma°mūr °adli hemvāre
Mu°ammer ola bu mi°mār ile heman bu binā
53. Nesīm-i gülşen-i hulkiyle kām-ı °ālem pür
Bahār-ı mekremeti ile tāzeter dünyā
54. Cihāda himmetidür mülk ü millete füşhat
Gazāya ragbetidür dīn ü devleti i°lā
55. °Azīmetine zafer hem-reh ü Hudā yāver
Hukūmetine felek rāmdur ne çün ne çirā
56. Kader muvāfık-ı re’y ü mutābık-ı hükmi
Nefāz-ı emrine virdi kazā °inān-ı rızā
57. Sehāda ben dil ü destine bahr u kan dirdüm
Eger ki olmasa hāyīde nisbet-i üdebā

58. Dil-i münevveri gencîne-yi ilâhîdür
Yed-i keremveri miftâh-ı kenz-i lâ-yefnâ
59. Vezîr-i Cem-°azamet âsaf-ı kader-kadrâ
Eyâ müsellemler-i mümtâz-ı zümre-yi vüzerâ
60. Zamânun ile bugün nazlanur zamân u zemin
Vücûduñ ile olur müftehir bu arz u semâ
61. Eyâdî-yi keremün yetdi hâs ile °âma
Münâdî-yi ni°amun dehre saldı sayt u sadâ
62. Zamân-ı devletün el-hak zamân-ı fursatdur
Bu devleti ide dâyim bu fursat ile Hudâ
63. Ma°arif ehli murâd üzre aldılar kâkı
İrişdi matlab-ı a°lâlarına hep fuzalâ
64. Cevâhir-i suhana cevherî-yi ihsânun
Virüp bahâ aña çok hâsıl oldu hüsn ü bahâ
65. Katı ayakda komışdı zamâne ehl-i dili
Felek de itmiş idi intikâmını icrâ
66. Götürdi ma°rifet erbâbını yed-i lutfun
Komadı hâk-i mezellet içinde itdi rehâ
67. Sipihre basdı kadem her biri murâd üzre
Bu mekremâtı niçe mümkün eylemek ihfâ
68. Bu lutfi yâ niçe vasf eyleye zebân-ı beyân
Niçe ye kâdir ola nazma efsah-ı şuarâ
69. Ola gönülde keder bâ-husûs hâtırda
Safâ gerek k'ola tâ medh-i a°zam-ı vüzerâ
70. Mükedder olsa kaçan âb-ı rüşen-i sâfi
Görenler anda mukarrer cevâhir-i ebhâ
71. Bu hâksârun o deñlü bizâ°ası yog idi
Ki eyleye bile lâyıkk cenâba medh ü senâ
72. Ye kanda rişte-yi kem-i kadr pîre-zen ki ola
Cenâb-ı Yûsuf-ı Sıddîk hazretine sezâ
73. Bahâne-dür dizile rişte-yi harîdâra
Olursa mazhar-ı hüsn-i kabûl-i istid°â

74. Bu gūne mi urılır idi yohsa hāmeve el
Ye böyle mi dinilürdi kasīde-yi garrā
75. Ye böyle mi dizilürdi cevāhir-i ma°nī
Vü şāh-ı sadr-ı °arūs-ı medīhuḡ oluna tā
76. Egerçi keş-me-keş-i devr-i dūndan bu fakīr
Kenāre-cū olup itmişdi künc-i °uzleti cā
77. Ol inzivāda hem āzādelikle bulmuş idi
Huzūr-ı kalb ile mir°āt-ı dilde hayli safā
78. Kunū° idi dahı nān-ı cevīne-yi huşke
Ne ārzū-yı münāsib ne dilde gayrı hevā
79. °Aceb bu kim katı bir bī-mürüvvet-i tammā°
Aḡa da el uzadup itdi gūne göre hafā
80. Bu mā-cerā degül ammā ki bā°is-i tasdī°
Garaz hikāyet-i dildür degül ola şekvā
81. Der-i sa°ādetüḡ olmuş kulūba mīknātīs
Çekildi geldi hep erbāb-ı dil ne itsün yā
82. Kemend-i şevk salup zūr-ı cezbe-yi keremüḡ
Çeküp getürdi heman gāhī güyü gāh riḡā
83. Uzatma NEHCİ sözi yetdi rişte pāyāna
Devām-ı devlet ü ikbāl ü °ömre eyle du°ā
84. Çü müdde°ā ola zāhir ne hācet i°lāma
Zamīr-i enveri āyīnedür ki gayb-nümā
85. Hemīşe gülşen-i °ālemde tā ki gunça-yı subh
Tebessüm eyleye hoş hoş letāyif ide sabā
86. Gele letāfet ile gunça-yı murādātuḡ
Latīfeler ide aḡa nesīm-i lutf-ı Hudā
87. Küşāde ola gül-i bāg-ı baht u ikbālüḡ
Meşām-ı °ālemiyān andan ide şemm-i hevā
88. Hümüm-i kahr ile pejmürde ola a°dānuḡ
Bahār-ı °ömri ide rīş-hand anuḡla kazā

4.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Bi-hamdi'llāh irüp Hakdan ʿināyet şāh-ı devrāna
Nazar saldı açup ʿayn-ı basīret hāl-i aʿyāna
2. Görindi sūret-i ahvāl mir'āt-ı zamīrinde
Olup meclā-yı rüşen kalb-i pāki feyz-i Rahmāna
3. Nizām-ı ʿāleme gördi gerek bir hākīm-i ʿādil
Umūr-ı saltanat mevkūf hem bir pāk-izʿāna
4. İdüp re'y-i münīri memleket ıslāhı tedbīrin
Vezāret emrini ısmarladı Pāşā-yı zī-şāna
5. O Pāşā-yı celī-şan dāver-i vālā güher k'anuñ
Dahı bir misli gevher gelmemişdür kân-ı imkāna
6. O zī-şān u mükerrerrem zāt-ı ʿālī pāk-sīret kim
Melek dirlerse lāyık hem münāsib nāmına yā ne
7. Eger fazl u kerāmet maʿnāsın fikr eylese ādem
Bu sūretde melek gālib görünür nev'-i insāna
8. Semiy-yi Ahmed-i mürsel zahīr-i devlet ü İslām
Vahīd-i fazl u ʿirfan haml olunmaz hīç akrāna
9. İdüp ihrāz sıdk u ʿadl ü hilm ü ʿilm evsāfın
Cenāb-ı çār-yāruñ rühını şād itdi rızvāne
10. Bi-hamdi'llah ki refʿ oldu zalām-ı zulm dünyādan
Saʿādet mesnedi matlaʿ olup ol māh-ı tībāna
11. ʿAdālet nūri rüşen eyledi hep cümle āfākı
Vezāret degdi çün ol āsaf-ı Cem-kadr-ı devrāna
12. Yatup uyudu fitne kāyim oldu huccet-i İslām
Geçüp oturdy çünkim devlet ile sadra ferzāne

4 : 10^a P, 14^a T, 11^a AH, - Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

4 ıslāhı: ahvālī P.

6 nāmına: adına T.

11 eyledi: -T.

12 -T.

13. Egerçi başlamışdı çarh-ı kec-reftâr birkaç gün
Muhâlif vaz^c ile bir niçe nâ-hemvâr devrâna
14. Olup zulmet-serâ ʿâlem serâser halk hayretten
Düşüp teşvîşe yüz tutmuşdı hep hâl-i perîşâna
15. Azup ser-menzil-i maksûd râhın düşdi çok kimse
Dalâlet çâhına tâbî^c olup gül-ı beyâbâna
16. Bi-hamdi'llah düzüp âyîn-i şer^ca ʿadl kânûnın
Unutdurdu muhâlif devr usûlın çarh-ı gerdâna
17. Görindi nûr-ı re'yinden hudûd-ı şer^c-i dîn rûşen
Yetürdi ʿâlemi Hızr-ı hidâyet âb-ı hayvâna
18. Şitâ-yı gam gidüp kurtuldu giryân olmadan ʿâlem
Bahâr-ı ʿadl irüp döndi cihan tâze gülistâna
19. Sitem-pîşe olan diller dahı meyl itdi insâfa
Nesîm-i lutf esüp güller bitürdi senge sindâna
20. Çıkup hâr-ı sitem pâ-y-ı emelden gitdi âzârı
Gül-i maksûd açıldı bezm-i ʿayşa geldi peymâne
21. Çekildi derd ile gam rûzgâr-ı ʿayş u ʿişretdür
Dirülsünler gelüp sahn-ı safâya müjde yârâna
22. Çeküp câmı peyâpey şevk ile bülbüller ötsünler
Salâdur bezm-i ʿirfâna gelen rind-i suhan-dâna
23. Keremver-dâverâ âsaf-nazîrâ Cem-hüner sadrâ
Eyâ teşrîfî zîb ü fer viren şevketle dîvâna
24. Ne bülbüller okur bâg-ı cihanda medhi evsâfuñ
Hele ehl-i dile bir kerre başla lutfâ ihsâna
25. Hüner bâzârınuñ olsun revâcı bir de görsünler
Ne gevherler asar yir yir maʿârif ehli dükkâna

15 düşdi: belki P.

17 nûr-ı: -T.

22 ötsünler: ölsünler P, T, AH.

23 keremver: kerem AH / sadrâ: kadrâ T.

26. Hele bir kez kabül-i pākūñ olsun da harīdārı
Ne dürler gör dizer erbāb-ı ma^cnā silk-i tibyāna
27. Huzūr-ı dil safā-yı hātır olsa medhūñe gūşıñ
Olmak her zaman şevk ile minnet mi degül cāna
28. Ma^cārif gevheri pā-māl olup kaldı ayaklarda
Felek pek zulm-i fāhiş eyledi erbāb-ı ^cirfāna
29. Ayaga çalınup cins-i hüner bāzār-ı ^cālemde
Dahı har-mühre bu kıymetle çıkmamışdı meydāna
30. Felekler başlayaldan devre gerçi kāsıd olmuşlar
Velī erbāb-ı dil tuş olmamışdı böyle husrāna
31. Tutup rāh-ı mezelletden götürsün dest-i insāfuñ
Felek de nādım olsun bu kadar zulm-i firāvāna
32. Zamān-ı devletūñde görsün erbāb-ı hüner bir gün
Ki çokdan düşdiler bu kūçe-yi tārīk-i hırmāna
33. Du^cāya başla şimden sonra ey NEHCİ ko itnābı
Ki hengām-ı du^cādur söz dahı irişdi pāyāna
34. İde ^cömrin ziyāde hazret-i Pāşā-yı zī-şānuñ
İdelüm cān u dilden minneti dergāh-ı Mennāna
35. Ola evc-i sa^cādetde dirahşān mihr-i iclāli
Hemīşe evc tā mensüb ola mihr-i dirahşāna
36. Olalar sāye-yi ^cadlinde āsūde cihan halkı
Vire tā sāye rāhat şiddet-i hardan girīzāna
37. Cihanda nūr-ı ^cadli ref^c ide zulmātını zulmūñ
Ola tā nūra zulmet ref^ci māni^c cem^c-i zıddāna
38. Müşerref eyledi tārīh-i teşrīfi bu mısrā^cı
Melek sadra geçüp döndi felekler ^cadle āmāna [1060/1650]

30 olmuşlar: olmuşdur P / tüş: dūş T.

5.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Kopardı lengerin keştî-yi sabruñ girye tугyānı
Salındurmaz sirişküm kirpüğine yine tūfānı
2. Yine engīne düşdi zevrak-ı dil yelkeni suda
Bu bahr-ı ıškuñ olmaz sāhili yok ka'rı pāyānı
3. Mahabbet hārı tutdı dāmen-i cānı yine yir yir
Girīban-gīrüm oldı bir gülüñ çāk-i girībānı
4. Yine bir şīr-i māder-h'ār tıfla oldı māyil dil
Ki eyler derd-i bī-dermān-ı ışkı hasta Lokmānı
5. Füsün u fitnede üstād-ı kāmīl gamze-yi şūhı
Fünün-i ışvede şākirdi Eflātūn-ı Yūnānı
6. Olur sad Bābilī meftūnı sihr-i dil-sitānīde
Vefā resmin velī bilmez belī çok ʿahdı peymānı
7. Kıyām-ı kaddi gavgā-yı kıyāmet fitne-engīzī
Nigāh-ı çeşm-i mesti bā'is-i mestī vü hayrānı
8. Hırām-ı nāzı ʿakl ü hūş u fikr ü dāniş-āşübī
Hevā-yı kākūli ehl-i cünün zencīr-i cünbānı
9. Zihī ıškuñ dile sermāye-bahş-ı bī-ser ü pāyī
Zihī sevdā-yı zūlfūñ cāna dāğ-nābe-sāmānı
10. Zihī tāb-ı cemālūñ berk-ı hırmen-süz-ı hestīdür
Zihī la'ı-i lebūñ cān-dārū-yı derd-i dil ü cānı
11. Nedür bu tal'at-ı meh-veş nedür bu cezbe-yi dil-keş
Nedür bu ışvehā-yı hoş nedür bu hüsñüñüñ ānı
12. Nedür bu şīve-yi hūbī bu āyīn-i dil-āşübī
Bu tavr-ı hās-ı mahbūbī bu tarz-ı pāk-i cānānı
13. Müsahhar emrūñe mahkūm mülk-i nāz u istignā
Serīr-i hüsnde saña müselleme memleket-rānı

5 : - P, 16^a T, 9^a AH, - Ü₁, 20^a Ü₂, -Ü₃.

10 cemālūñ: ruhuñ T / berk-ı: +efken-i sad T / süz-ı: -T.

11 ışvehā-yı hoş: ışve-yi nāziş T.

14. Bu bî-dādî k'idersin ehl-i ʿışka yok mı insāfuñ
Yeter ey āfet-i devrān bu cevruñ yok mı oranı
15. Tulum ʿışkuña dil vermede yok ihtiyār elde
Nedür agyār elinden yā dil ü cānuñ bu efgānı
16. Nedür erbāb-ı maʿnā dehr-i dūndan çekdügi mihnet
Ya çārhuñ tā nedür ehl-i dile bu deñlü ʿudvānı
17. Halās olmak umılur bahr-ı gamdan fülk-i dil gayrı
Bi-hamdi'llah muvāfık esdi bād-ı lutf-ı Yezdānı
18. Yanaşdı sähile keşti-yi himmet minnet Allāha
Yine bahr-ı keremden çıkıdı geldi bir kerem kānı
19. Dür-i ihsānı deryā-yı ʿināyet der-kenār itdi
Nice bir fülke sıgıdı ʿakl ü lutf u cūd-ı ʿummānı
20. Ne gam nār-ı elemden ʿāleme kim burc-ı ābiden
Tulū ʿ itdi sipihr-i ʿadl ü dāduñ mihr-i rahşānı
21. Yakalar çāk iderseñ vaktidür şekve zamānıdur
Ki dest-i maʿdelet-hʿāhāna girdi ʿadl dāmānı
22. Murād üzre felekden dādumuz birden alur birden
İderseñ arz-ı hāli itmeseñ ger āsaf-ı sānı
23. O kim mir'āt-ı idrākinedür mahsūs ʿālemde
Ruh-ı maksad-nümāyī nūr-ı fehm-i müddeʿā-dānı
24. O kim āyine-yi gītī-nümā olan zamīrinde
İder hep cilve ʿaks-i meh-veşān-ı sırr-ı pinhānı
25. O kim çeşm-i hakikat-bīnine rüşen nümāyāndur
Cemāl-i maʿnī-i lā-raybī-yi esrār-ı Rabbānı
26. Vezīr-i ʿādil-i Cem-kadr İbrāhīm Pāşā kim
Olur *berd ü selāmet* makdeminde fitne nīrānı
27. Hamīde hep hısāli cümle efʿālī pesendīde
ʿAnāsırdan degül ahlākdandur gūyı erkānı

16 Ye çārhuñ tā nedür ehl-i dile bu deñli ʿudvānı: Nedür yā ehl-i dile tā bu deñli çārhuñ ʿudvānı
T.
23 maksad: maksūd T.

28. Münevver āsmān-ı dīn ü devlet nūr-ı ʿadliyle
Muʿallā āsmāndan āstān-ı rifʿat u şānı
29. Çirāğın meşʿal-i reʿy-i münīrinden ider rüşen
Sipihrūñ her seher hurşīd-i ʿālem-tāb u rahşānı
30. Degüldür mihr ü meh dehlīz-i kasr-ı kadrine el-hak
Yed-i kudretle asılmış iki kandīl-i nūrānı
31. Biri derbānı biri pāsbānı olsa lāyıkdur
Sarāy-ı haşmetinūñ ʿālemūñ Bercīs ü Keyvānı
32. ʿUluvv-i himmeti kim māverā-yı hadd-i imkāndur
İrişmez biñ yıl uça murg-ı vehmūñ aña tayrānı
33. Bulınmaz hendesī-yi ʿakl bām-ı kāh-ı iclālin
İderse zīr-i pāyı nerdübān-ı heft-eyvānı
34. Zafer hem-rāh-ı ʿazmi hem-nişīni feth ile nusret
Zahīri ʿavn-i Hakdur rehberi teʿyīd-i Sübhānı
35. Olur meftūh her [bir] yaña mansüb ola reʿyātı
İder meksūr aʿdāyı kaçan cezm ide meydānı
36. Nʼola ser-tūğına mihr-i cihān-gerd-i zafer dinse
Ki itdi şarkdan tā garba nusretiyle seyrānı
37. Ugur-ı dīn ü devletde kamu meşkürdur saʿyi
Nʼola oldıysa lutf-ı Hakk ile mümtāz-ı akrānı
38. Sehā bezminde sad Hātem olur şermende-yi bezli
Şecʿātle ider rezminde efkende Nerīmānı
39. Dili miʿyār-ı dīn ü ʿaklı mīzān-ı şerīʿatdür
ʿAdīlidür disem ʿadliyle Kisrā var noksānı
40. Vakār u hilmi dīn ü devlete bir küh-ı rāsıhdur
Nizām-ı ʿālemūñ tedbīridür miʿyār-ı bünyānı
41. Olur āb āteş-i sūzān ola ger mazhar-ı kahrı
İder āteş ger olsa mazhar-ı lutfi gül-efşānı

42. Tabāyı[°]da ola ger men[°]i derkār ayrılır mādān
Rutūbet nārdan eyler harāret dahı hicrānı
43. Eger fi'l-cümle ezdāda virürse ruhsat-ı ülfet
Miyān-ı āb u āteşde bulunur mezc-i vicdānı
44. İder bād-ı vezānı istese ger merkez-i °ālem
Nüfüz-ı hükmi bu gāyetdedür tenfız-i fermānı
45. Hazānuñ dest-i berdinden bulunmaz bāg-ı °ālemde
İderse nehy-i tahrık-i hevā bir berk-i lertzānı
46. Olursa hıfzı şāmil hıç bir dil muztarib olmaz
Çeküp bir dilber-i tannāzdan cevri-ı firāvānı
47. Koyup °aksine kec-reftārı başlar vaz[°]-ı hemvāre
İderse hazmını ger çarh-ı gerdānuñ nigezbānı
48. Ne gam şimden girü kim tāli[°]-i firüz ile Şāma
Sa°adet subhınuñ minnet Hudāya togdı °unvānı
49. Gazādan feth ü nusretle °azīmet eyleyüp şimdi
Dımaşka saldı pertev āftāb-ı °adl ü ihsānı
50. Kudümü hās u °āma bā[°]is-i emn ü emān oldı
Müşerref oldılar teşrīfı ile Şāmuñ a°yanı
51. Kuruldı bārgāh-ı °adl ü dād-ı āsmān-sāyı
Ki eyler sāyesi āsüde hayl-i dād-h^vāhānı
52. Yine bir sāyebān-ı °arş sāye oldı ber-pā kim
İder tāb-ı sitemden zıllı fārig müstemendānı
53. Vezīr-i dād-fermā sadr-ı °ālī-baht-ı Cem-kadrā
Müzeyyen eyleyen ey şevket-i °adliyle dīvānı
54. Nigāh-ı iltifāt-ı şāhid-i lutfuñ dirīg itme
Gözetsün küşe-yi çeşm-i °ināyet küşe-gīrānı

42 ola ger: olursa T.

43 Ü₂'de bu beyitten öncesi sayfa kopukluğundan dolayı yoktur.

48 girü: geri AH.

49 °azīmet: -T.

51 h^vāhānı: h^vānı T.

52 ber-pā: pā-ber T / zıllı: zıll T.

55. °Uluvv-i şān-ı hurşīd-i cihan-tāba hālel virmez
Olurlar zerre-perverlikde hep °ālem senā-h°ānı
56. Gelüp bu arz-ı pāke künc-i °uzletde mukīm olduk
İdüp gavgā-yı dehr-i dūndan fāriğ dil ü cānı
57. Tevekkül pāyını çekdük kanā°at zeyline līkin
Keşākeş nicesinden yok halāsa çāre dāmānı
58. Birez devr-i felekden biz de şekvā idelüm demdür
Egerçi ehl-i dille eskidür dest-i girībānı
59. Hüner-kālā-yı kāsīd gāh olur bāzār-ı °ālemde
Çeker sūdāgerān-ı cins-i ma°nā gāh husrānı
60. Velīkin gabn-ı fāhişdür bu kim har-mührenüñ böyle
Dür-i yektā-yı °irfān ile yeksān ola mīzānı
61. Belā bu kim mezellet hāk-i rāhı içre bī-kıymet
Ola dāyīm ma°ārif gevheri pā-māl-i nādānı
62. Budur ümmīdümüz ref° eyleye eyyām-ı °adlünde
Ki dest-i iltifātüñ hākden erbāb-ı °irfānı
63. Felekden dādumuz maksūdumuzca ala insāfuñ
Bu zulm-i fāhişinden tā gele aña peşīmānı
64. Vire cevher-şinās-ı tab°-ı pāküñ bir revācı kim
Çıka °arş-ı berine pāye-yi kadr-i suhandānı
65. Dür-i medhüñ dizilmek nic' olurmuş tā ki görsünler
Nizāmī Enverī Firdevsī Hākānī-yi Şirvānı
66. Ne var gitdiyse anlar āftāb-ı feyz bākīdür
Yine la°l-i suhandan hāli elbette komaz kānı
67. Bahār-ı lutf-ı Hak derkārdur tā bāg-ı ma°nāda
Açılır tāze güller bulunur murg-ı hoş-elhānı
68. Yeter söz buldı gāyet NEHCİYĀ başla du°ā eyle
Du°ādur söz tamāmındaki āyīn-i suhan-rānı

61 bī-kıymet: bī-minnet AH.

67 ma°nāda: °ālemde T.

69. Hemîşe tâ ki bahr-ı nîl-gün-ı âsmân üzre
İde keştî-yi mihr ü mâh şarka garba seyrânı
70. Sala bahr ile berre pertevin hurşîd-i iclâlî
Ola günden güne şevketle efzûn izzet ü şânı
71. Ola tâbende bedr-i rifâti evc-i adâletde
İde şâmın cihânuş rûz-ı rûşen gibi nûrânî

6.

Kasîde-yi Garrâ Der-Hakk-ı Sadr-ı Azam İbrâhîm Pâşâ

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Sabâ tahrîk idince zülf-i anber-bâr-ı cânânı
Perîşân oldu erbâb-ı dilüñ ser-rişte-yi cânı
2. Nesîm ugrar çü her bir halkada bir çîne zülfinde
Aceb mi pür olursa nâfe ile ceyb ü dâmânı
3. Dehânı nüktesinden bād-ı subhı itdügi remze
Güvâh-ı bî-zebandur gunçanuñ çâk-i girîbânı
4. Hat-ı gird-i lebüñ kim mazhar-ı feyz-i hayât olmuş
Hemânâ Hızrdur kim bekler ol ser-çeşme-yi cânı
5. Kaşuñ iklim-i can teshîrine tugrâ-yı garrâdur
Hatun mülk-i dile tecdîd-i hükm-i memleket-rânı
6. Nigârâ hat mîdur fer virmiş ol pîrâmen-i hüsne
Benefşe yâ müzeyyen eylemiş taraf-ı gülîstânı
7. Veyâ ma'mûr u âbâd itmege Pâşâ-yı zî-şâna
Yazılmış hitta-yı Şâmî hümâyun-hatt-ı sultânî
8. Vezîr-i âdil-i Cem-kadr İbrâhîm Pâşâ kim
Olur feyz-i kudümü ile gülşen fitne-nîrânı
9. Zihî hem-nâm-ı ceddü'l-enbiyâ kim sahn-ı âlemde
Döşenmiş hâs u âma hân-ı cüdî nüzl-i ihsânı

69 mâh: -AH.

6 : - P, 18^b T, -AH, - Ü₁, 21^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -T.

10. Zamān-ı devletinde kalmadı vīrāne bir dil tā
Göñüller Ka'besine lutfını kim eyledi bānī
11. Müşīr-i Müşterī-tedbīr-i sadr-ı mekremet-pīrā
Ki oldur ʿilm ü fazl u ʿakl ü hilm ü maʿdelet kānī
12. Nizāmü'l-mülk-i dīn ü devlet ol kim sad Nizāmü'l-mülk
Derinde olsa lāyıkdur gulām-ı emr ü fermānī
13. Meger āyīne-yi ʿālem-nümādur kalb-i sāfi kim
Olur envār-ı gaybī cilveger esrār-ı pinhānī
14. Nikātın muʿzilātın ʿilm-i tefsīr ü hadīsün hep
Zamīr-i rüşenidür eyleyen tevzīh u tibyānī
15. N'ola gün günden efzūn olsa yūmn-i iltifātıyla
ʿUlūvv ü rifʿati erbāb-ı fazluḡ ʿizzet ü şānī
16. Meseldür bu ki bilmez sāhibin fazluḡ bilür ālā
Bilen fazlı ne bilsün bilmeyen yā ehl-i ʿirfānī
17. Kudūmı ile Şāma bir şeref virdi ki bildiler
Gubār-ı pāyını kühlü'l-cevāhir Şāmuḡ aʿyānī
18. Bi-hamdi'llah yine bir lutfā dahı itdi mazhar Hak
Ki vālī oldı Şāma böyle bir lutf u kerem kānī
19. Ümīd oldur ider hep sāye-yi ʿadlinde āsūde
Ne şübhe sāye-yi zıll-ı Hudādur müstemendānī
20. Hılāfı ger çeke ezdāddan ʿadli gelüp şehbāz
Açup şeh-perlerini kebge eyler sāyeban bānī
21. Yemīn-i lutfi bezl eyler yesārı böyle ger kalmaz
Zekāta hīç masraf-ı ʿām olur hem haccuḡ erkānī
22. Sehāb-ı lutfi şād-āb itdi bāg-ı dehri ser-te-ser
Unutdurdı sehā vaktinde desti bahr ile kānī
23. Beşāretler yine huccāca olsun k'itdi vā-beste
Umūr-ı haccı hüsn-i re'yine te'yīd-i Sübhānī
24. Yeter itnāb NEHCĪ çünki sıgmaz vasfa iclālī
Duʿāya başla *İhlās* ile söz de buldı pāyānī
25. Hemīşe tā memer oldukda Mısr u Şām huccāca
Teʿākubla hemīşe subh u şām itdükde devrānī

26. Ola devletle ʿid ü Kadr subh u şām ikbālī
Süre çün Kaʿbe dergāhına ʿālem rüy u pīşānı

7.

Mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün

1. Ol şemʿ-i hüsn bezme ki pertev-feşān olur
Pervāne aña tāyir-i kuds-ı āşyān olur
2. Bir tār-ı zülfe istese Cibrīli bend ider
Sayd-ı kemend-i turrası kerrūbiyān olur
3. Tahrīk-i bād ile iki gīsū-yı ʿanberīn
Düşdükce rüy-ı pākine sünbüsitān olur
4. Refʿ itse gāhī feyz-i nesīm-i seher ile
Pür-hande tāze gülleri ter-gülsitān olur
5. Mestāne germ olup ele aldukca cām-ı mey
Şermende ʿarızı gül-i şebnem-feşān olur
6. ʿAks-i cemāli ile olup lahza lahza pür
Devr eyledükce bezme kadeh hāverān olur
7. Hüsnini tāb-ı bāde ki eyler dü āteşe
Berk-ı cihān-ı hırmen-i sad-hānemān olur
8. Ruhsār-ı tābnāki kızardukca bādeden
Sankim şafakla subh-ı kıyāmet ʿayān olur
9. Bāg-ı ruhuñ ki besledi bu āb u tāb ile
Sākī şarāb-ı nāb ne hoş bāgbān olur
10. Hattı lebine meylin ider dillerüñ füzün
Ārī çimende mey-heves-i mey-keşān olur
11. Gird-i ruhında sıfır u rakam mı o hāl ü hat
Revnağ-fezā-yı mertebe-yi hüsn ü ān olur
12. Mirʿāt-ı rūh mı biri yā hatt u hālden
Kalmış dem-i müşāhedede çeşm-i cān olur

7 : -P, 19^a T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

13. Yā levh-i nūr mı yazılan k'anda misk ile
Evsāf-ı hulk-ı sâhib-i vâlâ-mekân olur
14. Hem-nâm-ı pādşâh-ı rüsûl kim cenâbına
Her dem dūrūd-ı ins ü melek armagân olur
15. Ol seyyid-i güzîde-yi sādât-i midhati
Ehl-i dile ki mûcib-i sad-ımtinân olur
16. Mahdûm-ı pāk-meşreb ü zât-ı melek-şiyem
Pākîze-tab^c nâdire-gû nükte-dân olur
17. İtdi hayâ vü sıdkıla insâf u cûdı şem^c
Hakkâ ki âl-i server-i peygâmerân olur
18. Hulk-ı Hasanla lem^a-yı nūr-ı Hüseyini gör
Vechinde ırk-ı tâhire vâzıh nişân olur
19. Rüşen zamîri k'âyenedür anda münceî
Sırr-i nühüfte sûret-i ma^{nâ} ayân olur
20. Bezl ü sehâda ebr-i bahârı keremde bahr
Desti dili cevâhir-i ırfâna kân olur
21. Bercîs ü Tîr mekteb-i ırfân ü fehmine
Biri halîfe vü birisi ders-h^vân olur
22. Tedbîr ü re'y ü fikr-i avâkıbda feylesof
Akliyle pîr baht ile tâze cüvân olur
23. Ol deñlü feyz-i rif^{at}-i ikbâle müsta^{id}
Lutf-ı Hudâ ile ne dilerse hemân olur
24. Her kanda kim azîmet ide tevsen-i felek
Çâbü-k-süvâr-ı himmetine zîr-rân olur
25. Mahdûm-ı âlî-kadr-ı keremkâr-ı sâhibâ
Kim dir fûrûg-ı mihr-i münîri nihân olur
26. Hurşîd gibi tolmuş iken dehre pertevüñ
Hâcet mi yâ tekellüf-i vâsf u beyân olur
27. Ol mecma^c-ı mekârim olan zâtuñ itmede
Erbâb-ı dil senâsını hep bî-zebân olur
28. Tahrîre gelmez olsa da her çend muhtasar
Tahrîre hem ne deñlü ki tayy-ı lisân olur

29. Mümkin m'idi ki bende ideydi cerâdeti
Mür-ı za'ifdeki ne tâb u tüvân olur
30. Şevk-ı mahabbetün komadı tab'ı hâline
Bu i'tizâra işte kalem tercemân olur
31. Itnâb bes [ki] NEHCİ hulûs ile it du'â
İhlâs ile kabûl-i du'â bî-gümân olur
32. İde kapuñı kible-yi hâcât-ı kâyinât
Hak Ka'be tâ ki kible-yi İslâmiyân olur
33. Olduñ tarîk-ı hacca emîn hâfızuñ Hudâ
Tevfîk saña rehber-i emn ü emân olur

8.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Ne kim güş-ı güle peyk-i sabâ râz-ı nihân söyler
Dehân-ı gunçadan güş eyleyüp bülbül 'ayân söyler
2. Yanar pervâne sırrın söylemez 'ışkuñ bu demlerde
Hezâr mest açup râzın hezâran dâstân söyler
3. Bu hengâm-ı bahârîde işit kim sun'euñ esrârın
Gelüp nutk u beyâna hem-zemîn ü âsmân söyler
4. Şükûfe hep tutar sem'in lisân-ı ebr-i Nîsâna
Çimen âsâr-ı rahmet âyetin idüp beyân söyler
5. Sadef dir pür-dür-i şebnemle ezhâra çimenzârıñ
Hevâdan gören emvâcını bahr-ı bî-kerân söyler
6. Nesîm-i hoş-haber her subh-dem bezm-i gülistâna
Nevîd-i can-fezâ-yı feyz-i gülzâr-ı cinân söyler
7. Sürür-ender-sürür olmaz mı hem makrûn ola 'îde
Bu eyyâm-ı safâ-engîzi 'âlem çok zaman söyler

8 : -P, 22^b ve 45^a T, 34^a AH, -Ü₁, 43^a Ü₂, -Ü₃.

1 güş-ı güle: güşa gele T.

6 bezm-i: sahn-ı T, Ü₂.

8. Senā-yı hazret-i mahdūm-ı ʿālī-kadr u zī-şānı
Bu fasl-ı hāsda kim NEHCİ-yi şīrīn-zebān söyler
9. Yazup ser-nāme-yi evrādına mecmūʿa-yı gülden
İder ʿıdiyye bir hutbe hatīb-i subh-hʿān söyler
10. O hem-nām-ı Nebī kim büy-ı hulki irse ger bāga
Olup her hār gülşen medhine birr-i zebān söyler
11. Serīr-ārāy-ı ʿilm ü fazl zāt-ı mekremet-pīşe
Kusūr eyler dil ü destine ol kim bahr u kân söyler
12. Fülānī-zāde kim ger hüsn-i ahlākınıñ evsāfi
İderse bülbüli dem-beste gül hem gülsitān söyler
13. Bahār-ı bāg-ı ʿömrin saklasun Hak kem-nazarlardan
Kulak tā kim hemīşe işidür dil her zaman söyler
14. Hudā hıfz eylesün hem gülbünün hem gunçasın tā kim
Bahār oldukca gül güş eyleyüp bülbül heman söyler
15. Ola nevrüz u ʿıd u fasl-ı gül her rüz-ı fīrüzı
Bu vird-i hāsa āmīni kamu kerrübiyān söyler

9.

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. İftihār-ı vüzerā sadr-ı sadāret-ārā
Dād-fermā-yı cüvan-baht-ı ʿadālet-pīrā
2. Yaʿnī destür-ı kerem-pīşe vezīr-i yem-dil
Āsaf-ı Cem-ʿazamet hazret-i Ahmed Pāşā
3. Müşterī-reʿy ü kamer-talʿat u hurşīd-nazar
Āsmān-kadr u Hümā-sāye müşīr-i dānā
4. Hired-āmūz-ı Felātün u Sikender ol kim
Hʿāce-yi fikretine tıfl-ı hecādur hukemā

12 fülānī-zāde: -T.

14 bülbül: -AH.

9: -P, 24^a T, -AH, -Ü₁, 8^b Ü₂, -Ü₃.

5. Tab[°]-ı dānişverinüñ mekteb-i [°]irfānında
TİR ü Bercīs ta[°]allüm ider inşā imlā
6. Nükte-perdāz-ı suhandān-ı hüner-perver kim
Güş-ı cān olsa sadef dürr-i kelāmına sezā
7. Hātır-ı enveri āyīne-yi sırr-ı gaybī
Pertev-i mihr-i zekāsına olur z[err]e zükā
8. Cāmı eksilmez idi māh-ı nevün devrāndan
Çeşme-yi re'y-i münīrinden eger olsa melā
9. Mesned-i rif[°]atine pāye-yi pāyīn gerdün
Felek-i haşmetine mihr-i cihān-tāb Sühā
10. Füşat-ı kadri o bir dāyire-yi evsa[°] kim
Güy-ı gerdün aña bir nokta velī nā-peydā
11. Mülk-i ikbāl ü celāline ezel had be-ebed
Vüs[°]at-ı cāhına pehnā-yı mekān teng-i kazā
12. Dili deryā-yı ma[°]ārif yedi kān-ı zer-pāş
Zātı asl-ı kerem ü ma[°]din-i cūd ebr-i sehā
13. *Bāreke 'llāh* zihī debdebe-yi cāh u celāl
Levhaşa 'llāh zihī kevkebe-yi [°]izz ü [°]alā
14. Görmedi Cem hele bu şevket ile dīvānı
Görse Cem-şīd bu āyīni olurdu şeydā
15. Çeşm-i bed-dür dahı dīde-yi çarh-ı devvār
Görmedi zāt-ı şerīfine anuñ bir hemtā
16. Himem-i [°]āliyede feyz-i sa[°]ādetde meger
Sāyesi ola ki hemvār eser-i zıll-ı Hümā
17. Çünkü ol zāt-ı kerīmü'ş-şiyem ü ahlākuñ
Sıgmaz evsāfı beyāna demidür ola du[°]ā
18. [°]Ömrini devletini hazret-i Hak ide füzun
Tā gam-ı reşk ile kemter ola [°]ömr-i a[°]dā
19. Sāye-yi ma[°]deletinde uyuya halk-ı cihān
Baht-ı bīdārı nigezbān u nigezbānı Hudā
20. Dāver-i muhterem-i dād-fezā oldukda
Mısra hem Nīl-i kerem k'eyledi icrā hakkā

21. °Älem-i nûra gönülden ki teveccüh itdüm
NEHCIYÂ hâtif-i gayb eyledi bir hüsn-i edâ
22. İşbu mısırâ°-ı latîf idi kim oldu târîh
Vâlî-yi Mısr-ı nebîl-i kerem Ahmed Pâşâ [1086/1676]

Tercîât

10.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

I.

1. Sabâ lutf it eger düşse güzârıñ küy-ı cānāna
Niyāzum vāsıl eyle ol cenāb-ı ʿarş-ı bünyāna
2. Tevāzu° kıl yüzüñ sür topraga āheste āheste
Mükedder olmasun mir'āt-ı can depren edîbāne
3. Der ü dīvār-ı temkîn ü karāra konmasun bir toz
Bulursañ rüft ü rûba ruhsatı ol sahn-ı zî-şāna
4. Gözet hıdmet makāmın perde-yi ādāb depretme
Virürse fırsat el ger devlet-i pā-būs-ı derbāna
5. Yüzüñ sür git mizācınca mülāyim es hevāsınca
Kulak tutarsa ger gir bu gazelden ʿarza rindāne
6. Sabâ lutf it tolaşma zülf-i ʿanber-bār-ı cānāna
Degersin teline salma dili hāl-i perîşāna
7. Düşerler ıztırāba bir alay diller sabâ sen de
Düşersin pîç ü tāba gel tolaşma rişte-yi cāna
8. Çekerler āh u dil delv ü resenle Yūsuf-ı cānı
Gam-ı hecrüñle döndi sîne çāh-ı deşt-i Kenʿāna
9. Sirişküm başdan aşdı şevk-ı dendānuñla gitdükce
Ne gam talsam dür-i maksüd için deryā-yı ʿummāna
10. Alup cān-ı muhakkar tuhfesin var ey sabâ lutf it
Der-i cānāna yüz sür pāy-ı derbāna hakîrāne
11. Nedür ol der ki ferşine irişmez atlası çarhuñ
Ne derbān ol ki kalmaz ser-fürü eyvān-ı Keyvāna

10 : - P, 1^b T, -AH, - Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

12. Nedür kühlü'l-cevâhir topragı erbâb-ı hâcâta
Ne derbân bûs-ı pâ-y-ı mûcib-i iclâl-i şâhâne
 13. Nedür dermân-ı ehl-i derd der-feyz-i zemîn bûsı
Ne derban k'andadur miftâh-ı ebvâb-ı şifâ-hâne
 14. Ne derbân bir deri bekler ki hâdimdür aña Cibrîl
Nedür derbânı kılmaz meyl ü ragbet bâg-ı Rıdvâna
 15. Zihî derbân ü der kim mahrem ol kasr-ı mu'allâya
Zihî kasr-ı mu'allâ kim makâm ol ulu sultâna
- Muhammed Mustafâ Mahmûd u Ahmed server-i °âlem
Sipeh-sâlâr-ı hayl-i enbiyâ şâhinşeh-i a°zam

II.

1. Gel ey gavvâs-ı bahr-ı °ışk olan bezl it birez varuñ
Nisâra başlasun dürc-i dehân-ı pâk ü dür-bâruñ
2. Gel ey cevher-şinâs-ı kân-ı °irfân mahzen-i dilden
Çıkar silk-i beyâna çek kelâm-ı gevher-âsâruñ
3. Geçüp bâzâr-ı ma°nâda otur dükkân-ı tahkîka
Döküp gevherlerin sarrâf-ı dehr olsun harîdâruñ
4. Niçün ey gülbün-i gülzâr-ı derd-i °ışk olan °âşık
Açılmaz mest idüp bûya cihânı verd-i gülzâruñ
5. Neden ey tütî-yi gûyâ-yı esrâr-ı hakîkat yâ
Bu tâzeter-gazel şîrîn ü ter kalmaya güftâruñ
6. Meger kim vâsf-ı la°l-i yâr zevkın aldı minkâruñ
Mükerrer eyledüñ tütî yine sen kand-ı güftâruñ
7. İder şîrîn ü rengîn rûy-ı la°lün şevkî güftârı
Dizer dür-dişlerüñ vâsf u beyânı nazmın eş°âruñ
8. Nevâ-yı büselikden başlayup âhenge °uşşâkı
Muhayyer eyledüñ mutrib hemân bu nakş mı kâruñ
9. Düzilür nagme-yi âhına târ-ı eşki evtârı
Kadin bezm-i gam-ı °ıškuñda cânâ çeng iden zâruñ

10. Sakınma bas kadem müjgânlarumdan dîdeme ey gül
Tutar su verd-i ter olmaz gezendi hem aña hâruñ
 11. Çü dikdün çeşmesâr-ı çeşme °aks-i kaddini ey dil
Niçün akmaz kenâr-ı serve dâyim suyu enhâruñ
 12. °Aceb mi seyl-hîz-i hün olursa dem-be-dem çeşmüm
Cigerde var oñulmaz zahmı tîg-ı mihr-i dildâruñ
 13. Yakarsa n'ola eflâki şerâr-ı âh-ı cân-sûze
Tutuşdı sîne de çün âteş-i °ışkı ruh-ı yâruñ
 14. Gel ey dil nakd-i kalbi âteş-i °ıška koyup fâl it
Erit sâf eyle hem sîm ü zerin eşk ile ruhsâruñ
 15. Ki dârü'd-darb-ı °ıškuñ tâ gele kâmil °ıyârından
Bula tâ kim kabûlî sikkesin sultân-ı ebrâruñ
- Muhammed Mustafâ Mahmûd u Ahmed server-i °âlem
Sipeh-sâlâr-ı hayl-i enbiyâ şâhinşeh-i a°zam

III.

1. İdüp mellâh-ı gerdün bâdbân-ı surh-pîrâye
Seher kim saldı fûlk-i âteşîn bu bahr-ı hadrâya
2. Tutuşdı zevrak-ı zer-mîh [u] kîr-endüd-ı şeb yandı
Çekildi gitdi altun mîhlar hep ka°r-ı deryâya
3. Sabâ irdi çimenzâra muvâfık rûzgâr oldu
Yürüt sen dahı zerrîn câmı sâkî bahr-ı sahbâya
4. Bize rıtl-ı girân vîr bahr-ı gamda tâ ki fûlk-i dil
Bu lengerle idüp ârâm tâ gark-âba varmaya
5. Göñül girdâb-ı gamdan der-kenâr olmaksâ maksûduñ
Nazar kıl levh-i canda şevk ile bu şî°r-i garrâya
6. Bırakdı tâb mihrüñ âftâb-ı °âlem-ârâya
Yetürdi mu°ciz-i hüsnüñ şehâ şakka'l-kamer Aya

II.13 sûze: süz P, AH.

7. Nesīm iriřdi āfāka gūl-āb-āmīz ü °anber-bīz
Meger gūlzār-ı hüsnünde deger zūlf-i semen-sāya
8. Hutun āhūsına virdi sabā bu misk-i zūlfünden
Bu sevdā ile miskini bıraktı taġa sahrāya
9. řarāb-ı la°lūġ ister va°de-yi Kevser ġinā virmez
Zūlāl-i vasla kandur teřne cānı salma ferdāya
10. Sabā olmiř sevād-ı Hind-i zūlf-i yāra sūdāġer
Çimen tüccārına virdi ġelüp ol māyeden vāye
11. Çıkup bām-ı felekde mihr altun-kūs ile tařup
Düşirdi nevbet-i řāhī urup dünyāyı gavgāya
12. Bu gavgādan olunca řām uyandı şeb-revān-ı çarh
Açup ġöz baktılar rāha üşüp bu sakf-ı a°lāya
13. Hum-ı mihrūġ çeküp gencūr-ı ġerdün rez kabagını
Cevāhir-pāř ü °anber-rīz oldı sahn-ı ġarrāya
14. řebistāna ġelüp keşf olmasun perde diyü encüm
Üşüp taşladılar ahřāma karşu mihri tenhāya
15. Fūrüzān oldı ahterler çirāġān itdiler çarhı
Bu şeb halvet olur ey dil meġer sultān-ı İsrāya

Muhammed Mustafā Mahmūd u Ahmed server-i °ālem
Sipeh-sālār-ı hayl-i enbiyā řāhinřeh-i a°zam

IV.

1. Hořā ferruh-şeb ü ferhunde-leyl-i eşref ü ebhā
Ki oldı matla°-ı mihr-i sa°ādet *merhabā ehlā*
2. Hořā ferhunde-şeb k'anda bulındı es°ad-ı sā°at
Zihī fīrüz-dem ü sā°at ki derki °akla virmez cā
3. Hořā ol dem ki vuslat hāsıl oldı cān u cānāna
Zihī vuslat ta°āla'llāh *āmennā vü saddaknā*
4. Bulınmaz hadd ü pāyānı irilmez gavrına ey dil
Bu bir deryā-yı a°zamdur ki olmaz böyle bir deryā

5. Olup ratbu'l-lisān u zemzem-i ihsānı murg-ı dil
Bu şi'ri zemzemeyle kıldı bāg-ı şevkde inşā
6. Zihī işrāk-ı şems-i matla'u'l-envār-ı *ev ednā*
Tufeyl-i pertevdür rûh-ı pāk-i enbiyā hakkā
7. Zihī sultān-ı a'zam kim celāli cilvegāhında
Mukarreb ger melek mürsel nebī ger sıgmadı aslā
8. Zihī çābük-süvār-ı tih-i kurb-ı lā-mekānī kim
Tutup hayret zimānın kaldı hayl-i enbiyā ber-cā
9. Yegāne şeh-süvār-ı fāris-i meydān-ı fitrat kim
Döner çevgān-ı şevkıyla bu tokuz kubbe-yi hadrā
10. Zihī sāhib-nevāl-i hās ol kim h'ān-ı fazlından
Çekilmiş hās u 'āma bu zemīn bir sufre-yi pehnā
11. Zihī sultan zuhūrı satvetinden düşdi zilzāle
Esās-ı kasr-ı kayser tāk-ı Kisrā tā Ki ser-tā-pā
12. Binā-yı dīne kurdı çār rükn-i a'zam u muhkem
Ki oldı sıdk u 'adl ü hilm ü 'ilmiyle esās aña
13. Ebū Bekr ü 'Ömer 'Osman 'Ali kim çār yāridur
Delīl-i evzahın sultān-ı dīnūñ itdiler akvā
14. İki gevherle hem virdi şeref bāzār-ı İslāma
Hasan biri Hüseyin ol nūr-ı çeşm-i hazret-i Zehrā
15. Tahıyyāt u selāmuñ efdali vü ekmeli dāyim
Ola sultān-ı dīne āline ashābına cem'ā

Muhammed Mustafā Mahmūd u Ahmed server-i 'ālem
Sipeh-sālār-ı hayl-i enbiyā şāhinşeh-i a'zam

V.

1. Kerīmā pādşāhā bende-yi pür-'özü ü noxsānam
Garīk-i bahr-ı cürm ü 'āsī-yi magbūn-ı tугyānam
2. Siyeh-rū bir günehkārem cerīdem zulm ile memlū
Harīs-i dāne-yi şhvāt esīr-i dām-ı 'ısyānam

3. Başumda hāk-i haclet yakdı kalbüm âteş-i hasret
Elümde yok hevâdan gayrı hâsıl zâr u giryānam
4. Fakîr ü müflis ü muhtâc u aç eşbeh-i cinâsuñda
Kerîmâ pâdşâhâ rîze-çîn-i h^vân-ı ihsānam
5. Yüzin hāk-i niyâz ü °acze koymış bâb-ı lutfuñda
Cevâdâ sâyl-i güstâh-ı NEHCİ-yi gazel-h^vânânam
6. Sabâ ber-hîz âheste gubâr-ı ten ne-hayrānam
Berân-dergâh-ı °âlî-şan be-rû bi-n'şîn ü bi-n'şānam
7. Meger zülfeş be-cünbânî ki tenrâ büy-ı cānārâ
Be-cāneş dîr-i cünbânî be-cünb ü zûd cünbānam
8. Merâ can ber-der-i cānan girân cānî küned āhır
Sebük-cānî künem can ber-der-i cānan ber-efşānam
9. Beyâ sūdend can der-zülf ü dil der-hāk-i dergāheş
Hudārâ ey sabâ bi-n'şîn ü yek sâ°at Merîhānam
10. Güzer ber-küy-ı cānan dārî āhır vasl-ı cāneş kün
Sabâ ber-hîz âheste gubâr-ı ten be-hîzānam
11. Şehinşâhâ kapuñ muhtâcıyam kesme nazar benden
Za°îf ü h^vâr bir mûram velî mûr-ı Süleymānam
12. Uyup nefsuñ hevâsına düşürdüm fülki girdāba
Çü üftâdem be-dergâhet çe bâk ez-hül-i tûfānam
13. Tabîbâ derdmendānrâ deret dārâ şifâ âmed
Çü bî-dermān-ı dermānam men înek pîş-i Lokmānam
14. Küned yek katre-yi lutfet hezāran küh-ı °ısyān-ı mahv
Şefî°a'l-müznibînâ reşha-yı ez-bahr-ı °ummānam
15. İlähî hemçü NEHCİ cürm-i bî-had dārem ü dānî
Heman çün ü tufeyl-i âl-i sultān-ı şefî°ānam
Muhammed Mustafâ Mahmûd u Ahmed server-i °âlem
Sipeh-sālâr-ı hayl-i enbiyâ şâhinşeh-i a°zam

11.

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

I.

1. Ey dil gerekse pādşeh-i heft kişver ol
Başdan başa cihāna yürür hükmi dāver ol
2. Memlükün oldı mülk-i cihan tut ki niçe dem
Çün hāke girmedür soñı ko gafleti er ol
3. Dām-ı gam-ı cihandan idüp cānuñı halās
Gir rāh-ı ıışka cümleden el çek kalender ol
4. Tayy it bisāt-ı ıayşı götür raht-ı ıışreti
Gez bahr u berde kân ara cüyā-yı gevher ol
5. Bezl eyle cümle varuñı bul merd-i kāmili
Bekle der-i sa'ādetini lutfā mazhar ol
6. Fursat geçürme tut elini düş ayagına
Hāk ol yolında cismüñi cān eyle cevher ol
7. Şemm eyledükce şemme-yi iksīr-i himmetin
İriş kemāle hāsılı kibrīt-i ahmer ol
8. Urdukca dem şemāme-yi lutf u ınāyeti
Girsün meşām-ı cānuña büyı mu'attar ol
9. Pes imdi oldı ıāleme gerçi bu nefha pür
Dünyāya bu nesīm toludur mukarrer ol
10. Ammā ki merd iseñ bula gör sen de bir eser
Bulduñsa arayup saña olsun da rehber ol
Gel gel cenāb-ı Şeyh-i Cihangīre çāker ol
Yüzün koyup işigine hāke berāber ol

II.

11 : 6^b P, 9^a T, 5^a AH, 5^b Ü₁, 7^a Ü₂, -Ü₃.

I.4 ıışreti: ıizzeti T, AH, Ü₂.

1. Dünyā-yı dūna kim ki göñül vire yañıla
Bir hasret ü nedāmete ugrar ki añıla
2. El sunma cāmına hazer eyle humārı var
Aldanma ʿayşına keseli dāyimā bile
3. Götür ayagı bezm-i cihandan o zell ü kesl
Cām-ı safāyı mey-kede-yi cāna gir dile
4. Mir'āt-ı cāna turma safā saykalını ur
Dünyā gamın dilersen eger dilden eksile
5. Mest ü harāb-ı bāde-yi ʿışk ol hemīşe tā
Bzm-i safāda irişesin zevk-ı kāmile
6. Halvet-sarāy-ı ʿışkuñ olup hās mahremi
Sırr-ı hakīkate iresin perde açıla
7. Mālik olup serīrine mülk-i kanāʿatüñ
Gencīne feth ola giresin mahzen-i dile
8. Bām-ı felekde çalına kūs-ı mahāretüñ
Ola elüñde feth-i tılısmāt-ı müşkile
9. Bir kenz-i mahfīdür buña līkin irişmez el
El irmeyince dāmen-i pīr-i mükemmele
10. Ol kim derūnda nāmı anuñ gizli kenz idi
Çün istedüñ derūnı işit geldi pes dile

Gel gel cenāb-ı Şeyh-i Cihangīre çāker ol
Yüzüñ koyup işigine hāke berāber ol

III.

1. Ey cān ile hemīşe olan tālib-i visāl
Vuslat hayālin itme sakın kim olur muhāl
2. Öz varlığıñ hicābı çeker perde araya
Refʿ it hicāb u perdeyi kim keşf ola cemāl

II.6 halvet-sarāy-ı: devlet-sarāy-ı AH.

II.7 mülk-i: genc-i AH.

3. Āvāre iden oldı seni kendü varlıguñ
Bu kurı varlığı yüri āvāre nāra sal
4. Bir nāra kim o nār degül belki nūrdur
Bir nūr kim aña dinilür ʿışk-ı *lā-yezāl*
5. Küllī yakup vücūdı ki mahv eyleye o nūr
Bir cevher-i latīf olur bulup iʿtidāl
6. Vardukca burc-ı rifʿate māh-ı münīr olur
Yetdükce evc-i kudrete ol mihr-i bī-zevāl
7. Her zerre-yi hakīre virür cūdı bir vücūd
Her hām u nākısa yetürür feyzi bir kemāl
8. Peş aņladuñ bu bābda sen kīr u ʿaczüñi
Bildüñ ki bir mürebbīye muhtāc hem bu hāl
9. Kimdür mürebbī mürşid-i kāmīl ki gün gibi
Nūr-ı zuhūrı cevdet-i zātına oldı dāl
10. Bir çāre bul ki lāzım imiş imdi derdüñe
Yok bundan özge çāre idüp terk-i kīl ü kāl

Gel gel cenāb-ı Şeyh-i Cihangīre çāker ol
Yüzüñ koyup işigine hāke berāber ol

IV.

1. Sultān-ı dehr iseñ de koyup tēc u efseri
Terk eyle fikr ü dagdaga-yı taht u leşkeri
2. Gel pādşāh-ı ʿıška kul ol eşiginde kim
Görmez zevāl saltanat-ı mülk ü kişveri
3. Ol ʿışkdur bu kim buña mahkūmdur kamu
Hākānı ʿālemüñ Cemī Cem-şīdi kayseri
4. Ol ʿışkdur ki tēc u serīrinden ayırup
Çok şāhı kıldı bende-yi ferman-ber-i Derī

III.6 yetdükce: yetdükde P, T, Ü₁, Ü₂.

III.9 dāl: zāl T.

IV.4 ayırup: idüp Ü₁.

5. Ol ışkdur ki buldı ebed mülk-i *lā-yezāl*
Bī-pā vü ser derinde yatan °abd-i kemteri
 6. Līkin mekān ü kānını hīç kimse bilmedi
İnsān eger melek ü eger cin gerek perī
 7. Geşt eylesen çihānı serāser ne fāyide
Bir kanda arasañ bulamazsın o gevheri
 8. Toldı cihāna nāmı velī bir niřānı yok
Anuñ meger ki Kāf ola °Ankā gibi yiri
 9. Ve'l-hāsıl-ı kelām sözüñ gāyeti bu kim
Bir pīr-i kāmili bul olup cümleden berī
 10. Gör NEHCİ-yi fakīr ne dir tut kulaguñı
Kılsun saña bu bābda ol bārī rehberī
- Gel gel cenāb-ı Şeyh-i Cihangīre çāker ol
Yüzüñ koyup işigine hāke berāber ol

V.

1. Ey tālib-i hakīkat olan cān-ı Halvetī
Gir taht-ı cāna kim bulasın hān-ı Halvetī
2. Gezme yabāna kesreti ko yokla kendüñi
Aç gözüñi ki görine cānān-ı Halvetī
3. İnkārdan çıkup ikilik defterini yo
Tevhīde gir ki açıla °irfān-ı Halvetī
4. Terk eyle māsivāyı yūri cümle gayrıdan
Dön Hakka eyle sıdk ile devrān-ı Halvetī
5. Basmaga dīv-i nefsi eger pehlevān isen
Hāzırdur işte gel berü meydān-ı Halvetī
6. Can gencinüñ tılısmı olan ejdehāyı sen
Merdāne gel ki öldüre merdān-ı Halvetī

IV.6: Beytin ikinci mısraı Ü₁'de 7. beytin ikinci mısraıdır. gerek: eger P, Ü₂.

IV.9 gāyeti: hāsılı Ü₁ / bir pīr-i kāmili bul olup: bir pīr-i kāmil bulup ol P, Ü₁.

7. Bu kibr ü benligi giderüp cān u bāş ile
Eyle kabūl-i hıdmet ü fermān-ı Halvetī
 8. Hāsıl budur ki memleket-i cāna hūkmini
Başdan başa yürütmege sultān-ı Halvetī
 9. Eylersin āstāne-yi pīre mülāzemet
Bir niçe gün ki işleye erkān-ı Halvetī
 10. Pes sikke-yi kabūl-i Hasan bulmaga eger
İstersej imdi himmet-i pīrān-ı Halvetī
- Gel gel cenāb-ı Şeyh-i Cihangīre çāker ol
Yüzüñ koyup işigine hāke berāber ol

Kıt'at

12.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Āferin re'yine ey sadr-ı güzin
Kim olur kārger *in-şā'a'llāh*
2. Çekdügüñ gayret-i dīni kimse
Çekmedi ne çeker *in-şā'a'llāh*
3. Bir iş itdün ki Hudā yāruñdur
Añılur bu hūner *in-şā'a'llāh*
4. Himmeti cünd-i ricālu'llāhuñ
Hep olur rāhber *in-şā'a'llāh*
5. Salduguñ leşker-i dīn küffāra
Neler eyler neler *in-şā'a'llāh*

V.7 kibr ü benligi: kibri benligi AH / giderüp: gidüp Ü₁.

V.9 eylersin: eylerin Ü₁.

12 : 11^b P, 15^a T, 12^a AH, - Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

6. İdeler dār u diyār-ı şūmın
Cümle zīr ü zeber *in-şā'a'llāh*
7. Yıkalar komıyalar kal'aların
Hacer üzre haker *in-şā'a'llāh*
8. Alınup cümle Gīrīd yakında
Müjde-yi feth irer *in-şā'a'llāh*
9. İrişüp peyk-i zafer gelmekte
Haber üzre haber *in-şā'a'llāh*
10. Düşmen-i dīnūğ olur devrūğde
Güni günden beter *in-şā'a'llāh*
11. Hırmen-i şirk ü 'inādı yek ser
Nār-ı kahrūğ yakar *in-şā'a'llāh*
12. Tünd-bād-ı gazabuğ aslından
Küfr ü zulmi yıkar *in-şā'a'llāh*
13. Havfdan cümle kırālān-ı Firenk
Yir yir idüp hazer *in-şā'a'llāh*
14. İlçiler göndereler dergāha
Ser-fürü ideler *in-şā'a'llāh*
15. Baş koyup hāk-i niyāza dökeler
Yine tāk u kemer *in-şā'a'llāh*
16. Vireler bāc u harāc İslāma
Ne diseğ ol kadar *in-şā'a'llāh*
17. Mülhim-i gaybī nidā eylemede
Ki senūğdür zafer *in-şā'a'llāh*
18. Bu tedārūkle olur mahkūmuğ
Bahr u ber ser-te-ser *in-şā'a'llāh*
19. Mülk-i 'Osmānī bulur devrūğde
Fer-i 'adl-i 'Ömer *in-şā'a'llāh*

6 ideler: itdiler T.

17 gaybī: gayb P, T.

20. Pertev-i lutfuñ ider dünyāya
Şām-ı zulmi seher *in-şā'a'llāh*
21. Saykal-ı lutfuñ ile dillerden
Keder-i gam gider *in-şā'a'llāh*
22. Şāhid-i merhameti ey NEHCĪ
Saņa d'eyler nazar *in-şā'a'llāh*
23. İtdügi va°de-yi ihsāna vefā
Çekme gam kim ider *in-şā'a'llāh*
24. Girih-i gunça-yı maksūd açılır
Bād-ı lutfi eser *in-şā'a'llāh*
25. Sen heman tīr-i du°ā at ki ider
Nüh felekden güzer *in-şā'a'llāh*
26. Tā ki tahsīl-i metālibde bulur
Fikr idenler eser *in-şā'a'llāh*
27. Devleti dāyim ola °ömri füzun
Bu du°āmuz geçer *in-şā'a'llāh*

13.

Cezīre-yi Gīrīdde Kal°a-yı Kandiye Fethine Olan Tārīhdür

Müfte°ilün/ müfte°ilün/ fā°ilün

1. Zıll-ı Hudā şāh-ı memāliksitan
Gāzī-yi bu'l-feth-i °adālet-güzīn
2. Hān Mehemmed ki şehān-ı cihan
Dergehinüñ bendesidür kemterīn
3. °Ömri füzun dāyim ola mülki tā
Tura zemin devr ide çarh-ı berīn
4. Kandiye fethine idüp ihtimām
Saldı vezīrin çü o şāh-ı güzīn

26 fikr: zikr P, T / eser: -AH.

13 : -P, 23^a ve 92^a T; 84^b AH, - Ü₁, -Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T.

5. Āsaf u Cem-kadr u Sikender-meniş
Sāhib-i ʿilm ü hüner ü ʿakl ü dīn
6. Kāmiʿ-i makhūre-yi küfr ü ʿinād
Bānī-yi maʿmūre-yi şerʿ-i mübīn
7. ʿAdl ü kerem cūd u sehā-pīşesi
Nazm-ı umūr itmede fikr-i zerin
8. Olsa revā mihr-i felek şemʿdān
Reʿy-i münīri ki o bir şemʿ-i dīn
9. Meşʿale-efrūz-ı tarīk-i hüdā
Mesʿele-āmūz-ı hıred hurde-bīn
10. Hayl-i hizebrān ile itdi hisār
Kalʿayı der-hāl o şīr-i ʿarīn
11. Pūr-dil olup ʿasker-i İslāmiyan
Toldı hirās ile dil-i müşrikīn
12. Zann-ı halās ile bilüp kalʿayı
Kendülere gerçi hisār-ı hasīn
13. Līk bu temkīn ü hücūmı görüp
Bilmedi ol kavm dalālet rehin
14. Kim yürüyüp böyle gelen bī-gūman
Kūh-ı girān seng ü salābet karīn
15. Kalʿaların yıkup ider tārmār
Olsa da dīvārı eger āhenīn
16. ʿAcz ile āhır didiler el-eman
Kalmadı çün zerrece cāy-ı mekīn
17. ʿAfv-ı şehinşāhī irüp oldılar
Bīm-i belā-yı ser ü candan emīn
18. Dādgerā dāver-i dīn-perverā
Ey olan İslāma zahīr ü muʿīn
19. Muʿcize-yi Ahmedī idüp zuhūr
Yārī kılup ʿavn-i Cihān-āferin
20. Kandiye kalʿasını feth eyledüñ
Kanda ya bir böyle hisār-ı metīn

21. İtdüñ arıdup sanem ü şirkden
Deyrlerin ma'bed-i ehl-i yakîn
22. Gayret-i dîn saña müselleme saña
Âferîn ey sadr-ı güzîn âferîn
23. Kahruñ ile agladı küffâr-ı şüm
Lutfuñ ile güldi zamân u zemin
24. Hâsılı ey sadr-ı mükerrerem budur
Saña hulûs ile du'âmuz hemîn
25. Dâyim ola nusret-i Hak rehberüñ
Feth ü zafer yâr u felek zîr-i zîn
26. °Ömrüñ ola hadd-i °adedden füzun
Tâ ki ola °add-i şuhûr u sinîn
27. Bir seher-i feyz-i eserde heman
Sem°-i dilin NEHCÎ-yi zâr u hazîn
28. °Âlem-i envâra tutup itdi gûş
Bu zafer ü feth-i °azîmüñ yakîn
29. Hâtif-i gaybî didi târîhini
Nasr-ı °azîz innehu feth-i mübîn [1080/1670]

14.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. Ser-efrâz u güzîn-i kâmkâran
Cüvan-merd ü cüvan-baht u hümâyun
2. Siyavuş Aga ol kim zât-ı pâki
Anuñ hep hüsn-i ahlâk ile meşhûn
3. Zihî te'yîd-i Rabbânî ki itmiş
Cenâb-ı hazret-i hallâk-ı Bîçün
4. Vücüdın kâbil-i ikbâl ü devlet
Binâsın rüşd ü iz°ân ile mersûn

14 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 13^b Ü₂, -Ü₃.

5. Vezîr-i a°zam ol zî-şân-ı ekrem
Ki itmiş aña ihsan hadden efzûn
6. Virüp her lutfâ anda mazhariyyet
Bulup her ni°mete şâkir ü memnûn
7. Umûr-ı dîn ü dünyâda muvaffak
Salâh u °akl ile mahfûz u me'mûn
8. Sa°âdet ile kendü h°âherini
Aña °akd eyleyüp ber-vefk-ı mesnûn
9. Bu lutf-ı hâs ile kim itdi mümtâz
Vufûrın pâyede hem-tâ-yı gerdûn
10. Neşât ile pür oldı sahn-ı °âlem
Bihişt-âyîn olup hep deşt ü hâmn
11. Ferahla oldılar ahbâbı hurrem
Gamıyla düşmen-i bed-h°âhı mahzun
12. Vezâret hânedânından ki aldı
Mutahhar öyle dürr-i pâk-i meknûn
13. Sa°âdet âsmânından çü oldı
Münevver öyle sa°d-ahterle makrûn
14. Nedür dür-dâne-yi deryâ-yı °ismet
Ne ahter burc-ı °iffetde hümâyun
15. Bu °akdüñ eyleyem sûrına âgâz
Zihî sûr-ı ferah-efzâ-yı meymûn
16. <Mih>r oldı bu °akde °ıkd-ı Pervin
Bu sûra düzdi Zühre sâz-ı kânun
17. Bu sûrın itmedi Cem dahı Cem-şîd
Bu sûrı görmedi çeşm-i Feridun
18. Bu sûra bezl olup nakdîne-yi kevn
İrişdi her gedâya genc-i Kârun
19. Sürûrıyla bu sûruñ gam sürüldi
Cihanda kalmadı bir kalb-i mahzûn
20. Bu ferhunde sürûr-engîz-i sûra
Su'âl itdüm hiredden kim ki me'zûn

21. Du°ā ide hem ola sāl-i hicret
Anuḡ mahsūbı lafz-ı pāki mevzun
22. Berī ola tekellüfden be-gāyet
Didi ol hāme-yi NEHCīye merhūn
23. Yazup hāme bu mısra° oldı tārīh
Mübārek ola sūrı şānı efzūn [1076/1666]

15.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Hamdu li'llah kim tulū°-ı āftāb-ı şer° u din
Matla°-ı āmāli reşk-endāz-ı hāver eyledi
2. Menba°-ı fazl u hüner fahr-ı mevālī-yi °izām
Ol ki zātın Hak ta°ālā lutfā mazhar eyledi
3. Hazret-i Bākī Efendi kim Hudā tevfk idüp
°İzzet ü ikbāl ile çün şer°a dāver eyledi
4. Bir mübārek günde teşrīfi virüp Şāma şeref
Makdem-i fırūzı kadrin °arşa hem-ser eyledi
5. Buldı tūfān-ı havādīsdan Dımaşk ehli necāt
Keşti-yi şer°a vakār u hilmi lenger eyledi
6. Oldılar emn ü emān üzre kamu āsūde-hāl
Hıfzı Ye'cūc-ı gama sedd-i Sikender eyledi
7. İhtisāb-ı hem umūr-ı dīne virdi intizām
Emr-i ma°rūf itdi hakkā nehy-i münker eyledi
8. Fāzıl-ı °ālem vahīd-i dehr ü habr-ı zū-fünūn
Şer°a revnak virdi şān-ı °ilmi berter eyledi
9. Hāmī-yi şer°-i mübīn ü mähī-yi cevri ü fesād
Nūr-ı °adli dehri ser-tā-ser münevver eyledi
10. Sāhib-i hilm ü hayā vü cāmī°-i °ilm ü °amel
Būy-ı lutfi °ālemi pür-misk ü °anber eyledi

15 : -P, 20^a T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

11. ʿİlmi aʿmāle esās u şāhid-i aʿmāle hem
Zīb-i ahlāk-ı cemāli hüsn-i zīver eyledi
12. Eyleyüp rüşen-zamīrin nūrdan āyīne Hak
Cümle esrār-ı hakāyıkla musavver eyledi
13. Dest-i cūd-efşānı kim bahr-ı kerem emvācıdur
Sāhil ü deşt-i ümīdi pūr-dür-i ter eyledi
14. Feyz-i tab^e u kilik-i dūr-pāşı dem-i endīşede
Levh-i nazm u nesri reşk-i tāc ü efser eyledi
15. Şevk-ı medhi itdi mevc-engīz tab^ı NEHCİYĀ
Bahrī-yi endīşe satrı silk-i gevher eyledi
16. Līk evsāfı beyāna sıgmadı saʿy eyleyüp
Her ne deŋlü kim kalem tayy itdi ahzar eyledi
17. Oldı enseb kim duʿā ile ola hatm-i kelām
Şiʿre bu āyīni vaz^e iden ne hoşter eyledi
18. Devleti kadri vü ʿömri ola hemvāre füzün
Bu duʿāyı kudsiyan gūş idüp ezber eyledi
19. Mūntehā-yı matlabın hayr ile Hak hāsıl ide
ʿArşıyan hem bunda āmīni mükerrer eyledi
20. Bir dem-i ferhudedede hātif didi tārihini
ʿİlm-i dīne Şāmı Bākī subh-ı enver eyledi [1085/1675]

16.

Mefʿülü / fāʿilātün / mefʿülü / fāʿilātün

1. Bahşāyiş-i Hudādur erbāb-ı ʿizz ü cāha
Yā kadr-ı kābiliyyet ikbāl ü baht-ı vālā
2. Ammā ki fiʿl-hakīka ikbāl ü baht-ı cāvīd
Ahlāk-ı pākdür kim olur havāsa iʿtā
3. Bu fazl-ı hāsa mazhar itmiş vücūdını Hak
Destūr-ı kāmkaruŋ el-hak ki Hak taʿālā

16 : -P, 21^a T, -AH, -Ü₁, 16^b Ü₂, -Ü₃.

4. Ol āsaf-ı zamāne k'āyīne-yi zamīri
Cām-ı cihan-nümā-yı Cem gibidür mücellā
5. Ne cām-ı Cem ki eyler esrār-ı gaybī cilve
Bir nūrdan sirişte mir'āt-ı kalbi gūyā
6. Pākīze asl u fīnet zāt-ı hamīde-haslet
Evsāfi ber-güzīde ihsānı kān u deryā
7. Nāzende zātı ile ikbāl ü baht fāhir
Sadr-ı celāl ü cāha teşrīfi revnak-efzā
8. Ez-düdmān-ı haşmet şem'ist pertev-efşān
V'ez-āsmān-ı devlet tābende-māh-ı garrā
9. Hem mesned-i vezāret zībende şānı ile
Hem rütbe-yi sadāret kadriyle  arşa hemtā
10. Cem-şīd-i  arh-ı mesned mihr-i sipihr-i rif'at
Bercīs-i re'y ü fikret İskender-i hīred-zā
11. Bezliyle bezme Hātem  azmiyle rezme Rüstem
 Akliyle feylesof u  adliyle  ālem-ārā
12. Ol sāhib-i sa'ādet olanda Mısra vālī
 ün itdi makdemiyle Şām-ı şerīfi ihyā
13. NEHCİ-yi zāra oldı bu künce-i inzivāda
İtmek devām-ı  ömr ü devlet du'āsın ĩmā
14. Dergāh-ı Hakka idüp ihlās ile teveccüh
El kaldurup niyāza dir sıdk ile ilāhā
15.  ömrü füzün u dāyım ikbāli der-terakkī
Ahbābı şād u hurrem a'dāsı gamla rüsvā
16. Peyveste mihr-i bahtı evc-i şerefde tāli' 
Zill-ı  adāletinde āsüde ola dünyā
17.  ün itdi bu niyāzı gūşını tutdı rāza
Geldi berīd-i ilhām itdi heman-dem ilkā
18. Bu mısra'ı latīf-i can-bahş oldı tārīh
Dādiyle oldı dāver Mısra Hüseyn Pāşā [1084/1674]

Müstefîlün / müstefîlün / müstefîlün / müstefîlün

1. Minnet Hudāya kim felek döndi murād üzre yine
Uydı usüle ser-be-ser āheng-i çarh-ı çenberi
2. Müjde ma°ārif ehline buldı revācı ma°rifet
°Arz eylesünler gevheri kim zāhir oldı cevheri
3. Oldı Dımaşkuñ hāli yā bir makdem-i firūzdan
Ta°ne-zen-i huld u İrem efzūn olup şān ü ferī
4. Ya°nī ki mahz-ı fazldan Şām-ı bihişt-āyīne Hak
°İzzetle itdi defterī bir kāmīl-i sa°d-ahteri
5. Kim tal°at-ı pākīzesi virdi kulūba hep safā
Mir°āt-ı subhīgāha san pertevle mihr-i hāveri
6. Ol kim sarāy-ı kadrinūñ Behrām u Keyvan hārīsi
Şākird-i ders-i fikret ü fehmi °Utārid Müşterī
7. Hātem-şiyem bahr-ı kerem deryā-dil ü sāhib-kadem
Kān-ı sehā °ālī-himem ser-defter-i dānişveri
8. Rūşen-zamīr-i pākidür ser-çeşme-yi esrār-ı gayb
Kalb-i musaffā cevheri āyīne-yi İskenderī
9. Būy-ı bahār-ı hulkınuñ gīsū-yı hūr āşüftesi
Reşk-i bahār u bāgdur tab°-ı ma°ārif-perveri
10. Çün bu kudümün NEHCİYĀ tārīhine oldı ehem
Hüsn-i edāda olına pākīze nükte-perverī
11. Bir subh istiftāh idüp çün feyze oldum muntazır
Feth oldı ol dem yüzüme gülzār-ı ma°nānuñ deri
12. Her sū güzāra başladum bir şāhid-i gaybī gelüp
Sundı heman-dem destüme hoş reng bir verd-i teri
13. Būyı mu°attar eyledi kām ü meşām-ı cānı līk
Evrākı ba°zı şebnemī ba°zısı şebnemden berī

17 : -P, 21^b T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

14. Pîr-i hıreddeñ istedüm rü'yāya te'vîli didi
Bir mısra^c-ı cāmî^c gerek kim tab^cuñ ola masdarı
15. Matlûb olan târîh iki vech ile hem andan çıka
Hâli hurûfindan berî hâlîlerinden ol berî
16. Fikr eyledüm ben hāme bu mısra^ca oldı terceman
Cem-kadr u rû bir sâf-dem oldı Dımaşka defterî [1082/1672]

18.

Destür-ı Mükerrerem Çavuş-zāde Mehmed Pāşā Hazretlerinüñ Birāderi İsmā'îl
Ağanuñ Oğlına Tārîh-i Vilādetdür

Mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün / mefā'îlün

1. Sütüde zāt İsmā'îl Beg ol kim Halîl-āsā
Cihāna h^vān-ı cūdı sufre-yi en^cāmıdur tebdîl
2. °Azîz-i sadr-ı iclāl ü şerefmendî o kim olmış
Taşup cū-yı sehāsı Mısr-ı baht u devlete bir Nîl
3. O vālā-kadr u °ālî-himmet ü Hātem-gulām ol kim
Hemîşe va^cdesi incāz u dāyim lutfi bî-temhîl
4. İder ebr-i nevāli cūdını bî-fāsıla dehre
Virür deryā-yı tab^cı dürri bî-teksîr ü bî-taklîl
5. Bahār-ı lutfi ber-vefk-ı rızā ahbābadur terkîb
Hazān-ı kahrı ber-hasb-i kazā a^cdāyadur tahlîl
6. Nihāl-i bahtı ser-sebz ü berümend ola hemvāre
Ola şād-āb bāg-ı °ömri bî-tagyîr ü bî-tebdîl
7. Şüküfte ola her dem gunça-yı âmāl ü ümmîdi
Olup feyz-i rebî^c-i lutf-ı Mevlā bā'is-i ta^cdîl
8. Zihî tevîk-ı Rabbānî zihî te'yîd-i Sübhānî
K'idüp izhār-ı sun^c ol vācibü't-ta^czîm ü e't-tebcîl

18 : 95^a P, -T, 84^a AH, 98^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃. Başlık: -P, -Ü₁.
8 te'yîd-i: -T, -AH.

9. Rebî'ü'l-âhırüñ üçünci günü yevm-i isneynüñ
Sehergâhı ki vakt-i zıkr ü temcîd idi hem tehlîl
10. Şebistân-ı ümîdin eyleyüp pür-nür ol mîrûñ
Fürüzân itdi dest-i kudreti bir nürdan kandîl
11. Şeref burcından oldı mihr-i  alem-tâb-veş tâli 
Ki ya nî s rete itdi bir r h n  veled tenz l
12.  un itdi hazret-i s hib-sa adet-n m-ı n m sin
A a ta y n ide tev fk-ı Hakla r tbesin tahs l
13. M semm  oldı hem ol e ref-i mahl kuñ ismiyle
M yesser ide B r  hulk-ı p kin eylemek tekm l
14. Cen b-ı fahr-ı mevc d ta ismiyle nesebde hem
M  erref oldıgına  unki yok nisbetle k l   k l
15. İ id p NEHC  h tifden be arıyla didi t r h
Mehemmed b - eref  med be-c d ez-sulb-i İsm  l [1076/1666]

19.

A y n-ı Ş mdan Fahu'l- Ulem  Bekr -z de Efendin ñ Ta m r Eyled gi H ne
T r hid r

Mef  l n / mef  l n / mef  l n / mef  l n

1. Kem l-i  ilm   fazl u  akl ile m mt z-ı akr n 
Seh  vu c d u lutf u hulk ile b -misl   b -hem-t 
2. Cen b-ı hazret-i mahd m-ı Bekr -z de Sıdd k 
Semiyy-i Ahmed-i muht r z t-ı mekremet-p r 
3. S m vv-i r tbeti kim m ver -y  hadd-i imk ndur
 Uluvv-i himmetine p ye-yi d n evc-i isti l 
4.  Aceb mi  yle asl-ı p ke b yle fer -i p k ze
Nih l-i s dk olur  rk-ı keremden l -cerem peyd 

15 be arıyla: be  retle P,  1.

19 : -P, -T, 86^b AH, -  1, 14^b  2, - 3.

5. İden şād-āb bāg-ı baht u °ömrin feyz-i Rabbānī
Berūmend eyleye nahl-i murādın hazret-i Mevlā
6. Ola ol zāt pür-cüdü ile nāzende zībende
Hemīşe sadr-ı °izz ü cāh dāyım mesned-i vālā
7. Bu devlet-hāneyi ta°mīr idüp bir hüsn ü şan virdi
Dımaşka k'oldı reşk-endāz-ı kasr-ı cennet-i me'vā
8. Zihī tarh-ı latīf ü tarz-ı hās u sun°-ı şāyeste
Ferah-bahşā cihān-ārā cinān-āsā vü cān-efzā
9. Bināsın bir mühendis koyamaz ger gelse Uklīdes
Macistīden ne mümkin eyleye eşkālını imlā
10. Ruhāmı cām-ı Cem āyīne-yi Cem-şīdden sāfī
Revāk u tāk u tāka ser-be-ser bir kande vü Belkā
11. Tolu her bahra bir bahr-ı letāfet anda hem yir yir
Kulagina egilür Kevserüñ fevvāreler güyā
12. O deñlü sahn u suffa rüşen ü pür-cām revzenler
Revan hem cā-be-cā āb-ı hayāt-ı Selsebīl-āsā
13. Ki gelse bunda ger bī-nāz Hızr u zahmet-i zulmet
Bulurdı bī-taleb matlūbını İskender-i dānā
14. İdüp tevfk-ı Bārī böyle bir hüsn ü letāfetle
Bu dil-keş nüzhēt-ābāda çü itmām eyledi a°tā
15. İrişdi gūş-ı cāna NEHCī bu tahsīn ü hem tārīh
Zihī zībā ferah-efzā makām-ı pür-safā hakkā [1082/1672]

20.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. *Bāreke'llāh* ey güzīde āsaf-ı Cem-kevkebe
Sāneke'llāh ey vezīr-i sāhib-i °izz ü °alā
2. °Akl ü re'y ü fikr ü tedbīr ü şecā°at māyesin
Zāt-ı pākünđe ezel tahmīr itmış çün Hudā

20 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 15^a Ü₂, -Ü₃.

3. Rüstem olsa düşmenüñ rübâh-ı rû-be-râh olur
Ey hizebr-i saf-şiken ey şîr-i meydân-ı vegâ
4. °Avn ü tevîk-ı ilâhî eyleyüp imdâd-ı feyz
Yârî idüp hem dahı sırr-ı resûl-i kibriyâ
5. Pâdşâh-ı °âlemüñ emriyle dîn ü devlete
Eyledüñ bir hıdmeti kim itmediler sâbıkâ
6. Merhabâ ey vâlî-yi vâlâ-himem sadr-ı güzin
Âferin sad âferin destûr-ı zî-şân u °atâ
7. Âb-ı rûy-ı gayret-i İslâmı efzûn eyledüñ
Bir hüner itdüñ ki añılır ilâ-yevmi'l-cezâ
8. Misli sebkat itmedi bu devlet-i gâziyyede
Bir vezîr-i pür-şükûh u haşmet ü cûd-ı sehâ
9. Kim tarîk-ı haccı ıslâh eylese bu mertebe
Rûkn-i İslâmı ikâmet itmek âsân ola tâ
10. Râh-ı beyti ümm-i gaylân-ı °adûdan pâk ü hem
Dâmen-i huccâcı tahlîs ide ber-vefk-ı rızâ
11. *Ellezîne câhedû fînânuñ* olup mazharı
Sa°y-ı meşkûr ile hacc-ı ekberi mebrûr ola
12. Ka°be vü ravza umûrına virüp hüsn-i nizâm
Vâlî-yi Şâm iken ola Mısra hem ferman-revâ
13. Bir dem-i ferhundede bu sâl-i ferruh-fâl için
Güş-ı hüşî °âlem-i gayba ki tutdum NEHCİYÂ
14. Bu hitâb-ı hâtifi güş eyledüm târîhidür
Hacc-ı ekber itdüñ ehlâ Cem-dil âsaf-menzilhâ [1082/1672]

Tārīh-i Yahyā Efendi Birāder-i Bahāyī Ki Kādī-yi Şām-ı Şerīf Būde

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Bi-hamdi'llah tulū° itdi bugün burc-ı sa°adetden
Sipīhr-i °ilm ü fazl u lutf u °adlūñ mihr-i iclālī
2. Bi-hamdi'llah ki erbāb-ı dilūñ yine günü togdı
Ma°arif ehlinūñ gāyet mübārek geldi bu kālī
3. Cenāb-ı hazret-i Yahyā Efendi kim muhādīmde
Fazāyil ile zātına müselleme himmet-i °ālī
4. °Azīz ibn-i °azīz ol kim safā-yı gevher-i pāki
Müşerref eylemişdür hānedān-ı °ilm-i efdālī
5. Sütüde ber-güzīde zātı vu etvārı evsāfi
Pesendīde huçeste tāli°i akvālī ahvālī
6. Bilür hāl ehlinūñ hāl dilin i°lāmına hācet yok
Ki ehl-i hāldür erbāb-ı hālūñ hālidür hālī
7. Disem °ālem-nümā-yı gayb mir'āt-ı zamīrine
Münāsib ol kadar tā kim gubār-ı gayrdan hālī
8. Bahār-ı bāğ-ı °ömri şād u handān ola hemvāre
Neşim-i lutf-ı Hakla gunça-yı bahtı vü ikbālī
9. Zihī mahdumları kim sun°-ı Rabbāniyle olmuşlar
Nihāl-i cilve-perdāzān-ı nahlistān-ı āmālī
10. Olalar cümlesi bād-ı zarardan hıfz-ı Mevlāda
Hemīşe eyleye tā devr-i çarhuñ bu meh ü sālī
11. Tenevmend ü berümend eyleyüp ol nahl-i iclālūñ
İde ser-sebz dāyim asl u fer'in hazret-i vālī
12. Dımaşkı ya°nī kim teşrīfi ile eyledi rüşen
Şeref virdi olup şer°-i şerīfe hākim ü vālī
13. Beşir-i gaybī ibşār itdi NEHCİ didi tārīhin
Zihī makdem ki āmed Şāmrā subhī zi-ikbālī [1079/1669]

21 : -P, -T, 83^a AH, - Ü₁, 19^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₂.

22.

Tārīh-i Berāy-ı Ota Ki Yekī Ez-Ahbāb Sāhte Būd Der-Şām-ı Şerīf

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Şerefmend-i sütüde-zāt ü ahlāk
Semiyy-i Ahmed ol zü'l-mecd-i vālā
2. Yapup virdi Dımaşka başka revnak
Bugün bir böyle kâh-ı ʿālem-ārā
3. Zihī kâh-ı latīf-i cennet-āyīn
ʿAdīli yok igen bī-misl ü hem-tā
4. Nedür bu tarh-ı pāk-i ʿişret-engīz
Nedür bu tarz-ı hās-ı rüh-bahşā
5. Akıtdı Kevserüñ āb-ı dehānın
O fevkānīde ol fevvāre-yi mā
6. Nazīre nice mümkin bu zeminde
Cihanda söylene bu beyt-i garrā
7. Ki mirʿāt-ı safāsından görünür
Nazar ehline rüşen ʿaks-i maʿnā
8. Bu mazmün ile kim bu ʿişret-ābād
Hemīşe ola erbāb-ı dile cā
9. Velīkin merdüm-i nādāna hergiz
Açılmaya hemānā bu muʿammā
10. Mübārek eyleye çünkim muhassal
Müyesser itdi tekmīlini Mevlā
11. İştıdim NEHCİ dimiş aña tārīh
Zihī kasr-ı sürür-efzā-yı aʿlā [1079/1669]

22 : -P, 91^b T, 83^a AH, - Ü₁, -Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T.

7 Bu beyitten sonrası sayfa kopukluğundan dolayı Ü₂'de yoktur.

Bu Dahı Şām-ı Şerīfde A'cyanda Merhūm Kāsım Aga-zāde Mehmed Aganuñ
İltimāsıyla Mahdūmlarına Vilādet Tārīhidür

Fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün

1. Kāsım Aga-zāde ol a'cyān-ı Şāmuñ zübdesi
Mefhar-ı erbāb-ı dāniş menba'ı cūd u sehā
2. Emced ü erşed selīmü't-tab' hem-nām-ı Nebī
Zātı mahmūd-ı hasāyil hulkı memdūh-ı verā
3. Mazhar olup fazl-ı hāsına cenāb-ı Bārīnūñ
Sun'ı ile hazret-i Hallāk-ı Bīçün ü çerā
4. Viridi bir mevlūd-ı pākīze-nijād ile anuñ
Hānedānına şeref kim dinse vafında revā
5. Bir dūr-i yektā kerem bahrından oldı der-kenār
Tālī' oldı matla'ı ikbālden necm-i vefā
6. Vālideynūñ dīde-yi bahtın uyardı h'ābdan
Ceddini nāmıyla ihyā itdi rūhı şād ola
7. Asl u fer'ini berūmend ü tenevmend eyleyüp
Mesned-i 'izz ü şerefde müstedām ide Hudā
8. Hem zihī 'ālī-şeref kim bu o ferzend-i necīb
Hazret-i Peygamberüñ *sallī 'aleyhi Rabbenā*
9. Mevlidi ayında togdı tālī'-i sa'dımı gör
İsm-i pākiyle müsem mā oldı ey baht u bahā
10. Çün müşerref oldı bu nisbetle ol tıfl-ı nazīf
Bu hitāb-ı tehniye-āmīzi ol dem NEHCİYĀ
11. Hātif-i gaybīden ısgā eyledüm tārīhidür
Hemçü meh tālī' şodī der-māh-ı mevlid Mustafā [1082/1672]

23 : -P, -T, 86^b AH, - Ü₁, 14^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: tārīh-i vilādet Ü₂.

24.

Tārīh-i Vilādet

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Kerem-perdāz-ı erbāb-ı ma'ārif ehl-i dil-perver
Dür-i deryā-yı ırfan bahr u kân-ı gevher-i ma'nā
2. Cenāb-ı hazret-i Şa'ban Efendi-zāde kim oldur
O hem-nām-ı habīb-i müctebā-yı Hāl-ı yektā
3. Dımaşka ızzet ü ikbāl ile oldukda defterdār
Aña lutfından itdi hazret-i Hak bir ogul i'tā
4. Zihī baht u şeref kim yār olup tevfiğ-ı Rabbānī
Ne zībā şāhid-i maksūd oldı cilveger hakkā
5. Nihāl-i nev-hırāmān oldı sahn-ı bāğ-ı ikbāle
Yine şāh-ı keremden oldı nevbāve-semer peydā
6. Bu nahlün ide ser-sebz asl u fer'in bāğ-ı ālemde
Hemīşe bāgbān-ı feyz ü cūd-ı hazret-i Mevlā
7. Koyup ismini ıAbdu'llāh zātına şeref virdi
Buyurdu hayrū'l-esmā Mustafā mā ıabdu[hu] zīrā
8. Pes ol mevlūd-i rühānī için bir subh-dem NEHCİ
Niyāz itdüm hıreddeden eyledi gūş-ı dile ilkā
9. Bu mısırāı du'ādur hem tamāmen oldı tārīhi
Be-ıAbdu'llāh ilāhā ıömr ü ikbāleş füzün-bādā [1082/1672]

24 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 15^a Ü₂, -Ü₃.

25.

Tārīh-i Berāy-ı Cāmi°-i Şerīf Ki Hazret-i °Azīz Selleme'llāhu Ta°ālā Der-Kārye-yi
Darıca Binā Kerde End

Fe°ilātün / mefā°ilün / fe°ilün

1. Cāmi°-i hayr-ı zāhir ü bātın
Vākıf-ı fazl-ı °alleme'l-esmā
2. Bānı-yi kâ°-ı *kābe kavseyni*
Bāsıt-ı ferş-i *kurbi ev-ednā*
3. Hutbe-perdāz-ı minber-i tahkīk
Hālet-engīz-i mahfil-i ma°nā
4. Muktedā-yı makām-ı cem°u'l-cem°
Kıblegāh-ı niyāz-ı ehl-i safā
5. Şem°-i halvet-fürüz-ı Halvetiyan
Şems-i zulmet-güşā-yı evc-i hüdā
6. Şeyh-i kāmīl mükemmel-i ekmel
Hasanu'l-ism ahsenü'l-ārā
7. Kıldı çün bu makām-ı pür-feyzi
Cāmi°iyyet esāsı üzre binā
8. Zāhiren hem hakīkaten hayra
Cāmi° oldıgın eyleyüp imā
9. NEHCİ tārīhi hutbesin hātif
Cāmi°u'l-hayr cāmi° itdi edā [1069/1659]

25 : 93^b P, 90^a T, 81^a AH, 96^a Ü₁, 2^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁.

26.

Tārīh-i Cāmi^e-i Şerīf Ki Hazret-i ^eAzīz Selleme’İllāhu Ta^eālā Der-Karye-yi
Dereköy Binā Fermüde End

Mef^eülü / mefā^eilün / fe^eülün

1. Sultān-ı serīr-i feyz ü irşād
Bürhān-ı yakīn-i kutb-ı a^ezam
2. Mi^emār u mühendis-i hakīkat
Bānī-yi binā-yı dīn-i akvem
3. Ya^enī ki cenāb-ı şeyh-i ekmele
Hulkiyle vü nām ile Hasan hem
4. Bu cāmi^e-i pür-safā vü feyzi
Çün yapı bināsın itdi muhkem
5. Bi’l-cümle mahabbet-i ilāhī
Kıldı temelini anuñ mukaddem
6. Hem hātimesin mahabbetu’llāh
İtdi pes anuñ çü dāy-ı akdem
7. Ka^ebe gibi itseler münāsib
İkbāl aña mukbilān-ı ^eālem
8. Buldı şeref-i kemāl ü itmām
Tārīhi de NEHCİ oldı elzem
9. Biñ yetmiş iki Muharreminde
Bi’l-veddeti el-binā’u kad-tem [1072/1661]

26 : 94^a P, 90^b T, 81^b AH, 97^a Ü₁, 3^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁.
1 a^ezam: a^elem P.

Bāzār Köyünde Hazret-i °Azīzüñ Halīfeleri Mustafa Dede İçün Binā Olunan
Cāmi°-i Şerīfün Tārīhidür Ki Hazret-i °Azīz Teşrīf Buyurdularında Emr-i
Şerīfleri ile Zuhūra Gelmişdür

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Mazhar-ı lutf-ı ilāhī ya°nī kim Hācī Murād
Bulmada Hakkıñ rızāsın sa°y-ı meşkūr eyledi
2. Hāne-yi kalbin ziyā-yı hubb-i ehlu'llāh çün
Kıldı mālāmāl hemçün Ka°be pür-nūr eyledi
3. Zikr ü tevhīd ü °ibādet kılmaga ehl-i safā
Yapdı bir cāmi° ki reşk-i cennet u hūr eyledi
4. Mahrem-i hās-ı havās olup bu takrīb ile pes
Girdi kalb-i evliyāya hacc-ı mebrūr eyledi
5. Geldi kutbu'l-°arīfın Şeyh-i Cihangīrī aña
Bir şeref virdi ki ser-tā-ser cihan sūr eyledi
6. Oldı nüzhetgāh-ı erbāb-ı vefā ashāb-ı dil
Şöyle kim her görenüñ göñlini mesrūr eyledi
7. Zī-hidāyet zī-sa°ādet hem zihī tevfkı gör
Hak ta°ālā kim ne hayra anı mensūr eyledi
8. Yapdı cāmi° yapdı dil yapdı hemānā Ka°beyi
Böyle cāmi° hayr idüp iblīsi makhūr eyledi
9. NEHCİ de ilhām ile cāmi° didi tārīhini
Yapdı cāmi°hā ki beytu'llāhı ma°mūr eyledi [1071/1661]

27 : 94^a P, -T, 81^b AH, 97^a Ü₁, 3^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

28.

Tārīh

Fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlūn

1. Hazret-i Pāşā-yı ʿālī-kadr u vālā-kevkebe
Ey büleḡd-ahter hümāyūn-kadr ey sadr-ı kibār
2. Zātını kılmış ezel Hak lutfınuş āyīnesi
Kıldı pes sun'ın bu mir'āt-ı celīden āşkār
3. Hānedān-ı āli reşvāne olup pīrāye-bahş
Geldi sulbūnden yine bir pāk dürr-i şāhvār
4. Tālī' oldu matla'-ı burc-ı şereḡden gün gibi
Ya'nī bir ferzāne ferzend-i necīb-i bahtiyār
5. Cebhesinde pertev-i rüşd ü hidāyet cilveger
Safha-yı rüyında envār-ı sa'ādet lem'a-bār
6. Tālī' gibi hümāyūn u mübārek makdemi
Tal'at-ı ferhundesı zātı gibi nīgū-şi'ār
7. Cevher-i zātında olmakla şecā'at māyesi
Buldı hem nāmīyi Kerrār ile fazl u iftihār
8. Oldı bu ism-i şerīf ile müşerref nitekim
Sırr-ı pākından dahı ola hemişe behredār
9. Saldı çün esb-i zuhūrı ʿāleme tārīhidür
Geldi ālā-yı vücūda Hayder-i ʿālī-tebār [1066/1656]

28 : 95^b P, -T, 82^a AH, 97^b Ü₁, 3^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

5 cebhesinde: cebhesinden Ü₁.

8 ve 9. beyitler sayfa kopukluğundan dolayı Ü₂'de yoktur.

Sābıkan Ferman-Fermā-yı Şām Olan Destūr-ı Mükerrer İbrāhīm Pāşā Sarāyda
İhtirā^c Eyledügi Çīnī Havzının Tārīhidür

Mefā^clün / mefā^clün / fe^cülün

1. Semiyy-i Ahmed-i muhtār ya^cnī
Vezīr-i a^czam-ı zī-şān-ı ekrem
2. Sa^cadetle olanda Şāma vālī
Bu devlet-hāneyi yaptı mukaddem
3. Zihī pākīze tarh-ı işret-ābād
Ki mislin görmedi Cem-şīd eger Cem
4. Çü vālī oldu İbrāhīm Pāşā
Halīl-āsā o destūr-ı mükerrer
5. Göñüller Ka^cbesini kıldı ma^cmūr
Binā-yı ^cadl ü dādı itdi muhkem
6. Sarāy-ı ^cadle virdi tāze revnak
Bihişte açdı revzen şād u hurrem
7. Neşāt-ı rūh-ı rūh-efzā fezāsı
Hevāsı sahn-ı cennetden urur dem
8. Akıtdı Kevserün āb-ı dehānın
Bu zībā havzı kim yaptı müsellemler
9. İştidüm NEHCİ hātif didi tārīh
Zihī havz-ı latīf-i pāk-zemzem [1082/1672]

29 : -P, 93^a T, 85^b AH, -Ü₁, 13^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T.

1 a^czam-ı: +ol T, Ü₂.

7 neşāt-ı rūh-ı: neşāt-engīz-i T, Ü₂.

30.

Bu Dahı Mahallün İktizāsiyle Tārīh-i Mezbūruñ Zeylidür

Mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. Egerçi bu makām-ı dil-güşānuñ
Bu zībā havzı vü mā-yı tahūrı
2. Gubār-ı gam komaz yıkar göñülden
Füzün eyler temāşası sürürı
3. Hatāmuz çok velīkin eyleye mahv
Hıyāz-ı °afv ü gufrān-ı gafūrı
4. Umaruz Fātihā lutfıyla gören
Aça dest-i du°ā örte kusūrı

31.

Tārīh-i vefāt-ı Veliyyü'd-dīn Efendi el-Merhūm

Fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. Müfti-yi mes'ele-āmüz-ı fuhül-i fuzalā
Cāmi°-i °ilm ü °amel faysal-ı hakk u bātıl
2. Vālī-yi memleket-i şer° Veliyyü'd-din kim
Gelmemişdi felege buncılayın bir fāzıl
3. Nüş idüp Hızır gibi āb-ı hayāt-ı °ilmi
Gün gibi olmuş idi çeşme-yi feyzi şāmil
4. Pertev-i mihr-i celī şa°şa°a-yı kilki ile
Subh-ı sādık gibi çıkmışdı beyāza müşkil
5. Ol kadar rüşen idi °ilmi ile °ālem kim
Lafz-ı mühmeldi zamānında su'āl-i sāyil

30 : -P, 93^a T, 86^a AH, -Ü₁, 14^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₂.

1 zībā: çinī T.

4 lutfıyla: lutf ide T.

31 : 96^a P, 90^b T, 82^b AH, 99^a Ü₁, 16^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁ / el-merhūm:-P

6. Götürüp rahtı güzergāh-ı fenādan āhır
Çekdi ārāmgeh-i mülk-i bakāya mahmil
7. Can gibi bu kafes-i hākīden idüp pervāz
Oldı nüzhetgeh-i gülzār-ı visāle vāsıl
8. NEHCĪ tārīh-i vefātını didi hātif-i gayb
Vasl-ı Rahmāna sefer kıldı veliyy-i kāmil [1061/1651]

32.

Velehu

Mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün

1. Ser-i hayl-i hünermendān-ı ʿālī-meşreb-i himmet
Ser-efrāz-ı şerefmendān-ı sadr-ı cāh u istiʿlā
2. Güzīde dāniş-āmūz-ı hıred-perdāz-ı pür-fıtnat
Keremkār-ı ahālī-perverān-ı mekremet-pīrā
3. Sütüde-haslet İsmāʿīl Efendi ol ki lāyıkdur
Vücūdıyla ola nāzende dāyim rütbe-yi vālā
4. Çün oldı devletiyle Şāma defterdār bā-ʿizzet
Yakup bu kasrı tarh-ı hās ile bī-misl ü bī-hemtā
5. Dimaşkı itdi reşk-endāz-ı cennet başka şan virdi
Bu kāh-ı dil-küşādan öyle revnak buldı kim hakkā
6. Bisāt-ı inbisāt ile ola güsterde peyveste
Zemīni sakfi hem hemvāre rifʿat ile ferkad-sā
7. Neşāt-ı kāmranıyla hemīşe zāt-ı pür-cūdın
Señir-i ʿizzet ü ikbālde mesrūr ide Mevlā
8. Temāşā eyleyüp NEHCĪ didi bu mısraʿı tārīh
Zihī kasr-ı muʿallā-yı safā-engīz ü cān-ārā [1084/1674]

32 : -P, 94^a T, -AH, -Ü₁, 16^b Ü₂, -Ü₃.

33.

Mef'ülü / fâ'ilâtün / mef'ülü / fâ'ilâtün

1. Mihr-i sipihr-i 'irfan monlâ-yı pāk-siret
Zât-ı hamīde-haslet vālī-yi şer'-i vālā
2. Nūr-ı 'adālet ile çün kıldı Şāmı rüşen
Lutf u semāhat ile kim itdi halkı ihyā
3. Devrinde cümle diller hep oldı şād u hurrem
Eyyām-ı 'ıd ü nevrüz irdi ferahla gūyā
4. Bu mevsim-i safāda çün itdi sūra ragbet
Ferhunde vü mübārek ide cenāb-ı mevlā
5. Zühre felekde girdi sāzın alup simā'a
Bu 'akde 'ıkd-ı Pervīn olsun nisār hakkā
6. Gūşını tutdı NEHCİ rāh-ı berīd-i fakya
Geldi sürüş-ı gaybī sem'ine itdi ilkā
7. Bu mısra'-ı latīfi oldı du'ā vü tārīh
Sūr u sürūr-ı dāyım efzūn u sa'd bādā [1085/1675]

34.

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

1. Hamdu li'llah ki olup burc-ı şerefdin tāli'
Āftāb-ı felek-i rif'at ü şān ü iclāl
2. Eyledi tayy-ı bisāt-ı şeb-i endüh u elem
Oldı rüşen yeñiden sahn-ı cihān-ı āmāl
3. Dīde-yi baht u emel oldı yine nūrānī
Ceyb ü dāmān-ı ümīd oldı yine mālāmāl
4. Bir felek-mertebe Cem-kevkebe kân-ı ihsan
Kāmkār-ı şeref-efzā-yı serīr-i ikbāl

33 : -P, 21^a T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

34 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 3^b Ü₂, -Ü₃.

5. Ya'nī Pāşā-yı celī-şān ü himem İbrāhīm
Mazhar-ı pertev-i eltāf-ı Hudā-yı müte'āl
6. Buldı çün 'izzet ile şevket-i defterdārī
Zāde Allāh ta'ālā şerefü'l-isticlāl
7. <Didi āhen>gini NEHCİ işidüp hātifden
<Bāreke> 'llah seni-yi devlet ü ikbāl ü celāl [1059/1649]

35.

Ahbābda Birinüj Oğlma Vilādet Tārīhidür

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Vücūda geldi sun'ı Hakla çünkim rahm-ı māderden
Zihī pākīze bir mevlūd bā-'izz ü şeref-makrūn
2. Güneş gibi toğınca matla'ı ikbālden oldı
Göñüller 'ālemine cümle envār-ı ferah meşhūn
3. Hem itdi bāg-ı 'ömr-i vālidin bu nahl-i ter tāze
İde ser-sebz dāyim asl u fer'in hazret-i Bİçün
4. Mübārek-bād için ehl-i dile dīrīneden olmış
Suhan-perdāzlıkda tehniye ahbāba çün kānūn
5. Teveccüh eyledüm pes ben de NEHCİ semt-i ma'nāya
İrişdi gūşa hātifden heman bu mısra'ı mevzūn
6. Ki mazmūnı beşāretle du'ā mahsūbı tārīhi
Tulū' itdi Mehemmed tāli'i sa'd ola vu meymūn [1080/1670]

35 : -P, -T, 85^a AH, -Ü₁, 13^b Ü₂, -Ü₃.

36.

Tārīh-i Berāy-ı Ka'betü'l-Āşıkīn Kıbletü'l-Vāsılīn Cennetü'l-Ārifīn Ravzatü's-
Sādıkīn Tekye-yi Cihangīr

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Feth ola bāb-ı sa'adet yüzüme dirseñ eger
Aç kilīdin varlıguñ bu tekyeye gir bende ol
2. Ka'be-yi ʿuşşākdur bu sahn-ı pür-zevk u safā
Sıdk ile sa'y eyleyen bunda safāya buldı yol
3. Kutb-ı irşāduñ makāmıdur anuñçün şevk ile
Turmayup erbāb-ı dil devrān iderler sag u sol
4. Tekye-yi ʿirfāna gelsünler gelenler e's-salā
İşte meydān-ı mahabbet işte bāzār-ı vusül
5. Mülhim-i gaybī işāret eyledi tārīhidür
Göñline gir evliyānuñ gel bu beytu'llāhı bul [1063/1653]

37.

Tārīh

Fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. Çü ezel defterine hazret-i Sa'de'd-dīnün
Kalem-i feyz-i ilāhī rakam itmiş sa'd ad
2. Güher-i zātına hem kılmış o dem erzānī
Lutf-ı İzed şeref-i kevkebe-yi isti'dād
3. ʿAvn ü tevfikı ile hazret-i Hakuñ dāyim
Tālī'ci sa'd u kavī mertebesi ola ziyād
4. Āmide k'oldı sa'adetle bugün defterdār
Āmed ez-gayb-ı sürüşī vü beşāret der-dād
5. Güş-ı cāna ki irişdi didi NEHCİ tārīh
Bāreke'llāh zihī pāye şeref-efzün bād [1060/1650]

36 : 92^b P, -T, 80^a AH, 95^b Ü₁, 1^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

37 : 96^b P, 91^a T, 88^a AH, 99^b Ü₁, 19^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -T, -Ü₁.

38.

Velehu

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Menba°-ı can-pāki bu mahdüm-ı vālā-gevherün
Āşyān-ı şāhsār-ı kudsa oldı pür-güşā
2. Bāg-ı hüsnün yine bir nev-reste-yi bag gunçasın
Ey dirīgā kende-yi dest-i ecel itdi kazā
3. Tıfl idi sinn ile līkin °akl ile bālig idi
Saldı zīr-i hāke bu genci de çarh-ı bī-vefā
4. Vālideyninün derünün yakdı nār-ı fūrkatē
Çāre ne Hakkun irādet var mı bu derde devā
5. Bu kafesgāh-ı fenādan uçdı çün tārīhidür
Tāyir-i rūhuñ ola yā Mustafā Firdevs cā [1086/1676]

39.

Velehu

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Menba°-ı cūd u sehā zāt-ı kerīmu'l-ahlāk
Sāhib-i °izz ü °alā mazhar-ı eltāf-ı Hudā
2. Ya°nī aga-yı zevi'l-kadr be-nām İbrāhīm
Yapdı bu beyt-i safā-bahş-ı latīf ü zībā
3. *Bāreke'llāh* zihī °ālī-makām-ı rüşen
Levhaşa'llāh zihī mesken-i pākīze-binā
4. NEHCİYĀ bu ferah-ābāda gerek kim ideler
Hüsn-i ta°bīr ile erbāb-ı suhan vasfin edā
5. Dindi bu mısra°-ı garrā ile pes tārīhi
Dil-güşā kasr-ı hevādār-ı bülend-i vālā [1086/1676]

38 : -P, 93^b T, -AH, -Ü₁, 14^b Ü₂, -Ü₃.

1 menba°-ı: merg-ı Ü₂.

39 : -P, 93^b T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

40.

Tārīh-i Vilādet

1. °İlm ü fazl ile mümtāz-ı °ālem olan Mevlānā °Abdü'r-rezzāka
Ol kim fazīletle nām ü şānı dünyāya toldı tutdı āfākı
2. Bir ogul virüp cenāb-ı Bārī lutf-ı hāsından itdi ferahnāk
Kim gāyetiyle müştākı idi el-hamdu li'llāh oldı mülākī
3. Bu nev-nihālūñ hemīşe ser-sebz eyleyüp tuta hemvāre tāze
Nahl-i vücūdın bāğ-ı °ālemde hazret-i Mevlā sābit ü bākī
4. °İlm ü °amelle her dem müşerref ola hamīde hem hulk u meşreb
Hilm ü hayāyı anuñ şi°arı eyleye dāyim cihan Hallākı
5. Feyz-i akdes-i bākiyye NEHCİ mazharlığına du°adur tārīh
Nūr-ı bākiyye-yi menba° ola vu āyīne yā Rab °Abdü'l-bākī [1083/1673]

41.

Müstef°ilün / müstef°ilün / müstef°ilün / müstef°ilün

1. Şa°ban Efendi-zāde ol hem-nām-ı sultān-ı rüsül
Ser-hayl-i erbāb-ı hüner nükte-şinās u bahr-ı dil
2. Şāma olanda defterī cūd u keremle virdi şan
Kim ehl-i °irfāna işi lutf-ı sehādur muttasıl
3. Bir Fārisī mısra° ile NEHCİ didüm tārīhini
Garrā tarab-engīz hem gāyetde nazm-ı gam-güsil
4. Başka hurūf-ı hālī vü hālīleri tārīhler
Bā-Şām defterdār şod kāmil keremver ehl-i dil [1082/1672]

40 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 15^b Ü₂, -Ü₃. Vezin tespit edilememiştir.

41 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 16^a Ü₂, -Ü₃.

42.

Tārīh-i Diger Berāy-ı Tebdil-i Bāb-ı Ota Hem Der-Makām-ı Müşārun İleyh
[Tekye-yi Cihangīr]

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Tolsun envār-ı safā ile derūnuñ haremi
Eyle kandīl-i mahabbetde dil ü cānı fetīl
2. Şāh-ı ııkuñ harem-i vaslı nihan-hānesine
Mahrem-i hās olasın ıışk ola tā saña delīl
3. Bir kapu açdı bu yüzden bu sa'adet-hāne
Mahrem-i 'ārif iseñ bunda gerek fikr-i cemīl
4. İtdi tārīhi delāletde terakkī bu ki gör
Pāye-yi ıışkı bulup bul harem-i vasla sebīl [1063/1653]

43.

Keyvan-Zāde Halīl Aga Selleme'llāhu Ta'ālā Şām-ı Şerīfde Binā Eyledügi
Kasruñ Tārīhidür

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Sipehsālār-ı ehl-i dil-nevāzān-ı kerem-güster
Ser-i hayl-i efāzıl-perverān-ı mekremet-pīrā
2. Halīl Aga o kim āvāze saldı 'āleme yek ser
Salā-yı h'ān-ı cūdı sufre-yi lutfi Halīl-āsā
3. Çü tarh-ı hās ile Şām-ı bihişt-āyīne şan virdi
İdüp bünyādına himmet bu kasr-ı dil-keşüñ hakkā
4. Aña tārīhi tahsīn ü du'ā ile didi NEHCĪ
Zihī kasrı cihān-ārā mübārek eyleye Mevlā [1079/1669]

42 : 93^b P, -T, 81^a AH, 96^b Ü₁, 2^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

43 : -P, 91^b T, 83^b AH, -Ü₁, 19^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₂.

44.

Şām-ı Şerîfde Bir Çeşme Tārīhidür

Fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlün

1. Hâcî Emîne'd-dîn-i Lûlî-zâde kim lü'lü gibi
Pâk gevher idi aslen zâtı marzîyü's-sıfât
2. Hazret-i Hakkun irâdet *rahmetu'llâhi °aleyh*
°Azm idüp dâr-ı bakâya eyledi çün kim vefât
3. Vâlidî rûhına cârî eyledi bir çeşme kim
Teşnegâna dâyimâ andan ola feyz-i hayât
4. NEHCİ içen içüren kim didiler tārīhidür
Selsebîlün °aynı bu içenlere âb-ı hayât [1081/1671]

45.

Berây-ı Vefât-ı Şerîf Emru'llâh Efendi

Fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlâtün / fā'îlün

1. Seyyid-i sādât Emru'llâh Efendi ol Şerîf
Dâr-ı dünyâdan çü meyl-i °âlem-i râz eyledi
2. Tâyir-i gülzâr-ı kuds olan revân-ı pâkinün
İrci'î güşına vuslat nagmesin sâz eyledi
3. Bu kafesgâh-ı fenâdan cilvegâh-ı vahdete
Per açup cevlân ile pervâza âgâz eyledi
4. NEHCİ güş itdi bu tārīhi sürüd eyler sürüş
Rûh-ı Emru'llâh Efendi vasla pervâz eyledi [1068/1658]

44 : -P, -T, 85^b AH, -Ü₁, 13^b Ü₂, -Ü₃.

45 : 96^a P, 91^a T, 88^a AH, 99^a Ü₁, 19^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁.

46.

Tārīh-i Diger Berāy-ı Makām-ı Müşārun İleyh [Tekye-yi Cihangīr]

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Pīr işiginde murād ister iseñ
Hıdmet it sıdk ile kıl bezl-i vücūd
2. Şehnişīn-i harem-i vasl açılıp
Tā ki yüz göstere hakkānī vücūd
3. Peş bu ma'ñāya bu kasr-ı keremüñ
Oldı tārīhi dahı hıdmet ü cūd [1063/1653]

47.

Tārīh-i Diger Hem Berāy-ı Makām-ı Müşārun İleyh [Tekye-yi Cihangīr]

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Kıla mir'āt-ı canda cilve dirseñ hüsn-i cānāna
Girüp meydān-ı ıışka māsivā nakşın göñüldeñ yu
2. Kaçan şevk ile devrāna girerler bunda ıaşıklar
Melekler de girer çarha simā'a zikr idüp hū hū
3. Bu meydan kim virür ma'ñāya sūret oldı tārīhi
Alur canlar cilā bunda makām-ı evliyādur bu [1063/1653]

48.

Tārīh-i Diger Hem Berāy-ı Makām-ı Müşārun İleyh [Tekye-yi Cihangīr]

Fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün

1. Ma'ñide bu tekye oldı bir sebīl-i hayr kim
Teşne-yi ıışkı suvarmak bunda oldı deyn-i ıışk

46 : 93^a P, 89^b T, 80^b AH, 96^a Ü₁, 2^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: Tārīh T, -Ü₁.

2 vasl: +vasl AH.

47 : 93^a P, 89^b T, 80^b AH, 96^a Ü₁, 2^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁.

48 : 93^a P, 90^a T, 80^b AH, 96^a Ü₁, 2^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁.

1 bunda oldı: oldı bunda T, Ü₂.

2. Selsebîl-i hayrîdur akıtdı pîr-i ıışk idüp
Vakf ber-cân-ı şehîd-i derd-i Hak Hüseyn-i ıışk
3. Teşne-yi ıışka sunar hem dir lisân-ı hâl ile
Hem olur târîhi mâ âb-ı hayât-ı ıayn-ı ıışk [1063/1653]

49.

Bu Dahı Pâşâ-yı Müşârun İleyh [İbrâhîm Pâşâ] Hazret-i Yahyânun ıAleyhi's-
Selâm Kuşagun Bulup Tecdîd Eyledüğünün Târîhidür

Mefâîlün / mefâîlün / feîlün

1. Kuşâgın türbe-yi Yahyâ Nebînün
Cenâb-ı sadr-ı İbrâhîm Pâşâ
2. Bulup himmetle çün yine kuşatdı
İdüp tecdîd ol destür-ı vâlâ
3. Dinildi NEHCİ tahsîn ile târîh
Zihî bend-i nitâk-ı hayr-ı bâlâ [1082/1672]

50.

Târîh-i Berây-ı Ota-yı Mehmed Çelebi Ki Der-Fındıklı Binâ Kerde Est

Fâîlâtün / fâîlâtün / fâîlâtün / fâîlün

1. Bu saîdet-hâne-yi can-bahş-ı pür-ıizz ü şeref
Kim letâfetle binâsı virdi cennetden nişan
2. Didiler tahsîn idüp erbâb-ı dil târîhini
Bâreke'llah dil-güşâ mesken zihî isnâ mekân [1068/1658]

2 Mısradaki "Hüseyn" kelimesi vezin zaruretinden "Hüsseyin" biçiminde okunmalıdır.

49 : -P, 93^b T, 86^a AH, -Ü₁, 14^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: velehu T, -Ü₁, -Ü₂.

50 : 94^b P, -T, 82^a AH, 97^b Ü₁, 3^b Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

51.

Tārīh

Mefā'īlün / mefā'īlün / fe'ülün

1. Bu kasruñ şānına kim koymış evvel
Esās-ı devleti mi'cār-ı kudret
2. Tamāmına du'āsı düşdi tārīh
Küşāde ola her dem bāb-ı devlet [1066/1656]

52.

Tārīh-i Resmīyet Ki Der-Tārīhī Be-Resm Āmede Būd

Mef'ülü / fā'īlātü / mefā'īlü / fā'īlün

1. NEHCİ nihan zi-şāhid-i halvet-sarāy-ı gayb
Tārīh-i sāl-i tehniyeteş h'āst kerd yād
2. Sıfr-ı dehen küşād dü bār u diger be-best
Be-n'mūd-ı hāme resm-i rakam būd ez-u murād [1055/1655]

53.

Tārīh-i Berāy-ı Cāmi'e-i Merhūm Müftī 'Azīz Efendi Der-Dāvūd Pāşā

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Sa'y idüp hayrāta iş bu cāmi'e
Yapdı sadr-ı sāhib-i 'akl ü temīz
2. Didiler tahsīn idüp erbāb-ı dil
Cāmi'e-i zībā zihī hayr-ı 'azīz [1060/1650]

51 : 95^b P, -T, 82^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

52 : 96^b P, -T, 88^a AH, 99^b Ü₁, 19^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

53 : 96^b P, -T, 88^b AH, 99^b Ü₁, 19^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁, cāmi'e-i: +şerīf P.

54.

Kıt'a

Fecilātün / mefā'ilün / fecilün

1. Evliyā hıdmetinde ol dāyim
Nerm olur kalbün olsa da taşdan
2. Dem olur bir nazarla ehlu'llāh
Çeşme-yi hikmet akıdur taşdan

55.

Kıt'a

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Matla°-ı subh-ı ezelden pertev-i mihr-i cemāl
Cāna işrāk itdi °ālem toldı nūr-ı inkişāf
2. Oldı bir leyl ü nehārum gam degül şimden girü
Bedr olsa münhasif yā şems tutsa inkisāf

56.

Kıt'a

Müfte'ilün/ müfte'ilün/ fā'ilün

1. Şeyh °Aliyy-i Yemenī an ki hest
Feyz-i yakin-rā dil-i pākeş vatan
2. Şod Yemen-i sırr-ı velāyet dileş
Lāmi° ez-u nūr-ı Üveys el-Karan

54 : 92^b P, 89^b T, 80^a AH, 95^b Ü₁, 1^b Ü₂, -Ü₃.

1 olsa da: olsa pek T.

55 : 92^b P, 89^b T, 80^a AH, 95^b Ü₁, 1^b Ü₂, -Ü₃.

56 : 97^a P, 94^b T, 88^b AH, 100^a Ü₁, 17^a Ü₂, -Ü₃. Başlık: -Ü₁.

57.

Lugaz-ı Nagz

Fe'ılātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. e's-Selāmu °aleyke elf-selām
Ve °aleyke's-selāmu bi'l-ikrām
2. Sāyilüz umaruz görile revā
Sāyile her ne ise de'b-i kirām
3. Kimdür ol tıfl-ı pāk-i pür-ferheng
Oldur iklim-i çārumīni makām
4. °Arabī mevlid ola Rümī mehd
Şīr-i düşīzegān-ı Çīn-āşām
5. Akıdur Rūma çeşme-yi Şāmı
Kand-ı Mısrı ider hediye-yi Şām
6. Hızr-veş zulmete olup dāhil
İder āb-ı hayātı nüş müdām
7. Gice ne içse kay ider gündüz
Rüz u şeb gird olur ve şeb bī-kām
8. Şebi rūza ider gehī gālib
Gayb ider rüz içinde gāhī tamām
9. Bir °aceb seyri var ki devrinde
Anı da ideyüm size i'elām
10. Kim gurüb eylese olur gündüz
Ger tulū° eylese olur ahşām
11. Matla°ı semt-i re'sdür anuñ
Magribi maşrıkı ile hem-nām
12. Rahavī devr olur tulū° u gurüb
K'anda farz olmadı °işā ile şām
13. Şekl-i mahrūtīyi tulū°ından
Hem gurübına dek ider irsām

57 : 8^b P, 10^b T, 7^a AH, 7^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃. Başlık: - P, -T, - Ü₁.

14. Gösterür hādde ile mangırça
Eylese istikāmet üzre hırām
15. Nokta-yı i'tidāle olsa süvār
Edhem-i şeb bulur rehā-yı zimām
16. İ'tidāl-i harīfiye varıcak
Eşhep-i rüz ile olur ber-rām
17. Bu iki nokta üzre devrinden
Şeb ü rüzınadur medār-ı nizām
18. Dahı fey' -i zevāli olmaz anuğ
İstivā üzre kim basar akdām
19. Hey'et-i vaz'ını birez vasfa
Mümkin oldukca eyledüm ifhām
20. Her ne geldi ise bedāhet ile
Tab'uma itmeyüp dahı ibrām
21. Nice tafsīli mümkin idi velī
İhtisāran olundı tayy-ı kelām
22. Lutf ile bakmayup kusūrına
Hall ile şübhemüz bula encām
23. Sípere hırz için diñilmişdür
NEHCİYĀ bilmek isteseñ aña nām

16 Ü₁'de 15. beytin ikinci mısraıdır.
17 rüzınadur: rüzına T.
18 basar: basa AH.
19 birez: birāz AH.
20 ibrām: akdām P.

Gazeliyyāt

Harf-i Elif

58.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Ey cemāl-i enverüñ mir'āt-ı zāt-ı kibriyā
Safha-yı rüyuñda lâmi° pertev-i nūr-ı Hudā
2. Ser-te-ser eşyā cemālünñden görindi āşkār
Hüsn-i °ālem-tābı ey āyīne-yi gītī-nümā
3. Kıldı zerrāt-ı cihānı hep mecālī-yi zuhūr
Dinse lâyıñ zātuña şems-i sipihr-i ıstıfā
4. Cilvegāhuñdur harīm-i vuslat-ı Hak Cebre'il
Ey şeh-i taht-ı risālet hādımünñ olsa n'ola
5. Enbiyā hayli tufeylünñ nice olmaz yā Nebī
Sen şeh-i *levlāke* mesned kurb-ı *ev ednā* ola
6. Teşnegān-ı vādī-yi şevkuñ kalur mı nā-ümīd
Sākī-yi bezm-i visālünñdür çü hās-ı evliyā
7. Oldı *Kur'ān-ı kerīmü 'ş-şan* saña hulk-i °azīm
Vasf-ı ahlāk-ı cemīlünñ yā nice mümkin edā
8. Hātemiyyet hatmini urduñ risālet gencine
Kaldı pes taht-ı nigīnünñde kamu mülk-i bakā
9. İmtinān-ı °ācizānüz sen şefā°at hāzini
Yā şeff°a'l-müznibīñ eşfa° lenā eşfa° lenā
10. Hem dahı olsun pey-ender-pey tahiyyāt u selām
Āl ü ashābuña k'anlardur *nücüm-ı ihtidā*
11. Kanda NEHCİ kanda semt-i hās-ı na°t-ı şāh-ı din
Himmet-i pīr olmasa ger ol fakīre reh-nümā

58 : 13^b P, 25^b T, 13^b AH, 16^b Ü₁, 24^b Ü₂, -Ü₃.

59.

Mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün

1. Ruh-ı pür-tāb ile çık bezme göster kâmet-i ra'nā
Görölsün senden ey şem°-i ilāhī °ālem-i bālā
2. Gören bu hüsn-i lutfuñ ol kad-i mevzūnuñı buldı
Musavver rūhı kāyim ahsen-i takvīmde cānā
3. O sīm-endām-ı sāfuñ °ayb-ı müdan hālī ser-tā-ser
Heman müy-miyān ancak miyanda yok o hem ammā
4. Zihī bāzū-yı kudret kim çeküp zabt eyleyüp tutmuş
Kemān-ı ebruvānuñ gūşını gūşa berāber tā
5. Geçer biñ tiri birden bu dil-i NEHCİye her gamze
Turur ammā keşīde ser-be-ser baksañ yine ol yā

60.

Mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün

1. Muhannā destine sākī alınca sāgar-ı sahbā
Tulū° itdi şafakdan sandılar mihr-i cihān-ārā
2. Elinde gün gibi işrāk ider geh cām-ı pür-nürı
Muşa°şa° eyleyüp izhār ider gāhī yed-i beyzā
3. Döker geh sāgar-ı billūra la°li māye-yi can geh
Şarāb-ı feyz içer peymāne-yi hurşīdden °İsā
4. Pey-ender-pey salup °aks-i ruh-ı pür-tāb-ı dil-süzün
Tecellizār ider bezm-i meyi Tūr-ı Kelīm-āsā
5. Sürāhīden demādem bāde-yi pür-cūşı dökdükce
Tutuşmış nāydan NEHCİ hemān āteş çıkar gūyā

59 : 15^a P, 27^b T, 14^b AH, 18^a Ü₁, 26^a Ü₂, -Ü₃.

60 : 15^b P, 28^a T, 14^b AH, 18^b Ü₁, 26^b Ü₂, 36^a Ü₃.

2 gāhī: geh bir T.

61.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Mecnûni idüp 'ışkı ile ol saçı Leylâ
Rüsvâ-yı cihân itdi seni ey dil-i şeydâ
2. Zâhid bizi men' itdi temâşâ-yı ruhuñdan
Bir kerre yüzüñ görmedi ammâ bu temâşâ
3. Ŝîrîni degül nakşını taşdan çeküp eyler
Bu cezbe ile Kûhken ol hüsn-i dilârâ
4. Ger 'ıŝvegeri budur eger böyle girişme
'Azrâlar olur 'ıŝkuñ ile Vâmık-ı rüsvâ
5. Bu cilve ki var sende debistân-ı gamuñdan
Her lahzada sad Leylâ vü Mecnûn ola peydâ
6. Ma'âmür olup gitdi melâmet-kede-yi 'ışk
Bu ŝûr ile hüsnüñ ki sala 'âleme gavgâ
7. Bu çeşm ki var sende şehâ her nigeñde
NEHCÎ gibi şeydâ ola biñ 'âkıl u dâñâ

62.

Mef'ülü / mefâ'ilün / mef'ülü / mefâ'ilün

1. Ey dilber-i müstesnâ yok hüsnüñe bir hemtâ
Mîhr-i ruhuña hurşîd bir zerre-yi nâ-peydâ
2. Sen hüsn ile müstagnî muhtâc saña 'âlem
Olduñ yine 'âlemden bu vech ile müstesnâ
3. Çün şems-i cemâlünden bir lem'a zuhûr itdi
Zerrât-ı cihân içre düşdi nice biñ gavgâ
4. Bir lahza cemâlünden ger ref'-i nikâb itseñ
Ol bârikaya döyemez mahv ola kamu eşyâ

61 : 15^b P, 28^a T, 15^a AH, 18^b Ü₁, 26^b Ü₂, 36^b Ü₃.

62 : 16^a P, 28^b T, 15^a AH, 19^a Ü₁, 26^b Ü₂, -Ü₃.

5. Mir'ât-ı mücellâdan sor çeşme-yi hurşîdi
Hurşîd mi gör yohsa âyîne midür cānā
6. Huffāş velî görmez bir zerresini anuñ
Āyîne ne itsün yā bir göz ki ola a°mā
7. °Işk âteşine NEHCĪ yakmakda özin °aşık
Pervāne gibi şem°a urmakda nedür pervā

63.

Mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün

1. Gamuñ deryā-yı âteş olsa ger ey şüh-ı müstesnā
Atar bī-tāb dil kendin semender-vār bī-pervā
2. Beyābān-ı fenāya çekdi mahmil sārbān-ı °Işk
Varılmaz Ka°be-yi maksūda nā-tay kerde menzilhā
3. Çeker ma°müre-yi sāmāna °aklı °ākıbet-endîş
Mahabbet reh-revine terk-i cān evvel kadem ammā
4. Cünunla her cihetden yine şür-engîz olan sensin
Gör-e Mecnūnı bir vādide kalmış ey dil-i şeydā
5. Safādan lahza lahza başka °ālem gösterür NEHCĪ
Meger āyîne-yi gītī-nümādur sāgar-ı sahbā

64.

Mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün

1. Şeb-i gamda göñül kim āh-ı pür-süzın ider ber-pā
İçinden berk-ı âteş gösterür nahl-i Kelīm-āsā
2. Bugün ben gülbün-i derdem bürindüm āh ile eşküm
Açılmış dāg-ı hūnīnem serāpā ter gül-i ra°nā
3. Görinen cā-be-cā bu nahl-i gül üzre yakin bil kim
Degüldür penbe-yi dāg āşyān-ı bülbül-i şeydā

63 : 16^b P, 28^b T, 15^b AH, 19^a Ü₁, 27^a Ü₂, -Ü₃.

64 : 16^b P, 29^a T, 15^b AH, 19^b Ü₁, 27^b Ü₂, -Ü₃.

4. Telâşîsin gören °aks-i dehānuḡ mevc-i eşkümden
Hurūşından sanur kim şāh-ı mercan gösterür deryā
5. Melāmet-nāme-yi °ışkı da la°l-āmîz idüp yazdı
Olup mest-i şarāb-ı la°l-i nābuḡ NEHCİ-yi rüsvā

65.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. °ışkdur ey dil hakikatde heman necm-i hüdā
Kim yeter ser-menzil-i maksūda iden iktidā
2. Sālik-i rāh-ı hakikat tayy-ı menzil eylemez
Bî-ser ü pā olmayınca pey-rev-i pîr-i fenā
3. Mest-i müstagraḡ idüp bir cām ile pîr-i mugan
°Alemler birden yitürdüm itdi bir °ālem baḡa
4. Eyledi emvācı dünyāyı serāser gark-ı nūr
Oldı mevc-engîz-i dilden lücce-yi bahr-ı safā
5. Efser-i şāhî ki dirlerdi külāh-ı fakr imiş
Hamdu li°llah başuma NEHCİ ki kondı ol Hümā

66.

Mefā°ilün / mefā°ilün / fe°ülün

1. Leb-i can-bahş ile olduḡ Mesîhā
Bizi bu cevri ile öldürdüḡ ammā
2. Hadeng-i gamzeḡi hep cāna gönder
Gerekdür öyle murga böyle me°vā
3. Şebistān-ı visālün bulmak ister
Elinde meş°al-i hurşîd-i °İsā

4 telâşîsin: telâşın Ü₁, Ü₂ / eşkümden: eşkümdür T.

65 : 17^a P, 29^a T, 16^a AH, 20^a Ü₁, 27^b Ü₂, -Ü₃.

66 : 17^a P, 29^b T, 16^a AH, 20^a Ü₁, 27^b Ü₂, 36^b Ü₃.

4. Yakarken şem^casın şems-i ruhından
Tutuşdurdu serāser Tūrī Mūsā
5. Halīl-āsā atar nāra vücūdın
İden vasluş gülistānın temennā
6. Ser-i kūyuşda olmaga tufeylūş
Kodılar cenneti Ādemle Havvā
7. Gamuşla NEHCĪ-yi zār öldi gitdi
Yine ıışkuşdan ayrılmadı cānā

67.

Mefā^cīlūn / mefā^cīlūn / mefā^cīlūn / mefā^cīlūn

1. Dehānuş nüktesi bir sırr-ı pinhān idi cān-āsā
Yine ol sırrı sen agzuşla izhār eyledūş cānā
2. Cihanda gam ki dirler mutlakā mühlikdür ol dirdüm
Gam-ı la^clūş ki ammā bizi ihyā itdi ahyānā
3. Temennā-yı visālūşle göñül hoş hāl idi evvel
Ol ümmīd ile yine tutmuşuzdur göñli hoş hālā
4. Hayālūş hayli girdāgird toldı hāne-yi çeşme
Velī şāh-ı gamuş zabt itdi dil mülkin teg ü tenhā
5. Nesīm ü şebnem ister şād u handān olmaga NEHCĪ
İdüp bülbüllerin giryān ü nālān ol gül-i ra^cnā

68.

Mef^cūlü / mefā^cīlü / mefā^cīlü / fe^cūlūn

1. Ser-çeşme-yi vasluşdan umarken eser-i mā
Hayret götürüp koymadı dilden eser-i mā
2. Hüsnūş ki ola menba^c-ı enhār-ı tecellī
Feyz alsa kenārında ne var kiş-t-i temennā

67 : 18^a P, 30^a T, 16^b AH, 20^b Ü₁, 28^a Ü₂, -Ü₃.

68 : 18^a P, 30^a T, 17^a AH, 21^a Ü₁, 28^b Ü₂, -Ü₃.

3. Dil açdı güzergāhına vādī-yi niyāzı
Ol bahr-ı keran seyr-i cemāl akmadı ammā
4. Bir bahr-ı hurūşende-yi pür-feyz-i dilem kim
Her mevci döker sāhile biñ gevher-i ma°nā
5. Ol seyl-i sebük-hīz-i hırāmı gör-e NEHCĪ
Ma°müre-yi sabrı götürüp gitdi serāpā

69.

Mef°ülü / mefā°ilün / fe°ülün

1. Ey mihr-i cemāli °ālem-ārā
Gün gibi zuhūrı āşkārā
2. Günden güne āftāb-ı hüsnüñ
Bir şe'n ile itmede tecellā
3. Şol °aks-i ruhuñ ki cilvegerdür
Zerrāt-ı cihān aña merāyā
4. Eşyāda zuhūruñ emr-i bātın
Emrūñle velī zuhūr-ı eşyā
5. Mir'āt-ı ruhuñ mukābil ammā
Can gözi ider anı temāşā
6. Hem °aks-i cemāl-i pür-safā ki
Āyīne-yi can gerek mücellā
7. Bir böyle göz eyle göz ki NEHCĪ
Cānāna göre kıl imdi peydā

69 : 20^a P, 31^b T, 18^b AH, 22^b Ü₁, 30^a Ü₂, -Ü₃.

70.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. Olup mir'ât-ı dil pāk ü mücellā
Görindi süret-i cānan musaffā
2. Göñülde toldı envār-ı tecellī
Cemāl-i dostı kılduk temāşā
3. Görindi zerreden envār-ı hurşīd
Belürdi katreden emvāc-ı deryā
4. Tulū° itdi bu burcuñ āftābı
Münevver oldı cümle zīr ü bālā
5. Tesellī buldı dil vuslatda NEHCİ
Dahı gavgā-yı °ālemden ne pervā

71.

Fe'îlātün / fe'îlātün / fe'îlün

1. Oldı hüsnüñ sanemā *şems ü duhā*
Hūblar zerreleri cılve-nümā
2. Mahv olup kaldı tulū°uñla kamu
Dil-rübālar nitekim necm-i Sühā
3. Āftābā tolıdur rüşen bu
Pertev-i rüyuñ ile arz u semā
4. Her şeb ü rüz cemālünğ güneşi
Māh u hurşīde virür nūr u ziyā
5. Mest-i lā-ya°kil-i °ışkuñ °ālem
Küşte-yi tīg-i gamuñdur dünyā
6. Ham-ı çevgān-ı ser-i zülfünje çarh
Güyek-i galta-zen-i bī-ser ü pā

70 : 20^a P, 32^a T, 18^b AH, 23^a Ü₁, 30^b Ü₂, -Ü₃.

1 olup: oldı P / mücellā: musaffā P, AH, Ü₁, Ü₂ / musaffā: mücellā P, AH, Ü₁, Ü₂.

71 : 20^b P, 32^a T, 19^a AH, 23^a Ü₁, 30^b Ü₂, -Ü₃.

7. Āsyābāne girüpdür çarha
Āb-ı şevkuñ ile ʿarş-ı vālā
8. Niçe yüzden görünüp ʿaks-i ruhuñ
Olmış āyīnelerüñ hep eşyā
9. Zerreden kemter iken NEHCĪ-yi zār
Kūh-ı cevruñ götürür mi ʿacabā

72.

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Degül mi ebruvānuñ yā degül yā
Berāt-ı hüsnüñe tuğrā-yı garrā
2. Egilüp yā rükūʿa iki kaşuñ
İderken secde-yi hüsnüñ temennā
3. Tutup cezbe o dem hāl gālib oldı
Kıyāma ne rükūʿa kaldı pervā
4. Kemend-i hayrete bend eyledi cüst
İki meczūbı hüsn-i zūr-fermā
5. İki mihrāblardur yā iderler
Namāza Kaʿbe-yi hüsnüñde ĩmā
6. Yazupdur hāme-yi kudret mükerrer
Ruhuñ tahrīr idende yā iki rā
7. Cebīnüñ nūnıñ itmiş yā iki kavs
Miyānından o bīnī tūr-āsā
8. Görür misin dir eyler hem işāret
Beyān ider *kamer şakkını* gūyā
9. Cemālüñ muʿcizindendür ki NEHCĪ
Benānından olur cārī bu maʿnā

8 görünüp: görünür P.

72 : 20^b P, 32^b T, 19^a AH, 23^b Ü₁, 30^b Ü₂, -Ü₃.

3 gālib oldı: oldı gālib P / rükūʿa: sücūda T.

73.

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Kaşuñ kemānını çekemez kimse dilberā
Sen de çekince gör ne çeker cān-ı mübtelā
2. Gamzeñ okına sīne geren °aşıñ-ı fakīr
İtmez mi cānını hedef-i nāvek-i belā
3. Kurbān olunca vuslatına bağlayup miyan
Ol kaşı yāyı sīnede ben bulmayam mı yā
4. Dil mühresini sīneden itdi kapup nihan
Gel gör ne hokka-bāz imiş çeşm-i dilrübā
5. °Uşşākı yār egler imiş va°d-i vaslına
Ol va°degāha sen de var eglenme NEHCIYĀ

74.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Bir hūb açılup kanda ki olsa gül-i ra°nā
Bülbül bulunur aña hezāran dil-i şeydā
2. Zerrāt-ı cihān içre °aceb gulgule düşdi
Gün gibi tulū° eyleyicek hüsni dilārā
3. Biñ °ālemi bir gamzede katl eylese çeşmün
İ°cāz-ı lebünñdür gör-e bir demde nigārā
4. Bu hüsni ile gel gülşene bir °arz-ı cemāl it
Olmaya hazāndan yine bir de güle pervā
5. Pervāne gibi kendünji ur turma o şem°a
NEHCİ girü bu zulmeti ol nūr ider ifnā

73 : 21^a P, 32^b T, 19^b AH, 24^a Ü₁, 31^a Ü₂, -Ü₃.

3 ol: o Ü₁.

4 itdi: idüp T.

5 va°de: va°d-i AH, Ü₁.

74 : 21^a P, 33^a T, 19^b AH, 24^a Ü₁, 31^a Ü₂, -Ü₃.

3 biñ: bir T.

75.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Dür-i dendānı peydā hokka-yı mercānı nā-peydā
Güler söyler güherler zāhir eyler kānı nā-peydā
2. Koyup derdin dile pinhān iden ol cevher-i cānı
Ne müşkil derd icād eylemiş dermānı nā-peydā
3. Döker cellād-ı gamzeñ lahza lahza küşteler kanın
Velī meydanda cānā baş görünmez kanı nā-peydā
4. Beyābān-ı gamuñda her nefes biñ kārban-dil güm
Olur çıkmaz derāsından sadā efgānı nā-peydā
5. Bulur sad nāme derd ü gam peyāpey dilde kim NEHCİ
Mu'ammādur serāpā nāmı vü 'unvānı nā-peydā

76.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Dilümden dem-be-dem güftār-ı 'ışk-ālūd olur peydā
Bu kānün-ı safādan āteş-i bī-dūd olur peydā
2. Ser-i kār-ı mahabbetden ki Ayāz-ı hüsn ide cilve
Gamından 'ışk bünyādına bir Mahmūd olur peydā
3. İdince pır himmet feyzkārın tayy-ı ma'nādan
Açar h'ān-ı kerem bir Hātem-i pür-cūd olur peydā
4. Tutarsañ künc-i 'uzlet dāmenin tut kim bulursın yol
Sa'ādet Kāfina 'Ankā-yı nā-mevcūd olur peydā
5. Kelāmuñ NEHCİYĀ şol bahr-ı pür-feyz-i ma'ārifdür
Ki ka'r u sāhilinde gevher-i maksūd olur peydā

75 : 18^a P, 18^a P, 30^a T, 17^a AH, 21^a Ü₁, 28^b Ü₂, -Ü₃.

76 : 14^b P, 27^a T, 14^a AH, 17^b Ü₁, 25^a Ü₂, -Ü₃.

77.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Mahabbet süzi dilden cüş ider güftâr olur peydâ
Bahâr-ı ışk feyzin gör şecerden nâr olur peydâ
2. Kurulmuş nâvdân-ı âb-ı ışk üzre çü çarh-ı dil
Rehâ-yı cismi gerdân eyler elbet zâr olur peydâ
3. Mahabbet lâfın urmuş gerçi zâhid senge lîk âhen
Dokınma niçe âteş penbenden düşvâr olur peydâ
4. Ma'ârif gevher-i deryâ-yı dildür bahr ile kândan
Ararsañ sanma sen kim ol dür-i şehvâr olur peydâ
5. Reh-i ehl-i fenâda cismüñi hâk eyle ey NEHCİ
Ki iksîr-i safâ ol hâkden nâ-çâr olur peydâ

78.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Ey nakş-ı ruhet harf-zede süret-i çin-râ
V'ey feyz-i lebet bürde eser sihr-i mübin-râ
2. Ez-zerreter îşan dehenet z'ü reh-i tahkîk
Ver müy-şikâfan be-miyan bürdî yakin-râ
3. Berdan dü şiken ber-şikenet revnak-ı İslâm
Şod in-dü füsunkâre hem âfet dil ü din-râ
4. Bi-n'şin ki ber-i hâst kıyâmet zi-kıyâmet
Ber-hîz ki be-g'rift fenâ rüy-ı zemin-râ
5. Teshîr-i cihan kerd hemin-hânem-i la'let
Bâ-kîst ki tâ ser nehened hüküm niğın-râ
6. Bâ-ışve girîhâ çe riyâyî dil-i hulki
Bâ-gamze-yi hünî çe dehî hançer-i kin-râ

77 : 14^b P, 27^a T, 14^a AH, 17^b Ü₁, 25^b Ü₂, -Ü₃.

78 : -P, 26^a T, -AH, -Ü₁, 24^b Ü₂, -Ü₃.

7. NEHCĪ be-çe āhīn be-nehed °öZR-i zamānet
Ārāyiş-i nevdāde-yi in-tāze zemin-rā

79.

Mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün / mefā°ılün

1. Nevīd-i vuslatuñla müjde-yi peyk-i nesīm-āsā
Olur bāg-ı dil ü can tāze gülzār-ı na°ım-āsā
2. Neşāt-ı cām-ı meyle ol dehān-ı tengi handān it
Safā-yı subh-demden gunça-yı °anber-şemīm-āsā
3. Peyāpey °aks-i rüy-ı tābnākūñ ile ey sākī
Dili meclā-yı envār eyledüñ Tūr-ı Kelīm-āsā
4. Ten-i hāki bulur fikr-i lebüñden neş'e-yi kuvvet
Dem-i can-bahş-ı °İsī şemm iden °azm-i remīm-āsā
5. Sözüñ sultān-ı °ıškuñ sikkесinden bellidür NEHCĪ
Kabül-i hās ile mümtāz olan kalb-i selīm-āsā

80.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Rüy-ı gül-günuñ ki mey arturmuş āb u tāb aña
Didiler erbāb-ı dil cānā gül-i sīrāb aña
2. °Aks-i rüyüñ cān u dil eyler te°āküs öyle kim
Pertev-i hurşīdi mir'āt u mukābil āb aña
3. Sırr-ı °ıškuñ başlasam tahrīrine dilden olur
Hāme şol bir ney ki düşmiş şu°le-yi pür-tāb aña
4. Bahr-ı hüsninden dehānı katre-yi nā-yābdur
Kim yed-i kudretle olmuş pür-dür-i hoşāb aña

79 : 16^b P, 29^a T, 15^b AH, 19^b Ü₁, 27^a Ü₂, -Ü₃.

80 : 19^b P, 31^b T, 18^a AH, 22^b Ü₁, 29^b Ü₂, -Ü₃.

1 dil: -T.

5. Sath-ı hurşîd-i ruhından nokta-yı mevhûme yâ
NEHCÎ sun^c-ı Hakla tolmuş ahter-i pür-tâb aña

81.

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. Hüsn-i pür-tâbuñ ki dirler mihr-i ʿâlem-tâb aña
Tâli^c olsa hak bu kim ʿâlem getirmez tâb aña
2. Secdegâh-ı ehl-i râz itmiş cemâlün her taraf
Tâk-ı ebrûdan muʿayyen eyleyen mihrâb aña
3. Tâk-ı kavseynün tutup bir dâyire itmiş nişan
Virmemiş pergâr-ı kudret tâ ki pîç ü tâb aña
4. Nısf-ı kutr üzre komış tâkına nûrânî sütun
Cevher-i ferd-i dehenden merkez-i nâ-yâb aña
5. NEHCÎ gör sırrı zenahdânında çâh-ı ser-nigun
Hem tolu feyz-i letâfetden lebâleb âb aña

82.

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. Şol hakikat cevheri kim dindi ʿışk-ı pâk aña
Kâbil olmazsın vücûduñ itmeyince hâk aña
2. ʿÂlem-i ʿışkuñ ʿaceb sırdur bilinmez hey'eti
Hâric-i merkez döner pergâr-ı nüh-eflâk aña
3. Şâhid-i ma'nâ ʿayân u cilveger ammâ kanı
Dîde-yi bînâ vu sâf âyîne-yi idrâk aña
4. Bitmege tohm-ı mahabbet hâsılı dâyim gerek
Sûz-ı dilden tâb u âb-ı dîde-yi nemnâk aña
5. Sürdi rahşın saydgâha NEHCİYÂ ol şâh-ı hüsn
Devlet ol sayduñ k'ola ârâyiş-i fitrâk aña

81 : 19^b P, 31^a T, 18^a AH, 22^a Ü₁, 29^b Ü₂, -Ü₃.

82 : 19^b P, 31^b T, 18^b AH, 2^b Ü₁, 30^a Ü₂, -Ü₃.

83.

Fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlūn

1. Safha-yı rūyuñ ki mihr ü mehden ahsendür baña
Huccet-i hüsnüñle bu ma'ne müberhendür baña
2. Āftābuñ rūy-ı cān-efrūzuna yok nisbeti
Günden ey mihr-i cihān-ārā bu rüşendür baña
3. Dest-i sākī şāh-ı gül mey-h^vāreler bülbülleri
Bezm-i bāde bi'llāh ey dil sahn-ı gülşendür baña
4. Dostlardur düşmenüm ta'ne iderler hālūme
İşk ile tā āšnāyam dost düşmendür baña
5. Cān u ten terk eyledüm cānāna kıldum cānı ten
Sanma NEHCĪ vasla māni' cān ile tendür baña

84.

Mefā'īlūn / fe'īlātūn / mefā'īlūn / fe'īlūn

1. Fütüh irişse açılsa şarāb-hāne baña
Bes idi mesned-i devlet bu āstāne baña
2. Götürdi kuflını hum-hānenüñ de pīr-i mugān
Küşāde oldı tılısm-ı defīne-hāne baña
3. Şarāb-ı dī-şebe eyler henüz sīnede cüş
Bir iki cür'a yeter sākīyā bahāne baña
4. Sabūha oldı salā dahı pür-hurūşam u mest
Ne eyledi hele gel gör mey-i şebāne baña
5. Nevā-yı ışk ile bülbül olursa zemezeme-sāz
Bu şī'r-i ter yetişür NEHCİYĀ terāne baña

83 : 18^b P, 30^b T, 17^b AH, 21^b Ü₁, 29^a Ü₂, 36^a Ü₃.

84 : 18^b P, 30^b T, 17^a AH, 21^a Ü₁, 28^b Ü₂, -Ü₃.

2 hum-hānenüñ: mey-hānenüñ T.

85.

Fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün

1. Bildürür hâlümüzi nâle vü feryâd saña
Ey şeh-i hüsn bu bî-dâd yeter dâd saña
2. Serv ayag üzre turur âb müselsel tolanur
Müntazır bâgda hep bende vü âzâd saña
3. Giryeden nakş-ı nigârı ki çıkarduñ taşa
Saña mahsûsdur ey dîde bu îcâd saña
4. Geydürüp câme-yi gül itmede gül-güne süvâr
Görse Ferhâd el öpüp dir idi üstâd saña
5. Sen ki bu sûret ile ma'nîye can-bahş olasın
NEHCÎ şâkird olamaz Mânî vü Bihzâd saña

86.

Fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün

1. Her gören nûr-ı cemâlün mihr-i e'âlem dir saña
Ben dimem ey âftâb-ı hüsn e'âlem dir saña
2. Bulsalar biñ can virürler büse-yi can-bahşuña
La'lüñe can virmede kim İbni Meryem dir saña
3. Elde câm-ı pür-safâ bezmünñde sâkî pür-şüküh
Seyr iden âyîneñi Cem-şîd hem Cem dir saña
4. Subh-dem gülzârda ey gunça ter buldum seni
Eşk-efşân oldugumdan gör ki şebnem dir saña
5. Ey yüzi gül râz-ı ııškuñ saklaram ben sînede
Âh-ı subhîgâh ile hep çeşm-i pür-nem dir saña
6. Dem-be-dem aksun gamuñla dîdeden hün-ı ciger
Mâ-cerâyı pādşâhum belki bir dem dir saña

85 : 19^a P, 31^a T, 18^a AH, 22^a Ü₁, 29^b Ü₂, 36^a Ü₃.

86 : 19^a P, 31^a T, 17^b AH, 21^b Ü₁, 29^a Ü₂, 36^a Ü₃.

7. Bir gedā-yı bī-ser ü pāsın egerçi NEHCİYĀ
Añlayan zevk u safāñı şāh-ı bī-gam dir saña

87.

Müfte^cilün/ mefā^cilün / müfte^cilün/ mefā^cilün

1. Ey ki cemāl-i akdesüñ menba^c-ı nūr-ı zāt ola
Mazhar-ı zāt olan aña āyene-yi sıfāt ola
2. Lem^ca-yı şems-i hüsnüñe kevn ü mekānda tāb yok
Cilvegehi zuhūrınuñ hem yine şeş cihāt ola
3. Ka^cbeyi kūyuña nice nisbet idem ki sıdk ile
İşigüñe yüzün süren kible-yi kāyināt ola
4. Her ne derün u dil kim ol fikr-i gamuñla tolmaya
Bildüm o dār-ı vesvese defter-i seyyi'āt ola
5. Nat^c-ı mahabbetüñde şol pāye bulan piyāde ger
Bāzı-yi gayret oynasa turmaya şāh māt ola
6. Ümmiden okı gel berü ^cilmini yokluguñ ki tā
Ümm olasıñ ki varlıguñ māye-yi ümmehāt ola
7. Devlet-i fakr-ı Ahmedī saña yöneldi NEHCİYĀ
Hazret-i pīrden bugün böyle ki iltifāt ola

88.

Mef^cülü / fā^cilātü / mefā^cilü / fā^cilün

1. Hümīm-i mā ki yār şeved der-kinār-ı mā
Ez-mā kināre-cüy şeved vāy yār-ı mā
2. Canhāst gerçi beste-yi nakş u nigār est
Nakş u nigār beste-yi nakş u nigār-ı mā
3. Hār-ı gamī ne-horde-kesī der-reh-i taleb
Zevkī ne-yābed ez-eser-i hār hār-ı mā

87 : 14^a P, 26^b T, 13^b AH, 17^a Ü₁, 25^a Ü₂, 36^a Ü₃.

88 : -P, 26^a T, -AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

4. Hergiz vefā ne-būd meger būd kes ne-kerd
Men hīç eser ne-dīdem ezū-derd-i yār-ı mā
5. NEHCĪ kināre-cūst zi-mā vu menīm-i mār
Cūyīm-i mā ki yār şevēd der-kinār-ı mā

89.

Mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün

1. Visālūḡdür hemīşe fikrimüz endīşemüz cānā
Hayālūḡ itmedür eglence kār u pīşemüz cānā
2. Bugün biz devlet-i ʿışkūḡda şol Ferhād-ı pür-zūruz
Gamūḡla dil olupdur Bīsütün u tīşemüz cānā
3. Hümā-yı āşyān-i lā-mekānuz cilvemüz tursun
Sıḡışmaz on sekiz biḡ ʿāleme kim rīşemüz cānā
4. ʿAceb nahlüz ki berg ü bārumuz nūr-ı tecellīdür
Devīde Tūr-ı vasla cümle bīh u rīşemüz cānā
5. Alur NEHCĪ dilrāne şikārın Kāf-ı maʿnādan
Tenezzül eylemez rübāha şīr-i bīşemüz cānā

90.

Mefʿülü / mefāʿlün / mefʿülü / mefāʿlün

1. Bir noktada bu ʿālem hep defter imiş cānā
Bu nükteyi fehmi den ser-defter imiş cānā
2. İcmāli vü tafsīli bu cümle-yi eşyānuḡ
Bir āyene-yi külde rüşenter imiş cānā
3. Enfüsden olup āgeh girdūḡ ise maʿnāya
Āfāk-ı neyi gör kim şerh eyler imiş cānā
4. Ol kim mey-i maʿnādan nüş itmedi bir cürʿa
ʿĀlim degül ol cāhil ne ebter imiş cānā

89 : 17^b P, 29^b T, 16^b AH, 20^a Ü₁, 28^a Ü₂, -Ü₃.

90 : 14^a P, 26^b T, 13^b AH, 17^a Ü₁, 24^b Ü₂, -Ü₃.

5. Ger ma'rifet-i nefsiñ fehm itdün ise şânın
Ne sırr-ı 'azîme gör remz eyler imiş cānā
6. 'İşk ile imiş ancak 'ālemde de insanlık
'İşk olmasa ādemde hardan har imiş cānā
7. NEHCİden işit bi'llah gel pîre yetiş gel kim
Hem-menzil olan hem-reh hem rehber imiş cānā

91.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Okursañ ders-i 'ışkı mekteb-i 'irfāna gel cānā
Yazup harf-i cününü levh-i sâf-ı cāna gel cānā
2. Gelende bezm-i 'ayşa şād u handān gül gibi sen de
Elünde pür şarāb-ı la'ı-gün-peymāne gel cānā
3. Ayagun bas berāber sākıyā etvāra eglenme
Tekellüf ber-taraf pākîze vü rindāne gel cānā
4. Dilersen zulmet-i gam ref' olup sīneñ ola rüşen
Mahabbet şem'ine can yakmada pervāne gel cānā
5. İşit NEHCİden ol bî-cām u bāde mesti bu şi'rün
Mey-i ma'nā tolu her beyti bir mey-hāne gel cānā

92.

Fe'ilātün / mefā'ılün / fe'ilün

1. Yine serde şarāb-ı istignā
Yine lebde 'itāb-ı istignā
2. Kanda ol 'işve-yi girişme-fürüş
Kanda bu gözde h'āb-ı istignā
3. Hattı virmez gınā-yı zevk-i lebin
Böyle yazar kitāb-ı istignā

91 : 17^b P, 29^b T, 16^b AH, 20^b Ü₁, 28^a Ü₂, -Ü₃.

92 : 15^a P, 27^b T, 14^b AH, 18^a Ü₁, 25^b Ü₂, -Ü₃.

4. Geldi hat sanma ʿārız-ı yāra
Çekdi hüsne nikāb-ı istignā
5. NEHCİ çāk olsa ceyb-i rüstāhīz
Çıkmaz ol āftāb-ı istignā

93.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Yürür fevc-i nigāh u ʿişve salınsa ne dem tenhā
Turur mı ʿasker-i şāhī hırām itse ʿalem tenhā
2. Olur biş cevher-i cān-ı mukaddes makdeminde hāk
Kaçan nāz ile rāha ʿazm idüp koysa kadem tenhā
3. Nigāh u ʿişve derkār itmedin çeşmi alur gönlüm
Tutar bir mülki ferr-i şāhī bī-hayl ü haşem tenhā
4. Tehī kalmaz dilā ehl-i safādan bir dem ol sanma
İçüp cāmın ayagın çekdi koydı bezmi Cem tenhā
5. Çıkup can hāk olup ten kaldı dil gerd-i sivādan pāk
Ayak basmaz mı NEHCİ ol şeh-i hūban harem tenhā

94.

Mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün

1. Der-bezm-i bāg pür leb-i gülhā vü lālehā
Yaʿnī be-bāg-gīr lebāleb piyālehā
2. Sāzem zi-laht laht-ciger pāre pāre-dil
Behr-i segān-ı kūy-ı tu cānā nevālehā
3. Kerdem tekāsülī meger ender-edā-yı can
Keşte firāk u cevr-i rakībet havālehā

93 : 14^b P, 27^a T, 14^a AH, 17^b Ü₁, 25^b Ü₂, -Ü₃.

3 itmedin: itmeden T.

94 : -P, 26^a T, -AH, -Ü₁, 25^a Ü₂, -Ü₃.

4. An-hāle est ü mäh veyā zulmetest ü nūr
Yā gird-rūy u dāmen-i miskin-kelālehā
5. NEHCĪ gūzešt-i nevbet-i Mecnūn u Kūhken
Der-şev be-kūh u deşt ü ber-engĭz nālehā

95.

Mef^oülü / fā^oilātü / mefā^otlü / fā^oilün

1. Mehdür yüzüñ bu pertev ile āftāb yā
Mehdür ger āftāb ne korsun nikāb yā
2. Seyr-i cemālūñ itmege °ālem hicābda
Mīhr-i cihan-fürūza revā mı hicāb yā
3. Bir zerre lem^a-yı ruhuña yok cihanda tāb
İtsün mi berk-ı lāmi^a kevnı harāb yā
4. Genc-i gamuñ idüp dili itdūñ teni harāb
Ol genci al bu hāne-yi vīrānı yap yā
5. Mest-i şebīneyem leb-i sākī mi bilmezem
Virdi bu neş^o'eyi baña NEHCĪ şarāb yā

96.

Mef^oülü / mefā^otlün / mef^oülü / mefā^otlün

1. Şeydā mısın ey dil sen sevdāya mı düşdūñ yā
Bir dilberi sevdūñ de gavgāya mı düşdūñ yā
2. Ey °ışk olup āteş yakduñ mı dil ü cānı
Ey şu^ole-yi hırmıen-hādī nāya mı düşdūñ yā
3. Göstermege dīdārın cān ister imiş cānan
Can virme misin zāhid ferdāya mı düşdūñ yā

95 : 15^b P, 28^a T, 14^b AH, 18^b Ü₁, 26^a Ü₂, -Ü₃.

5 şebīneyem: şebīhem AH / neş^o'eyi: neşveyi T, Ü₁.

96 : 21^b P, 33^a T, 20^a AH, 24^a Ü₁, 31^b Ü₂, -Ü₃.

3 virme misin: virmesün Ü₁.

4. Ey dürr-i mahabbet hîç olmaz mı saña menzil
Girdüñ sadeñ-i sırra deryâya mı düşdüñ yâ
5. Ey fikr-i gam-ı cânan yok mı bir eser senden
NEHCİye olup münis tenhâya mı düşdüñ yâ

Harf-i Bâ

97.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. Lebünñden eyleyüp pür-feyz ü ter-leb
Bize sun sâkiyâ cām-ı lebâleb
2. Dile öğretti hep fenn-i cününü
Kapup mecmû'asın bir tıfl-ı mekteb
3. Nukûş-ı dâniş ü harf-i şu'urı
Silüp koymadı levhinde ced ü eb
4. Unutdurduñ kamsın ey büt-i Çîn
Kanı âyîn-i dîn ü resm-i mezheb
5. Tutup gıtdüm reh-i deyr ü harâbât
Beni zühñ ü riyâdan sakla yâ Rab
6. Olıgör zâhidâ ıışk ile zinde
Olur bî-ıışk âdem kurı kâleb
7. Okur ders-i gamuñ NEHCİ bütün gün
İder tekrâr cânâ şeb-heme-şeb

97 : 24^a P, 35^b T, 22^b AH, 27^a Ü₁, 34^a Ü₂, 36^b Ü₃.
3 koymadı levhinde: levhinde koymadı T.

98.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Feyz-i rüha dem-i can-bahşuñ imiş çünki sebeb
Mürde-yi hecre de bir agzuñ aç ey 'İsī-leb
2. Var 'ubūdiyyete vir cānuñı da bak emre
Rūhdan şöyle su'āl itme sakın gözle edeb
3. Bahra berre dökilür bir katarāt-ı Nīsan
Sadefūñ dürle husūsiyyeti añlansa 'aceb
4. Feyz-i yārān-ı bahāriyle bulurlar harekāt
Cümle eşcār u nebātı ne turur kurı hatab
5. Şüre yirde bu nedendür bite ancak has u hār
Gül ü reyhān ile pür-zīnet olur gülşen heb
6. Yire çünkim düşer elbette biter hāsılı līk
Biñ beter yirine düşdüñ de nedendür bir hab
7. Zāhide bā'is-i derd-i ser olur hoş nagamāt
'Aşık-ı rinde salar şür virür hāl-i tarab
8. Ol hitābiyle pür olmuş tehī olmaz hergiz
Güşumuz şöyle ki ervāha *elest* didi Rab
9. Nāsıhuñ boş sözi hīç nice sığışsın NEHCĪ
Biz de kim toptolu yüz ma'ñi ile leb-ber-leb

99.

Mef'ülü / mefā'ılün / mef'ülü / mefā'ılün

1. Fikr-i ruh-ı cānandur kārı gice gündüz heb
Bu 'ışk ile hāl-i dil bilmem nic' olur yā Rab
2. Ol ān ile ol hüsne māyil nice olmaz dil
Dīvāne mi itmez yā ol hāl ü hat ü ol leb

98 : 24^b P, 35^b T, 22^b AH, 27^a Ü₁, 34^a Ü₂, -Ü₃.

6 biter: bite T.

99 : 25^b P, 36^b T, 23^b AH, 28^a Ü₁, 35^a Ü₂, -Ü₃.

3. Ebrū-yı kemandāri tīr-i müje ender-şast
Ol zülf ise kāfir-kīş ne din kodı ne mezheb
4. Ol çāh-ı zenahdāna biñ dil olur efgende
Biñ cānı çeker tavka tākat mı kor ol gabgab
5. Ol kāmet-i hoş reftār ol lehce-yi hoş güftār
NEHCİyi idüp koydı hayret-zede bir kāleb

100.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. İtmiş ol nāzük teni dernāk tāb-ı āftāb
Āteş-i pūr-tāba olmuş ey gönül pīrāhen āb
2. Derledükce humreti olmuş ziyāde hüsnünüñ
Āb efzün eylemiş nāra ʿaceb kim reng ü tāb
3. Tāb-ı mihr ile ʿarak-ālūddur ruhsār-ı yār
Şebnemin ey dil alur verdün egerçi āftāb
4. Kāse-yi bedre döker geh āftāba mā-yı nūr
Geh ruh-ı hurşıdden gül-berg ile alur gül-āb
5. Geh ider mäh-ı nevi Pervīne çīn-i rüy-ı mäh
Rüy-ı mehden akıdur ahter ü gāhī dürr-i nāb
6. Dāmen-i şeb ile subhuñ jālesin gāhī siler
Yüzine mihr-i münürüñ ruzı geh eyler nikāb
7. Ol ten-i sīmīne geh sīm-ābı pīrāhen ider
Akıdur sīm-ābdan geh çeşme-yi sīm-i müzāb
8. Geh Kelīm ile Mesīha feyz ider āb-ı hayāt
Gāh Hızra içürür dest-i Mesīhadan şarāb

5 Nehcīyi: Nehcī T.

100 : 21^b P, 33^a T, 20^a AH, 24^b Ü₁, 31^b Ü₂, 37^a Ü₃.

3 şebnemin: şebnemi Ü₁.

4 mā-yı nūr: mäh-ı nev T.

9. Geh ʿarūs-ı fikrden NEHCİ nikābı refʿ ider
Şāhid-i maʿnāyı eyler hāme geh müşgin-nikāb

101.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Sad nigāh-ı nāzdan ol dilber-i ʿālī-cenāb
İtmege sayd-ı dil eyler bir girişme intihāb
2. Nakş-ı h^vābı resm-i fikri biñ dil ü biñ dīdeden
Mahv ider nīm-nigāh ile o çeşm-i nīm-h^vāb
3. Biñ kitābı okısañ bir harf açılmaz ʿışkdan
Okı ʿilm-i ʿışkı kim bir noktası yüz biñ kitāb
4. Mutribā sāz u nevāya başla şevk ile kʿire
Güş-ı cāna nagme-perdāz-ı hakikatden hitāb
5. Fenn-i ʿıškuñ müşkilin bilmez fakīh-i medrese
NEHCİYĀ pīr-i mugandan hall olur budur cevāb

102.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir nigāh-ı germ ile biñ cān u dil eyler harāb
Fītneden hālī yatur sanma o çeşm-i mest-i h^vāb
2. Rūhdur cismūñ olur her bir zarardan rūh emin
Yā nedür pīrāhenūñden bilmezem bu ıztırāb
3. Gösterüp şīrin-tebessüm lehçe-yi hūsn-i edā
Tūtī-yi güyāyı hayretde kodı ol laʿl-i nāb
4. Mū-şikāfān-ı maʿānī nükte-sencān-ı beyan
Ol miyān ile dehandan didiler yokdur cevāb

9 maʿnāyı: maʿnāya T / müşgin: miskin T.
101 : 22^a P, 33^b T, 20^b AH, 24^b Ü₁, 32^a Ü₂, -Ü₃.
102 : 22^a P, 33^b T, 20^b AH, 25^a Ü₁, 32^a Ü₂, -Ü₃.
2 rūhdur: rūhdan Ü₁.

5. Kāleb-i ma'nāya bahş eyler suhanda feyz-i rūh
NEHCİYĀ cām-ı kelāmuñdan kim olsa neş'e-yāb

103.

Fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün

1. Bādeyi feyz-i leb-i la'linden idüp neş'e-yāb
İçirür sākī bize bir cāmdan iki şarāb
2. Cām-ı meyden başka keyfīyyet tutup zevk-ı lebün
İtdi meclisde bizi sākī harāb-ender-harāb
3. Kān-ı gevher-bahşdur hasretle ammā dem-be-dem
Kān-ber-kān itmede çeşm ü dili ol la'l-i nāb
4. Söyle ey 'İsī-demüm bir büsesin itdüm su'āl
Mürde-yi hecre lebünñden rühdan var mı cevāb
5. Turmayup sahn-ı safāya cām-ı la'li devr ider
Bir Cem-i devrānıdur cām-ı meyün NEHCİ habāb

104.

Fe'ılātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Gül-i terdür o çihre-yi pür-tāb
Feyz-i sun^c-ı Hudā ile sīrāb
2. 'Aks-i nūr-ı cemāl-i mutlakdur
Çekmiş imkandan ol cemāle nikāb
3. Nazar eyle 'ayan tulū^c itdi
Zerreden āftāb-ı 'ālem-tāb
4. Katreyi kulzum-ı tecelli-i zāt
Lücce-yi bahr u bahrı itdi serāb

103 : 22^b P, 34^a T, 20^b AH, 25^a Ü₁, 32^a Ü₂, 37^b Ü₃.

5 turmayup: durmayup T.

104 : 22^b P, 34^a T, 21^a AH, 25^b Ü₁, 32^b Ü₂, -Ü₃.

5. Çekdi hum-hâne-yi ezel tolusın
NEHCİ-yi mest oldı böyle harāb

105.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Her ne deñlü virse kânün-ı dil-i pür-süz tāb
Lāzım olmaz gamzeñüñ şemşir-i bürrānına āb
2. Tır-i cevruñ dilde tursun nār-ı hecruñ yakmasun
Ey cefā-cū ne göyünsün şış ü ne yansun kebāb
3. Şebnem-i eşk ü nesīm-i āhumuñ bil kadrini
Açıl ey gunça açıl tutma ruhuñ beste-nikāb
4. Bir habāb-ı mey salar bünyāduñı ey gam suya
Yohsa tāk olsa getirmez saña tākāt ne kıbāb
5. Ol Behesnī kim bihişti idi NEHCİ °ālemüñ
Çıksa bir ādem içinden sanma kim kala harāb

106.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Dem-be-dem mīzāb-ı çeşmümden akup çarhına āb
Turma gerdān itmede gerdümü hem-çün āsyāb
2. Koydı bünyādına su ey dil sipihruñ seyl-i eşk
Nüh kıbābı sanma gerdānide tū-ber-tū habāb
3. Toldı bir gün °aks-i nūrından bu göñlüm °ālemi
Kim anuñ her zerre-yi nāçizi māh u āftāb
4. Mest-i müstagrak gelüp gitdi cihāna bī-haber
Cür°a-yı cām-ı ezelden her kim oldı neş'e-yāb
5. Pādşāh-ı heft-kişverdür hakikat anlasañ
Rind-i dürd-āşāmı kim görseñ yatur mest-i harāb

105 : 23^a P, 34^b T, 21^b AH, 26^a Ü₁, 33^a Ü₂, 37^a Ü₃.

106 : 23^b P, 35^a T, 21^b AH, 26^a Ü₁, 33^a Ü₂, 36^b Ü₃.

6. Hall iden yine harābāt-ı mugānuḡ rindidür
Añlamaz ʿıřkuḡ rumūzın zāhid-i ʿālī-cenāb
7. İsteyen āyīne-yi gītī-nümādan seyrini
ʿĀlemüḡ NEHCĪ gibi alsun ele cām-ı řarāb

107.

Müfteʿilün/ müfteʿilün/ fāʿilün

1. ʿAks-i ruhuḡ çeşm ü dile saldı tāb
Āb ile āyīneye san āftāb
2. Aldılar ol ʿakse tekābül idüp
Biri birinden sanemā āb u tāb
3. Kesret-i peykān-ı hadeng-i gamuḡ
İtdi beni pür-dil-i bī-ıztırāb
4. Sīne-yi pür-tāba akup hançerüḡ
Mümtezcān oldılar āb u türāb
5. Bāg-ı mahabbet yine sīrāb ü ter
Açdı gül ü lālelerin bī-hisāb
6. Mest-i harāb-ı mey-i nāz ol nigeḡ
Eyledi biḡ ʿālemi birden harāb
7. NEHCĪ cihan geydi fenā hırkasın
Yār ki refʿ itdi yüzinden nikāb

108.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Kıl cemālünḡden řehā refʿ-i nikāb
Niçe bir hurşıdı bend ide sehāb
2. Zerrelere pervāneler gibi döner
Kılsa nūrın řemʿ rūzın āftāb

107 : 24^a P, 35^b T, 22^a AH, 26^b Ü₁, 33^b Ü₂, -Ü₃.

108 : 25^a P, 36^a T, 23^a AH, 27^b Ü₁, 34^b Ü₂, -Ü₃.

3. Geh yanup gāhī kanup °aşıklarun
Devr-i hüsnünde bulurlar āb u tāb
4. Sözi yokdan var ider dirlerdi hep
Alduk agzından hele şāfi cevāb
5. Hüsnünün āyātını şerh eyledi
Okıduk açıldı çün ümmü'l-kitāb
6. °Akla sıgmaz bu ledünnī ilmidür
Añla kim deryāya zarf olmaz habāb
7. Genc-i *küntü kenz*den NEHCİ bize
Himmet-i pīr ile oldı feth-i bāb

109.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Āyet-i hüsnün beyānında nigār-ı āftāb
Şerh ider her subh açup dünyāya bir rüşen-kitāb
2. Küşte-yi şemşīr-i gamzeñdür şehā şāh u gedā
Mest-i cām-ı bāde-yi la°l-i lebüñdür şeyh u şāb
3. Gūş-ı hūşuñdan ırag olsun da gaflet penbesi
Sem°-i cānuñ tut da gör oldiyse ger cāy-ı hitāb
4. Lücce-yi yemden ki her katre mufassal bir beyan
Çeşme-yi hurşīdden her zerre bir cārī-cevāb
5. Hāke salsa cür°asın her zerresin hurşīd ider
Ebre saçsa reşhasın gevher-feşān olur sehāb
6. Kimse bilmez cevher-i pākin nedür māhiyyeti
Sākiyā görseñ ne gevherdür hele cām-ı şarāb
7. Yitürüp kendin bırakmış °ār u nāmı şöyle kim
NEHCİ-yi rüsvā yatur mey-hānede mest ü harāb

5 açıldı çün: çün açıldı T.

109 : 25^a P, 36^b T, 23^a AH, 28^a Ü₁, 34^b Ü₂, -Ü₃.

1 beyānında: yānında ey T.

110.

Fe'ilātün / mefā'ülün / fe'ilün

1. Sākiyā hīç kuvāda kalmadı tāb
Bize gam def'ine şarāb şarāb
2. İtsün işrāk cevher-i cāmuḡ
Togsun ol āftāb-ı °ālem-tāb
3. Hāne-yi dilde koyma cāy-ı şu°ür
Şöyle kim cānı eyle mest ü harāb
4. Bozdı terkīb-i cismi dest-i gamuḡ
Sīnede tāb koydı dīdede āb
5. NEHCİ mey-hāneye yüzün döndi
İftetih yā müfettihe'l-ebvāb

111.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ülü / fā'ilün

1. Sākī tutar elinde kadeh hāver-āftāb
Subh-ı neşāta togdı yine yir yir āftāb
2. Yir yir fūrüg u tāb ile encüm-feşān olur
Bezm-i şarāb-ı nāba iki enver āftāb
3. Al sāgar-ı safāyı ele şāh-ı °ar°arı
İt sāye-perver eyle ziyā-güster āftāb
4. İç cām-ı can-fezāyı içür subh u şām hem
Sen HıZR-ı meclis ol yüri İskender āftāb
5. Şāmil bülend ü peste yine °ālī-cevheri
NEHCİ suhan degül hele bu gevher āftāb

110 : 25^b P, 36^b T, 23^b AH, 28^b Ü₁, 35^a Ü₂, 36^b Ü₃.

1 kuvāda kalmadı: kalmadı kuvāda T.

111 : 22^b P, 34^a T, 21^a AH, 25^b Ü₁, 32^b Ü₂, 37^a Ü₃.

112.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Ey âftâb-ı hüsn turâ çâker âftâb
Âyinedâretest felek derber-âftâb
2. Ez-şevk-i tîg-ı mihr-i tu her subh ber küned
Hünin kefen küşâde ser-i dîger âftâb
3. °Aks-i zi-rüy-ı sâkî-yî mâ der-kadeh girift
Yâ cilveger küned zi-şafak hâver âftâb
4. Pervin ber-âftâb şinîdî künun be-bezm
Be-n'ger be-rüy-ı sâkî vü Pervin ber-âftâb
5. Der-devr-i âftâb kadeh şod zi-tâb-ı mey
Leşker-şiken meh-i nev ü leşker ker âftâb
6. Ez-tâb-ı âftâb °arak perverest cām
V'ez-cām nîz geşte °arak-perver âftâb
7. Gerded füzun fūrüg-ı cemâlet zi-şevk-i cām
Ârî şevd zi-âyene rüşenter âftâb
8. NEHCÎ zi-feyz-i meclis-i üns-i fahâr-ı fazl
Gîred sabûh-ı subh be-cām-ı zer âftâb

113.

Fâ'ilätün / fâ'ilätün / fâ'ilätün / fâ'ilün

1. Yıkmaga eflâki âh-ı subhgâhumdur sebab
Yakmaga dünyâyı süz-ı sînegâhumdur sebab
2. Hayberistân-ı vücûdı Haydar-âbâd itmege
Dâr-ı mülk-i fakr-ı fırsat-fer sipâhumdur sebab
3. Milket-i sabr u kanâ'at kim müsellemdür baña
Efser-i şâhîyi terk' efser külâhumdur sebab

112 : 23^a P, 34^b T, 21^a AH, 25^b Ü₁, 32^b Ü₂, -Ü₃.

6 kişte: Ü₁'de harekelidir.

8 gîred: gerd Ü₁.

113 : 25^b P, 37^a T, 23^b AH, 28^b Ü₁, 35^a Ü₂, -Ü₃.

4. Bu kafesgāh-ı fenādan ʿazm-i ʿuzlet kılmaga
Tāyir-i kuds-āşyān u cilvegāhumdur sebab
5. Bī-vefāyān-ı mecāzīlerde vahşet görmege
NEHCİYĀ aňla hakīkatle nigāhumdur sebab

114.

Mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün / mefāʿlün

1. Salın ref tāruña gülşende serv ü nārven tālib
Ruhıñ seyrine nergis-çeşm-i reh gül yāsemen tālib
2. O hüsn-i encümen-efrüz ile çık bezmi rüşen kıl
Yanar süz-ı gam-ı ʿışkuñla şemʿ-i encümen tālib
3. Çıkarsañ ʿarzagāha nakd-i can virür temāşāya
Olur biñ her nazar ey Yūsuf-ı gül-pirehen tālib
4. Yine ʿışk āyetin bülbül okur suhf-ı cemālünden
Degül ey gül bu fazl-ı hāsa her murg-ı çimen tālib
5. Ne hālet-bahş u derd-engīzdür bu şiʿr-i nāzükter
Ki tarz-ı hāsını görse olur NEHCİ Hasan tālib

Harf-i Tā

115.

Mefāʿlün / mefāʿlün / feʿülün

1. Zuhūr eyler hemān ey serv-kāmet
Kıyāmı saña nisbetle kıyāmet
2. Ruhıñla kaşlaruñ mihrāb ü mescid
Kadüñ kāmet okur olup cemāʿat
3. Turur müjganlaruñ saf saf namāza
İder imā ile çeşmüñ imāmet

114 : 23^b P, 35^a T, 22^a AH, 26^b Ü₁, 33^b Ü₂, -Ü₃.

115 : 28^b P, 39^a T, 26^a AH, 31^a Ü₁, 37^b Ü₂, -Ü₃.

4. İder çok küşeler ol çeşm-i fettan
Velikin gamze çüst anlar işâret
5. Tasannu'dan berî olmakla şi'rûñ
Tekellûf ber-taraf var NEHCÎ hâlet

116.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

1. Yazanda suhf-ı hüsnüñ dest-i kudret
Komış hoş noktalarla aña zînet
2. Düzüp metn-i ruhuñ müjganlaruñla
Şehâ i'râbını itmiş işâret
3. Ki i'râbı bu metnün düzülünce
Kime virür aman bu çeşm-i âfet
4. İki mihrâb olmak kaşlaruñda
Niyâz erbâbına itdi delâlet
5. Ki elbette geçer cân u cihandan
Niyâza kim iderse bunda ragbet
6. Bilâl-i hâl ise virüp ezânı
Namâza ehl-i 'ışkı kıldı da'vet
7. Kıyâm-ı kâmete idüp şürû'ı
Kadüñ de okıdı ey serv-kâmet
8. Dizildiler olup 'uşşâk saf saf
İmâma müntazır hâzır cemâ'at
9. Namâz-ı 'ıška idüp niyyet-i pâk
Geç imdi NEHCİYÂ eyle imâmet

116 : 30^a P, 40^b T, 27^b AH, 32^b Ü₁, 39^a Ü₂, -Ü₃.

8 dizildiler: derildiler T.

117.

Mef'ülü / mefâ'ilün / fe'ülün

1. Yok hüsn ü cemâle hadd ü gâyât
Pes ıışka da olmaya nihâyât
2. Hatm eyledi mushaf-ı cemâli
Hüsnüñ ki yazılmış anda âyât
3. Dil medrese-yi mahabbetünde
Oldı hele cāmi'ü'd-dirâyât
4. Bir mes'ele-yi kitāb-ı ıışkı
Tefsīr ide ya'ni 'akl heyhāt
5. Müşkillerümüz beyāza çıksa
Yā pīr-i mugān u yā harābāt
6. Bu nat'ı fenāda bir piyāde
Çok şāhı görürsin eylemiş māt
7. Levh-i dili NEHCİ kıl mücellā
Nā-çār olur çü 'akse mir'āt

118.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Bir dilde ki meftūh ola bāb-ı mahabbet
Bilmez anı illā yine erbāb-ı mahabbet
2. Ey tīr-i cefā şöyle ne bīgāne turursın
Git gel dile kim açıla ebvāb-ı mahabbet
3. Her penbe-yi dāga tokunan seng-i melāmet
Açdı baña bir ter gül-i sīrāb-ı mahabbet
4. Ol nāfe degül bahr-ı letāfetde tolanmış
Fülk-i dili düşürmege girdāb-ı mahabbet

117 : 27^b P, 38^b T, 25^b AH, 30^b Ü₁, 37^a Ü₂, -Ü₃.

118 : 29^b P, 40^a T, 27^a AH, 32^a Ü₁, 38^b Ü₂, -Ü₃.

3 tokunan: dokunan T.

5. NEHCİyi de kaydın düşürüp itdiler imlā
Dün yoklamada deftere küttāb-ı mahabbet

119.

Mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. Bir pīre gelüp sordılar erbāb-ı mahabbet
Kim söyle ne yüzden açılır bāb-ı mahabbet
2. Ol pīr cevābında didi e'ārifē ma'elüm
Siz cümle safā geldüñüz erbāb-ı mahabbet
3. Ādem giline ger yaza adın güle ma'shūk
Bir nüshada gördüm ki yazar bāb-ı mahabbet
4. Gel yokla hisābuñ koma bir nokta vücūdı
Hep böyle görür defteri hissāb-ı mahabbet
5. Monlā-yı hakikatden okuñ siz de beyānı
NEHCİ okıdı dersini tullāb-ı mahabbet

120.

Mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. Bir dilde ki şād-āb ola gülzār-ı mahabbet
Bülbül-veş olur ıışk ile ol zār-ı mahabbet
2. Zeyn itmeyicek cismi açılmaz gül-i maksūd
Gülbün gibi ser-tābe-kadem hār-ı mahabbet
3. İtmez dilüñi Tūr-ı fenā nūr-ı tecellī
Göstermege tā kim şecerüñ nār-ı mahabbet
4. Her müyuñ olur hāl ile Mansūr-ı terāne
Ger cilvegehüñ oldı ise dār-ı mahabbet

119 : 29^b P, 40^a T, 27^a AH, 32^b Ü₁, 38^b Ü₂, -Ü₃.

4 hisābuñ: vücūduñ T.

120 : 28^b P, 39^b T, 26^b AH, 31^b Ü₁, 38^a Ü₂, -Ü₃.

5. Ol ney ki neyistānını sīrāb ide āteş
NEHCĪ kalemüñdür ki virür nār-ı mahabbet

121.

Mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. Her dilde bulunmaz eser-i nūr-ı mahabbet
Her sahra-yı sammāya dimem Tūr-ı mahabbet
2. °Āşık dōyemez tāb-ı tecellī-yi cemāle
Kūh olsa da kāh eyler anı zūr-ı mahabbet
3. Olur yine her birine biñ dār dikilse
Āmāde-yi pūr-zemzeme Mansūr-ı mahabbet
4. Kurbangeh-i °uşşāka dinür cilvegeh-i °īd
Mātem-kedeye haclegeh-i sūr-ı mahabbet
5. Dünyāda bulunmaz idi NEHCĪ güher-i °ışk
Açmasa eger gencini gencūr-ı mahabbet

122.

Mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. Pervāne yanar görđi meger rüy-ı mahabbet
Bülbül tolanur aldı meger büy-ı mahabbet
2. Şem° ile gülünğ gösterür ol āb ile tābı
Kim niçe imiş hüsne dilā hüy-ı mahabbet
3. Geh halka gehī ham ki ider zülfī ruhında
Çevgān ile oynar o sanem güy-ı mahabbet
4. Yok safha-yı rüyında anuñ tecrübe eyler
Nakkāş-ı cemāli kalem-i müy-ı mahabbet

5 nār-ı: bār-ı P, AH, Ü₁, Ü₂.

121 : 29^a P, 39^b T, 26^b AH, 31^b Ü₁, 38^a Ü₂, -Ü₃.

122 : 29^b P, 40^b T, 27^a AH, 32^b Ü₁, 38^b Ü₂, -Ü₃.

5. Bir menba° imiş hüsn-i cihan-tābı ki kaynar
Ser-çeşme-yi hurşīd gibi cūy-ı mahabbet
6. Candan çevirüp rūy-ı dili itdiler ikbāl
Hoş kıble imiş ehl-i dile kūy-ı mahabbet
7. NEHCİ yine pür-cilve olup şāhid-i tab°uñ
Rūy-ı suhana sal diye gīsū-yı mahabbet

123.

Mef°ülü / mefā°ilü / mefā°ilü / fe°ülün

1. °Ankā-yı dilüm eylese pervāz-ı mahabbet
Āfāka salar şeh-per-i āvāz-ı mahabbet
2. Her nagmesi pür-şūr ider gülşen-i °ışkı
Can murgı k'ola zemzeme-perdāz-ı mahabbet
3. Bāg-ı dil-i °uşşākdadur cilvegehi hem
Salınsa eger serv-i ser-efrāz-ı mahabbet
4. Encāmı dahı olmaya bir °ākıla ma°lüm
Bilinmedi gitdi hele āgāz-ı mahabbet
5. NEHCİ ne eser var ki sarīr-i kalemünjde
Mest itdi cihānı yine bir sāz-ı mahabbet

124.

Mef°ülü / mefā°ilün / mef°ülü / mefā°ilün

1. Biz °ışka esīr olduk sultāna nedür hācet
Bir mülk-i ebed bulduk vīrāna nedür hācet
2. Ger mīr ü vezīr ü şāh hep cümle esīr-i bend
Āzāde olan rinde zindāna nedür hācet
3. Biz gülşen-i vahdetde dāyım iderüz cilve
Dehrün gül ü gülzārın seyrāna nedür hācet

123 : 29^a P, 40^a T, 26^b AH, 32^a Ü₁, 38^a Ü₂, -Ü₃.

124 : 30^b P, 41^a T, 28^a AH, 33^a Ü₁, 39^b Ü₂, -Ü₃.

4. Deryā-yı hakikatde bulduk dūr-i yektāyı
Salduk sadeḫ-i sırra ʿummāna nedūr hācet
5. Pīrūḡ der-i lutfında NEHCĪ bize feth oldu
Genc-i güher-i maksad pes kāna nedūr hācet

125.

Mefāʿlün / meḫāʿlün / feʿülün

1. Şehā ʿuşşākadur her kām-ı hayret
Kodı zūlfūḡ hezāran dām-ı hayret
2. Mey-i nāz ile pūr mey-hāne çeşmūḡ
Lebāleb her nigāhuḡ cām-ı hayret
3. Girişme ʿişveye ʿişve nigāha
Sunar peymāne-yi ibrām-ı hayret
4. Katı bed-mestdür ol gamze līkin
İder sihr ile çeşmūḡ rām-ı hayret
5. Felātün olsa ʿakl-ı nükte-perdāz
Olur bir gamzedden ilzām-ı hayret
6. Hayāl-i hattūḡ ile çeşm-i hayran
Heman levh-i dile ressām-ı hayret
7. İdende seyr-i hüsnūḡ dīde-yi hayret
Gelür hayretten ider vām-ı hayret
8. Olur bezm-i cemālūḡden dil-i zār
Hemīşe mest-i dūrd-āşām-ı hayret
9. Şehā NEHCĪye ʿışkuḡ lahza lahza
Salar sad nāme pūr-peygām-ı hayret

125 : 27^a P, 38^a T, 25^a AH, 29^b Ü₁, 36^b Ü₂, -Ü₃.

3 Sunar: Suna Ü₁.

126.

Mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. Benem ol mest-i dürd-āşām-ı hayret
Ki koymaz bir dem elden cām-ı hayret
2. Benüm çün vaz^c olınmışdur hakikat
Mecāzib hep mecāzī nām-ı hayret
3. Gezer Mecnün-ı vālih gerçi hayran
Dahı nā-puhtedür ol hām-ı hayret
4. Benüm nāmuma kūs-ı iştihārı
Urur hemvāre subh u şām-ı hayret
5. Sürüş-ı gaybdan irer hemişe
Cenāb-ı kalbüme ilhām-ı hayret
6. İder her lahza çeşm-i şāhid-i ıışk
Hezāran nükte sad ihām-ı hayret
7. Temāşā-yı ruhından koydı çeşmi
Hücüm-ı zür-ı bī-ārām-ı hayret
8. Cemālünden hemānā hayretinden
Olur pīçide pāy u kām-ı hayret
9. Hayāl-i hatt-ı nev-hızine düşdük
Gelüp irişdi NEHCİ şām-ı hayret

127.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ılı / fā'ilün

1. Sākī ne meyden oldu o çeşm-i siyāh mest
Mest ola līkin olmaya böyle siyāh mest

126 : 27^b P, 38^b T, 25^a AH, 30^a Ü₁, 36^b Ü₂, 37^b Ü₃.

3 hām-ı: nām-ı T.

8 cemālünden: cemālünde P, AH, Ü₁, Ü₂ / pīçide: pīçiden Ü₁.

127 : 28^b P, 39^b T, 26^a AH, 31^a Ü₁, 37^b Ü₂, -Ü₃.

2. Çeşmüñ ki mest-i nâz yatur nâz-ı mest-i nâz
Mey-h^vâre mest-i mest mey-i bâde-h^vâh mest
3. Bezm ü şarâb ü sâgar olur mest-i pür-hurüş
Mestâne çıksa meclise çeşm ü nigâh mest
4. Salma nigâh-ı mesti düzüp işve askerin
Eyler harâbe âlemi şâh u sipâh mest
5. Kılşañ hırâm cilvelenüp mest-i sîne-çâk
Olur hırâm u cilve dahı cilvegâh mest
6. Kırşa cihânı gamze-yi mestünđe yok su'âl
Kim gördi böyle hünî vü hem bî-günâh mest
7. NEHCİ elünđe sâgar-ı Cem başda bir külâh
Olmaz cihanda buncılayın pādşâh mest

128.

Mef^oülü / mefâ^oilü / mefâ^oilü / fe^oülün

1. Ne *Sarf* okı ey dil ü ne *Keşşâf* etegin tut
Bak cevherî-yi nakdine sarrâf etegin tut
2. Virür elünđe dâmen-i pür-izzet-i *Kâfî*
ânkâ gibi çek zeyl-i gınâ Kâf etegin tut
3. Bî-rüy-ı riyâ göstere tâ rüy-ı safâ yüz
Âyîne gibi sîneñi sil sâf etegin tut
4. Salduñ yine sad câme-yi sabr-ı dile çâki
Bu çâk-i girîbân ile insâf etegin tut
5. Ey gunça gide âleme âvâze-yi hüsnüñ
NEHCİ gibi bir bülbül-i vassâf etegin tut

2 bâde-h^vâh: bâde-hâr T, Ü₂.

7 -T. Elünđe: elinde P.

128 : 28^a P, 39^a T, 25^b AH, 30^b Ü₁, 37^a Ü₂, -Ü₃.

129.

Fe'îlâtün / mefâ'îlün / fe'îlün

1. Dili °aks-i cemâle meclâ it
Ya°nî âyîne-yi mücellâ it
2. Anı mahv eylesün bevârik-ı nûr
Sen peyâpey şehâ tecellâ it
3. Şâh-ı şu°le be-hem şiken şecere
Münbit-i hâs u Tûr-ı Sînâ it
4. Oldı gavvâs-ı bahr-ı °ıškuñ çün
Vâsıl-ı dürr-i vasl-ı yektâ it
5. Mest ü ser-germ iken heman sâkî
NEHCİYÂ bûseler temennâ it

130.

Mef'ûlü / fâ'îlâtün / mef'ûlü / fâ'îlâtün

1. Ol hüsn-i hûbı tîr-i ser-beste-yi nikâb it
Çek cilve-yi zuhûra rahşende âftâb it
2. Gark eyle bahr-ı nûra başdan başa cihânı
Çeşm-i şühûda yek-ser bu °âlemi serâb it
3. Resm-i fenâyı nakş it ser-cümle kâyinâta
Levh-i safâyı keşf it her harfî bir kitâb it
4. Câm-ı cihan-nümâyı bezm-i safâya döndür
Hum-hâne-yi ezelden her zarfî pür-şarâb it
5. Çün mekteb-i fenâdan okur bu dersi NEHCÎ
Yâ Rab bu °ilm-i °ışkî sen aña feth-i bâb it

129 : 26^b P, 37^b T, 24^b AH, 29^b Ü₁, 36^a Ü₂, -Ü₃.

2 tecellâ: mücellâ T.

130 : 26^b P, 37^b T, 24^a AH, 29^a Ü₁, 36^a Ü₂, -Ü₃.

2 şühûda: şuhûra T.

4 her: -T / zarfî: tarfî AH, Ü₁; zarf T.

131.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Sağa yaraşur ey büt-i Çîn şive vü nâz it
Ebrûlaruñ ehl-i dile mihrâb-ı niyâz it
2. Meclâ-yı hakikat görünür çeşm-i şuhûda
Sen iste temâşâ-yı merâyâ-yı mecâz it
3. Mestâne çıkup işveler it cilve-yi hüsne
Bu dîde-yi hayret-zedeyi gülşen-i râz it
4. Bir şu'le atup nâr-ı ruhuñdan dile cânâ
Bir şem'e-i ber-efrûhte-yi sîne-güdâz it
5. Bir germ-nigâh ile salup cûş-ı beyâna
NEHCÎ-yi suhan-sâzı yine nükte-tırâz it

132.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Mutrib ele al sâzuñı uşşâk-ı nevâz it
Git râh-ı ırâka yine âheng-i hicâz it
2. La'lüñde olan nükte-yi sırr-ı dehenüñden
Ey Ğîsî-yi can-bahş dili mahrem-i râz it
3. Hüsnüñ ki ola âyene-yi sûret ü ma'nâ
Keşf eyle hakikat bize tahkik-ı mecâz it
4. Zerrât-ı cihan hüsn-i cihan-tâbuña muhtâc
Meşşâta-yı ruhsârûñı pîrâye-tırâz it
5. Biñ şem'e uyarup tâb-ı ruhuñdan ko miyâna
Her birini biñ bezm-i dile sîne-güdâz it
6. Sad Vâmık u Azrâyı çeküp nat'e-ı zuhûra
Şür-efken-i hengâme-yi sad-nâz ü niyâz it

131 : 26^a P, 37^a T, 24^a AH, 28^b Ü₁, 35^b Ü₂, -Ü₃.

132 : 26^a P, 37^a T, 24^a AH, 29^a Ü₁, 35^b Ü₂, -Ü₃.

7. Bir bî-ser ü sāmāna sunup cür^a lebünden
NEHCĪ-yi suhan-mu^ccize-gū nādire sāz it

133.

Mefā^llün / mefā^llün / fe^llün

1. Tut engüştütle sākī devr-i cām it
Kümeyt-i bādeyi sīmin-licām it
2. Otur turturma döndür cāmı şemsün
Hazīz ü evcden devrin tamām it
3. Mukābil geh mukārin ^aaks vākı^c
Hilāl it gāh geh māh-ı tamām it
4. Eger tünd ise gāyet tevsen-i mey
Birez tiryāk-i la^llün ile rām it
5. Anı vir NEHCĪ-yi zār u hazīne
Ayaklandur fakīri şād u kām it

134.

Mef^llū / mefā^llū / mefā^llū / fe^llū

1. Çek hançerüñi sīneme dil revzen-i cān it
Ol revzeneden bāg-ı dile cūy-ı revān it
2. Hep çevrelerin şerhalar it tīg-ı gamuñla
Bu sīne-yi pür-dāğı şehā lālesitān it
3. Yık memleket-i cismi harāb eyle serāpā
Tek genc-i gamuñ künc-i derūnumda nihān it
4. Yaz harf-i gam-ı ^aışkı bütün peykerüm üzre
Efsūn okı ol gence tılısm ile nişān it

7 nādire: nādir-i AH.

133 : 27^a P, 38^a T, 24^b AH, 29^b Ü₁, 36^a Ü₂, -Ü₃.

2 evcden: evc-i AH.

134 : 28^a P, 39^a T, 26^a AH, 31^a Ü₁, 37^b Ü₂, -Ü₃.

5. Gam nāmesini fūrkat-i yāruḡ yūri NEHCĪ
Bu ŧīr-i ciger-sūzuḡ ile ŧerh ü beyān it

Harf-i Sā

135.

Müfte[°]ilün/ fā[°]ilün / müfte[°]ilün/ fā[°]ilün

1. Fenn-i cefādan saḡa kimdür ačan bāb-ı bahs
Vasf-ı cemālünde lık açılır ebvāb-ı bahs
2. ŧīve-yi refṯāruḡa serv de hayran turur
Kāmed-i ŧimŧād-ı ham anda da yok tāb-ı bahs
3. Bahs-i cemālün ider dilleri zülfünde cem[°]
Sohbet-i ahbāb hoŧ çün ola meh-tāb-ı bahs
4. Sözde gelüp yüzüḡe tütī mukābil turur
Āyeneden ister ol öḡrene ādāb-ı bahs
5. Yok çü dehānında söz gunça heman yok yire
Aḡız açup NEHCİYĀ yire döker āb-ı bahs

Harf-i Cīm

136.

Mefā[°]ılün / mefā[°]ılün / fe[°]ülün

1. Kodı mihr üzre hüsnün pençe-yi ganc
Meseldür dilberā kim pençe ber-penc
2. Ma[°]ānī gevheri yatur dilümde
Hazīne ber-hazīne genc ber-genc
3. Döküp sahn-ı beyāna olmayam yā
Niçün bāzār-ı [°]ālemde güher-senc

135 : 30^b P, 41^a T, 28^a AH, 33^b Ü₁, 39^b Ü₂, -Ü₃.

136 : 31^a P, 41^b T, 28^b AH, 33^b Ü₁, 40^a Ü₂, -Ü₃.

4. Belī hep feyz-i kudsīdür bu illā
°Amelle sa°yduz bī-hūde bir renc
5. Olup her beyt bir gencīne NEHCĪ
Nizāmī *Hamsesi* oldu bu beş genc

137.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Rumūz erbābına bilmek şehā sırr-ı dehānuş güc
Bulunmaz nükte-yi gaybiyye fehmi nüktedānuş güc
2. Miyān-ı müydanmış saña feth ey genc-i vasl ammā
Tılısm-ı hikmetüñ bir bend-i müşkil yok nişānuş güc
3. Kebādeñ kahramanlar sengi pülādı deler tīrūñ
Çekilmek hak bu kim ey Rüstem-i gamze kemānuş güc
4. Kemend-i fitne tīg-ı gamze der-dest ü dehen çeşmi
Savul ey dil turulmak rezmine sāhib-kırānuş güc
5. Ne deñlü olsa pey-revlik hūner olsun kolay dirdüm
Zemīnūñ tengdür gāyetde ey NEHCĪ zamānuş güc

Harf-i Hā

138.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Sākiyā vir bize sen kuvvet-i rūh olan rāh
Mutribā sāzını düz kūtını alsun ervāh
2. Birinüz nabzını tutuñ birinüz şerbetini
Bezmüñ eyleñ bu tedārikle mizācın islāh

5 beyt: beyti T.

137 : 30^b P, 41^b T, 28^a AH, 33^b Ü₁, 39^b Ü₂, 37^b Ü₃.

3 tīrūñ: gamzeñ AH, Ü₁.

138 : 32^a P, 42^b T, 29^b AH, 35^a Ü₁, 41^a Ü₂, -Ü₃.

3. Açmayan medresede müşkili miftāh-ı beyan
Kıldı mey-hānede mey cümleten ıslāh u ızāh
4. Meye didüm diyelüm biz de kürüba *Keşşāf*
Didi sākī hem idüñ cümle kulüba fettāh
5. Cāmı nahv-i dile gel gör ki niçe *Kāfiyedir*
Şems kim togdı ne hācet dahı zū-yı mısbaş
6. *Şerh-i Şemsīye* düşer her ne dise mantıkumuz
Düşdi hep metni kadeh üstine kavlı-i şerrāh
7. NEHCİYĀ genc-i maʿānīyi açar ʿālemde
Olmaya sāgar-ı mey gibi dahı bir miftāh

139.

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Sākiyā geldi irişdi dem-i subh
Berklik cāmı mey-i şebnem-i subh
2. Eyledi feyz-i nesīm-i seheri
Şāhid-i gunçayı gör hurrem-i subh
3. Cām-ı laʿl ile çü verd-i handan
Sen de ol bezm-i safāya Cem-i subh
4. Matlaʿ it destüñi şems-i kadehe
Sādıkāne olalum hemdem-i subh
5. Āftāb-ı kadehüñ pertevine
Mazhar itseñ oluruz mahrem-i subh
6. İdelüm defʿ-i humār-ı şeb-i gam
Çekelüm bāde olup bī-gam-ı subh

6 metni: metn T.

7 genc-i: kenz-i P, AH, Ü₁, Ü₂.

139 : 31^b P, 42^a T, 29^a AH, 34^b Ü₁, 40^b Ü₂, 38^a Ü₃.

1 berklik: perklik P, AH, Ü₁, Ü₂, Ü₃.

6 idelüm: eyledüm AH / çekelüm: çekilüp Ü₁.

7. H'āb-ı gafletde kalup çün zāhid
Olmazuz bārī hele sersem-i subh
8. Seng-i encümle kavup diyü şebi
Buldı yüz aklığını Ādem-i subh
9. Sāgar-ı pür-mey-i maksūd çeker
Kim ki NEHCİ-veş olur mülhem-i subh

140.

Fe'ılātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. Nedür ol ebr-i ham-ender-ham-ı subh
Rūy-ı pākine düşer perçem-i subh
2. Mürdeye san nefes-i Ğīdūr
Feyz-i rüh itmede ey dil dem-i subh
3. Tūrdur turma tecellīden iner
Pey pey ol pertev-i hem ber-hem-i subh
4. Gül gibi elde tutup cām-ı şarāb
Şād u hurrem olalum hemdem-i subh
5. Bang-i pür-velvele-yi kūs u horūs
Sāz-ı 'ayş u deme zīr ü bem-i subh
6. Būlbül-i nagme-serā sāgar-ı gül
Oldı pīrāye-yi bezm-i Cem-i subh
7. NEHCİYĀ çün güzer-i 'ahd-i şebāb
'ayş u nūş ile geçer 'ālem-i subh

140 : 32^a P, 42^b T, 29^a AH, 34^b Ü₁, 40^b Ü₂, 38^a Ü₃.

141.

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Bādesin içürdi öpdi la'l-i cānānı kadeh
Hızr-veş can virdi buldı çeşme-yi cānı kadeh
2. Ol mey-i hamrā vü °aks-i leblerün den sākiyā
Oldı yākūt ile la'lün hāsılı kānı kadeh
3. °Aks-i ruhsāruñ alup her dem salar biñ tāb aña
Şemse matla°dur u hem hurşīd-i rahşānı kadeh
4. Mihr-i °ālem-tāb-ı hüsnünle te°āküs itmese
Tutmak olurdu nigārā mäh-ı tābānı kadeh
5. İki şemse maşrıkeyn olur u gāhī magribeyn
Geh olur NEHCİ ki eyler cem°-i ziddānı kadeh

142.

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Ol dehen mi sākī yā yākūt-ı rummānı kadeh
Hokka-yı mercan mıdur yā gevher-i cānı kadeh
2. Hızr-ı hattun bekleyüp ser-çeşme-yi cānı tutar
Teşne-dil olanlara bir sāf rühānı kadeh
3. Tāb-ı hüsnün °aks-i la'lün ile olmışdur heman
Āteş ü la'lün şehā kānūnı vu kānı kadeh
4. Olmasun mahrem dehānuñla igende meclise
Agzı açıkdur ki açar sırr-ı pinhānı kadeh
5. Yapdı Ye'cüc-i gama sed virdi hoş āb-ı hayāt
Hızr imiş NEHCİ vü hem İskender-i sānı kadeh

141 : 31^a P, 41^b T, 28^b AH, 34^a Ü₁, 40^a Ü₂, 37^b Ü₃.

1 bādesin: bādeyi P, T, Ü₁, Ü₂.

5 olur: oldı T.

142 : 31^b P, 42^a T, 28^b AH, 34^a Ü₁, 40^a Ü₂, 37^b Ü₃.

143.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Subh-dem geldi heman kalbüme bû itdi sünüh
Der-i mey-hāneye gel ister iseñ feyze fütüh
2. Bundadur kāleb-i bī-canlara rüh-ı menfūh
Būy-ı can bundan olur kāmlara hep menfūh
3. Bunda meftūha olur mes'ele-yi muğlakalar
Bundadur bunda kamu müşkile tıbyān u vuzūh
4. Turmayup ben de heman mey-kedeye °azm itdüm
Oldı ol dem yüzüme bāb-ı °ināyet meftūh
5. Mücmelen bir tolu peymāne ile pīr-i muğān
Cümle müşkillerümi itdi mufassal meşrūh
6. Nefes-i pīr imiş zinde iden dilleri hep
Dem-i °İsīden olur mürdelere feyz-i rüh
7. NEHCİYĀ bulmaga tūfān-ı hevādan da necāt
Hizmet-i pīr imiş ancak kīşīye keşfī-yi Nūh

Harf-i Hā

144.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Subh-dem yine tutup taht-ı zer-ender-zer kāh
Çıkdı şevketle cülūs itdi şeh-i hāver-kāh
2. Cām-ı pūr bāde-yi la'lıyle safā sürmek için
Kurdu sahn-ı çimene Husrev-i gül ahzar-kāh

143 : 32^b P, 43^a T, 29^b AH, 35^a Ü₁, 41^a Ü₂, -Ü₃.

4 -Ü₁.

144 : 32^b P, 43^a T, 30^a AH, 35^b Ü₁, 41^a Ü₂, -Ü₃.

3. Döşedi bād-ı sabā dehre bisāt-ı ʿālī
Oldı hep deşt ü fezā ehl-i dile yir yir kâh
4. Seyr-i deryāya gelüp şāh-ı hayālün olmış
Çeşm-i pür-hün u sirişküm aña bir enver kâh
5. NEHCİ şāhinşeh-i maʿnā oturur her beytün
Şeh-nişinli harem-i hāsa-yı pür-zīver kâh

Harf-i Dāl

145.

Mefʿülü / mefāʿilün / mefʿülü / mefāʿilün

1. Bu ʿālem ü ādemden yog idi eser mevcūd
Dil bezm-i mahabbetde yaturdı şarāb-ālūd
2. Hurşīd-i hakikatden çün lemʿa ola zāhir
Bir olur Ayāz ile orada göñül Mahmūd
3. Maksūdı makāsıddan isterdüm olup hayran
Çün kim saña iriştüm bildüm ki nedür maksūd
4. Dilden çıkararı āhı hep sūz-ı mahabbetdür
ʿÜdı çü yakar āteş nā-çār virür bir dūd
5. Derd-i gamıdur yāruñ NEHCİyi de zār iden
Mızrābı urur mutrib iñler ya ne itsün ʿüd

146.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Vücūdın ehl-i nazar ser-be-ser ger eylese dīd
Olur mı nükte-yi sırr-ı dehān-ı tengi bedīd

3 hep: -T.

145 : 33^a P, 43^b T, 30^a AH, 36^a Ü₁, 41^b Ü₂, -Ü₃.

146 : 33^a P, 43^a T, 30^a AH, 35^b Ü₁, 41^b Ü₂, -Ü₃.

2. O meddi kim kodı ebrūsı ān u hüsn üzre
Kalaydı Mānī o anda muhayyer ü nevmīd
3. Miyānını bulamaz seyr idüp o bālāyı
Hakīm fikr-i dakīk eylese zamān-ı medīd
4. Görinmez ince kaşuñ leblerün na°im-i visāl
Miyanda māyede sābit degül meh-i nev-i °id
5. Geçüp zamān-ı firāk irdi rüzgār-ı visāl
Berīd-i lutf u °ināyet getürdi NEHCİ nevīd

Harf-i Zāl

147.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Zāhide fikr-i cinan va°de-yi dīdārı lezīz
°Āşıka zevk-ı gam-ı vuslat-ı hemvārı lezīz
2. Tūtī şirin kelimātın işidüp geldi aña
Şekkerinden suhan-ı la°l-i şeker-bārı lezīz
3. Bu ne sırdur ola pervāneye yanmak candan
Bülbül-i zāra hırāş-ı elem-i hārı lezīz
4. Oldı yāruñ deheni zahm-ı dile merhemden
Ser-i tīg-ı sitem ü hançer-i āzārı lezīz
5. NEHCİYĀ hāmeñ o bir ney-şeker-i ma°nādur
Ki sıkıldukca elün den olur āsārı lezīz

147 : 33^b P, 43^b T, 30^b AH, 36^a Ü₁, 42^a Ü₂, -Ü₃.

4 deheni: dehen T.

Harf-i Rā

148.

Mef'ülü / fā'ilätü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Hattıyle buldı başka nümāyiş cemāl-i yār
Gülzār-ı hüsn her taraf oldı benefşezār
2. Kıldı safā-yı safha-yı ruhsārı hat füzun
Tutdı gubār ol āyene-yi nürdan kenār
3. Cānā fūrüg-ı rüyüñ ile cünbüş-i hatuñ
San şu'le içre cüşiş-i °anberdür āşkār
4. Yā zerre zerre āteş-i hüsnüñde dillerüñ
Peyveste dūdıdur ki yanup çıkdı tār tār
5. Āyīne-yi ruhuñda görüp eyledi hayāl
Müjganlarını dīde-yi can hatt-ı müşg-bār
6. °Unvān-ı vasf u °ārız-ı hattıyla °arz-ı hāl
Eyler cenāb-ı hazrete NEHCİ-yi hāksār
7. Vālā-himem fülānī ki nakd-i ma°arife
Viren kabūli sikketidür şimdi i°tibār
8. Mesned-nişīn-i sadr-ı ma°ānī ki nazm u nesr
Eyler cenāb-ı tab°ına nisbetle iftihār
9. Bercīs ü Tīr münşī-yi dīvān-ı kadrine
Olsun devātdār biri biri kīsedār

148 : 40^b P, 50^b T, 35^b AH, 43^a Ü₁, 49^a Ü₂, -Ü₃.

3 ile: eylese Ü₁.

7 fülānī: -T, -Ü₂.

149.

Mef'ülü / mefâ'ilün / fe'ülün

1. Bir şekl ü şemâyili güzel yâr
Efsunger ü şivekâr u °ayyâr
2. Reftâre kadi kıyâmet-engîz
Güftâre lebi igen şeker-bâr
3. Ger istese bî-güman ki eyler
Bir °işvede biñ dili giriftâr
4. Bir fitne ile yıkar cihânı
Ger gamze-yi şühın itse derkâr
5. Çeşmi ki ide nigâh bārī
Cüş eyleye mürdeler çimen-vâr
6. Aldı dil-i zārumı elümden
Cān almaga düşdi şimdi bāzār
7. Yagmaladı °akl ü fikr ü sabrum
Yagmacı imiş meger o Tātār
8. Āteş biragup bu cism ü cānı
Yandurdu komadı her ne kim var
9. Çün gayret-i °ışk istemez gayr
NEHCİ çık aradan olma agyār

150.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Hırām it nāz ile çık kâmet-i serv-i revan göster
Kıyâmet zâhir olsun fitne-yi āhır-zaman göster
2. Kaçan kim hāk olam ey deşt-i gam tut üstühānum tā
Gele tır-i cefâ-yı yâr benden bir nişan göster

149 : 43^a P, 53^a T, 38^a AH, 46^a Ü₁, 58^a Ü₂, -Ü₃.

150 : 37^a P, 47^b T, 33^b AH, 39^a Ü₁, 45^b Ü₂, -Ü₃.

3. Semend-i tünd-tāz-ı nāz sūr safgāh-ı ʿuṣṣāka
Gehī şemşīr-i tīz-i gamze geh tūr ü keman göster
4. Tılısm-ı müşkil-i vasl aṅladum gūy-ı girībānuḡ
Bu sırruḡ müşkilin aç dilberā genc-i nihan göster
5. Saḡa gösterme kim dir kimseye eşʿaruḡ ey NEHCĪ
Bulursaḡ öyle bir sāfī güher turma heman göster

151.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Serv dikse bāgban bāga çeküp bālā biter
Serv dikmişler kadūḡ cānā gül-i raʿnā biter
2. Āb-ı çeşm ü tāb-ı āhum virmede neşy ü nemā
Bāg-ı hüsnünḡde yine hep nāz u istignā biter
3. Āteş-i ruhsāruḡ efzūn eylemiş ol hatt-ı sebz
Hem ʿaceb bu nārdan ter sebze bī-pervā biter
4. Hār-ı agyāruḡndan el irmez egerçi dostum
Gülşen-i rüyūḡda güller hārdan tenhā biter
5. Şol maʿārif bahrıdur NEHCĪ dilūḡ kim muttasıl
Feyz-i Nīsān ile anda dürr-i bī-hem-tā biter

152.

Mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün

1. Mestāne germ olup ki ruhından nikāb açar
Mihr-i cihan-fürüz sanurlar sehāb açar
2. Her subh bir güneşle felek nāz iderse yār
Ol zülf-i halka-dār ile biḡ āftāb açar

151 : 40^a P, 50^a T, 35^a AH, 42^b Ü₁, 48^b Ü₂, -Ü₃.

152 : 34^b P, 44^b T, 31^b AH, 38^a Ü₁, 42^b Ü₂, -Ü₃.

2 yār: yā T.

3. Vâf it lebini gâh hatın turma meclise
Gâhî şarâb ol mehi gâhî kitâb açar
4. Olur kinâra meyli çözüldükce tügmesi
Deryâ kenâra gelse safâdan habâb açar
5. NEHCÎ bu şi'ri fasl-ı hitâb eyledüñ yine
Her beyti ehl-i ma'niye kim nice bâb açar

153.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. O zahm-ı dil saña kim mücib-i feryâd ü zârıñdur
Gülüñdür ol sen anı añlama bülbül ki hâruñdur
2. Şarâb-ı şebnemüñ eylerse âb-âlüd ey gunça
Ko bülbül giryeden ol dâfi'-i renc-i humâruñdur
3. Keder yokdur hele mir'ât-ı tab'ıñ câm-ı 'ayşuñda
Saña ey verd bu devlet müsâ'id rûzgâruñdur
4. Harâb-âbâd-ı dildür cins-i gam kâlâ-yı mihnetden
Cihâna bitüren bu tuhfeler hep ol diyâruñdur
5. Bugün kim h'âce-yi cevher-fürüş-ı sük-ı ma'nâsın
Elüñde tercemânuñ NEHCÎ kilik-i dür-nisâruñdur

154.

Mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlün

1. 'Âlemde safâ câmını sanmañ ki Cemüñdür
Bir rind-i kalender-meniş-i Cem-şiyemüñdür
2. Sen añlama Cem-şîd kodı bezmi bu âyin
Şol mülk-i safâ-gîr-i şeh-i bî-haşemüñdür

153 : 39^b P, 49^b T, 34^b AH, 42^a Ü₁, 48^a Ü₂, 39^a Ü₃.

2 âlüd: âlüde T, Ü₂.

5 sük-ı: cins-i P, T, Ü₂; şevk-ı Ü₃ / nisâruñdur: feşânuñdur P, T, Ü₂.

154 : 38^b P, 48^b T, 33^b AH, 41^a Ü₁, 47^a Ü₂, -Ü₃.

3. Ey āb-ı hayātı arayan gir reh-i ʿıṣka
Ol māye senüñ vāye-yi evvel-kademüñdür
4. Yā feyz-i lebün-den ola yā neş'e-yi meyden
Sākī bizi ihyā hele mahz-ı keremüñdür
5. NEHCİ yine āteş görünür şîr-i terün-de
Bu şîve meger hāme-yi mu'ciz-rakamüñdür

155.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. ʿİşkuñ gamı kim hemdem ü hem-hāne-yi dildür
Mahrem olamaz kim ki o bîgāne-yi dildür
2. Her yirde bulunmaz eser-i sırr-ı mahabbet
Ol genc heman hāssa-yı vîrāne-yi dildür
3. Ger deyr ü harem ehl-i dile halvet-i vahdet
Kesretde iseñ Ka'be de büt-hāne-yi dildür
4. Yok sāha-yı imkanda mahal bezm-i visāle
Şāyeste aña sahn-ı nihan-hāne-yi dildür
5. Güncāyişi kim yok sadeḡ-i kevn ü mekāna
Bir dürrün o hem gevher-i yek-dāne-yi dildür
6. Her hāne degül şem'e-i cemālünle münevver
Tāb-efgen-i kāşāne-yi şāhāne-yi dildür
7. Ol şem'e-i fîrüzāna döner şevk ile eflāk
Perrin uran ammā yine pervāne-yi dildür
8. Nüh-kāse-yi gerdun tutamaz cūşiş-i ʿışkı
Ol köhne-şarāb-ı hum-ı hum-hāne-yi dildür
9. Mey-hāne-yi feyzinde yine hazret-i pîrün
NEHCİ pür olan bādeye peymāne-yi dildür

4 neş'e-yi: neşve-yi T.

155 : 33^b P, 43^b T, 30^b AH, 36^a Ü1, 42^a Ü2, -Ü3.

10. Ol kutb-ı hüdā şāh-ı kanā'at ki derinde
Tā künküre-yi Kāf-ı gınā lāne-yi dıldür
11. Sultān-ı cihan-perver-i irşād ki zikri
Hamd-ı ni'am u vācib ü şükrāne-yi dıldür

156.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Gülşendeki gülbün seher-i hāver-i güldür
Seyyāre 'aceb zīb-i ruh-ı enver-i güldür
2. Mir'ātuñ ider āh-ı ruhın tūre neden kim
Bülbül bu dem-i germ ile rüşenger-i güldür
3. Elbette harāretle yübüsetle olur nār
Āteş ki mizācı ter ola ahker-i güldür
4. Deryāda olur gerçi sadef dūr sadef içre
Gevher sadef-i dūr k'ola la'l-i ter-i güldür
5. Bu hüsn ü letāfetde olan şic'rüñe NEHCİ
Mecmū'a-yı şāyeste yine defter-i güldür

157.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Pür-hālet iden bülbüli peymāne-yi güldür
Pür-nagme olursa n'ola mestāne-yi güldür
2. Birlikden imiş menşeyi hem hüsn ile 'ışkuñ
Bir şāhda gör bülbüli hem-hāne-yi güldür
3. Gül çünki nihān ola uçar ol da yuvadan
Bilindi ki me'vāsı heman lāne-yi güldür

156 : 35^b P, 46^b T, 31^a AH, 37^a Ü₁, 44^b Ü₂, -Ü₃.

157 : 36^a P, 46^b T, 31^b AH, 37^b Ü₁, 44^b Ü₂, -Ü₃.

2 menşeyi: neş'esi P, neşvesi T, Ü₂.

4. Nāzüklik ile geç hele hārına tokınma
Bülbül sakın āzürde olur şāne-yi güldür
5. Cānā ruh-ı ālūndür iden NEHCīyi pür-gū
Pür-hālet iden bülbüli peymāne-yi güldür

158.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Mahabbet sırrına sanma dilā her sīne mahremdür
Kederden sāf olan āyīne-yi pākīne mahremdür
2. Cemālūñ nūrına her tīre-dilde āšnālık yok
Bakarsañ yine ʿaks-i hüsnūñe āyīne mahremdür
3. Dili dūr eyleme cevruñle cānā bezm-i vuslatdan
Bilürsin kim gam-ı ʿıškuñla ol dīrīne mahremdür
4. Hakīkat rāzına gūş ile leb bīgānedür ancak
Dil-i ʿārif aña da sīne-yi bī-kīne mahremdür
5. Fenādan almaga NEHCī haber ol yār-ı ehl-i dil
Bu remze añlama kim hırka-yı peşmīne mahremdür

159.

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. ʿIşk cismümde benüm cānumdur
Derdi her derdüme dermānumdur
2. Rūhdur hükmi revan milketine
Mesned-i dildeki sultānumdur
3. Sereyān itdi vücūdumda kamu
Şöyle kim cümle etüm kanumdur

4 tokınma: dokınma AH, Ü₁.

158 : 34^a P, 44^a T, 39^a AH, 36^b Ü₁, 42^b Ü₂, -Ü₃.

159 : 43^b P, 53^b T, 38^a AH, 46^a Ü₁, 58^b Ü₂, -Ü₃.

4. Ser-be-ser garka viren dünyayı
Katresi lücce-yi ʿummānumdur
5. Gark iden ʿālemi bahr-ı nūra
Zerresi mihr-i dırāhşānumdur
6. Giceler subha degin derdinden
Halkı uyutmayan efgānumdur
7. Çizginüp nārına biryānı olan
Dem-be-dem sīne-yi sūzānumdur
8. Ceyb-i dilde deri hem miftāhı
Mahzen-i pür-güherüm kānumdur
9. Ben ki vīrānesiyem ol da benüm
NEHCĪ gencīne-yi pinhānumdur

160.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Derd-i ʿıřkuş kim dile bir mahrem-i dīrīnedür
Aña ʿıřret-hāne can cānā mesīre sīnedür
2. Her ne mihmān-ı cefā kim ire semt-i yārdan
Menzil-i hāsı muʿayyen sīne-yi bī-kīnedür
3. Yār-ı sāfī-rüy u dil buldum heman ben sāgarı
Oldur ey dilber deger var ise ol āyīnedür
4. Şöyle ser-mestem nedür imrüz u ferdā bilmezem
Añlaram hāli ki teşvīr-i mey-i dūşīnedür
5. Dime var yokdur vefālı yār olur rencīde dil
Bu dil-i şūrīde bir şūh-ı cefā-āyīnedür
6. Pādşāh-ı mülk-i maʿnāyam cihān emrümde rām
Geydügüm sūretde gerçi hırka-yı peşmīnedür
7. NEHCĪ evreng-i safā sultānidür pīr-i mugān
Husrevānī humları pür-mey tolu gencīnedür

160 : 42^b P, 52^b T, 37^a AH, 45^a Ü₁, 50^b Ü₂, -Ü₃.

161.

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Çeşmi ki cenge gamzeyi mest-i 'itâb ider
Sulha nigâh-ı lutfını hâzır cevâb ider
2. Biñ güft ü gūy-ı fitneyi bir hoş füsün ile
Efsâne-senc 'işvesi faslü'l-hitâb ider
3. Sad-nâz-ı dil-firîbin ider vakf yek-nigâh
Bir nâdire-girişmeyi tâ intihâb ider
4. Bildüm dehâni nokta imiş gâyet-i kelâm
Bahse çeküp hakîm mufassal kitâb ider
5. NEHCİ ki rahş-ı nazma olam pây-ı der-rikâb
Rūhu'l-kudūs 'inân-ı semâdan şitâb ider

162.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Ol meh ki bugün burc-ı melâhat kameridür
Can menzilinî rüşen eger kılsa yiridür
2. Bir zerre k'olam lem'a-yı hüsninden eser-yâb
Bu zerreye hurşidüñ efendi nazarıdur
3. Gözden nice demdür ki nihân oldı görünmez
Tahkîk ki âdem degül ol şüh peridür
4. Kolum tolasam belüñe vehm eyleme cānâ
Bir 'âlem olur başka bu vahdet kemeridür
5. Āyîne-yi kalbümde tolup 'aks-i cemâli
Hep cilve iden ol sanemüñ 'işveleridür
6. Tâze gül imiş rüyı vu ter gunça dehâni
Ol tâze vü ter lebleri gül-berg-i tarıdur

161 : 37^b P, 48^a T, 33^a AH, 40^b Ü₁, 46^b Ü₂, 38^a Ü₃.

1 'itâb: -Ü₁

162 : 41^b P, 51^b T, 36^b AH, 44^a Ü₁, 49^a Ü₂, -Ü₃.

7. NEHCİ yine ter gülleri var gülşen-i tab'ı
Var ise yine feyz-i nesîm-i seheridür

163.

Fe'îlâtün / mefâ'ilün / fe'îlün

1. Sâkiyâ mey ki rûh-ı sâfîdür
Dürd-i sâfîde zarf-ı sâfîdür
2. Ma'nevî rûhdur şehâ bedenüñ
Göñlegüñ de velî izâfîdür
3. Mîm-i mâ'u'l-hayâtdur dehenüñ
Mîm-i nâhî vü mâ-yı nâfîdür
4. Leblerüñ kim zülâl-i zemzemdür
Teşne-yi deşt-i derde şâfîdür
5. Hem-sifâl-i segânum ol dirse
NEHCİ bu bahtiyârî kâfîdür

164.

Fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlâtün / fâ'îlün

1. Sûz-ı ıışkuñla seher dil nâleden kim cüş ider
°Andelîb-i pür-nevâ-yı gülşeni hâmûş ider
2. Bâde-yi la'lüñde keyfiyyet ne bilmem neş'esi
Sâkiyâ erbâb-ı bezmi içmedin ser-hüş ider
3. Gelmez âşüb-ı kıyâmetden şu'ûra bir dahı
Kimi kim dârü-yı ıişveñ dilberâ bî-hüş ider
4. Mey-fürüş-ı çeşm-i mestüñ hum hum açdukca şarâb
Sâkî-yi nâzuñ tegâfülden aña ser-püş ider

163 : 39^b P, 50^a T, 35^a AH, 42^b Ü₁, 48^a Ü₂, -Ü₃.

2 göñlegüñ: gömlegüñ T, Ü₂.

164 : 35^a P, 45^b T, 33^a AH, 40^a Ü₁, 44^a Ü₂, -Ü₃.

5. NEHCİ te'sir-i mahabbet şöyle mest itdi beni
Tutalum gelmiş kināra yār kim āgūş ider

165.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Gerçi mey ehl-i dile zevk-ı meserret arturur
Sākiyā feyz-i lebūñ bir başka hālet arturur
2. Mahv idüp ııkuñ vücūd-ı  aşıkı koymaz eser
Canda ammā dilberā ol  z ki kuvvet arturur
3. Bir ayak basup simā'a kaldurur mey-keşleri
Şimdi p r-i mey-kede Cem-ş d-i san at arturur
4. Şu'le-yi h sn ñ dili tutdukca artar h ahişi
Şem a g r perv ne yakdukca mahabbet arturur
5. Ben vef  bild kce efzunter ider cevri ni y r
NEHCİY  pes b yled r kim ş kr ni met arturur

166.

Fe'ilāt n / fe'ilāt n / fe'ilāt n / fe'il n

1. Hande-yi şermi ki derler ruh-ı terden d ş r r
Gun a şebnemlerini feyz-i seherden d ş r r
2. Sanma kim mest-i mey-i h  b-ı hay l-i  eşmin
Na're-yi b -geh-i dil t k-ı nazardan d ş r r
3. T  ki dil sayraft-ı cevheriy n-ı gamdur
R ygan d de neler k n-ı cigerden d ş r r
4. Topraga s k  olur feyz-i Bedahş n  bahş
Katre kim s gar-ı hurş d-i eserden d ş r r
5. NEHCİY   h-ı pey-ender-pey-i germ nden imiş
Hande-yi şermi ki derler g l-i terden d ş r r

165 : 41^b P, 51^b T, 36^b AH, 44^b  ₁, 50^a  ₂, - ₃.

166 : 38^a P, 48^b T, 33^b AH, 40^b  ₁, 47^b  ₂, - ₃.

167.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. °İşkuñ ki cāna gālib ola gör ne şan virür
Ne kor mekân baña sanemā ne zaman virür
2. Sūz-ı mahabbetünle ne söz kim gelür dile
Ehl-i dile nişāne-yi genc-i nihan virür
3. Ger tıfl-ı şîr-h^vāre-yi gehvārenün sözüm
Gūşına girse kuvvet-i nutk-ı zeban virür
4. Feyz-i demüm ki °İsî-yi can-bahş-ı ma'ñādur
Sad sāle mürde-yi gama bî-şübhe can virür
5. Şol feyz-i kudsı kim ider endîşeden zuhūr
Bir sûret ile şāhid-i ma'ñāya ān virür
6. Kim cilve-yi cemāle gelüp kılsa ger nigāh
İ'cāz-ı hüsn ile taşa nutk-ı beyan virür
7. Bir şüh-ı şîvekāra esîr itdi dil beni
Kim çeşmi dest-i fitneye tîr ü keman virür
8. Cellād gamzeside giriftār-ı pençesin
Ne öldürür şikencede kor ne aman virür
9. Tab'ıñ ki bezl-i °ālem ider bunca gevheri
Bi'llah ne bahr ider anı NEHCİ [ne] kân virür

168.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Dil tıflı turma mekteb-i °ışka girer çıkar
Üstād öñünde ebcedini heceler çıkar
2. Dil bahrına °aceb ki ne bārān-ı feyz iner
Kim bunca şāhvār-ı dür-i pākter çıkar

167 : 39^a P, 49^a T, 34^a AH, 41^b Ü₁, 47^b Ü₂, -Ü₃.

168 : 43^a P, 53^a T, 37^b AH, 45^b Ü₁, 58^a Ü₂, -Ü₃.

3. Bilsem ne ma'din-i hüner oldı bu kân-ı dil
Kazsam ne deñlü ol kadar a'lâ güher çıkar
4. Süz-ı mahabbetünle gelen âhı saklasam
Turmaz derûnda sîneyi cãnâ deler çıkar
5. Hep sırr-ı ıışkdur ki çıkar NEHCİ sözlerün
Ey ıaşık-ı şikeste dahı gör neler çıkar

169.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Ol kemān-ebrū ki zahm-ı sîneden peykan çeker
Can çeker ol rahnedan bî-çāre ıaşık can çeker
2. Şol kemanlar kim bu za'f ile büt-i ıışkuñ baña
Çekdürür zūr ile sanma Rüstem-i destan çeker
3. Üştür-i ser-mest-i gerdün zerresin çekmek muhāl
Gerdeninde küh-ı derdi can ki bî-derman çeker
4. Bahr-ı bî-pāyān-ı ıışkı kaynadup pür-cüş ider
Āhı pey-der-pey ki turmaz bu dil-i nālan çeker
5. Şöyle müstagrak çekilmiş küşe-yi mey-hāneye
NEHCİ-yi rüsvāyı san kim bahr-ı bî-pāyan çeker

170.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ülü / fā'ilün

1. Cānan ki tîr-i gamzeyi derkār idüp gelür
ıAzm-i şikār-ı cān ü dil-i zār idüp gelür
2. Döndürmege o nokta-yı hāle gönüllerini
Cîm-i cemāle lāmını pergār idüp gelür

169 : 42^b P, 52^b T, 37^b AH, 45^a Ü₁, 50^b Ü₂, -Ü₃.

1 can: nem T.

170 : 39^a P, 49^b T, 34^b AH, 41^b Ü₁, 47^b Ü₂, -Ü₃.

1 dil-i zār: dil-i āzār T, Ü₂; dili zār P.

3. Mestâne seyr-i bâga çıkup tâb-ı hüsnini
Berk-ı cihân-ı hırmen-i gülzâr idüp gelür
4. Salmış külâle nermek ü miskin gelür velî
Biñ cānı kayd-ı ışka giriftâr idüp gelür
5. NEHCİ ne âb-ı feyz ier âyâ ki destine
Geldükde hâme nevkini dür-bâr idüp gelür

171.

Mefâ'ılün / mefâ'ılün / mefâ'ılün / mefâ'ılün

1. Mahabbet neş'esin sanmağ ki ehl-i kıl ü kâl aņlar
Bu meyden nüş idüp bî-hüş olan erbâb-ı hâl aņlar
2. İderler bahs-i ders-i ıilm-i ıışkı geri her yirde
Rumüz-ı mushaf-ı hüsnüñ şehâ ehl-i kemâl aņlar
3. Ne bilsün tâb-ı hüsn-i dil-fürüzü cân-ı efsürde
Bu sūzuğ n'idügin pervâne-yi řem'e-i cemâl aņlar
4. Lisân-ı ıışkuğ ey dil tercemâni bî-zebanlıkdur
Dile gelmez lügâtin bu lisânüñ yine lâl aņlar
5. Ne deñlü vasf-ı la'lıñ eyleyen sihr-âferîn olsa
Beyân-ı hâsın anuğ NEHCİ-yi şirin-makâl aņlar

172.

Mef'ülü / fâ'ılätü / mefâ'ılü / fâ'ılün

1. Yâd-ı lebünle eşm-i terümden ki kan gelür
Korkum budur ki dil gider ardınca can gelür
2. Yandı o deñlü rüy u hatuğ hasretiyle kim
Gâhî cigerden od saılur geh duhan gelür

5 ier: seer T.

171 : 42^a P, 52^a T, 37^a AH, 44^b Ü₁, 50^a Ü₂, -Ü₃.

1 neş'esin: neşvesin T, Ü₂.

172 : 36^b P, 47^a T, 32^a AH, 38^b Ü₁, 45^b Ü₂, 38^b Ü₃.

2 deñlü: deñli T.

3. Nār-ı firākuḡ eyledi kül üstühānumı
Geldükce hep hadeng-i gamuḡ bī-niṣan gelür
4. Şemşīr-i gamze elde vü serde şarāb-ı nāz
Çeşmüḡ dil-i fakīre yaman bī-aman gelür
5. Gelmez karīn suhanda saḡa gerçi NEHCİYĀ
Nazm ile ʿāleme niçe sāhib-kıran gelür

173.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Derün-ı āşnā ol taşradan bīgāne sansunlar
Gözet maʿnā görenler süret-i efsāne sansunlar
2. Cigerden cüş iden dem dem gözüḡ kanını sildükce
Tutar mestāne elde gül gibi peymāne sansunlar
3. Yakup varın komasın nār-ı gayret gayr u gayriyyet
Yanar bīhüde şemʿa yakılır pervāne sansunlar
4. Tutup ser-rişte-yi maksüdü ayrılma sadedden hem
Gezer āvāre her sū tolanur dīvāne sansunlar
5. Mezāk-ı ehl-i maʿnā kandını NEHCĪ mükerrer kıl
Derünü āşnā ol taşradan bīgāne sansunlar

174.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şöyle kim peykān-ı tīr-i gamzesi pür-tāb olur
Dil degül pülād-ı nāb olsa nişānı āb olur
2. Düşdi dil kaldı zenehdānında yāruḡ nʿeylesün
Nā-çekīde katrede hīç bilmedi girdāb olur

173 : 43^a P, 52^b T, 37^b AH, 45^b Ü₁, 58^a Ü₂, -Ü₃.

3 varın: nārın T.

174 : 34^a P, 44^a T, 39^a AH, 37^a Ü₁, 42^b Ü₂, -Ü₃.

3. Çeşm-i giryan çekse āgūş-ı hayāle her ne dem
Ol latīf-endām sāfī-sīm iken sīm-āb olur
4. Sūz-ı ııkuñda nedür bu feyz tā kim sīnemüz
Kül-han-ı pür-tāb ola bir gülşen-i şād-āb olur
5. Söz degül sāz-ı mahabbet nagme-sāz itdüm yine
Hāme alsam destüme NEHCİ heman mızrāb olur

175.

Fācīlātün / fācīlātün / fācīlātün / fācīlün

1. Şems-i pür-envār-ı ruhsāruñ ne dem meşhūd olur
Zıll-ı memdūd-ı vücūdum zū-yı nā-mahdūd olur
2. Bir Ayāz ile ki pür-kār ola ser kār-ı cemāl
ıışk kārın işler elbette aña Mahmūd olur
3. Āteş ahkerlense kalmaz dūdı ammā kim ııceb
Ahkeristān-ı cemālün böyle dūd-ālūd olur
4. Hat belürdükce füzün oldu safāsı dilberā
Safha-yı mir'āt-ı hüsñün sanma gerd-ālūd olur
5. NEHCİye irse n'ola himmet hemīşe pirden
Zerreye şemsün işi hemvāre feyz-i cūd olur

176.

Müstefcīlün / müstefcīlün / müstefcīlün / müstefcīlün

1. Āhum bu cūş-ı giryeden kim ebr-i deryā-bār olur
Her katre feyz-i ıışk ile bir lü'lü-yı şehvār olur
2. Sūz-ı gamuñla subh-dem gülşende olsam nevhager
Hayret tutar bülbülleri güller hemānā zār olur

3 çeşm-i giryan çekse āgūş-ı hayāle: çeşm-i āgūş-ı hayāle giryan çekse T.

175 : 34^b P, 45^b T, 32^b AH, 39^b Ü₁, 44^a Ü₂, -Ü₃.

1 meşhūd: meşhūr T.

176 : 35^a P, 46^a T, 33^b AH, 40^a Ü₁, 44^a Ü₂, -Ü₃.

3. Nūr-ı mahabbet her kimünj cānında olsa lem[°]ager
Ger zerre-yi bī-tāb ola hurşīd-i pūr-envār olur
4. Kimünj ki cūş ide mey-i [°]ışkuñ dilinde neş'esi
Bir katre-yi nā-yāb ise bi'llāh yem-zehhār olur
5. Bezm-i elestünj kim ki tā nūş eyledi peymānesin
Ol mest ü mahmūrı ebed siz sanmañuz hüşyār olur
6. Dilden sivā nakşını sil tolsun safā-yı gam-güsül
[°]Ālem-nümā-yı Cem degül āyīne-yi dīdār olur
7. NEHCĪ fenādan al sebak ders-i ledün dir her varak
Çeşm-i şuhūdı aç da bak agyār kalmaz yār olur

177.

Mef[°]ülü / fā[°]ilātü / mefā[°]ilü / fā[°]ilün

1. Dil tende fikr-i kūyuñ idüp bī-karār olur
Bülbül kafesde gülşeni añdukca zār olur
2. Kūyında ehl-i [°]ışka karīb olmasun rakīb
Cennetde sanma Ādeme İblīs yār olur
3. Dökdükce dīde katre safālandı rüy-ı yār
Gül şebnem ile tāzelenüp ābdār olur
4. Hakkā kitāb-ı hüsni o hatt-ı cemīl ile
Hoş hüsni hatlı mushaf-ı āyet-kenār olur
5. Dām-ı hayāl-çīde olur bir füsün ile
Sayyād-ı tab[°]-ı NEHCĪ ki [°]Ankā-şikār olur

178.

Fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilün

1. Revnak-ı bāzār-ı hūbı ger metā[°]-ı nāz olur
Şehr-i hüsn içre o tıflı gör nice mümtāz olur

177 : 40^b P, 50^b T, 35^b AH, 43^a Ü₁, 48^b Ü₂, -Ü₃.

178 : 34^b P, 44^b T, 32^a AH, 38^a Ü₁, 42^a Ü₂, -Ü₃.

2. Hüblarda nāz olur ammā ki ān u ʿiṣvede
Ey şeh-i hüsn ü melāhat saña beñzer az olur
3. Söyleyenler bilmediler ol dehānuñ n'idügin
Sırrı pinhān eyleyen bildüm ki ehl-i rāz olur
4. Küt-ı candur nagme-yi hoş lık feyz-i rūh iden
Mürdeye ʿİsī gibi mahbüb-ı hoş-āvāz olur
5. Tūtī-yi muʿciz-beyān-ı nātıka kalur hamūş
Şevk-ı laʿlünle ne dem NEHCİ suhan-perdāz olur

179.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bülbül ü pervāne ger bir bādeden ser-hūş olur
Pes neden birisi gūyā birisi hāmūş olur
2. Şemʿ eger gül bir şarābuñ neş'esinden ey ʿaceb
Şuʿle-āşāmīdeter cām-ı lebāleb nūş olur
3. Hüsn ü dil çün bir humuñ ser-cūşı yā mazhar neden
Sāf-ı nāza ol u bu derd-i niyāza dūş olur
4. Dür sade f kim bir bün-i sāfuñ idiler mahremi
Gūş-ı dürdür bu o gūş-ı şāhide mengūş olur
5. Bir leb-i şīrīn iki zārı ider ʿıška esīr
Kor birin küh-ı gama birine hem-āgūş olur
6. Zāhid ü rinde heman bir ʿiṣve-yi vasl-ı cemāl
Vaʿde-yi ferdā-yı nesye nakd-ı der-āgūş olur
7. Ümm-i kısmetden çeker pistānı iki zāyika
Zehr-i hicran-keş ü şehd ü şīr-i vuslat-nūş olur
8. Çeşme-yi cānuñ ki var gayb u zuhūrı gün gibi
Zulmet-i İskender ey dil Hızra nūşānūş olur

179 : 36^a P, 47^a T, 32^a AH, 38^a Ü₁, 45^a Ü₂, 38^a Ü₃.

7 nūş: dūş AH, Ü₁.

9. Şol ser-i āb-ı suhan kim görünür gayra serāb
NEHCĪye feyz-i zülāl-i hāsı zemzem-cūş olur

180.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Her söz ki sūz-ı ışk ile dilden revān olur
Erbāb-ı ıška tuhfe-yi kuds-armagan olur
2. Her nükte-yi garībe ki dilden tulū° ider
Bir cezbekāra şāhid-i şehir-i beyān olur
3. Kim ān u hüsn-i ma°nī-yi tarz-ı kadīm olur
Hem hāl ü rüy-ı süret-i tāze-zebān olur
4. Gevherlerini eylemede turma der-kenār
Emvāc-ı bahr-ı dil ne °aceb bī-kerān olur
5. Çekdi kemend-i hayrete hep mübtelāları
Ol hüsn-i dil-firībde bilmem ne ān olur
6. Bir lahzada diler ki ide küşte °ālemi
Cellād-ı gamzesi de igen bī-amān olur
7. Sihr-āverān-ı nazmı ider cümle ser-fürü
NEHCĪ k'elinde hāme-yi mu°ciz-nişān olur

181.

Mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün

1. Her handeyi kim lutf ile ol la°l-leb eyler
Açmaga dilā sırr-ı dehānın sebep eyler
2. İ°cāz-ı ruhuñ gülleri nutka getürürdi
Ey gunça-dehen yine lebün den edeb eyler
3. Erbāb-ı dile nārı ider nūr-ı mahabbet
Bī-ıška cihān-ābı serāb u leheb eyler

180 : 38^b P, 49^b T, 34^a AH, 41^a Ü₁, 47^a Ü₂, -Ü₃.

181 : 35^b P, 46^a T, 31^a AH, 37^a Ü₁, 44^b Ü₂, -Ü₃.

4. Sākī nedür ol cür°a-yı cāmuḡdaki te'sīr
Kim hāk ü misi cevher ü hālis-zeheb eyler
5. NEHCĪ bu ne teşvīr-i kelāmuḡdaki hālet
Kim vecde gelür her kim işitse tarab eyler

182.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Ne meyden bilmezin sākī gözin sāgar be-dest eyler
Ki eḡ kem bir nigāhı cānı mest-i mey-perest eyler
2. Ne Cem-şīd itdi şol zevkı ne Cem bezm-i cihān içre
Ki rind-i cür°a-nüş-ı sāgar-ı bezm-i elest eyler
3. Kadeh virdükce sākī bir nazar mestāne hem kılsaḡ
Mahabbet-bāde nüşın ol nigāh-ı nāz-ı mest eyler
4. Bülend itse ne deḡlü sāz-ı nāzuḡ perdesin dilber
Yine dil nagmesin kānün-ı °ıškuḡ sanma pest eyler
5. Şu dürler kim çeker silk-i beyāna hāmeḡ ey NEHCĪ
Revāc-ı kıymet-i elmās ü yākūtı şikest eyler

183.

Mefā°ilün / fe°ilātün / mefā°ilün / fe°ilün

1. O zülfe māh-ı münīr olsa şāne-keş tutulur
Ne meh ki pençe-yi hurşīd şāne-veş tutulur
2. Düşüp ruhında k'ola halka-gīr ü °ukde-nümā
Geçer o halkaya meh °ukdede güneş tutulur
3. Gözümde perdeler içre tabak tabak dürler
Hemīşe şāh-ı hayāline pīş-keş tutulur

182 : 40^a P, 50^b T, 35^a AH, 42^b Ü₁, 48^b Ü₂, -Ü₃.

183 : 36^a P, 46^b T, 31^b AH, 37^b Ü₁, 45^a Ü₂, -Ü₃.

2 halka-gīr: hāle-gīr P, T, Ü₂ / halkaya: hāleye P, T, Ü₂.

4. Biri birin basarak seyl-i eşk ü girye-yi hün
Ne turfe ma'ereke-yi dādede kiriş tutulur
5. Atıldı nerd-i fenāda o mahve bu ten-i zār
Bozuldı nakşı ki yek yek ne penc ü şeş tutulur
6. Yetince Ka'be-yi kūyında zemzem-i vasla
Hezār zemzeme-yi *el-ataş* *ataş* tutulur
7. Tutulsa Rūm-ı ruha zülfe çin tutup NEHCİ
Ruhında dāne-sıfat hāle-yi Habeş tutulur

184.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Gülşende her ne dem ki güler güller açılır
Başlar nevāya bülbül-i bī-diller açılır
2. Bahr-ı çimen ki deprene bād-ı bahārdan
Keştī-yi dil de turmaz alur lenger açılır
3. Geh gāh kim nesīm-i mahabbet vezān olur
Gülzār-ı cāna gunça-yı dil başlar açılır
4. Saldukca ışıki zelzele aktār-ı dilde gör
Geh kān gehī hızāne-yi pür-gevher açılır
5. Bend oldı n'eyleyem ki işüm işlemez dime
Ser-kāra gel de gör ki niçe işler açılır
6. Zāhid 'aceb ki gözlemedi yog imiş gözi
Dergāh-ı mey-fürüşa gelen gözler açılır
7. Bāb-ı hakīm-i hāzıka kim hastalar gelür
Bekler yatur hemān göresin derler açılır
8. Sıdk-ı derūn ile düşe gör pīr ocagına
Kim niçe kūr u ker gelür ebkemler açılır

4 dādede: deyrde T, Ü₂.

5: - Ü₁.

184 : 44^a P, 53^b T, 38^b AH, 46^b Ü₁, 52^a Ü₂, -Ü₃.

9. NEHCİ-yi lâl bekledi pîrûñ işigini
Gelmiş lisâna diñle neler söyler açılır

185.

Fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilün

1. Eşk-i çeşmim seyr idüp tугyânını cû sandılar
Anda °aks-i kadd-i yârı serv-i dil-cû sandılar
2. Gördiler cism-i nizārumla hadeng-i cevriñi
Ol kemān-ebrū nişānın eylemiş mü sandılar
3. Dīde-yi nemnākde yāruñ hayāl-i çeşmini
Şīşe-yi pür-ābda tasvīr-i āhū sandılar
4. Elde tīg-i āb-gūnın gösterüp ol pür-cefā
Teşnegān-ı deşt-i hicrān umdılar su sandılar
5. Hep görenler NEHCİYĀ bu lutf ile güftāruñı
Silk-i nazmuñda dizilmiş sâf lü'lü sandılar

186.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Mahabbet şem°ine sanmañ heman pervāne raks eyler
Bu sūz ile bakılsa şem° ü hem kāşāne raks eyler
2. Çıkup mestāne salsañ bir nigāh-ı germ meclisde
Şarāb u sāgar u sākī degül mey-hāne raks eyler
3. Eger sırr-ı cemālün °akse sārī olsa ey sākī
Olup bir şu°le-yi pür-tāb mey peymāne raks eyler

185 : 39^b P, 50^a T, 34^b AH, 42^a Ü₁, 48^a Ü₂, -Ü₃.

186 : 37^a P, 47^b T, 32^b AH, 39^a Ü₁, 46^a Ü₂, 38^b Ü₃.

1 u: -T, -P, -Ü₂.

2 P, T ve Ü₂'de 6. beyittir.

3 P ve Ü₂'de 8.; T' de 7. beyittir. Sırr-ı: fikr-i T, Ü₂.

4. Rumūz-ı ıřkdan bir nūkte řerh itsem gūle gūlřen
Olur pūr-ahker-i sūzende āteř-hāne raks eyler
5. °Aceb kim na°re-yi *Yā hūmuza zāhid bizüm dönmez*
Bu gūl-bangi ki itseñ senge vū sindāna raks eyler
6. Dūřürsem řevk-ı hālūñle gözümnden katre mīz-āba
Turup hayretten āb u āsyābı dāne raks eyler
7. Sadev vasf-ı dūr-i dendānuñı gūř eylese benden
Kef-i deryā yapışmış pençe-yi mercāna raks eyler
8. Sabā rāz-ı lebūñden açsa bir řemme Bedahřāna
Dūřer bir zevk u hālet kim derūn-ı kāna raks eyler
9. Sūrūduñ NEHCİYĀ erbāb-ı dilden kim ki gūř itse
Gelür bī-cām u bāde vecde vū mestāne raks eyler

187.

Mefā°lūn / mefā°lūn / mefā°lūn / mefā°lūn

1. Eger nakř-ı ruhuñ yazılsa sūret-hāne raks eyler
Vū ger tımsālūñı seyr itse büt büt-hāne raks eyler
2. Hele mey-hāne-yi çeřmūñde var bilmem ne keyfiyyet
Niyāz u nāz dūřādūř-ı bī-tābāne raks eyler
3. Der-āgūř eylemiř gamze giriřme birbirin kalmıř
Nigāh-ı °iřve der-āgūř ise mestāne raks eyler
4. Hayālūñ gelse göz merdümlelerinden pāyına evvel
Dūřüp cān ile řevkından dil-i dīvāne raks eyler
5. Derūn-ı enderūnum kaplayup tutsa beni hayret
Tayanmaz zūr-ı zevka NEHCĪ hayret-hāne raks eyler

4 P'de 6, T ve Ü₂'de 8. beyittir / olur: olup T, Ü₁

5 P, T ve Ü₂'de 2. beyittir.

6 P, T ve Ü₂'de 3. beyittir. şevk-ı: fikr-i P, T, Ü₂.

7 P, T, Ü₂'de 4. beyittir.

8 P, T, Ü₂'de 5. beyittir.

187 : 37^b P, 48^a T, 32^b AH, 39^a Ü₁, 46^a Ü₂, 38^b Ü₃.

188.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Cemālün şem'ine cānā felek-pervāne raks eyler
İşigün tākına Ka'be döner büt-hāne raks eyler
2. Eger 'aks-i ruhuñdan lem'a salsañ şemse revzenden
Düşüp çün zerre-ender-revzen-i kâşāne raks eyler
3. Şehā genc-i visālün şevkı ile künc-i mihnetde
Sarılmış bād-ı āha bu ten-i vīrāne raks eyler
4. Benüm giryanlıgum zevkı kulagın burdı deryānuñ
Kefin çalup kefe girdābı gör rindāne raks eyler
5. Ne hālet var 'aceb NEHCİ ki meydān-ı mahabbetde
Ayak basan elin silker döner mestāne raks eyler

189.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Mey-i nāz ile çeşmin şöyle kim mest-i müdām eyler
Harāb olmuş yatur turmaz yine imā-yı cām eyler
2. Harāb itmek ise maksūd çekme cām-ı mey kaydın
Bizi mestāne sākī ol nigāhuñ çün tamām eyler
3. Simā'-ı vecd ü hālāta salar ehl-i harābātı
Kaçan kim mest olup meclisde nāz ile hırām eyler
4. Hümā-pervāzdur evc-i mahabbetde uçup dāyım
O şehbāz-ı şikāristān-ı can cānı makām eyler
5. Güzeller okuyup dil-nerm olurlar NEHCİ güftāruñ
Belā sengi mülāyım mūmdan şīrīn-keleām eyler

188 : 37^b P, 48^a T, 32^b AH, 39^b Ü₁, 46^a Ü₂, 39^a Ü₃.

3 sarılmış; salmış Ü₁

189 : 41^a P, 51^b T, 36^a AH, 44^a Ü₁, 49^b Ü₂, -Ü₃.

190.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Niçün şems-i ruhuñ bir niçe gün dilber nihân eyler
Kıyâmetden meger halk-ı cihâna bir nişân eyler
2. Dehânın didiler yok lîk yokdan var olur bir söz
Ne hikmetdür ki yokdan var iden sırrın nihân eyler
3. Lebünden nükteler kim zâhir eyler ol melek-sîmâ
Cemâli mushafın ehl-i dile keşf ü beyân eyler
4. Yakup ʿâlemleri süzân ider hep tâb-ı envârı
Nikâbından ki cānan şems-i ruhsârın ʿayân eyler
5. Cefâ vü cevri terk itmez dih eyler ʿâşıkâ her dem
Ki dirsın NEHCİ itmez eyler ol şüh-ı cihân eyler

191.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Ne Cem-şîd añlar ey dil cāmuñ esrârın ne Cem söyler
İşit kim rind-i dürd-âşâm-ı bî-endüh u gam söyler
2. Açılmazsın başa sen gül gibi bād-ı sabâ ammâ
Duyup sırr-ı dehānuñ ʿāleme ey gunça-fem söyler
3. Yine ʿuşşāk mı kavlı ü karârı mutrib-i nāzüñ
Şehâ kânünçe-yi gamzeñ ki zîrâ zîr ü bem söyler
4. Ser-āgāz eylesem ben Rūmda eşʿār-ı dil-sūza
Heman turmaz sarîr-i hāme nevrüz u ʿacem söyler
5. Sorulsa Meryeme ger nefh-ı Rūhu'l-kuds remzinden
Cevābın yine NEHCİ gibi bir ʿİsî-yi dem söyler

190 : 42^a P, 52^a T, 37^a AH, 44^b Ü₁, 50^b Ü₂, -Ü₃.

191 : 38^a P, 48^b T, 33^a AH, 40^b Ü₁, 46^b Ü₂, 38^a Ü₃.

192.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Niyāz itdükce dil kim gamze-yi tannāzı nāz eyler
Nigāh-ı lutfı ol pür-ıişvenüñ ĩmā-yı rāz eyler
2. Niyāz u nāz hem-āheng olurlar bezm-i hüsünde
Bu kånünü tamām ol çeşme-yi sāhir pīşe-sāz eyler
3. Müretteb-sāz-ı hayl-i fitne eyler gamze-yi mesti
Kaçan mülk-i dile ol şeh-süvār-ı hüsn nāz eyler
4. Olur hüsn-i hakīkat cilveger meclā-yı sūretde
Dilā ehl-i nazar kim seyr-i mir'āt-ı mecāz eyler
5. Nevādan itdi ıuşşākı muhayyer öyle kim mutrib
Gider rāh-ı ırāka gāh āheng-i hicāz eyler
6. Girer Zühre simā'a NEHCĪ kim mahdüm-ı zī-şānuñ
Tutup bezm-i suhanda sāz-ı medhin nagme-sāz eyler
7. Cenāb-ı hazret-i İshak Efendi ol ki fahr eyler
Vücüdıyla zamān-ı devlet ü ikbāl-i nāz eyler
8. Ne deñlü bezl-i cūd eylerse bāga ebr-i Nisānı
Anuñ ol tab-ı feyyāzına nisbet yine az eyler
9. Ola hemvāre rahşan mihr-i bahtı evc-i rif'atde
Hulūs ile bunı erbāb-ı dil Hakdan niyāz eyler

193.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Kime kim mest-i ber-kef cām-ı mey sākı nigāh eyler
Firāz-ı mesned-i Cem üzre bī-gam pādşāh eyler
2. Serīr-i zer-keş-i Cem-şide kılmaz pāyın āzürde
Şu rind-i mest kim pāy-ı hum-ı mey tekyegāh eyler

192 : -P, 45^b T, - AH, - Ü₁, 43^b Ü₂, -Ü₃.

193 : 41^a P, 51^a T, 36^a AH, 43^b Ü₁, 49^a Ü₂, -Ü₃.

3. Harābāt içre gel pīr-i mugānuş şevketin gör kim
Şikeste bir sıfālî mihr-i gerdün tahtgāh eyler
4. Gedā-yı mey-kede şol mālîkū'l-mülk-i zaferdūr kim
°Alem-ber-düş °azm eylerse kerrübı sipāh eyler
5. Külāh-ı fakr başda NEHCİYĀ bir tāk-ı devletdür
Ki nice serveri bī-taht ü efser bu külāh eyler

194.

Mef°ülü / mefā°ilü / mefā°ilü / fe°ülün

1. Dil silsile-yi zülf-i girih-gīr ile oynar
Seyr eylese dīvāneyi zencīr ile oynar
2. Geh gamze ile turra-yı pūr-tāba geçer çüst
Beñzer o resen-bāza ki şemşīr ile oynar
3. Geh māyil olur gamzeñe müjgānuşa gāhī
Can-bāz gibi tīga düşer tīr ile oynar
4. Hun-h^vār gözün sayd-ı dili ger ider āzād
Bir şīr-i şikārīdür o nahçīr ile oynar
5. °Işk ehli mukābil turamaz NEHCĪ o çeşme
Yā kankı dil-āver ola kim şīr ile oynar

Harf-i Zā

195.

Mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün

1. Bīdār olunca h^vābdan ol çeşm-i mest-i nāz
Kānūn-ı °işveden olur elbette nagme-sāz

5 bu: ol T.

194 : 41^a P, 51^a T, 36^a AH, 43^b Ü₁, 49^b Ü₂, -Ü₃.

4 hun-h^vār: hun-h^vāre Ü₁.

195 : 47^b P, 57^a T, 41^a AH, 50^a Ü₁, 55^a Ü₂, -Ü₃.

2. Mutrib alınca destine sâz-ı mahabbeti
°Uşşâk râst tutdı reh-i perde-yi hicâz
3. Mihrâb-ı ebruvâni gözetdi göñül tamâm
Ta'yîn-i kıble itdi diler kim kıla namâz
4. Ol şâh-ı hüsn başlaya ol dem ki nâz ide
Ey °aşık-ı fakîr heman turma kıl niyâz
5. Nâz u niyâz lâzıme-yi sırr-ı °ışk imiş
°Ârif odur ki aňlaya NEHCİ burada râz

196.

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. Çeşm-i mestüñ olalı me'vâ-yı nâz
Girmedi dest-i niyâza pây-ı nâz
2. Gamze fettanlık ile hem-ser olur
Baş eger mi fitneye ra'nâ-yı nâz
3. Görđi mir'ât-ı nigeħde °aksini
Söyledi tütî-yi şekker-hâ-yı nâz
4. Râz-ı °ışkı açdı erbâb-ı dile
°İşveyi mest itdi çün sahbâ-yı nâz
5. Girdi dellâl-i girişme araya
Eyledi meydâni pür-gavgâ-yı nâz
6. Nakd-i cân ile dil oldı müşterî
Alınup satıldı hem kâlâ-yı nâz
7. Oldı bâzâr-ı mahabbet germ-cüş
Kıpladı dünyâyı hüy u hây-ı nâz
8. Oldılar nâz u niyâz âmîhte
Kurba geldi Kâfdan °Ankâ-yı nâz

196 : 45^b P, 55^a T, 39^b AH, 48^a Ü₁, 53^b Ü₂, -Ü₃.

1 me'vâ-yı: mâye-yi T.

9. Sāz-ı ıřkđ NEHCĪ de aldı ele
Uydđ āheng-i niyāza nāy-ı nāz

197.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Şems-i hüsñüñ dĪdeden dilden temāřā eylerüz
°Aksi biz mir'ātdan mir'āta ilkā eylerüz
2. Resm-i çeşme safha-yđ cān u dili tatbĪk idüp
Sūzen-i müjgān ile tasvĪrñ imlā eylerüz
3. Eşk-i hñn evrāk-ı çeşmiyle misāl-i hattñña
Kıt°alar rengin zer-efřānđ müheyyā eylerüz
4. Bend idüp hāřāk-i müjgandan hayālññ bāğına
Cūy-ı eřke dĪde-yi giryānđ mecrā eylerüz
5. Āl la°lĪye leb-i la°lini nisbet eyleyüp
Būsesin āl ile ey NEHCĪ temennā eylerüz

198.

Mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün

1. SākĪ bugün ki ışret ile °ālem eylerüz
Bezmi neřāt-ı °ayş ile reşk-i Cem eylerüz
2. Sahn-ı safāya yüz tuta ger keřtĪ-gĪr-i gam
Bir müşt-i cām-ı pür-mey ile serssem eylerüz
3. Resm-i sehāyđ ögredelüm rüzgāra kim
Eñ kem fakĪre cür°a sunup Hātem eylerüz
4. Biz cür°a-nūř-ı sāgar-ı sākĪ-yi Kevserüz
Sad Bū °AlĪyi hikmet ile mülzem eylerüz

197 : 45^a P, 54^b T, 39^a AH, 47^b Ü₁, 53^a Ü₂, -Ü₃.

198 : 46^b P, 56^a T, 40^a AH, 49^a Ü₁, 54^a Ü₂, 39^a Ü₃.

3 ögse: öger T, AH, Ü₁.

5. NEHCİ-yi bî-nevāya virüp cām-ı can-fezā
Bezm-i suhanda yine Mesîhâ-dem eylerüz

199.

Mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

1. Gidende kūy-ı harābāta turma mest oluruz
Alanda cām ele mest-i mey-i elest oluruz
2. Tolup tolup giderüz şîşe-yi şarāb gibi
Düşerseki öyle kıyās itme kim şikest oluruz
3. Ne deñlü düşsek ayaga o deñlü zevk iderüz
Degül ki hāk-i gam u zillet içre pest oluruz
4. Piyāle devre gelüp germ germ olup meclis
Simā'a kāyim olanda kadeh be-dest oluruz
5. Yolında pîr-i fenānuñ ki varı yog iderüz
Hakikat aña ki NEHCİ fenāda hest oluruz

200.

Mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

1. Vegāda çeşm ile fevc-i nigāhı bir bilürüz
Hücüm-ı asker ü fermān-ı şāhı bir bilürüz
2. Ol iki turraları mülk-i fitnede iki han
Bu gerdenindeki hāl-i siyāhı bir bilürüz
3. Felekde mihre mukābil bulındı ise eger
Kemāl-i hüsn ü vefāda o māhı bir bilürüz
4. Cihanda server-i hūban gezer güzeller çok
Nigîn-i hükm ile sen pādşāhı bir bilürüz
5. Bilürler ehl-i hüner NEHCİ kadr-ı gevherini
O dürr-i bî-bedeli biz kemā-hî bir bilürüz

199 : 47^a P, 56^b T, 40^b AH, 49^b Ü₁, 54^b Ü₂, -Ü₃.

200 : 46^b P, 56^a T, 40^b AH, 49^b Ü₁, 54^b Ü₂, 39^a Ü₃.

201.

Fe'ılātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. Biz ki mey-hāne-yi vahdetde yatur ser-hūşuz
Bir dem ayık degülüz gör ki yine pür-hūşuz
2. Dökinür ne meyümüz ne kanaruz içmek ile
Na're ber-çarh-ı resānīde-yi nūşānūşuz
3. Zerreyüz zerre velī dehre tolu pertevümüz
Katreyüz katreyüz ammā ki yem-i pür-cūşuz
4. Mahzen-i ma'rifetüz mihr-i süküt altında
Nutm-ı Hak diñlemede līk serāpā gūşuz
5. Sāfī esrār-ı hakīkatle heman memlūyuz
Zāhidā boş degülüz anuñ için hāmūşuz
6. Mey-i vahdetle tolu bir hum-ı pür-hūşuz biz
Açmazuz hāmlara sırrumuza ser-pūşuz
7. Husrev ü Cem de ider reşk bizüm bezmümüze
Sūretā gerçi ki bir rind-i mürakka'-pūşuz
8. Oldı işretgehimüz mey-kede-yi cān içre
Sanmañuz kim mey-i engür ile biz medhūşuz
9. Düşeli hāk-i der-i hazret-i pīre NEHCİ
Şükr kim devlet-i pāyendeye hem-āgūşuz

202.

Mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. Geçer dil cān u tenden gamze-yi cānāneden geçmez
Geçer gamzeñ gönüldeñ yā neden cānā neden geçmez

201 : 47^b P, 57^a T, 41^a AH, 50^b Ü₁, 55^b Ü₂, -Ü₃.

2 resānīde-yi: resānende-yi P, T, Ü₁, Ü₂.

6 pür-hūşuz: pür-cūşuz P, T, Ü₂.

7 ki: - AH.

202 : 48^a P, 57^b T, 41^b AH, 50^b Ü₁, 55^b Ü₂, -Ü₃.

2. Geçer çok nükteler mestâne meclisde gözün sākī
Velī ol nükteler hergiz men-i mestāneden geçmez
3. Keder haddin geçüp semt-i safāya yol bulan ʿāşık
Geçer cümle cihandan küşe-yi mey-hāneden geçmez
4. Geçürdüm hep kulakdan zāhidün efsānesin gördüm
Ki dil-efsürde yaksan da kurı efsāneden geçmez
5. Geçer çün şemʿa ʿāşık döndürür kendü hevāsına
Budur āyīn-i maʿşūkī yakar pervāneden geçmez
6. Geçer bir cüş ile pür-tāb iderse eylemez pervā
Bu bezmün mesti sanma bu tokuz peymāneden geçmez
7. Geçer her yağadan şād ol perī bilmem ne hāletdür
Bizi dil-şād idüp NEHCİ bizüm gam-hāneden geçmez

203.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Mücerred rind-i maʿnā dost-süret āşnā olmaz
Mesīhā-yı mahabbet cüft-i mihr-i māsivā olmaz
2. Degül her hāk-i tüde müstaʿid lemʿa-yı dīdāra
Dil-i ʿāşık gibi ol berka bir Tūr-ı fenā olmaz
3. Debistān-ı cünundur ʿışka cāy-ı hikmet-āmūzı
Hakīmā Bū ʿAliyy-i ʿakla bu mektebde cā olmaz
4. Kelīm iseñ de baş kaldurma hāmūşī kiliminden
Hakikat Hızırına hergiz suʿāl-i mā-cerā olmaz
5. ʿİlāc-ı derd-i dil NEHCİ *Şifā Kānūn*ına sıgmaz
Marīza bunda derde ibtilādan yeg devā olmaz

203 : 47^a P, 56^b T, 40^b AH, 49^b Ü₁, 54^a Ü₂, -Ü₃.

204.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Bâzîçe degül ıışka hevā vü heves olmaz
Cevlangeh-i °Ankāda meges hîç-kes olmaz
2. Endîşe mi kor dilde tevellā-yı mahabbet
Hurşîd mesîrinde ki perr-i meges olmaz
3. Gir dāyire-yi °ıışka vü çekme gam-ı °aklı
Ol şāh harîminde ki bîm-i °ases olmaz
4. Pür velvedür gūşuñı tut mahmil-i °ıışka
Bu merhalede sanma ki kūs u ceres olmaz
5. Rūhu'l-kudüsün olmaya kim feyzine mazhar
°İsî-yi suhan NEHCİ-yi mu°ciz-nefes olmaz

205.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün/ mefâ'îlün

1. Neden ol āhū-yı vahşî gelüp °uşşāka rām olmaz
Bilür hod geşteğān-ı deşt-i gam zeylinde dām olmaz
2. Fezā-yı cāna gel kıl cilve vehm itme hayālünden
Gezend andan saña hod ey tezerv-i hoş-hırām olmaz
3. Lebünden buse olmaz bārî düşünāmuñ dirîg itme
Bilürsin kim mahabbet şîvesi ansuz tamām olmaz
4. Sıkup hūn-ı dilin dest-i gamuñla içmeyen merdüm
Mahabbet bādesinden nūş idüp mest-i müdām olmaz
5. Çeker hum-hāne hum-hāne şarāb-ı derdi bir demde
Bu bezmūñ NEHCİ mest-i mey-peresti bunda cām olmaz

204 : 46^a P, 55^b T, 40^a AH, 48^b Ü₁, 53^b Ü₂, -Ü₃.

3 °aklı: °ıışkı T.

205 : 47^b P, 56^b T, 41^a AH, - Ü₁, 55^a Ü₂, -Ü₃.

206.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Hemîşe Kays-ı mahabbetde âh kem olmaz
Ki şâh-ı derd ü gam elbette bî-âlem olmaz
2. Gedâ-yı mey-kedenüñ cām-ı la'li olmaz ise
Serinde de hele gavgâ-yı mülk-i Cem olmaz
3. Der-i muganda bulur lâ-büd isteyen hurmet
Kim ol harîme degül bende muhterem olmaz
4. Helâldür kaçanuñ ışkdan demi zâhid
Gazâl-ı vahşide kim hurmet-i haram olmaz
5. Gerek ki nükte-serâ ola dâyimâ tab'ıñ
O 'andelîb-i suhan NEHCİ bî-nagam olmaz

207.

Müfte'ilün/ fâ'ilün / müfte'ilün/ fâ'ilün

1. Şem'e-i ruhuñ pür-ziyâ eylese kâşânemüz
Mihre atar nâr-ı şevk-süziş-i pervânemüz
2. Mâh-ı ruhuñ salsa nür küşe-yi gam-hâneye
Hâne-yi hurşid olur menzil-i vîrânemüz
3. Sâkî sunar geh lebüñ geh kaşı îmâ ider
Ger tehî ger pür virür zevkını peymânemüz
4. Şem'e-i şarâba kadeh raks ide pervâne-vâr
'Aks-i ruhın salsa ger sâkî-yi mestânemüz
5. Eylese zencîre-yi zülfini tahrîk yâr
Cüş u hurüş eyleye NEHCİ-yi dîvânemüz

206 : 46^b P, 56^a T, 40^b AH, 49^a Ü₁, 54^a Ü₂, -Ü₃.

207 : 45^b P, 55^a T, 39^b AH, 48^a Ü₁, 53^a Ü₂, -Ü₃.

208.

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Dest-i cevründen űikeste hātır-ı bī-kīnemüz
Her ne değlü sınsa cānā sāfdur āyīnemüz
2. Koymaduğ vīran-sarāy-ı dilde taş üstine taş
Gevher-i ııkuğla mālāmāldur gencīnemüz
3. Nev-bahār-ı ııkuğuğ candur nevā-keş bülbüli
Gülşen-i dāę-ı mahabbetle müzeyyen sīnemüz
4. Hutbe-yi ıışk okuruz sultān-ı hüsnüğ nāmına
Cāmi'-i dilde dükenmez ııdümüz Āzīnemüz
5. Biz serīr-i fakrda NEHCİ fenā sultānıyuz
Hil'at-i zer-düz-ı şāhī hırka-yı peşmīnemüz

209.

Mef'ülü / fā'īlātü / mefā'īlü / fā'īlün

1. Vardur hezār devlet-i Cemden ferāgumuz
Bię cāna virmezüz bu űikeste çanāgumuz
2. Bir taht-ı zer-keş-i Cem ü Cem-şīde bakmazuz
Künc-i şarāb-hāne gibi var turagumuz
3. Kandīl-i māh ü gevher-i hurşīdi n'eylerüz
Köhne sifāl-i mey-kede bes şeb-çirāgumuz
4. Gül-güne bahş çihre-yi hurşīd olurdı ger
Gerdun bulaydı penbe-yi pür-hün-ı dāgumuz
5. NEHCİ heman ki himmet-i pīr-i mugan yeter
Bu deşt-i gam-fezāda sürāę-ı konagumuz

208 : 44^b P, 54^b T, 39^a AH, 47^b Ü₁, 52^b Ü₂, -Ü₃.

209 : 44^b P, 54^a T, 39^a AH, 47^a Ü₁, 52^b Ü₂, -Ü₃.

4 penbe-yi: perde-yi T.

210.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Biz hâne-yi vuslatda dilâ mahrem-i ıışkuz
Kesretde vü vahdetde heman hemdem-i ıışkuz
2. Basdık çü kadem dāyire-yi fakr u fenāya
Evreng-i kanā'atde şeh-i bī-gam-ı ıışkuz
3. Bulduk çü safā feyz-i mahabbetle kederden
Āyīne-yi İskender ü cām-ı Cem-i ıışkuz
4. Çün kalb-i selīm itdi bizi nār-ı mahabbet
Pür-nakş-ı Süleymān ile biz hātem-i ıışkuz
5. Mahv itdi göñülde komadı resm ü rüsümü
Bī-dāniř-i nā-dān-ı hıred mülzem-i ıışkuz
6. Yazdı yeñiden levhümüze ebced-i hayret
Hep ezberümüz harf-i süküt ebkem-i ıışkuz
7. NEHCİ kodılar mekteb-i ıırfān-ı ledünne
Tıfl-ı sebak-ı pır-i mübārek-dem-i ıışkuz
8. Ol ıālem-i Rabbānī ki feyz-i nefesinden
el-Minnetü li'llah ki hele mülhem-i ıışkuz
9. Ol h^vāce-yi irřād ki ta'limine mazhar
Olmakla bugün ma'nīde biz ādem-i ıışkuz

211.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. O şühüm bāde-yi la'l-i lebinüñ neş'etin bilmez
Dehānında lebāleb cām-ı Cem keyfiyyetin bilmez
2. Hevāsına o nahl-i tāze olmuş māyil agyāruñ
Sakinmaz bār-ı vaslın rüzgāruñ şiddetin bilmez

210 : 44^a P, 54^a T, 38^b AH, 47^a Ü₁, 52^a Ü₂, -Ü₃.

6 yazdı: yazup T.

211 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 53^a Ü₂, -Ü₃.

3. Olup pervâne nâr-ı ıřka sūzân itmeyen cānın
Degüldür vasla kâbil sūziřüñ ol lezzetin bilmez
4. Görüp hüsnüñ komaz ıuřřāka ta°nı zāhid-i hod-bīn
Ne bilsün hāl-i ehl-i ıışkı ııřkuñ hāletın bilmez
5. Sifāl-i köhneden zevk-ı müdām iden harābātī
Cemüñ peymāne-yi la°lini Dārā şevketin bilmez
6. Ne bilsün zevk-ı vahdet n°idügin °ālemde kesretten
Dilā kendin çeküp °Ankānuñ ol kim °uzletin bilmez
7. Niçe kâbildür ide böyle bir vādide pey-revlik
Bu tarz-ı hāsuñ ol kim NEHCĪ hüsn ü behcetın bilmez
8. Cevāhir-senc-i ma°nī behcetī-yi nükte-perdāzuñ
Mezāyā-yı kelāmın zevk-ı remz ü dikkatin bilmez
9. Hudā eفزün ide °ömrini el-hak özge vādīdür
Bilür çün mantıkı ammā ki ři°rūñ hikmetin bilmez

212.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Gam-ı ııřkuñla ol dem kim hurūřan bahr-ı pür-hūnuz
Habāb-āsā řehā berhem-zen-i nüh tū-yı gerdūnuz
2. Tegayyur bizde sen evzā°-ı devrandan kıyās itme
Ki biz bir hükm-i devrān-ı mahabbet řād u mahzūnuz
3. Safādan germ olup kan aglaruz gör hālet-i ıışkı
Ki hem deryā-yı sāfi-dil ü hem seyl-āb-ı Ceyhūnuz
4. Degül terkībi eczā-yı °anāsırdan hakīkatde
Ola keyfiyyeti ma°lūme ol bir turfa ma°cūnuz
5. Salarsak sāye hāke nāz ider hurřīd-i eflāke
Bu yümn-i fakr ile NEHCĪ Hümādan da hümāyūnuz

212 : 45^a P, 54^b T, 39^b AH, 47^b Ü₁, 53^a Ü₂, -Ü₃.

213.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ülü / fe'ülün

1. Biz bülbül-i destan-zen-i gülzâr-ı safâyuz
Solmaz gülümüz gülşen-i pür-berg ü nevâyuz
2. Erbâb-ı harâbâtdanuz hîç gamumuz yok
Bir cür'aya varımı viren ehl-i fenâyuz
3. Yârân-ı kadeh-rân-ı şebistân-ı elestüz
Mestân-ı sabühî-zede-yi bezm-i bakâyuz
4. Ne vesvese-yi 'akl ne bâr-ı gam-ı zencîr
Hüşyâr-ı kavî re'y-i serâsîme nümâyuz
5. Ne tefrika-yı zühd ne endîşe-yi sâman
Rindân-ı kalender-reviş-i bî-ser ü pâyuz
6. 'Âkıl mîdur ol kim ola dîvâne-yi dünyâ
'Aklı hele 'ışka bedel itmiş budalâyuz
7. NEHCÎ gel-e gör kevkebe-yi fakrumuzı biz
Bu tekye-yi 'ışk icre ne abdâl-ı Hudâyuz

Harf-i Sîn

214.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ülü / fe'ülün

1. Sâkî ki ide câmı gül-i rüşen-i meclis
Bülbüller olur nagme-zen-i gülşen-i meclis
2. Tâb-ı ruhı tursun ki o bir dâne-yi hâle
Âfâka savurdu külini hırmen-i meclis
3. Ger tâb-ı ruhın böyle ide berk-ı çehin de
Reşkîde-yi sad-Tür ola pîrâmen-i meclis

213 : 46^a P, 55^b T, 40^a AH, 48^b Ü₁, 54^a Ü₂, 39^a Ü₃.

7 bu: biz T.

214 : 48^b P, 57^b T, 42^a AH, 51^a Ü₁, 56^a Ü₂, 39^b Ü₃.

4. Mutrib k'ola şule-yi fūrūzende nevādan
Hākister olur bām u der-i kŭlhan-ı meclis
5. Ger böyle dem-i āteş ide kŭre-yi nāya
Gam seng-i fesan revgān ola āhen-i meclis
6. Bi'l-kuvve vŭ bi'l-fi'lī olup bāde çü hammām
Germ ũ ter ider tab'ımı pīrāhen-i meclis
7. Böyle k'akıdur çeşm-i surāhī dem-i germin
Pŭr-la'ol ola NEHCİ giderek dāmen-i meclis

215.

Mefā'ılŭn / mefā'ılŭn / fe'ŭlŭn

1. Meded ey sākī-yi ra'nā-yı meclis
Getŭr mey bezme ol sakkā-yı meclis
2. Surāhīden ayaga akıdup ol
Zŭlāl-i pāki çeşme-zā-yı meclis
3. Humāruŭ ur gözine su yüzŭnden
Açılsun dīde-yi bīnā-yı meclis
4. Bizi gāyetde gam fersŭde itdi
Kanı ol cām-ı gam-fersā-yı meclis
5. Ayaklandur binā-yı 'ayş u nŭşı
Yŭrisŭn sāgar-ı sahbā-yı meclis
6. Dizilsŭn sāf gevherler kenāra
Telātum eylesŭn deryā-yı meclis
7. Safā bezminde olsun başka 'ālem
Dönŭp mihr-i cihan-peymā-yı meclis
8. Birez zerrin-kadehle gŭl yetiştŭr
Mŭzeyyen gŭlşen olsun cāy-ı meclis

6 bi'l-fi'lī: bi'l-fi'l P, T, Ū₁

215 : 49^a P, 58^a T, 42^a AH, 51^b Ū₁, 56^a Ū₂, -Ū₃.

8 birez: birāz P, T, AH, Ū₁, Ū₂.

9. Nevā-yı ışk ile NEHCİ dem ursun
Bülend-āvāze olsun nāy-ı meclis

216.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Seher ki Husrev-i hāver kulaguņa çala kūs
Humār def'ine tut cām-ı mey çü çeřm-i horūs
2. İzār-ı sākī ki her cāma saldı bir aksin
İfāde eyledi akmāra nūrı sanki řümūs
3. Oturdu sadr-ı safāya cenāb-ı pīr-i mugan
Serīr-i saltanat ü řevkete Cem itdi cülūs
4. Elinde sāgar-ı ālem-nümā cihan řāhı
Gedā-yı mey-kede dāğıyla gitdi Keykāvūs
5. Saņa ki oldu berāt-ı müsellemi teslīm
Ne derddür başıņa çekme NEHCİ kayd-ı Rūs

217.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. H'ān-ı cūda koysalar mihri nemekdān-ı heves
Hātem-i himmet ne mümkin ola mihmān-ı heves
2. Oldı çün helvā-yı matlab-cū-yı tıfl-ı ārzū
Zehr-nūřān-ı mahabbet istemez nān-ı heves
3. Esb-i Çübīn-i temennā-bāzadur cāy-ı ferāh
Şeh-süvār-ı ışka olmaz teng meydān-ı heves
4. Zāhid-i nā-dān ider ümmīd-i cennetle niyāz
Māyil-i zīver olur elbette tıflān-ı heves
5. Şīr-i merdan terk-i canla yetdiler hep menzile
NEHCİ yirinde dahı nāzük-mizācān-ı heves

216 : 49^a P, 58^b T, 42^b AH, 51^b Ü₁, 56^b Ü₂, -Ü₃.

217 : 48^b P, 57^b T, 41^b AH, 51^a Ü₁, 56^a Ü₂, -Ü₃.

Harf-i Şîn

218.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Nişân-ı nâvek-i gamzeñ olan dil ey büt-i meh-veş
Degüldür seng ammâ yine peykandan çıkar âteş
2. Al imdi yanuğa ey kaşı yâ kurbânuğ olsun dil
Olupdur oklaruğ cem'iyyetiyle sağa bir tîr-keş
3. Şehâ bezm-i gamuñda dem-be-dem rindân-ı dürd-âşâm
Çekerler hün-ı germ-i dillerinden bâde-yi bî-gaş
4. Mükedder eylemiş gerd-i havâtır zâhidâ kalbün
Gubâr-ı gam komaz hîç hâtırında 'arîf-i dil-h^vaş
5. Olup gavvâs-ı ka'r-ı bahr-ı dil behr-i dür-i ma'nâ
Ferâmüş eyle güftârı hamüş ol NEHCÎ dem dür-keş

219.

Mefâ'îlün / fe'îlâtün / mefâ'îlün / fe'îlün

1. Egerçi tâb-ı cemâlünle pür cihân âteş
Bırakdı cânuma 'ışkuñ cihân cihân âteş
2. Yetiş yetiş meded ey âşnâ-yı bahr-ı fenâ
Tutuşdı keşti-yi dil aldı bâdbân âteş
3. Meger ki hün-ı ciger-süz dilden eyledi cüş
Sirişk-i dîdeden oldı revân revân âteş
4. Şerâre-hîz kopar gird-bâd-ı sarsar-ı âh
Ne deñlü eylese hâkisterüm nihân âteş
5. Görindi feyz-i bahâr-ı mahabbetün eseri
Nihâl-i nevber-i dil eyledi 'ayân âteş

218 : 49^b P, 58^b T, 42^b AH, 52^a Ü₁, 56^b Ü₂, 39^b Ü₃.

219 : 50^a P, 59^a T, 43^a AH, 52^b Ü₁, 57^b Ü₂, -Ü₃.

6. İçer niyâzdan âbın egerçi tâb-ı ʿitâb
İder o hañçer-i nâzı şerer-feşân âteş
7. Ne bâma oldı yine üstüvâr hâmeñ kim
Akıtdı ʿâleme NEHCİ o nâvdân âteş

220.

Mefâʿlün / mefâʿlün / mefâʿlün / mefâʿlün

1. Şu kim sūz-ı mahabbetden dil-i nālāna od salmış
İdüp tertīb-i gūyâ nāydan berhāna od salmış
2. Degüldür dil fūrūzân eyleyen kânūnını ʿışkuñ
Alup bir şueʿle andan hem ten ü hem cāna od salmış
3. Sanurlar gül nihāl-i gülde bülbül āh-ı germinden
Müretteb eyledükce cā-be-cā her lāne od salmış
4. Ne deñlü hāk-pūş olmışsa yine defʿi mümkin mi
Şu deñlü gayret-i laʿlūñ ki cānā kāna od salmış
5. Dil-i hāmı tutuşmaz zāhidüñ boş ne tutar elde
Dehānuñ şūr-ı şevki sübha-yı mercāna od salmış
6. Bulup efsürde vü ter hīzem-i zühhād-ı hod-kāmı
Dilā berk-ı mahabbet hırmen-i rindāna od salmış
7. İdüp pür-tāb sākī ʿārızın hem ʿaks-i pür-tābı
Elinde pür-şarāb-ı nāb-ı ter fincāna od salmış
8. Görüp mercan sanurlar nārlardur şāh şāh olmuş
Kelām-ı süznāküm reşki kim ʿummāna od salmış
9. Degül bu nāme-yi güftār-ı âteş-pāreler NEHCİ
Koyup sihr ile yir yir kāğıza yārāna od salmış

220 : 49^b P, 59^a T, 43^a AH, 52^b Ü₁, 57^a Ü₂, 39^b Ü₃.

4 defʿi: refʿi P, T, Ü₂.

221.

Mütefâ'ilün / fe'ülün / mütefâ'ilün / fe'ülün

1. Nazar it kadine yāruŋ ki belā kıyāmet olmış
Turalum kıyām-ı haşra gelünüz ki kāmēt olmış
2. Gideyür cihāna fitne yürüyüp gider †ayānen
Geleyür gör imdi ey dil o perī ne āfet olmış
3. Didüm āftāb-ı hüsnüŋ niçe gündür oldı pinhan
Didi kopmaga kıyāmet bu da bir †alāmet olmış
4. Didüm ol güneş yüzünde çimen-i cinan görindi
Meger itdi hüsnüŋ i'cāz didi yok kerāmet olmış
5. Seg-i kūyum ol didiyse saña NEHCĪ ol ŧeh-i nāz
Ulu rütbe hāsıl itdüŋ ne büyük sa'ādet olmış

222.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Derdine †āşıklarūŋ derman cefā-yı yār imiş
Bülbüle †ışk arturan bildüm ki zahm-ı hār imiş
2. Söyledürler sīnede cāna lisān-ı †ışkı hep
Tütīyi ey dil kafesde habs iden güftār imiş
3. Canda cānan gizli hem candan †ayandur gün gibi
Aŋlayan bunı yakın bil mahrem-i esrār imiş
4. Can virüp cānān ile bāzār iderler rāygan
†āşık olmak ādeme †ālemde özge kār imiş
5. Yokladum varum yogum varı yog itdüm yogı var
Varlığa yetdüm bi-hamdi'llāh ki yokluk var imiş
6. Nāmı kor nāmūsı kor †ār eylemez †āşık olan
Nām u nāmūs aŋla kim bu yolda terk-i †ār imiş

221 : 50^b P, 59^b T, 43^b AH, 53^a Ü₁, 51^a Ü₂, -Ü₃.

5 seg-i: seng-i Ü₁.

222 : 50^b P, 59^b T, 43^b AH, 53^a Ü₁, 57^b Ü₂, -Ü₃.

7. Devlet-i dünyā ki dirler NEHCİ hep h^vāb u hayāl
Hıdmet-i pīr ile gel kim devlet-i bīdār imiş

223.

Fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilün

1. Sāni[°]-i hikmet ki agzuñ sırr-ı pinhān eylemiş
Feyz-i sırrından lebün pür-çeşme-yi cān eylemiş
2. Zerre göstermiş dehānuñ mihr-i hāver [°]arızuñ
Zerreyi ammā [°]aceb hurşīd-i pinhān eylemiş
3. Katre-yi nā-yābda derc eyleyüp dürr-i hoşāb
Hem yine ol katreyi kān-ı Bedahşān eylemiş
4. Rūhdan bir cevheri ma[°]cun düzüp derd-i dile
Yine ol terkībden bir dürc-i mercān eylemiş
5. Eyleyen erzende [°]ālemde ma[°]ārif gevherin
Tab[°]uñ ey NEHCİ senüñ ol gevhere kān eylemiş

Harf-i Sād

224.

Mefā[°]ilün / mefā[°]ilün / fe[°]ülün

1. Hayāl-i yārdur şāhinşeh-i hās
Dil-i pāküm aña menzilgeh-i hās
2. Göñüldendür visālün bezmine yol
Gerekdür bezm-i hāsa hem-reh-i hās
3. Güneşden cezb ider nūrı meh-i [°]ām
Velī gün anı senden ey meh-i hās
4. İder [°]akl ādemi mecnūn-ı [°]āmī
Cünūn-ı [°]ışk ammā āgeh-ı hās

223 : 49^b P, 58^b T, 43^a AH, 52^a Ü₁, 57^a Ü₂, 39^b Ü₃.

224 : 50^b P, 59^b T, 44^a AH, 53^b Ü₁, 51^a Ü₂, -Ü₃.

5. Tutar NEHCİ çü dāg-ı ihtisāsuñ
Buyur ferman ne ise ey şeh-i hās

Harf-i Dād

225.

Fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilün

1. Bil dehānuñdur nigārā gunça-yı terden garaz
Rūy-ı gül-gūnuñdur ancak verd-i ahmerden garaz
2. Hep dūr-i hoşāb añlasa vasf-ı dendānuñdur ol
La^c-i nūşīnūñ-durur hem gül-be-şekkerden garaz
3. Sīne-yi mecrūh-ı tīg-ı hecre merhem sarmadur
Şol dem-i vuslatdaki āgūş-ı dilberden garaz
4. Cismi rūh itmek-durur pā-mālūñ olmakdan murād
Hāk-i pāyuñ olmadur tedbīr-i cevherden garaz
5. Tab^c-ı pūr-feyz-i ilāhīden ma^cārif bulmadur
NEHCİ maksad kandan tahsīl-i gevherden garaz

Harf-i Tā

226.

Fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilün

1. Başka zīb ü fer virüp ruhsāre-yi cānāna hat
Döndi bāğı her taraf zeyn eyleyen reyhāna hat
2. Āl evrākı müferrih bir *Gūlistānuñ* meger
Hurde yazıdur kenārında *Bahāristāna* hat

225 : 51^a P, 60^a T, 44^a AH, 53^b Ü₁, 51^a Ü₂, -Ü₃.

1 bil: bel T.

226 : 51^a P, 60^a T, 44^a AH, 54^a Ü₁, 51^b Ü₂, -Ü₃.

3. Mekteb-i hüsnüñ çekilmiş küşesine ham olup
Ebced-i hayret yazar bir tıfl-ı meczübâne hat
4. Sahn-ı rüyun levh-i cāna nakş idüp āyātını
Almış āgüşına beñzer hāfiz-ı *Kur'āna* hat
5. Lem^a-yı hüsn-i hakikatden uyanmış şem^a yā
NEHCİYĀ nūr-ı siyehden tolanur pervāne hat

Harf-i Zā

227.

Mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün

1. Çü gelmez kâle hâli gammı ikrār itmese vā^ıiz
Dili dibden kesilse hem de inkār itmese vā^ıiz
2. Gurūr ile çıkar ko kürsiden atlasun ortaya
Tutulsa bārī böyle halkı āzār itmese vā^ıiz
3. Kelāmı lagv ider çün kâl-i bî-hāl olsa idrāki
Ne hāl ise hele fikr itse tekrār itmese vā^ıiz
4. Kuru da^{vā} ile māhiyyetin i^ılām ider ancak
Süküt evlādur andan cehlin izhār itmese vā^ıiz
5. Koyup halkı dilinden olsa NEHCİ kendüye meşgūl
İnādı terke imkân olsa isrār itmese vā^ıiz

227 : 51^b P, 60^b T, 44^b AH, 54^a Ü₁, 51^b Ü₂, -Ü₃.

5 olsa Nehcī: Nehcī olsa P, T, Ü₁, Ü₂.

Harf-i °Ayn

228.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Hüsn-i cānan gibi sūzende ruh-ı sīrāb-ı şem°
Lutf u kahrın gösterür bir yirde āb u tāb-ı şem°
2. Bā°is-i cem°iyyet-i ahhāb u güft ü gūy iken
Mücb-i hāmūşīdür pervāneye meh-tāb-ı şem°
3. Secdeden kaldurmadı pervāne başın ey gönül
Şöyle hālet-bahş geldi aña kim mihrāb-ı şem°
4. Baña hemdemlik idüp sūz u güdāz-ı °ışkda
Gelmedi şeb-tā-seher meclisde cānā h°āb-ı şem°
5. Dil döker yüz gösterür aglar güler sırrın dimez
°Ārifānedür igen NEHCĪ hele ādāb-ı şem°

229.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Nār-ı °ışkuñ sanemā gerçi nihān eyledi şem°
Germ olup alışıcak bezme °ayān eyledi şem°
2. Hāl ile añladı pervāne vü tutdı dilini
Nükte-yi sırr-ı derūnı ki beyān eyledi şem°
3. Bir ayag üzre turup subha degin meclisde
Āyet-i nūrı heman vird-i zebān eyledi şem°
4. Oldı fānūs-ı zücāc ile vücūd-ı °ārif
Zāhirin bātınına sūtre vü şān eyledi şem°

228 : 51^b P, 60^b T, 44^b AH, 54^a Ü₁, 51^b Ü₂, 39^b Ü₃.

3 ey gönül: bir dahı P, T, Ü₁, Ü₂ / aña kim: kim aña T, Ü₃; / kim: -Ü₁.

229 : 51^b P, 60^b T, 44^b AH, 54^b Ü₁, 59^a Ü₂, -Ü₃.

1 nār-ı: sırr-ı Ü₂ / bezme: yine P, T, Ü₁.

5. Söyledi sūz u gūdāz ile mahabbet haberin
NEHCİYĀ turdı yine tayy-ı lisān eyledi şem°

Harf-i Gayn

230.

Mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün

1. Hoşdur egerçi mevsim-i gül-geşt-i bāg u rāg
Hoşter budur ki dilde ola dāyimā ferāg
2. Gül bunca berk ü sāz ile rindāne °ayşda
Gel gör çimende lāleyi bir cām u bir ayag
3. Sükker dimiş kimi kimisi la°l ü kimi mül
°İsī didük lebine hele bizde söz sag
4. Tenhāda bir cemālünji görsek n°olur didüm
Ol şāh-ı hüsn didi ki halvetde var yasag
5. Hem gözde hem gönüldedür ol dost NEHCİYĀ
Bir çeşm ü dil ki dūr ola bizden gerek ırag

231.

Mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün

1. Fütāde ka°rına diller dilā çāh-ı zekan fārig
Giriftārı gönüller kākül-i °anber-şiken fārig
2. İder ārām çeşm-i gamze-zen gamze döker kanlar
Keser şemşīr-i tīzi kelleler şemşīr-zen fārig
3. Olur meftūnı biñ dil h°ābda ol çeşm-i nāz ammā
Füsün u fitne işde sāhir-i pūr-mekr ü fen fārig

5 yine: heman T.

230 : 52^b P, 61^a T, 45^b AH, 55^a Ü₁, 59^b Ü₂, -Ü₃.

231 : 52^a P, 61^a T, 45^a AH, 54^b Ü₁, 59^a Ü₂, 40^a Ü₃.

4. Olup gitmekde tūfan-hīz girye dīde bī-pervā
Mūheyyā lūcce fevc-i mevce bahr-ı mevc-zen fārig
5. Yine pīrāmeninde tolanur pervāne fānūsū
Bilür kim sūzdan olmadı şem^c-i encümen fārig
6. Dili sūzān ider tāb-ı ruhuñ hattūñ halel virmez
Olur mı yakmadan dūd olsa nāra pīrehen fārig
7. Peyāpey NEHCĪ tab^cından çıkarsun tāze gevherler
Ki lū'lū virmeden gavvāsa hīç olmaz ^cAden fārig

232.

Mefā^cılün / mefā^cılün / mefā^cılün / mefā^cılün

1. Alur tūtī-yi can kūtın leb-i şekker-şiken fārig
Bulur sarrāf-ı dil yākūtın ol dürc-i dehen fārig
2. Urur sad-rişte-yi cāna şikence pençesin şāne
Keşākeşde gönüller kākül-i ^canber-şiken fārig
3. Kalur mı deşt ü küh-ı ^cışk hālī kārī āvāre
Ayak çekdiyse Mecnūn oldu ise Kūhken fārig
4. Döner pīrāmeninde zevk-ı vuslat mesti pervāne
Turur fānūs içinde şem^c ü şu^cle pīrehen fārig
5. Ne te'sīrinden olur āftāb-ı feyz āciz ne
İşinden kān-ı tab^c-ı NEHCĪ-yi sāhib-suhan fārig

232 : 52^a P, 61^a T, 45^a AH, 55^a Ü₁, 59^b Ü₂, 40^a Ü₃.

1 alur: olur T.

Harf-i Fā

233.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Çü fikr-i la'l-i leb-i yār u kalb-i °aşıık-ı sâf
Piyâle sâf u mey-i nâb sâf-ender-sâf
2. Kalaydı bahs eger baña cāmı tutmazdum
Lebine sākī berāber tutar zihī insâf
3. Gınāda şiveyi kesb eyle kalb-i °Ankādan
°Anā olur eger °Ankā da olsa tutmasa Kāf
4. Cenāb-ı pīr-i mugānuş yazılsun elkābı
Cihan-penāh-ı hudāvend-i menba°u'l-eltāf
5. Görüp bu tarzını nessāc tab°uņa NEHCİ
Didiler ehl-i hüner hep perend-i ma°nī-bāf

Harf-i Kāf

234.

Mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün

1. Hemīşe tazedür gülzār-ı °aşıık
Anuñcün zāyil olmaz zār-ı °aşıık
2. Ser-i sūd u ziyandan fārig olmuş
Düşelden °ışk ile bāzār-ı °aşıık
3. Kemend-i müy-ı ma°şūka çekilmiş
Dikilmiş cezbeden hem dār-ı °aşıık
4. Olup ma°şūk u °aşıık °ışk-ber-°ayn
Açılmış °aynına dīdār-ı °aşıık

233 : 52^b P, 61^b T, 45^b AH, -Ü₁, 59^b Ü₂, -Ü₃.

5 tab°uņa: tābuņa T.

234 : 54^a P, 62^b T, 46^b AH, 56^b Ü₁, 60^b Ü₂, -Ü₃.

5. Muhīt-i merkez-i tevhīd olmuş
Olup şakk ortadan zünnār-ı ʿāşık
6. Tolanur Kāf-ı kurb-ı lā-yezāli
Ne ʿAnkādur görüñ tayyār-ı ʿāşık
7. Sığışmaz nüh tıbāk-ı kāyināta
Dilā bir lemʿa-yı envār-ı ʿāşık
8. Degüldür kūy-ı ʿālem aña nokta
Bilinmez gerdiş-i perkār-ı ʿāşık
9. Serīr-i mülk-i fakruñ mālīkidür
Olı gör NEHCĪ hıdmetkār-ı ʿāşık

235.

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Olupdur ʿışk ile āvāre ʿāşık
Ne itsün nʿeylesün bī-çāre ʿāşık
2. Mey-i ʿışk ile medhūş olmadı yā
Neden mestānedür hemvāre ʿāşık
3. Ne mümkindür ki örte ʿayn-ı ʿışkı
Açılmış çün cemāl-i yāra ʿāşık
4. Velī maʿşūk örtüp eyler īmā
Ki ʿaynumdur olan dīdāra ʿāşık
5. Çün açdı müyını ʿışk oldı zāhir
Turup cezbe çekildi dāra ʿāşık
6. Bilindi ʿāşık u maʿşūk imiş ʿayn
Dime kim ayrılup mū-vāre ʿāşık
7. Ne sırdur NEHCİYĀ pes aña imdi
Olur bülbül güle gülzāra ʿāşık

235 : 54^a P, 62^b T, 47^a AH, 57^a Ü₁, 61^a Ü₂, -Ü₃.

1 āvāre: āvār T.

6 dime kim ayrılup: dile kim eyler yelüp T.

236.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Yakmag olıcak Tūr-ı dili mültemes-i ıışk
Cāna düşürür sūz-ı temennā kabes-i ıışk
2. Ey Ka'be-rev-i vasl reh-i deşt-i fenā tut
Pür-velvedür gör ki sadā-yı ceres-i ıışk
3. Gül-gunça-yı hurşide salar reng-i hacālet
Gülzār-ı mahabbetde biten hār ü has-ı ıışk
4. Tıfl-ı dile şäkird olamaz gelse Felātun
Bu mekteb-i hikmetde olur nev-heves-i ıışk
5. Her dīdesi dāg-ı dil-i sad-gülşen ü güldür
Ey bülbül-i cān ol yūri zār-ı kafes-i ıışk
6. Zāhid bize şehri içre hele tafırayı ko kim
Sultanları zencire çeker bir 'ases-i ıışk
7. NEHCİ suhanuñ dilleri çekse 'aceb olmaz
'Ankâyı ider şehd-i mahabbet meges-i ıışk

237.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Mahmilden ider gulgule gerçi ceres-i ıışk
Rāhında ne var gerd-i pey ammā ne-kes-i ıışk
2. Şol vādī-yi pür-āteşe ugratdı bizi dil
Kim nār-ı Kelīm andan idi muktebes-i ıışk
3. Sad gülşen açar cāna mahabbetgeh-i hüsnde
Biñ āteş-i Nemrūd gül-i tāze-res-i ıışk
4. Bir lokma ki ālūde-yi dest-i dehenüz biz
Pervāne olur olsa melek ger meges-i ıışk

236 : 53^a P, 62^a T, 46^a AH, 55^b Ü₁, 60^a Ü₂, 40^a Ü₃.

237 : 53^b P, 62^a T, 46^a AH, 56^a Ü₁, 60^a Ü₂, 40^b Ü₃.

4 ger: hem T.

5. °Älem tutuşup yandı sarīr-i kalemünden
Äteş mi koduñ NEHCĪ bu nāya nefes-i °ışk

238.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. °Işkdur °ışk yine şīr-i ner-i bīşe-yi °ışk
Sanma her rübehün ey dil işidür pīşe-yi °ışk
2. Kūhkenler olamaz bu işe ırgād anla
Merd-i cangāh olur pīşeger-i pīşe-yi °ışk
3. Şīr diller kodılar ser kadem-i evvelde
Can nisār eylemedür eyleyüp endīşe-yi °ışk
4. Nār-ı gayretle güdāzende-yi cān ol k'olasın
Kābil-i nefh-ı dem-i şīşeger-i şīşe-yi °ışk
5. Hūn-ı dil cevher-i cān eylesün āb u hākin
Bu zeminde dileyen pençelene rīşe-yi °ışk
6. Kāfiye-senc-i belīgu'l-kelimāt-ı °ışkuñ
Meded-i hātır besdür yine de şīşe-yi °ışk
7. NEHCİYĀ yok heves-i nākısa ol semte güzār
°Işkdur °ışk yine şīr-i ner-i bīşe-yi °ışk

239.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Tā ezelden cūşa geldi lücce-yi deryā-yı °ışk
Kendüsin atdı °ayāna dürr-i bī-hem-tā-yı °ışk
2. Sırr-ı vahdet noktadan çekdi zuhūra dāyire
Kābe kavseyn itdi anı kurb-ı ev ednā-yı °ışk

238 : 53^b P, 62^a T, 46^b AH, 56^a Ü₁, 60^b Ü₂, -Ü₃.

5 bu: bir AH.

239 : 53^a P, 61^b T, 45^b AH, 55^b Ü₁, 60^a Ü₂, 40^a Ü₃.

3. Geldi nūrından vücūda cümle zerrāt-ı cihan
Tālî° oldu çün ufukdan mihr-i cān-ārā-yı °ışk
4. Āşyān-ı kudsdan pervāza açup şeh-perin
Kāfda gösterdi cilve °āleme °Ankā-yı °ışk
5. Dāne-yi hāl-i cemālūñ görđi koydı cenneti
Oldı kūyuñda tufeylūñ Ādem-i dānā-yı °ışk
6. Ger tecellī-bār ola hüsn-i hakīkat lā-cerem
Tūr-veş mahv eyler elbette dilin Mūsī-yı °ışk
7. Pīr elinden sāgar-ı pey-der-pey-i sāfı çeküp
NEHCİ-yi mest-i mahabbet oldu bī-pervā-yı °ışk

240.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Egerçi ey gönül bezmūñde cām-ı zer-nigāruñ yok
Serūñde hamdu li'llāh Cem gibi renc-i humāruñ yok
2. Cemūñ yağmaladuñ gencīnesin hep gitdi ey gerdun
Hele cāmından özge °āleme bir yādgāruñ yok
3. İdersin nāle yine hārdan hoşnūdsın gülden
Gülūñ var saña cevri °andelbā gerçi hāruñ yok
4. Nesīm-i feyz esüp bir gül açılmaz söylemez bülbül
Geçersin sen de ey devrān-ı gam ammā bahāruñ yok
5. İdersin ey bahār u bāg-ı baht-ı NEHCİ sen kāruñ
Tekellūf ber-taraf dahı muvāfık rüzgāruñ yok

240 : 54^b P, 63^a T, 47^a AH, 57^a Ü₁, 61^a Ü₂, 40^b Ü₃.

Harf-i Kāf

241.

Mef'ülü / mefā'ilü / mefā'ilü / fe'ülün

1. Mey-hāneye gel hurmetine bak mey-i nābuḡ
Elden ele gör gezdüğünü cām-ı şarābuḡ
2. Bir zevka iki 'ālemi satmış ne sanırsın
Yollarda düşüp yatduğunu mest-i harābuḡ
3. Döne döne kan agladığı devrünü elinden
Bezm-i meyüḡ erbābına yetişdi kebābuḡ
4. Agzı tokunur cāma tokınmaz sunar oldu
Sākī bize aslını dise bu şeker-ābuḡ
5. Bu nazmuḡı NEHCİ işidüp Zühre semāda
Döndürdi simā'a nagamātını rebābuḡ

242.

Mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. Tutup āyīn-i bezmi 'āleme Cemden haber virdüḡ
Ne Cem bir cām ile tā asl-ı 'ālemden haber virdüḡ
2. Bizi menzil-be-menzil cāmdan seyr itdürüp sākī
Melekden mülkden etvār-ı ādemden haber virdüḡ
3. Virüp pīr-i mugānuḡ sāf-ı sāfi özge bir hālet
Safā-yı nefh-ı rüh-ı İbni Meryemden haber virdüḡ
4. Cihanda tāk-ı devlet terk imiş derk eyledük anı
Pes ey dil sırr-ı terk-i tāk-ı Edhemden haber virdüḡ
5. Egerçi 'āleme geldüḡ mu'ahhar cümleden NEHCİ
Rumüz-ı *mā-te'ahhar mā-tekaddemden* haber virdüḡ

241 : 57^b P, 65^b T, 49^b AH, 60^b Ü₁, 64^a Ü₂, -Ü₃.

242 : 56^b P, 64^b T, 48^b AH, 59^a Ü₁, 63^a Ü₂, 40^b Ü₃.

243.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Yine destine ey büt gamzenüñ tır ü keman virdüñ
O tır-endāza beñzer yine bir dilden nişan virdüñ
2. Diküp müjganlaruñ tutduñ öñine çeşm-i fettānuñ
O sayyāda iki deste hadeng-i cansitan virdüñ
3. Sunup la'lıñ o dem agzumdan alduñ ey Mesih-i can
Ölümlü hastanuñ cānın m'alursın tut ki can virdüñ
4. O deñlü feyz-i rūhuñ māyesidür la'lı-nābüñ kim
Eger bir būsesin biñ cāna virdüñ rāygan virdüñ
5. Ne dāmen-gīrsin ey ıtr-ı hāk-i kūy-ı cānāne
Ki NEHCİye gınā-yı seyr-i bāğ u būstan virdüñ

244.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Cāma salduñ ıaks-i hüsnüñ mihr-i rahşān eyledüñ
Hāke saçduñ cür'asım la'lı-Bedahşān eyledüñ
2. Bī-nişān itdüñ gamuñla bu dili ıālemlere
Sıgmayan gencīnesin hem anda pinhān eyledüñ
3. Ol ruh-ı pür-tābdan lutf-ı tebessüm gösterüp
Şem'ı-tāb-efşānı bezme verd-i handān eyledüñ
4. Cām-ı la'lı-pür-meyi sākī peyāpey döndürüp
Bir gül ile meclis-i ıayşı gülistān eyledüñ
5. NEHCİYÄ bilmem ne sihr itdüñ ki nāy-hāmeye
Fevrī ol fevvāre-yi nārı dür-efşān eyledüñ

243 : 54^b P, 63^a T, 47^a AH, 57^a Ü₁, 61^b Ü₂, -Ü₃.

244 : 55^a P, 63^b T, 47^b AH, 57^b Ü₁, 61^b Ü₂, -Ü₃.

245.

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Ey âftâb hüsnüñi tâbende eyledüñ
Sad âftâbı mihrüñe tâ bende eyledüñ
2. Salduñ cihâna şaşaa-yı pertev-i cemâl
Hurşid ü mâhı zerre-yi lerzende eyledüñ
3. Revnak-fezâ-yı gülşen iken gunça-yı teri
Şermende eyledüñ çü şeker-hande eyledüñ
4. Bir tünd fitne-hîz-i kıyâmet-hırâm ile
Bî-çâre serv-i ser-keşi de kende eyledüñ
5. °Uşşâkı dest-i cevri ile salduñ ayaklara
NEHCİ-yi zârı cümleden efkende eyledüñ

246.

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

1. Mesned-i fakr u kanâat oldı çün ey dil yirüñ
Bil ki şâhân-ı cihân efkende-yi hâk-i derüñ
2. Âstân-ı fakrı bilmezdüm ulu dergâh imiş
Yüzüñi koyduñsa aña °arşdan geçdi serüñ
3. Girseler cevläna °arifler geçerler °arşı hep
Ma°rifet meydânına zâhid senüñ çıkmaz haruñ
4. Bahrî-yi °ışk olmayan hergiz karasın göremez
Olmaz eb°âd-ı selâse bunda bu deryâ derüñ
5. NEHCİYÂ °ilm-i ledünniden ne duysun bir haber
Mecma'u'l-bahreyni bulup tutmayan destin erüñ

245 : 57^a P, 65^a T, 49^a AH, 59^b Ü₁, 63^b Ü₂, -Ü₃.

246 : 57^b P, 65^b T, 49^b AH, 60^a Ü₁, 64^a Ü₂, -Ü₃.

3 °arifler: °aşıklar P, T, Ü₁.

247.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Dil olsa yazmaga şerh-i gamuñı nāme gerek
Götürmege de anı nāzdan hamāme gerek
2. Çü hasta-yı gama sıhhat tabīb-i cānından
Ağız cevābı yeter ey sabā ne nāme gerek
3. Olaydı turra-yı hoş-büyı dilberün elde
Gerekse nāfe-yi Çīn olmasun şemāme gerek
4. Hatı temīme-yi 'aynü'l-kemāldür hüsne
Kemāl-i hüsne hakkā temīme-nāme gerek
5. Bu kıl-k-i nāya dem-i āteş eyledün NEHCĪ
Bu āteşin-deme hem böyle nāy-hāme gerek

248.

Fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilātün / fe'ilün

1. 'ışk ile mahrem olan cān ile bīgāne gerek
Şu'leye ülfet iden hāsılı pervāne gerek
2. Kays yaban delisi merdüm-i kühī Ferhād
Kābil-i 'ışk hele şehri-yi ferzāne gerek
3. Geldiler bir yire zülfünde perīşan diller
Bildiler şāne ki ol zülf-i perīşāna gerek
4. Mest-i müstagrak-ı bezm-i ezelüz gör ki bize
Meyi hum hum çekerüz tā niçe hum-hāne gerek
5. Şi'r keyfiyyet-i 'ışk ile dinilse NEHCĪ
Böyle 'ālī-suhana meşreb-i şāhāne gerek

247 : 57^b P, 65^a T, 49^a AH, 59^b Ü₁, 63^b Ü₂, -Ü₃.

248 : 55^b P, 64^a T, 48^a AH, 58^a Ü₁, 62^a Ü₂, -Ü₃.

249.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Humār-ı gam gibi bārı başından savdı mahmūruᅇ
Ne sāfi meşrebi var sūfiyā gör āb-ı engūruᅇ
2. Mezāk-ı ıışk yok çün sende zāhid bilmedüᅇ zevkı
Ne keyfiyyetlesin pes söyle başuᅇda nedür şūruᅇ
3. Kulakdan ıāşık olduk sāz-ı ıışka mutribā lutf it
Birez ıuşşāka seyr itdür makāmātını tanbūruᅇ
4. Fūrūzān eyle zerrin-cāmı sākī sāk-ı sīmūᅇde
Münevver eylesün bezm-i safāyı şem°-i kāfūruᅇ
5. O ıİsī-dem gelüp ma°mūr u rüşen olsa dil NEHCİ
Şeb-i gam ref° olup kandīli yansa beyt-i ma°mūruᅇ

250.

Mef°ülü / mefā'ılü / mefā'ılü / fe°ülün

1. Olmakda füzün hüsni dilā ol şeh-i nāzuᅇ
Hāli nic' olur ıışk ile erbāb-ı niyāzuᅇ
2. Pür-cilve turur hüsn-i cihan-tāb-ı hakīkat
Kaldursa eger perdesini ıışk-ı mecāzuᅇ
3. Meclisde çeker koynına pervānesini şem°
Gör farkını bīgāne ile mahrem-i rāzuᅇ
4. Ey şem° hele sırr-ı mahabbet eseridür
Beyhūde degül bezmde bu sūz u güdāzuᅇ
5. Neyden çıkar āteş mi sarīr-i kalemūᅇ mi
NEHCİ hele od saldı bize nagme-yi sāzuᅇ

249 : 57^b P, 65^b T, 49^b AH, 60^a Ü₁, 63^b Ü₂, 40^b Ü₃.

1 bārı: -Ü₁.

2 pes: -P, -T, -Ü₁, -Ü₂ / başuᅇda: +yā P, T, Ü₁, Ü₂.

250 : 55^a P, 63^b T, 47^b AH, 58^a Ü₁, 62^a Ü₂, -Ü₃.

2 turur: durur P, T, Ü₂.

251.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Bakup cām-ı safāya la¹-i şekker-hāyı söyletseñ
Tutup āyīne cānā tütī-yi gūyāyı söyletseñ
2. Zebānuñla hat-ı gird-i lebūñ kim Hızr u Mūsīdür
Kodı hāmūş-ı hayret Hızrı bu Mūsīyi söyletseñ
3. Lebūñden Rūh-ı kudsī feyz alur bir māye-yi candur
Ne demdür rūh iden i^ccāz ile ¹İsīyi söyletseñ
4. Hakikat sırrına gūyā bulursın cümle eşyāyı
Açılsa gūş-ı hūşuñ ser-be-ser dünyāyı söyletseñ
5. Lisānın anlasañ derd ehlinūñ zārılığın bilseñ
Ne dir tutsañ simā¹ı nāy-ı Mevlānāyı söyletseñ
6. Rumūzın fehm iderdūñ *Mantıku't-tayruñ* eger sen de
Olup murg-ı Süleyman Kāfda ¹Ankāyı söyletseñ
7. Hurūşān itsen ey bād-ı mahabbet NEHCİ-yi zārı
Kenāra dökse dilden gevherin deryāyı söyletseñ

252.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Olursın bī-nişan ¹ışkuñ nişānın bulmak isterseñ
Vücūduñ yokla var genc-i nihānın bulmak isterseñ
2. Olur var yokdan u yok vardan zāhid sözün fibr it
Eger kim nükte-yi sırr-ı dehānın bulmak isterseñ
3. Miyan mūdān miyandan müyduñ tahkıkını anla
Eger tedkik idüp remz-i miyānın bulmak isterseñ
4. Uçup bir şeh-per-i himmetle ¹ālem şāhsārından
Konarsın Kāfa ¹Ankānuñ mekānın bulmak isterseñ

251 : 56^a P, 64^b T, 48^b AH, 59^a Ü₁, 63^a Ü₂, 40^b Ü₃.

2: -T.

252 : 56^a P, 64^b T, 48^b AH, 58^b Ü₁, 62^b Ü₂, -Ü₃.

5. Der-i pîr-i fenâyı sen de gel NEHCÎ gibi bekle
Sa'âdet ile devlet-âstânın bulmak istersen
6. O şâhin-şâh-ı evreng-i mahabbet k'âstânında
Olursın bî-nişan ııřkuŋ nişânın bulmak istersen

253.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Girifte gamze âgûşa şarâb-âlûde mi eřmüŋ
Fütâde bâliş-i nâza şehâ uykuda mı eřmüŋ
2. Gözin dikmiş bakar her sũ yine kendũ hayâlınden
Remîde âremîde bilmezem âhũda mı eřmüŋ
3. İdüp bir gamze-yi mekkâre-yi ser-âmedin ta'yin
Umûr-ı fîtne vü efsûnına âsũde mi eřmüŋ
4. Nigâh-ı germe enfâs-ı Mesîhî feyz idüp andan
Togan her eşme kâr-ı ıışvehâ-fermũde mi eřmüŋ
5. Dil-i NEHCÎ-yi zâra her nigehe sad der-i hayret
Güşũde hem beher-der sad değer eفزũde mi eřmüŋ

254.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Yapışmış dũř-ı nâza hasta bî-tâbâne mi eřmüŋ
Yürür âheste şîr-i beste mi mestâne mi eřmüŋ
2. Nigâh u gamze ger ıışve girişme mest-ender-mest
Mey-i nâz ile mâlâmâl bir mey-hâne mi eřmüŋ
3. Hezâran mihri bir târ-ı nigâha itmeye beste
Füsunkârîde tâ kim öyle üstâdâne mi eřmüŋ

253 : 55^b P, - T, 48^a AH, 58^a Ü₁, 62^a Ü₂, 41^a Ü₃.

254 : 56^a P, 64^a T, 48^a AH, 58^b Ü₁, 62^b Ü₂, 41^a Ü₃.

2 ger ıışve girişme: girişme ger ıışve Ü₁.

4. Şu[°]ā[°]-engīz olup tār-ı nazardan turma devr eyler
Şehā bezm-i cemāle şem[°] mi pervāne mi çeşmüñ
5. Kapar murg-ı dil-i NEHCĪ gibi biñ cānı bulunmaz
Senüñ tek şāhbāz-ı gaybī aña lāne mi çeşmüñ

255.

Mef[°]ülü / fā[°]ilātün / mef[°]ülü / fā[°]ilātün

1. Gözden nihān olursa ger peyker-i cemālūñ
Çeşmümde cilvegerdür gitmez şehā hayālūñ
2. Nakkāş-ı sun[°] saña bu çihreyi ki açmış
Sad Mānī kala [°]āciz tasvīrde misālūñ
3. Ey nahl-i can hırām it sen bāg-ı cān içinde
Dikdüm kenār-ı çeşme ben salınur nihālūñ
4. Ol hüsn-i ebruvānuñ yine bulunmaz ānı
Şems üzre olsa mümkün resmi iki hilālūñ
5. NEHCĪ-yi zārı itdün çün böyle hasta-yı ırşk
Gel ey tabīb-i can gel vir şerbet-i visālūñ

256.

Mefā[°]ilün / fe[°]ilātün / mefā[°]ilün / fe[°]ilün

1. Gelūñ gelūñ keseli koñ nedīm-i bāde oluñ
Mukīm-i mey-kedenūñ pāyına fütāde oluñ
2. Çü beste-derlere miftāhdur piyāle-yi mey
Açuñ kilīd-i gamı dāyimā küşāde oluñ
3. Çü levh-i ebced-i dāniş be-āb-ı mey-şüyān
Nukūş-ı vesveseden cümle sāf u sāde oluñ

5 murg-ı dil-i: murg-ı dil T, Ü₁.

255 : 55^a P, 63^b T, 47^b AH, 57^b Ü₁, 61^b Ü₂, -Ü₃.

256 : 56^b P, 65^a T, 49^a AH, 59^b Ü₁, 63^a Ü₂, -Ü₃.

4. Siz ey karābe-keş-i bī-gamān-ı Cem-kīşan
Ki sākinān-ı harābātsiz safāda oluñ
5. Sezādur ey dürer-i tab^c-ı pāk-i NEHCĪ sezā
Heman ki gerden-i hurşidde kılāde oluñ

Harf-i Lām

257.

Fe^cilātün / fe^cilātün / fe^cilün

1. Ey iden fikr ü hayālāt-ı cemāl
Tālib-i vasl-ı muhālāt-ı cemāl
2. Arayan kenz-i visālin her dem
Olmadıñ dahı harābāt-ı cemāl
3. Görmeyüp nūrını hemçün huffāş
İsteyen şemse ^calāmāt-ı cemāl
4. Datmayan nīşini vü hem nūşın
Bulmadı zevk ile lezzāt-ı cemāl
5. Bu zemīn ismini dahı resmin
Bilmedi feth-i tılısmāt-ı cemāl
6. Aç gözün āyene-yi Rahmāna
Bak ki lāzım buña mir'āt-ı cemāl
7. Cüz-be-cüz okı kitāb-ı kevni
Mushaf-ı hüsnine āyāt-ı cemāl
8. Eyle dikkatle nazar eşyāya
Şems-i ruhsārına zerrāt-ı cemāl
9. Sem^c-i cān ile işit hep ^cālem
Nākil-i nakldür āyāt-ı cemāl

257 : 60^b P, 68^b T, 52^a AH, 63^b Ü₁, 67^a Ü₂, 41^b Ü₃

4 nīşini vü hem nūşın: nūşını vü hem nīşin T.

10. Eyleseñ hāl ile bī-kavl ü zeban
Zerre-be-zerre su'ālāt-ı cemāl
11. Eyleyüp müşkilüñi keşf ü beyan
Ögrede nice makālāt-ı cemāl
12. Mekteb-i ma'rifetüñ bir tıflı
İde bir harfe seni māt-ı cemāl
13. Hem saña rehber olup NEHCİ-veş
Göstere cümle makāmāt-ı cemāl

258.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Hüsñüñ ey āyene-yi zāt-ı cemāl
Cāmi'e-i cümle kemālāt-ı cemāl
2. Asl u 'aksi bir iden tasfıyenüñ
Yetdi gāyātına mir'āt-ı cemāl
3. Seyr iden hüsñüñi bir kerre ebed
Oldı dīvāne-yi hālāt-ı cemāl
4. Cür'a mey-hāne-yi çeşmüñden içen
Bekleyüp kaldı harābāt-ı cemāl
5. Dem-be-dem sunmada sākī-yi lebüñ
Cām-ı pür-feyz-i şarābāt-ı cemāl
6. Yedürür māyide-yi vaslından
Zayf-ı 'ışkına nevalāt-ı cemāl
7. İtmede ehl-i dile gamzelerüñ
Remz ü İhām ü kināyāt-ı cemāl
8. Nokta-yı sırr-ı dehānuñda nihan
Nükte-yi rāz-ı visālāt-ı cemāl
9. Ehl-i 'ışka sanemā 'işvelerüñ
Cümle telvīh u işārāt-ı cemāl

258 : 61^a P, 69^a T, 52^a AH, 64^a Ü₁, 67^a Ü₂, 42^a Ü₃.

10. Āteş-i ʿışka yakup tāb-ı ruhuḡ
Dillere virdi liyākāt-ı cemāl
11. Hāsse-NEHCĪyi de bir berkından
Mahv idüp itdi mülākāt-ı cemāl

259.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. İrişdi külbe-yi ahzānuma berīd-i visāl
Getürdi Yūsuf-ı güm-geşteden nevīd-i visāl
2. Nikāb-ı hüsni götür tā hezār Yūsuf-ı can
Ola ki cān ile ʿabd-i direm-harīd-i visāl
3. Heman ki eyledi ol nakd-i ārzūyı dirīḡ
Ve ger ne degdi Zelīhāya *min-mezīd*-i visāl
4. Görüp muhāsebe müstevfi-yi fenā yir yir
Çekildi defter-i hicrāna hep resīd-i visāl
5. Gidüp güneş gibi korsañ yirünđe ʿayn-ı yakın
Görürsin imdi el üzre hilāl-i ʿīd-i visāl
6. Gilünđen el çeküp ol gil yanup ki tā göresin
Açıldı kendü elünđen saḡa kilīd-i visāl
7. ʿAbīd-i pīr olanuḡ ʿaynı açılup NEHCĪ
Görür ki görmemek ile imiş baʿīd-i visāl

260.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Kime ki virmeye nūr-ı şuhūd-ı dīd-i visāl
Görür mi gün gibi çeşm olsa hep bedīd-i visāl

10: -P, -Ü₁, -Ü₂.

259: 60^b P, 68^a T, 51^b AH, 63^a Ü₁, 66^b Ü₂, 42^a Ü₃.

3 Zelīhāya: + bey^c-i AH / mezīd-i: yezīd-i P, T, AH, Ü₂.

6: -T.

260: 60^b P, 68^a T, 51^b AH, 63^a Ü₁, 66^b Ü₂, 42^b Ü₃.

2. Çıkup sadefçe-yi hestîden olmayan yektâ
Olur mı dürc-i dür-i kurba hîç ferîd-i visâl
3. Fenâdan almaya bir zâyika ki zevk-ı safâ
Peyâpey ol bulamaz lezzet-i cedîd-i visâl
4. Zebân u gûş-ı hurûşıyla teng havsala kim
Sığışmadı aña bu güft ü hem şinîd-i visâl
5. Harîme NEHCÎ ki cüft ile tākı mahrem ide
°Adedden öyle mi bîgânedür vahîd-i visâl

261.

Mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

1. Hayâl-i çeşmün ile toldı sahn-ı cân-ı hayâl
Fezâ-yı deşt-i Hutun gibi âhuvân-ı hayâl
2. Diyâr-ı Çîn ü Hoten tâcirine düşdi kesâd
Sevâd-ı zülfüne düşmekle kârbân-ı hayâl
3. Firâk-ı çeşme-yi la'lünle eşki bend itdüm
Ki teşne taşra düşer cümle mâhiyân-ı hayâl
4. İder nühüfte heman merdümân-ı çeşmünden
Cemâl-i şâhid-i hüsnini nâzükân-ı hayâl
5. Girince şehr-i dile kârbân-ı fikr-i lebün
Kor iki merdümünü dîde dîdebân-ı hayâl
6. FÜRÜG-ı hüsnün ile eyler âftâbistan
Cihân-ı çeşm ü dil ü cânı Hâverân-ı hayâl
7. Bu tarh-ı hâsa ne sihr eyledi yine hâmeñ
Ki düşdi hayrete hep NEHCÎ Mâniyân-ı hayâl

3: T'de 4. beyittir / zevk-ı safâ: zevk-ı visâl T.

4: T'de 3. beyittir.

261 : 59^b P, 67^b T, 51^a AH, 62^b Ü₁, 66^a Ü₂, 41^b Ü₃.

4 cemâl-i: hayâl-i T.

5 dîdebân-ı: deyrbân-ı T, Ü₂; dîdmân-ı Ü₁.

262.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Hayāle sihr iderlerse Māniyān-ı hayāl
Bulınmaya yine tā ey dil ol miyān-ı hayāl
2. °Aceb ne bend-i tılısm ile eyledi hikmet
Miyān-ı müyuñı gencīne-yi nihān-ı hayāl
3. Sabāha dek tolaşup pīç pīç bulmadılar
Güşāyiş-i kemer-i vaslı şeb-revān-ı hayāl
4. Nigār-hāne-yi Çīn itdiler Zelīhāya
Açılmadı ruh-ı vuslat musavvirān-ı hayāl
5. Biri birin basarak toldılar reh-i nazara
Gelince şāh-ı hayālün nezāregān-ı hayāl
6. Fezā-yı dīde olur °arsagāh-ı rüstāhīz
Hayāl-i feyz-i lebün k'ide feyz-i cān-ı hayāl
7. Hasan geleydi zamānuñda tıfl-ı tab°uñdan
Telemmüz eyler idi NEHCİ nev-zebān-ı hayāl

263.

Mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün / mefā'ilün

1. Bahār oldu yine °azm-i gülistān eyledi bülbül
Girüp şevk ile her sū bāga cevlan eyledi bülbül
2. İdüp bir cilve-yi hüsn urdı gül çün aña bir āteş
Tutuşdurdı dil-i zārını sūzān eyledi bülbül
3. Hemānā vasla cān atdı ilişdi hār-ı hicrāna
Dil ü cānımı bu derd ile nālān eyledi bülbül
4. Yanup yakıldı nār-ı hecre yine olmayup nevmīd
Bu ma°nāya nazarda hayli im°ān eyledi bülbül

262 : 60^b P, 67^b T, 51^a AH, 62^b Ü₁, 66^a Ü₂, 41^b Ü₃.

2 °aceb: te°accüb Ü₁.

7 tıfl-ı: lutf-ı T.

263 : 62^b P, -T, 53^a AH, 65^a Ü₁, 68^a Ü₂, -Ü₃.

5. Degül bu hār illā gayret-i hüsnüñ celālidür
Komaz gayrı harīm-i yāra iz°ān eyledi bülbül
6. Yakīn itdi ki gayriyyet iden kendü vücūdudur
Ki oldı vasla māni° turma efgān eyledi bülbül
7. Düşüp °ışk odına yanmakda özge bulmadı çāre
Gör imdi bunda pes izhār-ı °irfān eyledi bülbül
8. Fenāya yüz tutup külli bırakdı gayrı sevdāyı
Bulup vuslat yolın cānını kurbān eyledi bülbül
9. Gel imdi tālib iseñ sen de NEHCĪ añla bu dersi
Fenādan bir sebakdur yazdı āsān eyledi bülbül

264.

Mefā°ilün / fe°ilātün / mefā°ilün / fe°ilün

1. Eger ki olduñ ise mahrem-i işāret-i dil
Tutar hemīşe kulaguñ yed-i beşāret-i dil
2. Beyāna sıgmadı mu°ciz belī işārātı
Lisān-ı hāl ile ta°bīr olur °ibāret-i dil
3. Çekerse deşt-i fenādur fenāya mahmilini
Harīm-i vuslatadur rāstı delālet-i dil
4. Düşürdi ise n'ola rāhını harābāta
Zihī harābī ki andan olur °imāret-i dil
5. Dil ise ismi sarīhā nedür müsemması
Bilinse ta°miyesi yā neden kitābet-i dil
6. Bulınmasa n'ola kenz-i hakīm-i hikmetdür
Güneşden eşher olur gerçi kim °alāmet-i dil
7. Cihan tılısmı velī sıgmadı cihāna yine
Defīne-yi ezelī genc-i bī-nihāyet-i dil

264 : 58^a P, 66^a T, 50^a AH, 60^b Ü₁, 64^b Ü₂, -Ü₃.

3: P, T, Ü₁ ve Ü₂'de 4. beyittir.

4: P, T, Ü₁ ve Ü₂'de 3. beyittir. Rāhını: yolını T, Ü₂.

8. Açıldı yüzüğe NEHCİ hazîne-hâne-yi gayb
Çü sende himmet-i pîr ile var selâmet-i dil
9. O pîr-i ekmel-i kudsî-nefes Mesîhâ-vâr
Ki hâs-feyz-i dem-i pâkidür vilâdet-i dil
10. Şeh-i serîr-i velâyet cenâb-ı Şeyh Hasan
Ki hizmet-i deridür mûcib-i sa'âdet-i dil
11. Sezâ dinilse cihan-gîrî ne cihan-gîrî
Müsahhar emrine hep mülk-i can velâyet-i dil
12. Zihî mürebbî-yi kâmil ki h^vân-ı cüdından
Küşâde ehl-i dile sufre-yi kerâmet-i dil

265.

Mef'ûlü / fâ'ilâtü / mef'â'ilü / fâ'ilün

1. Çün kısmet-i ezelde uruldu binâ-yı dil
Dil düşdi pâ-yı ıışka vü ıışk oldı pâ-yı dil
2. Koydu miyânesine o dem şeb-çirâgını
K'olmaya zulmet-i gama câ tengnâ-yı dil
3. Biñ biñ cihâna hem-be-hemî sâhasına ger
Koysañ bilinmeye yine fark-ı fezâ-yı dil
4. Çâbü-k-süvâr-ı ıakl hezâran hezâr sâl
Olsa devan bulunmaya hem mâverâ-yı dil
5. Nüh kubbe-yi semâdan olur nâlesi bülend
Bu kulle-yi bedende çalınsa derâ-yı dil
6. Câm-ı cihan-nümâ-yı cemâl ü celâldür
Sıgmaz hele derün-ı dile mâsivâ-yı dil

265 : 59^b P, 67^a T, 50^b AH, 62^a Ü₁, 65^b Ü₂, 41^a Ü₃.

¹ ezelde: ezelden P, Ü₂.

3: -T. Biñ biñ: yek yek T.

4: -T.

5 nâlesi: nâ-kesî T, nâle Ü₁.

7. Çün mübtedâsinuñ haberin kimse bilmedi
Ma'ûmdur bilinmeye hem müntehâ-yı dil
8. Dervâze-yi ezelden ebed ser-hadine tâ
Çekdi tınâb ü çetr kodı pādşâ-yı dil
9. Hurşîd sâyesinde tufeyl oldı NEHCİYÂ
Zıll-ı şeref ki saldı hümâyun Hümâ-yı dil

266.

Mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Kûh-ı gamuñ şehâ götürürken binâ-yı dil
Nîm-nigâh-ı çeşmüñe tutmadı pây-ı dil
2. Âyîne gibi çeşm ü dil ü rûy olup gider
°Aks-i ruhuñla cevher-i safvet-nümâ-yı dil
3. Bir ittihâdı var ki safâsıyla nûrnuñ
Dil oldı hemçü merdümek-i dîde-câ-yı dil
4. Âb u hevâ-yı âh u sirişke kuruldı lîk
Nâr-ı mahabbet ile döner âsyâ-yı dil
5. Kalb-i siyâhı cevher ider feyzi hâki la'el
Rûh-ı mukaddes olsa olur kîmyâ-yı dil
6. Bend eyledi hakîm-i ezel kenzini koyup
Terkîb-i °unsurîde tılısımın berây-ı dil
7. Mîr'ât-ı câna bak ki görürsin safâ yüzün
Rûy u dil oldı çün saña NEHCÎ safâ-yı dil

266 : 59^b P, 67^a T, 50^b AH, 62^a Ü₁, 65^b Ü₂, 41^b Ü₃.

4 âsyâ-yı: âsyâb-ı T.

5 hâki: hâk T.

267.

Fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılātün / fā'ılün

1. °Aks-i táb-ı hüsnüñi cānā dil-i gamnāke sal
Cisme koy ol şu°leyi bu bir avuc hāşāke sal
2. Huşkzārın eylesin hep gülşen-i sīrāb-ı ter
Cūy-ı şemşīrūñ zemīn-i sīne-yi sad-çāke sal
3. Gün gibi her subh-dem hāk-i der-i mey-hāneye
Düş kelāmuñ şevk ile bī-bāk ü gam eflāke sal
4. Zāyī° olmaz özge hāetle gelür birgün saña
Ābuñı ey çeşm-i giryan turma bīh-i tāke sal
5. Mey ki dirler mıskal-ı nūr-ı safādur NEHCİYĀ
Saykal andan dāyimā āyīne-yi idrāke sal

268.

Mef°ülü / fā'ılātü / mefā'ılü / fā'ılün

1. Ey dil tolaşma zūlfine bī-tāb sanma gel
Efī-ı dem-bürīdeyi der-h°āb sanma gel
2. Kesretde aňlama bulasın feyz-i vahdeti
Zāhid görüp serābı ser-i āb sanma gel
3. Dön kıble-yi yakīne yönüñ tapma kendüñe
Şekl-i salībi mihver-i mihrāb sanma gel
4. Sen nagme-yi hakīkate tut gūş-ı hūşını
Tanbūr u tār u mutrib ü mızrāb sanma gel
5. Ma°nā sözini NEHCİ-yi gavvāsdan işit
Seng ü zücācı gevher-i nā-yāb sanma gel

267 : 59^a P, 67^a T, 50^b AH, 61^b Ü₁, 65^a Ü₂, -Ü₃.

268 : 61^b P, 69^a T, 52^b AH, 64^a Ü₁, 67^b Ü₂, 41^a Ü₃.

269.

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Reşk-i hüsnünden dönüp bir şem'e-i táb-efşāna gül
Bülbül-i şūrīdesin itdi yine pervāne gül
2. Gūşımı bend itdi hayret yohsa bülbülden tamām
İşidüp girerdi evsāf-ı ruhuñ devrāna gül
3. °Andelībe kavlı-i °uşşāk okıdur gülzārda
Yād-ı la'ülñle alup destine bir peymāne gül
4. Müjde-yi vaslın virüp handān ider peyk-i sabā
°Aşık olmuş ey göñül reng-i ruh-ı cānāna gül
5. Bir gazel itdi temennā NEHCĪ-yi şūrīdeden
Şevk-ı rüyūñla olup cānā igen mestāne gül

270.

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Geçdi devletle yine taht-ı Ceme şāhāne gül
Kurdu bezm-i °işreti aldı ele peymāne gül
2. Cām-ı pür-mey elde yanında bir iki tāzesi
Gülşene geldi seher hoş-tavr ile rindāne gül
3. Sen de hāmūş ol yeter virme safāsına kesel
Mestdür gāyetde bülbül diñlemez efsāne gül
4. Gunça-yı nev-restesin bir dem kinārından komaz
Eglemiş gibi harīminde meger bīgāne gül
5. Mest-i cām-ı °ışk-ı yār olup yine NEHCĪ seher
Bir gazel okutdı garrā bülbül-i hoş-hvāna gül

269 : 58^b P, 66^b T, 50^a AH, 61^a Ü₁, 64^b Ü₂, -Ü₃.

2 devrāna: pervāne T.

270 : 58^b P, 66^b T, 50^a AH, 61^a Ü₁, 65^a Ü₂, -Ü₃.

271.

Fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlūn

1. Şevk-ı hüsnüñle tutup elde tolu peymāne gül
Derlemiş ser-germ geldi gülşene mestāne gül
2. Pür-surāhīlerdür etrāfinda sanma gunçalar
Bezm-i ʿayş u ʿişreti kurdı yine şāhāne gül
3. Toldurur dürle terāzūsın Zelīhā-yı bahār
ʿArzgāh-ı hüsnde döndi meh-i Kenʿāna gül
4. İşidüp bülbül den evsāf-ı ruhuñ vakt-i seher
Yetürür çāk-i girībānın şehā dāmāna gül
5. NEHCİYĀ sad karn eger devr eylese fasl-ı bahār
Tabʿ-ı pākūñ gibi gelmez gülşen-i imkāna gül

272.

Fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlātūn / fā'īlūn

1. Āl evrāk ile bir mecmūʿa açdı nāza gül
İşidüp bülbül den evsāf-ı ruhuñ tā tāze gül
2. Bezm-i gülşende okutdı bülbülü nevrūzdan
Yād-ı laʿlūñle çeküp bir cām-ı bī-endāze gül
3. Rişte-yi eşk-i niyāz eyler müheyyā ʿandelīb
Defter-i nāza kaçan kim bağlaya şīrāze gül
4. Bülbül ü pervāneye taʿlīm-i ādāb itdi ʿışk
Öyle kim şemʿ-i şeb-ārā sūza māyil <rāza gül>
5. Gūş idüp bu şiʿr-i garrāyı nisāra subh-dem
Dürc-i laʿlīn açdı NEHCİ-yi suhan-perdāza gül

271 : 58^b P, 66^b T, 50^a AH, 61^b Ü₁, 65^a Ü₂, -Ü₃.

272 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 65^a Ü₂, -Ü₃.

273.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Ne şāha ol efgende ne ferman-ber-i mīr ol
Sultān-ı cihān ol yūri dervīş-i fakīr ol
2. Zīrin zeber eyler zeberin zīr döner de
Tullābı bu çarhuñ zeber ol sen dile zīr ol
3. Birine vefā eylemedi saña da itmez
Bu saltanat u tantana ger şāh u vezīr ol
4. Ey dil be hele gözlemeyüp cāhını dehrūñ
Geldükde tufeyl-i reh-i ıışk oldu-ki pīr ol
5. NEHCİ dir iseñ sikke-yi devlet tura sende
Hemvāre gubār-ı reh-i hoş-makdem-i pīr ol

274.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Gehī ıışk ile ey dil bülbül-i pūr-nagme vü cūş ol
Gehī bezm-i edebde şem°-veş güyā-yı hāmūş ol
2. Nevīd-i feyza ger peyk-i sabādan sen de mahremseñ
Dehān ol gunça gibi gül gibi hem cümleten gūş ol
3. Olursañ cem°a şem°-i encümen-ārā-yı handan-rū
Zebān-ı şu°le cūş oldukca sırr-ı sūza pūr-nūş ol
4. Hevāña uçma zāhid gel berü pervāne-yi ıışka
Mürīd ü pey-rev-i seccāde-yi teslīm-i ber-dūş ol
5. Dilersenñ mülk-i istignā ola zīr-i nigīnünñde
Kanā°at küşesinde NEHCİ-yi rind-i °abā-pūş ol

273 : 62^b P, 66^b T, 50^a AH, 61^a Ü₁, 68^a Ü₂, -Ü₃.

1 dervīş-i: + ne T.

2 tullābı: dolabı T / ol sen: olsun T.

274 : 62^a P, -T, 52^b AH, 64^b Ü₁, 67^b Ü₂, 41^a Ü₃.

275.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Çık perdeden ey mäh salın âfet-i cân ol
Âfâka bırak velvele âşüb-ı cihân ol
2. Dünyâyı kıyâmet koparup yıksa hırâmuğ
Bir cilve-yi hüsn ile bütün 'âleme cân ol
3. Kevni bürüsün bârika-yı nür-ı tecellî
Gün gibi tulû' eyle gelüp 'ayna 'ayân ol
4. Gözlerde ger olmaz ise nezzâruña tâkat
Âyîne-yi cân içre şehâ cilve-künân ol
5. Cevlânuña teng ise eger sâha-yı 'âlem
Ey genc-i revan sîne-yi NEHCİde nihân ol

Harf-i Mîm

276.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Gam-ı la'lünle hün oldukça şeydâ-dil olur hurrem
Degül hâlî safâdan bir zaman geh câm olur geh Cem
2. Gözümden çıkdı bir dem bulmadum nezzâreye fırsat
Dem-i fûrkatde çok kân aglamakla merdüm-i dîdem
3. Şehâ âb u hevâsı âteş oldı hâki hâkister
Firâkuñla ten-i vîrânı gel gör başka bir 'âlem
4. Dili geh künc-i gamda gussa geh âh u figân egler
Gerek derd ehline bildüm münâsib bir iki hemdem
5. Görürler câmdan ehl-i safâ dünyâyı ey NEHCİ
Bi-hamdi'llah ki gördüğ cür'a-rîz oldukların dem dem

275 : 62^a P, 69^b T, 53^a AH, 64^b Ü₁, 68^a Ü₂, -Ü₃.

276 : 64^b P, -T, 55^a AH, 67^a Ü₁, 70^a Ü₂, -Ü₃.

277.

Mef'ülü / mefā'ılün / mef'ülü / mefā'ılün

1. Men gūta be-hun hordem tā zahm-ı ciger hordem
Tā zahm-ı ciger hordem men gūte be-hun hordem
2. Tā kī ne-şevī hemdem ey şem^c-i şeb-efrūzem
Ey şem^c-i şeb-efrūzem tā kī ne-şevī hemdem
3. Derman ne-künī derdem derdem şeved efzunter
Derdem şeved efzunter derman ne-künī derdem
4. Bā-h^vış ne-mī bürdem men reh be-sū-yı menzil
Men reh be-sū-yı menzil bā h^vış ne-mī bürdem
5. NEHCİ be-ruh-ı zerdem ey kâş dereş üftem
Ey kâş dereş üftem NEHCİ be-ruh-ı zerdem

278.

Mef'ülü / mefā'ılün / mef'ülü / mefā'ılün

1. Düşdük çü gam-ı ıışka giryān oluruz her dem
Derd ile dönüp nāya nālān oluruz her dem
2. Üstād-ı ezel itmiş çün ıışka bizi derkār
Pergārına bu kārıñ devrān oluruz her dem
3. Abdāl-ı reh-i ıışkuz bī-berg ü nevā līkin
Halvetgeh-i sultāna mihmān oluruz her dem
4. Zāhid ko mukīm olsun peygüle-yi fūrkatde
Biz Ka^cbe-yi vuslatda kurbān oluruz her dem
5. Tā ıışk ile urduk dem cānāna olup hemdem
Ol feyz ile biz NEHCİ pür-cān oluruz her dem

277 : -P, 70^b T, -AH, -Ü₁, 69^a Ü₂, -Ü₃.

278 : 64^b P, -T, 55^b AH, 67^b Ü₁, 70^b Ü₂, -Ü₃.

279.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Bir zerre idüm mihr-i dirahşāna yetişdüm
Bir katre idüm lücce-yi 'ummāna yetişdüm
2. Bu zulmet-i hayretde baņa Hızr-ı hidāyet
Rehberlik idüp çeşme-yi hayvāna yetişdüm
3. Dil-teşne gezerdüm arayup bāde-yi 'ışkı
Nüş eylemege meclis-i 'irfāna yetişdüm
4. Ser-geşte vü āvāre perışan tolanurken
Ben bī-ser ü sāman ser ü sāmāna yetişdüm
5. şimden girü el virse olur gevher-i maksüd
el-Minnetü li'llah ki bugün kāna yetişdüm
6. Taklīdi kodum fāriğ olup kibr ü sivādan
Tevhīd ile tahkik ile imāna yetişdüm
7. Yüzüm kodum izi tozına pīr-i fenānuř
Can gözin açar kuhl-i Sıfāhāna yetişdüm
8. NEHCİ beni benden geçürüp yoklığa iltür
Bir himmeti çok mürşid-i zī-řāna yetişdüm

280.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Geçüp mey-hāne sadrında oturdum çünki cā buldum
Bi-hamdi'llah bakup mir'āt-ı dilde çok safā buldum
2. Kūdūretten göñül açıcı hīç bir böyle yir olmaz
İgen mey-hāneyi ben sākī cāy-ı dil-güřā buldum
3. Bunun hākinde de gel gör ki gördüm gayrı keyfiyyet
Hele āb u hevāsın başka bir āb u hevā buldum

279 : 65^b P, 71^b T, 56^b AH, 68^b Ü₁, 71^b Ü₂, -Ü₃.

5 olur: n'ola T.

6: -T.

280 : 64^b P, -T, 55^b AH, 67^b Ü₁, 70^b Ü₂, -Ü₃.

4. Gelüp yeñi vücūda hāsıl itdüm başka bir ʿunsur
Ne mümkin terkin itmek bunda ben neşv ü nemā buldum
5. Bugün mey-hānede bir cām sundı sākī ey NEHCĪ
Alınca destūme āyīne-yi ʿālem-nümā buldum

281.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Hadeng-i gamzesinden dilde bir zahm-ı nihan buldum
Ne per zāhir ne tīr anda ne peykandan nişan buldum
2. Dehānıyla miyānı dikkatinde çok hayāl itdüm
Hayālin yokladum hem ne miyan var ne dehan buldum
3. Bulam dirdüm zamān u fursatı izhār-ı derdüm-çün
Zamānı fursat olmaz fursatı olmaz zaman buldum
4. Kodı tezvīr-i dāmen gerçi zāhid rāh-ı ümmīde
Hümā-yı vasluñ ammā āşyānın lā-mekān buldum
5. Cihanda aradum ʿışkuñ nişānın bulmadum NEHCĪ
Tutup Kāf-ı dili ʿAnkā yatur bir āşyan buldum

282.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. O ʿaksi mihr-i ruhından ki iktisāb iderem
Alınca matlaʿ-ı çeşmümde āftāb iderem
2. O harfi kilik-i nigāhuñ ki levh-i çeşme yazar
Sahāyif-i dil ü cāna çeküp kitāb iderem
3. Ne küşeler ki baña çeşm-i nükte-perver ider
Mukaddimāt ile temhīd-i fasl u bāb iderem

281 : 63^b P, -T, 54^b AH, 66^b Ü₁, 69^b Ü₂, 42^b Ü₃.

282 : 63^a P, 70^a T, 53^b AH, 65^b Ü₁, 68^b Ü₂, -Ü₃.

4. Ne neş'e feyz-i lebünden ki dilde hāsıl olur
Tutup o māyeyi biñ mey-kede şarāb iderem
5. Su'āl iderse nedür şūr-ı ııkuñuñ sebebi
Sükūt-ı hayret ile NEHCİYĀ cevāb iderem

283.

Mefā'ilün / fe'ilātün / mefā'ilün / fe'ilün

1. Zamān olur ki neşāt ile çeşm-i nāz oluram
Zaman zaman gam ile dīde-yi niyāz oluram
2. Gehī çü ebrū-yı hūban kemān u tīr be-kār
Gehī çü işve-yi cānan girişme-sāz oluram
3. Elinde hançer-i kin gāhī gamze-yi kahruñ
Nigāh-ı lutfā gehī tercemān-ı rāz oluram
4. Ruh-ı ümīde şiken geh cemāl-i bīme gehī
Heman tarāvet-i gīsū-yı dil-nevāz oluram
5. Zamān olur ki alup kilik-i hoş-rakam elüme
Safā ile yine NEHCİ suhan-tırāz oluram

284.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Bülbül-i gülzār-ı kudsam gülsitānum özlerem
Tütüym cevlan urup Hindüsitānum özlerem
2. Şāhbāz-ı vahdetem uçdum şikārum kaskına
Tu'me-yi işkı yidüm öz āşyānum özlerem
3. Lā-mekān şehrinden ayrılmış garīb āvāreyem
Yok karārum turmayup yirim mekānum özlerem

4 dilde: cāna P, T, Ü₁, Ü₂.

283 : 64^a P, 71^a T, 55^a AH, 67^a Ü₁, 69^b Ü₂, -Ü₃.

2 kemān: kemāl Ü₁ / tīr be-kār: tīr ü nigār T

284 : 65^a P, 71^a T, 55^b AH, 68^a Ü₁, 70^b Ü₂, -Ü₃.

4. Gevherem kândan cüdâ düşdüm bilinmez kıymetüm
Buldu uş sarrāfımı pes yine kānum özlerem
5. Nagme-yi vasla kulak tutdukca iñler cān u dil
°Andelīb-i °ışkam eski dāstānum özlerem
6. Gizli kenzüm arayup fethinde ser-gerdān idüm
Geldi miftāhı ele genc-i nihānum özlerem
7. Şān-ı °Ankādān dilerdüm Kāfda NEHCĪ nişān
BĪ-nişānlıkdān nişān aldum o şānum özlerem

285.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Zūlf-i āşūfte diger-bār ger āyī zi-derem
Zi-ser-i can revem ü der-kademet secde-berem
2. Perde ber-dār zi-ruh der-nazaram hoş bi-hırām
Tā bered perde-yi cān eşk-i revān ez-nazaram
3. Kālebem kerde rehā bīm-i ecel can yābed
Rūz-ı mergem sanemā pāy-ne-hī ger be-serem
4. Geh be-mescid revem ü gāh be-mey-hāne şevem
Kerd şevk-ı ruh u la°l-i tu şehā der-be-derem
5. Her kesī rūz-ı cezā rü be-şeftī°i āred
NEHCİYĀ men be-sū-yı şāh-ı şeftī°an-nigerem

286.

Mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün

1. Lebūñ keyfiyyetin tuysam nedīm-i bezm-i cān olsam
Dehānuñdan söz alsam vākıf-ı sırr-ı nihān olsam
2. Nişāne tırüñe °uşşāk canı dikmek imiş °ādet
Zihī °ādet diküp ben dahı anda cān-nişān olsam

285 : 65^a P, 71^b T, 56^a AH, 68^a Ü₁, 71^a Ü₂, -Ü₃.

286 : 64^a P, -T, 55^a AH, 67^a Ü₁, 70^a Ü₂, -Ü₃.

3. Gözümden çıkmasañ merdümlik itseñ bir nazar cānā
Gidüp varlık hicābı aradan ʿayn-ı ʿayān olsam
4. İdüp hengām-ı nāz āheng nezzāre gözin açmaz
Hezāran luʿb ile hengāma efrüz-ı cihān olsam
5. Cihanda ʿışk ile Ferhād ü Mecnundan yeter rüsvā
Olursın vara vara dirsın ey NEHCİ hemān olsam

287.

Mefāʿılün / mefāʿılün / mefāʿılün / mefāʿılün

1. Yine bir dilbere meyl eyledüñ āvāresin göñlüm
Seni bilmem bu rüsvālıkla neye varasın göñlüm
2. Degülsin bir vefālı dil-nevāz-ı şūha bilmem mi
Egılırsın yine bir cevri çok dildāra sen göñlüm
3. ʿİnānı ʿıška teslīm eyledüñ nā-çār olduñ da
Benüm gibi hele sen de igen bī-çāresin göñlüm
4. Bilinmez nokta-yı hikmet muhīt-i sırr-ı aʿzamsın
İhāta eylemez ʿālem niçe pergāresin göñlüm
5. Ararsañ gevher-i ʿışkı katı nā-yāb-durur NEHCİ
Bulınmaz degme bir kānda meger kim pāresin göñlüm

288.

Mefāʿılün / mefāʿılün / mefāʿılün / mefāʿılün

1. Gezer cümle makāmātı sabāda bestedür göñlüm
Kararı yok ʿaceb özge hevāda bestedür göñlüm
2. Neyiyle eglenür ol neyse bilmem dem-zeni kimdür
Tutar edvārı hep sāz u nevāda bestedür göñlüm

287 : 63^b P, 70^b T, 54^a AH, 66^a Ü₁, 69^a Ü₂, -Ü₃.

288 : -P, 70^a T, 54^a AH, 66^a Ü₁, 69^a Ü₂, -Ü₃.

2 dem-zeni: hem-demi T, Ü₁, Ü₂.

3. Gider rāh-ı hicāza rāst-kārī kavlı-ı ʿuṣṣāka
hadā-bend-i figan-cūş-ı derāda bestedür göñlüm
4. Yanar kandīli top āyīnesidür cāmi-ı-i hüsnüñ
Muʿallak çenber-i zülf-i dü-tāda bestedür göñlüm
5. Akar nehr-i mahabbet bendidür NEHCİ karār itmez
Ser-i küy-ı şehīd-i Kerbelāda bestedür göñlüm

289.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Ser-i zülfünđe dest-i şāneden āzürdedür göñlüm
Ko düşsün pāyuña andan penāh-āverdedür göñlüm
2. Miyānuñ remzine bir mūdān ince fikr ile vardı
Bu dikkat ile genc-i hikmete reh-bürdedür göñlüm
3. Alup baksañ ele bir cām-ı gam-fersā-yı Cemdür hem
Niçe dem pāy-ı gamla gerçi kim efsürdedür göñlüm
4. Yine ter-gunça-yı ārāyiş-i destār-ı şāhīdür
Egerçi dest-i mihnet sūdesi pejmürdedür göñlüm
5. Olupdur NEHCİ çün āb-ı hayāt-ı ʿişk ile zinde
Ne deñlü zehr-i gam-hord ise sanma mürdedür göñlüm

290.

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Āb-veş bir nev-nihāl-i hoş-nümāya māyilem
Bād-veş bir zülfi ser-ender-hevāya māyilem
2. Dilleri bir serv-i sāf-endām akıtdı pāyına
Ben de cüy-ı dil gibi seyr-i safāya māyilem

4 kandili: -Ü₁.

289 : 63^a P, 70^a T, 54^a AH, 66^a Ü₁, 69^a Ü₂, 42^b Ü₃.

290 : 63^b P, 70^b T, 54^b AH, 66^b Ü₁, 69^b Ü₂, -Ü₃.

3. Āha āheng eyleyüp kavlı ü gazel nazm eylerem
Ya'nî hoş-āvāze güftār ile nāya māyilem
4. Gūş-ı tanbūrı tutup pest ü bülend it nagmesin
Zār-ı ʿışkām mutribā sāz u nevāya māyilem
5. Eyleyüp bir sihr-güne ʿıška kapdı göñlümi
NEHCİ bi'llah cān ile ol dilrübāya māyilem

291.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Olupdur mihr ü meh-rūyan cihanda tavr u āyīnüm
Sorarsañ ʿışk-ı cānandur hemānā mezheb ü dīnüm
2. Serīr-i fakr u istignāda şāhāne huzūr itdüm
Ferāgat pisterüm sabr u kanāʿat şemʿ ü bālīnüm
3. Mahabbet bahriyem buldum safā çekmem keder kaydın
Hurūş u hayretümdür hem yine telvīn ü temkīnüm
4. Rūsüm-ı fikr ü dānişden silindi levh-i idrāküm
Belī hep feyz-i akdesden gelür tasnīf ü tedvīnüm
5. Biter gül gülşenümde NEHCİ dāyim dey hazan bilmem
Rebīʿum erbaʿīnümde müzeyyen yāy u hamsīnüm

292.

Mefʿülü / fāʿilātün / mefʿülü / fāʿilātün

1. Ben kim gedā-yı ʿışkām sultāna āşnāyam
Dervīş-i bī-nevāyam hākāna āşnāyam
2. Cām-ı Cem ile hemdem Husrevle bāde-nūşam
Mey-hʿāre-yi nedīmem şāhāna āşnāyam
3. Pür-lehce bezle-gūyam pākīze-nükte-perver
Hoş-tabʿ u sāf-meşreb rindāna āşnāyam

291 : 62^b P, 69^b T, 53^b AH, 65^b Ü₁, 68^b Ü₂, -Ü₃.

292 : 66^a P, -T, 56^b AH, 69^b Ü₁, 71^b Ü₂, -Ü₃.

4. Hem âteşem kesel-süz hem âbam âteş-efrüz
Rûhânî yâr-ı cānam cānāna âşnāyam
5. Ben hāne-zād-ı ışkām kudsî nejd u aslam
Bî-bāk bezm-i ünsem pākāna âşināyam
6. Hās-ı harīm-i hāsām esrār-ı hāsa mahrem
Makbûl-i hās-ı hāsām hāsāna âşnāyam
7. Buluşdum ehl ü yāda bilişdüm ehl-i yāda
Ma^cnāya sûretā ben bîgāne âşnāyam
8. Bahreyn mecmu^cında Hızr ile sohbet itdüm
Bahr-ı ledünne düşdüm ^cummāna âşnāyam
9. NEHCÎ-yi rāh-ı ışkām hem pāy-ı şîr-i merdan
Ne bāk kim bu yolda şîrāna âşnāyam

293.

Fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilün

1. Der-gam-ı ışk erçi bîş ez-pîş murden murde[’]im
Âb-ı Hızr ammā ki ez-ser-çeşme-yi can horde[’]im
2. Horde[’]im ez-bāde-yi humm-ı hakikat sâf sâf
Han ne-pindārî ki ez-hāmān-ı dil efsürde[’]im
3. ^cÂşıkān ez-devlet-i ikbāl-i ışk-imrüz-ı mā
Pey be-ser genc-i hakikat ez-reh-i dil burde[’]im
4. Mā ki be-g[’]zeştüm ez-ser-küçe-yi târik-i ten
Bin zi-şehristān-ı cānan māye-cān āverde[’]im
5. Çeşm-i mā der-nev-şüküfte sad gül ü gülzār-ı bāz
Her dem ender-ma^cnî der-sûret eger pejmürde[’]im
6. Kerde[’]im ender-ser-i bāzār-ı rüsvāyî huruş
Hem be-dellāl-i melāmet nengrā be-s[’]pürde[’]im

9 rāh-ı: zār-ı Ü₁.

293 : 65^b P, -T, 56^a AH, 68^a Ü₁, 71^a Ü₂, -Ü₃.

7. Der-şumār-ı zāhid er nāyīm NEHCĪ nīz-i mā
Zühd-i vey çün sıfr-ı hāl-i der-aded ne-ş'mürde'im

Harf-i Nūn

294.

Mef'ülü / mefā'ilün / fe'ülün

1. Mest itdi bizi o çeşm-i pür-fen
Bī-sāgar u bī-şarāb u bī-den
2. Yāyımı o ebrū-yı kemandār
Bī-çille vü zih kurar zihī fen
3. Bu bü'l-ı-acabāne kārı hem gör
Ol gamze-yi şüh-ı nāvek-efgen
4. Tīrin geçürür ne per ne peykan
Pülāddan olsa dilde cevşen
5. Bu hüsn ile eyleseñ sehergāh
Mestāne güzār-ı taraf-ı gülşen
6. Tāb-ı ruhuñ ile ola gülzār
Hem-hālet ü kār-ı berk u hırmen
7. NEHCĪyi tamām nār-ı ıışkuñ
Yakdı ki ne can kodı vü ne ten

294 : 66^b P, 72^a T, 57^a AH, 69^b Ü₁, 72^a Ü₂, -Ü₃.

1 den: fen T.

3 ı-acabāne: ı-acāne Ü₁ / kārı: +gel AH.

5: -T.

6: -T.

295.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Dikkatde mü-miyānı vu mü gāyeti dehan
Ol müya yok miyān u bu gāyetde yok nişan
2. Dendān-ı sāfi hokka-yı mercanda dür mi yā
Hem cevher-i latīfine mi yine perde can
3. Gāhī cemāli çeşmüme dilden ʿayān olur
Gāhī hayāli gönjüme gözden gelür nihan
4. Akdı bu deñlü pāyına yār olmadı kenār
Oldı sirişkümüz yine deryā-yı bī-keran
5. Lafz-ı bedīʿ u lutf-ı maʿānī kemālde
Bahr-ı safā mı NEHCİ kelāmuñ ne bu beyan

296.

Mef'ülü / fâ'ilätün / mef'ülü / fâ'ilätün

1. Āyīne-yi cihāna bak ʿibret ile her an
Her yirde cilve eyler ey dil cemāl-i cānan
2. Her katrede hurūşān ol kulzum-ı hakīkat
Her zerrede fūrūzān ol āftāb-ı tāban
3. Baksañ basīret ile ne zerre var ne hurşīd
Görseñ hakīkat ile ne katre var ne ʿumman
4. Çekdi nikābı yüzden ol hüsn-i ʿālem-efrüz
Oldı nihān u gāyib gözden cihān u hem can
5. Çün urdı cāna āteş ol şuʿle-yi cihan-sūz
Vardı harāba ʿālem ne nām kaldı ne san
6. Ger arasañ bulunmaz bir zerrece nişānum
Şöyle harāb-ı ʿışkam ol deñlü mest ü hayran

295 : 70^b P, 74^a T, 60^b AH, 73^b Ü₁, 75^b Ü₂, -Ü₃.

1 gāyeti: gāyet P, T, Ü₁.

296 : 71^a P, -T, 61^a AH, 73^b Ü₁, 76^a Ü₂, -Ü₃

5: -Ü₁.

7. Şems-i cemāl-i cānān işrāk idüp ufukdan
°Ayn u °ayan görindi mahv oldı °ayn u °ayan
8. Ala zimāmı elden çün NEHCĪ tevsen-i °ışk
Cevlangeh olmaz aña meydān-ı teng-i imkan

297.

Mefā°ilün / fe°ilātün / mefā°ilün / fe°ilün

1. Nesīm-i fasl-ı bahārı gelüp olunca vezan
Pür oldı nefha-yı can-bahş ile meşām-ı cihan
2. Müzeyyen itdi sabā cümle bāg u sahrāyı
Letāfet ile cihān oldı yine reşk-i cinan
3. Münevver oldı şüküfeyle ser-be-ser eşcār
Zuhūr-ı nūr-ı tecellī şecerden oldı °ayan
4. Diraht-ı ahzar-ı gül virdi cā-be-cā āteş
Tutuşdı hirmen-i hestī-yi bülbül-i nālan
5. Bulaşdı zulmet-i pervāne pertev-i şem°a
Görince gālibi maglüb gāyib oldı heman
6. Dikildi meş°ale-yi mihr sahn-ı hāverde
Şerāreler dökilüp oldı dürrler lem°an
7. Cihānuş aslı vü fer°i görindi hep rüşen
Çün oldı maşrık-ı meyden piyāle nūr-efşan
8. Getür o cām-ı safā-bahşı sākī sun bize kim
Olur anuñla kamu müşkilāt hall ü beyan
9. Seni bugün hele gel gör ki himmeti pīrüş
Memālik-i suhana itdi NEHCİYĀ sultan

297 : 71^a P, -T, 61^a AH, 74^a Ü₁, 76^a Ü₂, -Ü₃.

298.

Fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün

1. Ele virmezse o şeh dâmen-i ihsânı ucın
Dâmene vasl ide dil çāk-i girîbânı ucın
2. Nâvek-i gamze esirger m'idi dilden sakınur
Pâre-seng-i siteminden yine peykâmı ucın
3. Añlaram ben ki dikiş tutmaya zahm-ı dil-i zâr
Dikdi ol çeşm-i siyeh süzen-i mujgâni ucın
4. Pâyına düşmege ser-rişte-yi şekvâdur ele
Tutdı dil anuñ içün zülf-i perîşânı ucın
5. Tâb virdükce göñül âb virür hün-ı ciğer
Geçirür mi başa yâ hançer-i bürrânı ucın
6. Yok miyânı kemeri râbita-yı can görünür
Bu 'alâkayla meger kim tuta dâmânı ucın
7. 'İşkinuñ cümle cihan güyek-i ser-gerdâni
Zülfinüñ kimse dahı görmedi çevgâni ucın
8. Gayb-ı bünyân-ı hüner görmediler NEHCînüñ
Sihri tahrîre çeken hâme-yi tibyânı ucın
9. Tursun inşâ-yı belâgatde olan remz ü nükât
Bulmadılar pîçiş-i nâme-yi 'irfânı ucın

299.

Mefâ'îlün / fe'îlâtün / mefâ'îlün fe'îlün

1. Sehâb-ı feyz-i ezel itmese nisâr-ı suhan
Tolar mı bahr-ı dile dürr-i şâhvâr-ı suhan
2. Temevvüc eylese eyler becâ-yı dürr ü güher
Kenâra dâmen-i emvâc ile nisâr-ı suhan

298 : 68^b P, -T, 59^a AH, 71^b Ü₁, 74^a Ü₂, 42^b Ü₃.

299 : 67^a P, -T, 57^b AH, 70^a Ü₁, 72^b Ü₂, 43^a Ü₃.

3. °Aceb ki tīşe-yi endīşe kân-ı tab°umdan
Tokınmasa da tolar dâmen ü kinâr-ı suhan
4. Tokındı ise de meşşâta-yı hüner hâşâ
°Arūs-ı fikrümü şermende ide °âr-ı suhan
5. Hezâr dîdedür ammâ ki görmedi dahı
Bu hüsni şâhid-i ma°nâda rûzgâr-ı suhan
6. Sürüş-ı gayb idüp müjde °äleme ey dil
Ne rûzgâr çekerdı ki intizâr-ı suhan
7. Ne intizâr ile destine rûzgârıñ da
Bileydi kadrini girdi bu yâdgâr-ı suhan
8. İrişdi h°âce-yi tab°um çü şehr-i imkâna
Pür oldı cevher-i ma°nâ ile diyâr-ı suhan
9. Meşâm-ı °alemi mest itdi bûy-ı ma°nâya
Nesîm-i feyz-i kelâmumla nev-bahâr-ı suhan
10. Bu cûd-ı himmetini NEHCİ gör saña pîrûñ
Ki itdi bahrı yemîn kânı hem yesâr-ı suhan
11. Çü bahr u kân-ı ma°ânî elüñdedür sensin
Memâlik-i hünere şimdi şehriyâr-ı suhan

300.

Mefâ°ilün / fe°ilâtün / mefâ°ilün / fe°ilün

1. Çalarsa nāmuma ger kūs-ı iştihâr-ı suhan
Zamâne kim benüm ol şâh-ı kâmkâr-ı suhan
2. Sürersem esb-i hüner Husrevâne cevîlâna
Benüm yegâne-yi yek-rân u şeh-süvâr-ı suhan
3. İderdi gelse bugün Husrev ile Hâkânî
Cenâb-ı tab°uma nisbetle iftihâr-ı suhan

300 : 67^b P, 72^a T, 58^a AH, 70^a Ü₁, 73^a Ü₂, 63^a Ü₃.

2 cevîlâna: meydâna P, T, Ü₁, Ü₂.

4. Sunaydı Hāfız u Saʿdīye meşrebüm cāmı
Olurlar idi ki bezmümde cürʿa-hʿār-ı suhan
5. Olurdu Tālibī ʿUrfī bu tarz-ı hāsuñ eger
Geleydi devrümeye eyler mi idi ʿār-ı suhan
6. Tutardı küşe-yi güşında tā eger Şāhī
Kʿireydi semʿine bu dürr-i şāhvār-ı suhan
7. Kılup kabūli kemāl-i hasenle beş gencin
İderdi NEHCİ Nizāmī saña nisār-ı suhan

301.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Dehān-ı tengüñe mümkinse dil güzār-ı suhan
Turur mı idi o laʿl-i şeker-nisār-ı suhan
2. Bu fethi ol leb-i muʿciz-beyānuñ itdi meger
Ki hīç yog idi dehānuñda bir medār-ı suhan
3. Eger ki nefha-yı Rūhuʿl-kudüsden almasa feyz
Tutar mı Meryem-i endīşe böyle bār-ı suhan
4. Mücerred olmak ile öyle pāk ü rühānī
Mesīh-i nātıkamuz oldu böyle yār-ı suhan
5. Musahhar emrümeye gerçi kalem ile maʿnā
Benüm elümde degül NEHCİ ihtiyār-ı suhan

302.

Müfteʿilün / mefāʿilün / müfteʿilün / mefāʿilün

1. Dest-i nigāha turma vir sāgar-ı işve nāzdan
Tā ki niyāza mest olup perdeler açā rāzdan

5: -T.

6: -T.

301 : 67^b P, -T, 58^a AH, 70^b Ü₁, 73^a Ü₂, 43^a Ü₃.

5 ile: ü P, AH, Ü₁, Ü₂, Ü₃.

302 : 68^a P, 72^b T, 58^a AH, 70^b Ü₁, 73^a Ü₂, 43^a Ü₃.

2. Şāhid-i hüsn-i ma°nevī şu°bede-bāz olup yine
°Āşıka °işveler ider perdegeh-i mecāzdan
3. Gelmede kūy-ı yārdan sūz-ı mahabbet ile dil
Āteş-i can-gūdāz eser oldu hevā Hicāzdan
4. Tāb-ı ruhuñ eritdügi göñlümüzi zarūrīdür
Şem°a şekīb olur mı yā şu°le-yi can-gūdāzdan
5. NEHCĪ °arūs-ı fikrūñi °arzageh-i cemāle çek
Cilveger eyleyüp yine tab°-ı suhan-tırāzdan

303.

Müfte°ilün / mefā°ilün / müfte°ilün / mefā°ilün

1. Hüsn-i hakīkat açā çün perde cemāl-i rāzdan
°Āşıka °işveler ider āyene-yi mecāzdan
2. Rūy-ı niyāzı ehl-i dil eylediler ki ferş-i rāh
Basmaz ayagını yire ol şeh-i °işve nāzdan
3. Şāhid-i vasla āyene itdiler ey göñül sakın
Cilve-yi hüsne hāzır it kaçma hele niyāzdan
4. Çüst kapar dili gözün pençe-yi zahm-ı gamzeden
Avını avcı tiz alur çekil āz-ı bāzdan
5. Rahş-ı nigāhı gezdürür NEHCĪ sebük°inān idüp
Şāh-süvār-ı çeşmi çün germ ola terk ü tāzdan

304.

Mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün

1. Bilindi mihrūñ ey şem° oldığı sūz u gūdāzuñdan
Yine pervāneñi sūzān idersin turma nāruñdan

3 gelmede: gelmedi Ü₁.

303 : 68^a P, -T, 58^b AH, 71^a Ü₁, 73^b Ü₂, 43^b Ü₃.

2 niyāzı: niyāz Ü₁, Ü₃.

304 : 69^a P, 73^a T, 59^b AH, 72^a Ü₁, 74^b Ü₂, 42^b Ü₃.

2. Dil-i sengīni kim bā'is odur cevrine ol şūhuḡ
Olur gāyetde nerm ey °aşık-ı miskīn niyāzuḡdan
3. Garaz °aks ise ol senden hakīkat taşa çıkmışdur
Bu süretde nedür ma°nā ki Ferhāda mecāzuḡdan
4. Nesīm-i feyzi vuslat derdi imiş mest-i müstagrak
İşitmez °andelībā gūşı āh-ı nagme-sāzuḡdan
5. Ne neysin kim demādem ehl-i dil ey hāme-yi NEHCĪ
Düşerler şūra te'sīr-i nevā-yı dil-nevāzuḡdan

305.

Mef°ülü / mefā°lū / mefā°lū / fe°ülün

1. İcāz-ı hat u hüsnüḡ ile eşk-i terümden
Güller ü çimenler yetişür reh-güzerümden
2. Reng-i gül-i rüyūḡla aḡup şebnem-i ālin
Lü'lü-yı ter ü la°li düşürdüm nazarumdan
3. Fikr idi baḡa virdi safā hüsnüḡe hattūḡ
Āyīnemi buldum hele sāfi kederümden
4. Eşküm yürüdükce kızışur kār-ı cünūnum
Bāzārum olur germ revāc-ı güherümden
5. Mahv itdi beni kaldı heman sūz-ı mahabbet
Erbāb-ı fenā NEHCĪ bulurlar eserümden

306.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Cihāna kaldı sanma bezm ü cāmı Cem zamānından
Hele āyīn-i işret eskidür Ādem zamānından

2 miskin: müşgin T.

305 : 66^b P, 71^b T, 57^a AH, 69^a Ü₁, 72^a Ü₂, -Ü₃.

3: -T.

5 bulurlar: bulur T.

306 : 66^b P, 72^a T, 57^a AH, 69^b Ü₁, 72^a Ü₂, -Ü₃.

2. Lebünj biz feyz-i rüh itmek tarîkı ile zâtında
Mukaddem tutaruz hep ʿİsî-yi Meryem zamânından
3. Müheyyâ olmadın meclis getürdi bir kadeh sâkî
Yetürdi gülşene gül bâgbân akdem zamânından
4. Tecerrüd ehline devr-i kıdemden zîver-i sırdur
Degüldür tâcı terk ey dil hemân Edhem zamânından
5. Salâ-yı cüd-ı erbâb-ı himem dîrînedendür tâ
Bu efsâne degüldür NEHCİYÂ Hâtem zamânından

307.

Mefâʿîlün / mefâʿîlün / mefâʿîlün / mefâʿîlün

1. Ne tîri kim küşâd eyler dile kaşı kemânından
Anı yoklar yine elbette yâr ister nişânından
2. Göñül mahv olsa da sâbit ider ol tîr-i pinhânı
Olur zâhir eser lâ-büd hadeng-i dil-nişânından
3. Hayâlin aldum âgûşa miyâmı oldu âzürde
Hayâl itdüm lebinden büse ter düşdi dehânından
4. İder şâne zemîni nâfezâr-ı Çîn idüp pür-hün
Göñüller kim döker ol kâkül-i ʿanber-feşânından
5. Tururdu çeşmi fârig ʿişveden dil ıztırâb itdi
Uçurdu NEHCİYÂ ol şâhbâzî âşyânından

308.

Mefâʿîlün / mefâʿîlün / mefâʿîlün / mefâʿîlün

1. Mahabbet şemʿine ben tâ ezel pervaneyem candan
Anuçün âşnâyam şuʿleye bîgâneyem candan

307 : 68^b P, -T, 58^b AH, 71^a Ü₁, 73^b Ü₂, -Ü₃.

308 : 70^a P, -T, 60^b AH, 73^a Ü₁, 75^b Ü₂, -Ü₃.

1 ben: -Ü₁.

2. Lebünden sākiyā sun cām-ı pür-feyz-i safā-bahşı
Bilürsin māyil-i būs-ı leb ü peymāneyem candan
3. Baña sor sen cünün-ı ıışkı Mecnun taşralıkdandır
Ki ben dīvāne-yi kūy-ı gam-ı cānāneyem candan
4. Düşürdi deşt ü kūha reh-zen etdi Kays u Ferhādı
Bi-hamdi'llah yoluında şol gečen merdāneyem candan
5. Salādur cām-ı ıışkı nūş iden erbāb-ı dil gelsün
Bugün bezm-i safāda NEHCİYĀ mey-hāneyem candan

309.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Ricāmuz sākiyā bir büse-yi mestānedür senden
Olursa bezm-i meyde yine minnet cānadur senden
2. Garaz takrīb ile cānā elünden büse almakdur
Ne nūş-ı mey ne devr-i sāgar u peymānedür senden
3. Ko yansun tāb-ı ruhsāruñla göñlüm bezm-i vuslatda
Murād ey şem^c bunda sūziş-i pervānedür senden
4. Akıtsun dīde hün-ı germin ey dil sen heman şād ol
Safā-bahş olmada her katre bir mey-hānedür senden
5. Şehā dūr ise NEHCĪ āšnāsı hemdemi çokdur
Hayālün zikr ü fikrün sanma kim bīgānedür senden

310.

Mef'ülü / mefā'ılü / mefā'ılü / fe'ülün

1. Geh şīve gehī ıışve gehī nāz idersin
Kānün-ı cemāli sanemā sāz idersin

309 : 70^b P, 73^b T, 60^b AH, 73^b Ü₁, 75^b Ü₂, -Ü₃.

310 : 69^b P, 73^a T, 60^a AH, 72^b Ü₁, 75^a Ü₂, -Ü₃.

1 geh şīve gehī ıışve: geh ıışve gehī şīve T, Ü₁.

2. Her şivede biş remz-i nihān eyleyüp ĩmā
Her ʿişvede pinhan nice biş rāz idersin
3. Çeşmüñ ki idüp nāz niyāz ide girişmeñ
Bāzārını ʿışkuñ yine sen bāz idersin
4. Tertīb-i mühimmāt-ı nigāh eyledi çeşmüñ
Efsūna nigāhı ne mühim sāz idersin
5. Fitne sipeh-ender-sipeh āmāde-yi gamze
Āyā ki ne can milketine tāz idersin
6. Bilmez dimezem ben saña āyīn-i vefāyı
Ol bahse düşende sözi ĩcāz idersin
7. İtdüñ çü yine sāz-ı cefā perdelerin rāst
Ne perdede ʿuşşākı nevā-sāz idersin
8. Mestāne çıkup seyre şehā gülşen-i ʿışkuñ
Bülbüllerini zemzeme-perdāz idersin
9. NEHCİ bu ne sırdur ki idüp sihr suhanda
Geh hāme alup destüñe iʿcāz idersin

311.

Mefʿülü / mefāʿilü / mefāʿilü / feʿülün

1. Çeşminde uyur fitne ile nāza ne dirsın
Turmaz uyarur gamze-yi gammāza ne dirsın
2. Çengāline dil-murgın alup eyledi pervāz
Şāhīni ser-i zülfı o şehbāza ne dirsın
3. ʿUşşāka karār itmiş iken döndi makāmı
Evc itdi yine başladı şehnāza ne dirsın
4. Zāhid dil-i ʿuşşāk ile hıç olmadı dem-sāz
Düzülmedi kānūna şu nā-sāza ne dirsın

9 ne: -Ü₁.

311 : 70^a P, 73^b T, 60^a AH, 73^a Ü₁, 75^a Ü₂, -Ü₃.

5. NEHCİye çeküp gamze okın atdı rakîbe
Ol râst-keş ü ol galat-endâza ne dirsın

312.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Ey dil ki heman °âzim-i cânâne geçersın
Ten dârını kor memleket-i cânâ geçersın
2. Pervâne güzergâh-ı fenâ katı yakındür
Şem° ile heman şöyle ki yan yana geçersın
3. Ey bülbül-i bî-dil geç-e gülzâr-ı fenâdan
Çün sen de gülüñ şem°ine pervâne geçersın
4. Sâkî bizi de sâgar-ı la'lüñden unutma
Çünküñ tolaşur meclisi mestâne geçersın
5. Bu nükte-yi rengîn ki ider büseyi işrâb
NEHCİ düşürüp sâkîye rindâne geçersın

313.

Mef'ülü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ülün

1. Düşüñdeki ol bârı ki pervâne çekersın
Yetinceye dek mahmil-i cânâna çekersın
2. Ey bülbül-i şürîde tutup gülşeni mesken
Turmaz yine biñ âh-ı garîbâne çekersın
3. Tahsin saña ey dil ki kurup yâyını °ışkuñ
Bu za'f ile hem çille-yi merdâne çekersın
4. Ey seyl-i sirişküm götürüp raht-ı vücudı
Beñzer ki heman kendüñi °ummâna çekersın

312 : 71^b P, 74^a T, 61^b AH, 74^b Ü₁, 76^b Ü₂, -Ü₃.

5 sâkîye: şâfîye T.

313 : 71^b P, 74^a T, 61^b AH, 74^b Ü₁, 76^b Ü₂, -Ü₃.

5. NEHCİ ne çekersin gamı bu dār-ı fenāya
Nej kaldı ki bu menzil-i vīrāna çekersin

314.

Mef ū lū / mefā'īlū / mefā'īlū / fe'ülün

1. Deyr-i dile tā ey büt-i mümtāz sanemsin
Berbād-kün-i hāne-yi sad-şeyh-i haremsin
2. Görseydi Halīl eyler idi secde yakīnen
Büt-hāne-yi Āzerdeki sen turfa sanemsin
3. Her zerrede bir gūne tecellī-yi cemālin
Pür-cilve iden mihr-i cihan-tāb-ı kademsin
4. Bir cür'asına °ālemi kıl mest-i ser-endāz
Şol cām-ı safānuş ki şehā bezmine Cemsin
5. Tahsin saña NEHCİ ki tutup sāz-ı hoş-āheng
Bezm-i suhana zezeme-perdāz-ı nagamsın

315.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Hep bilürdün şu'le-yi hüsnün dil-efrüz olduğın
Kim bilürdi böyle berk-ı hāneman-süz olduğın
2. Ebr-i zülfünden çıkar ruhsāruş olsun tābnāk
Hod bilürsin āftāb-ı °ālem-efrüz olduğın
3. Rüz u şeb eyler rakam geh gāh sıfır u āftāb
Gösterür takvīm-i hüsn-i yār nevrüz olduğın
4. °Ālemi ister çeke teshīre ol şāh-ı cemāl
Hātem-i la'inde hīç bilmem ne pīrüz olduğın
5. Bend-i zülfinden rehā bulsa tutup alur ele
NEHCİYĀ anlar dilün murg-ı nev-āmüz olduğın

314 : 69^b P, 73^a T, 59^b AH, 72^a Ü₁, 74^b Ü₂, -Ü₃.

315 : 69^b P, -T, 59^b AH, 72^b Ü₁, 74^b Ü₂, -Ü₃.

316.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Sākī bi-yābe bezm ü kadeh pür-şarāb kün
Evvel esās-ı hestī-yi mā zā harāb kün
2. Cūy-ı fenāst-ı dehr ü be-rev tāc-ı serverī
Bād-ı heves girifte kıyās-ı habāb kün
3. Kāvis key-i kücā şode Cem-şīd-i cām-ı Cem
Pür-sāz u terk-i efser-i Efrāsyāb kün
4. Ma'ümüre-yi cihan reh-i seyl-i fenāst han
Pür-bend-i raht-ı h^vış ezin-der şitāb kün
5. H^vāhī ger ez-havādīs-i gam NEHCIYĀ halās
Ü bā-cenāb-ı pīr-ı mugān intisāb kün

317.

Mef'ülü / mefâ'ilün / fe'ülün

1. Ahsente zihī cemāl-i efzün
Zī-hüsn ü cemāl yok çe vü çün
2. Sad Leylī esīr-i bend-i zülfün
Sevdā-zede sad hezār Mecnün
3. °Uşşākı ki bir bakışda çeşmün
Böyle yıka bī-şarāb u afyün
4. Ey vāy eger ide sihre bünyād
Yā Rab nic'olur kılанда efsün
5. Kılmazsañ anuñla sen mudārā
Ahvāl-i cihān olur dige-gün
6. Bī-çāre dili çok eyledün zār
Destünde bu mı ki yohsa kânün

316 : -P, -T, -AH, -Ü₁, 73^b Ü₂, -Ü₃.

317 : 68^b P, 72^b T, 59^a AH, 71^b Ü₁, 73^b Ü₂, -Ü₃.

7. NEHCİ hele senden eyledük güş
Sihr oldıgını kelâm-ı mevzûn

Harf-i Vāv

318.

Mef'ülü / mefâ'ilün / mef'ülü / mefâ'ilün

1. Canhâ ne-şode yek sū z'an silsile-yi gīsū
Der-kayd-ı diğer fermūd ez-nev-hat-ı °anber-bū
2. Sad leşker-i yağmāyī ez-fitne kemin dāred
Der-gamze-yi efsunger çeşm-i siyeh-i cādū
3. Ey °āşık-ı şeydāyī bi-g'sil tu zi-can bi-g'sil
Bāz an-meh-i sengin-dil peyveste behem ebrū
4. Der-kūy-ı mugan dādend menzil çü be-mey-h'āran
Gū mugbeçe kī āred mārā be-ser-i an-kū
5. Ger mūy u miyāneşrā mūyī be-miyan bīnī
Mūyī be-miyān āyed nāyed be-miyān an-mū
6. An-çeşm-i gazālāne kerde dil-i şīran sayd
Bī-zūr u kemend ü kayd şīran remed ez-āhū
7. An-Husrev-i sayd-efken tā bāz meger NEHCİ
Dāred ser-i sayyādī canhāst-ı devan her sū

319.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Çıkup mihr-i cihān-efrūz saldı °āleme pertev
Cihān oldı münevver °ayn-ı °ālem gördi rūz-ı nev

318 : 72^b P, -T, 62^b AH, 75^b Ü₁, 77^b Ü₂, -Ü₃.

4 be-mey: ne-mey AH.

319 : 73^a P, -T, 62^b AH, 76^a Ü₁, 77^b Ü₂, -Ü₃.

2. Nice nevrüz bu kim makdem-i firûzı feyzinden
Safâlandı açıldı gunça-yı dil oldu tev-ber-tev
3. İrüp nevrüzümüz hem ʿidümüz müddet tamâm oldu
Hilâl-i cām-ı bedr ile görindi sâkî mâh-ı nev
4. Me-gû der-ʿahd-i evvel-dâd-ı peyman tâ me-hor cürmî
Dehed peymâne hem sâkî tu rû ber-ʿahd u peyman şev
5. Sevüp ʿâr ile nâmi sevmedük rüsvâlığın rindün
Seni rüsvây iderler sonra zâhid sevme sen yâ sev
6. Cihānuş var u yogından tegayyur görmezüz hâle
Dil-i ʿarif katında iki ʿâlem eylemez bir cev
7. Gelüp ser-menzil-i maksûda yetdük togrı yol bulduk
Düşüp izine pîrün olduk ise NEHCİYÂ pey-rev

320.

Mefâʿilün / mefâʿilün / feʿülün

1. Ne deñlü olsa bîç ü tâb-ı ebrü
Dürüst ü râstdur mihrâb-ı ebrü
2. Kanadına çeker başın Hümâdur
Geçer ey dil hevâda hʿâb-ı ebrü
3. Hemânâ gösterür medd ile cezri
Yüzinde gör ki yâruş âb-ı ebrü
4. Açılır rüy-ı lutfâ örtilür geh
Küşâde beste olup bâb-ı ebrü
5. Döker âb-ı hayât-ı hüsnî NEHCİ
İki zulmetden ol mîzâb-ı ebrü

320 : 72^a P, 74^b T, 62^a AH, 75^a Ü₁, 77^a Ü₂, 43^b Ü₃.

321.

Mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. Sağa ebrū mı itdi kīn-i ebrū
Hatāmuz ne nedür bu çīn-i ebrū
2. Yine gāretger-i sad-akl u dindür
Heman bu mı ki āyā dīn-i ebrū
3. İder bī-tūr ü bī-zih sayd dilhā
Zihī yāy ü zihī āyīn-i ebrū
4. Çeker çün arasını *Kābe kavseyn*
Olur dendānesüz bu sīn-i ebrū
5. Kıyāmet hüsni kurmuş çeşmi mīzan
Ne tartar NEHCİYĀ şāhīn-i ebrū

322.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Ham-ı zülfüñ ki diller zār olurlar bir mahaldür bu
İderler şāne ile hem keşākeş ne cedeldür bu
2. Gubār-ı pāyı kim bīniş-fezā bir cevher-i candur
Dirīg itme sabā çeşmümden ol hāle mahaldür bu
3. Gam-ı ıışkuñ ki fikr-i la'lıñ ile hoş safālandum
Cilā-yı cevher-i cān ol şarāb-ı bī-keseldür bu
4. Dükenmez bāde dürd-āşāmı gitmez desti destinden
Ayılmaz mı peresti mesti bezm-i lem-yezeldür bu
5. Virür bī-cām u bāde NEHCİYĀ keyfiyyet ü hālet
Safā-bahş u tarab-engīz-i pākīze-gazeldür bu

321 : 72^b P, 75^a T, 62^b AH, 75^b Ü₁, 77^a Ü₂, 43^b Ü₃.

322 : 72^a P, 74^b T, 62^a AH, 75^a Ü₁, 77^a Ü₂, 43^b Ü₃.

5 virür: +mi Ü₁, Ü₂.

323.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Gam-ı işkuñ degül sārī tene rüh-ı revandur bu
İgende pādşāhum cevre pā-māl itme candur bu
2. Mezārum üzre deşt-i gamda sanmañ tolanur āhū
Hayāl-i çeşmidür ol haşre dek aña mekandur bu
3. Oñulmaz dem-be-dem cüş eyleyüp gözden akar kanı
Hadeng-i gamzesinden dilde bir zahm-ı nihandur bu
4. Belādur cāna gerçi zülfi ammā gamze gālibdür
Çeker zencīre ol muhkem velikin bī-emandur bu
5. Safā-yı gevher-i güftāruñı hep gördiler ʿālem
Beyāna var mı hācet NEHCİYĀ günden ʿayandur bu

Harf-i Hā

324.

Mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ne işve bu teb-i tāb-ı helāki ʿāşika āh
Tegāfulāne bakışda girişme-güne nigāh
2. Kemend-i turrasına sardı bend-i kākülini
Dile belā-yı siyāh oldı bir belā-yı siyāh
3. Bırakdı hayrete şemsi düşürdi destārın
Bu çābükāne-revişler o şeb-revāne külāh
4. Söküp sarar niçe yıldur ʿimāmesin koyamaz
O taylasān-ı mülemmaʿ-tırāz-ı hüsñüñi māh

323 : 72^a P, 74^b T, 62^a AH, 74^b Ü₁, 76^b Ü₂, 43^b Ü₃.

2 sanmañ: sanma P, T, Ü₁, Ü₂.

4 cāna gerçi: gerçi cāna P, Ü₁, Ü₂.

324 : 77^b P, -T, 66^b AH, 80^b Ü₁, 81^b Ü₂, -Ü₃.

5. Külāh-ı fakr ile bes hırka-yı fenā NEHCİ
Berūñde hil°at-i şāhī serūñde efser-i cāh

325.

Mef°ülü / fā°ilātü / mefā°ilü / fā°ilün

1. Sultān-ı °ışk çekdi göñül mülkine sipāh
Geçdi oturdı taht u serīrine pādşāh
2. Sikke yürütdi nāmına bī-māni° u şerīk
Hutbe okutdı adına bī-reyb ü iştibāh
3. Hükm-i berāt u emr-i hümāyūnı işledi
Kalmadı bunda muhtesib-i °akla rūy u rāh
4. Ol yirde kim zuhūr ide envār-ı āftāb
Kalur mı yā çirāga dahı berde cāygāh
5. NEHCİ cenāb-ı hazret-i pīrūñ saña yine
Beñzer ki itdi çeşm-i °ināyetle bir nigāh

326.

Mef°ülü / mefā°ilün / fe°ülün

1. Ref° itdi nikābı yüzden ol māh
Zī-hüsn ü cemāl Allāh Allāh
2. °Ālem saña oldu cümle bende
Hükm eyle bütün cihāna ey şāh
3. Sevgend saña ki yok nazīrūñ
Ey mihr-i cemāl sümme va'llāh
4. Canlar kamu hāk-i makdemüñdür
Devletle ol imdi °āzim-i rāh

325 : 78^a P, 78^b T, 67^a AH, 80^b Ü₁, 82^a Ü₂, -Ü₃.

326 : 78^a P, 78^b T, 67^a AH, 81^a Ü₁, 82^a Ü₂, -Ü₃.

2 oldu cümle: cümle oldu T.

5. Āh itmesem olmadı elünden
Āh olmadı n'eyleyem güzel āh
6. Baş komak olaydı ger o pāya
Yeterdi bize bu mertebe cāh
7. Gāh ister o şūh istemez geh
Sen eyle niyāz turma her gāh
8. Öğrendi lisān-ı tayrı NEHCĪ
Hüdhüd haberinden oldı āgāh
9. Hükmini yürütse n'ola Kāfa
Geldi ele mihr-i *hasbiye'llāh*

327.

Mef'ülü / mefā'ilün fe'ülün

1. Keç kılsa külāh eger şikeste
Sad leşker-i cān ider şikeste
2. Ger çıksa olurdu pīrehen çāk
Biñ sīne vü ser döker şikeste
3. Bilmem neden oldı leb gezīde
Oldı yine la'l-i ter şikeste
4. Hāyīde olur olanda leb hāy
Gül-berg-i ter ü şeker şikeste
5. Vasfında o la'l-i nāb-ı sāfuñ
Sandūka-yı sad-güher şikeste
6. Çekmekde benānını beyāna
Hāme vü hat u hüner şikeste
7. Ben korkaram ol miyānı eyler
Tāb-ı pīçiş-i kemer şikeste

327 : 81^b P, 80^b T, 70^a AH, 84^b Ü₁, 85^a Ü₂, -Ü₃.

1 külāh eger: eger külāh T.

8. Ey dil kanı evc-i vasl-ı pervāz
Ey murgek-i bāl ü per şikeste
9. NEHCİ yine mīve-bār hāmeḡ
Olmaya o şāh-ı ber şikeste

328.

Fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilātün / fā[°]ilün

1. Şūriş-i cūşum görünmez şīre-yi engürda
Sūziş-i āhum bulunmaz nagme-yi mähürda
2. Nāle-yi ehl-i mahabbetden gelür bir zevk kim
Ol mezāyā konmamışdur nāyda vü tanbürda
3. Sākiyā nūş idelüm biz cām-ı Cem reşk eylesün
Şol şarāb-ı la[°]-i nābı kāse-yi fagfürda
4. Tālib-i dīdārda berk-ı mahabbet gösterür
Bir eser kim lem[°]a-yı nūr-ı tecellī Tūrda
5. Tāb-ı ruhsāruḡ dil-i NEHCİde olmuşdur şehā
°Aks-i hurşīd-i safā mir'āt-ı sāf-ı nūrda

329.

Mefā[°]ilün / mefā[°]ilün / mefā[°]ilün / mefā[°]ilün

1. Gözümde eşk-i hün u °aks-i rüy-i yār bir yirde
Tutar matla[°] şafakla mihr-i pür-envār bir yirde
2. Harāb-ı sāgar-ı leb-rīz-i nāz olmuş yatar çeşmi
Nigeh bir yirde mest ü gamze-yi hun-h^vār bir yirde
3. Ezel cānı mukayyed eylemişdün bahs-i zülfünle
Yine ol bahsi taktır eyledün tekrār bir yirde

9 şāh-ı ber: şāh-ı ter T.

328 : 77^b P, 78^b T, 66^b AH, 80^a Ü₁, 81^b Ü₂, -Ü₃.

329 : 82^b P, -T, 71^a AH, 85^b Ü₁, 86^a Ü₂, -Ü₃.

4. Düşer levh-i zuhūra her nefes biñ nakş gūnāgun
Degül beyhūde dönmeğ bu tokuz pergār bir yirde
5. Hayāl-i hatt u zūlfūñ birle göz yummak hayāl oldı
Olur mı h'āb mümkin ola mūr u mār bir yirde
6. Göñül 'aks-i ruhuñla şād u sūzan dāğ-ı derdūñle
Bahār-ı 'ışkđur od gül virür gül nār bir yirde
7. Nedür şî'r-i ter-i dil-sūz-ı cūşı NEHCĪ tab'undan
Ki bir mīzāb akıtmaz āb u āteş-bār bir yirde

330.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Bulur zevk-ı visāli ehl-i dil devrāna geldükde
Gider cān u cihandan cezbe-yi cānāne geldükde
2. Yakar bāl ü perin kendin urur turmaz heman şem'a
Atar biñ şevk ile cānın döner pervāne geldükde
3. Harābāta düşüp pīr-i fenādan bāde-yi 'ışkı
Çeker peymāne peymāne dil-i dīvāne geldükde
4. Selāmet gark imiş ey dil garīka k'ıztırābından
Bulur ancak halāsı katre gör 'ummāna geldükde
5. İñiler āha āheng eyleyüp hep taglar taşlar
Derundan ney gibi erbāb-ı dil efgāna geldükde
6. Dilerseñ varlığı yoklukda gör kim tālibān-ı genc
Bulurlar matlab-ı nā-yābı hep vīrāna geldükde
7. Okurlar ders-i 'ışkı arada ne harf var ne savt
Heman lāl oldı NEHCĪ mekteb-i 'irfāna geldükde

331.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. La°l-i sîrâbî mi âvîze şehâ gûşuñda
°Aks-i rûyuñ mı ki dür-dâne-yi mengûşuñda
2. Lerzenâk eyledi mi dilleri bîm-i şâne
Jâleler mi görinen sünbül-i gül-pûşuñda
3. Hâsdur zülfüñe bu tavrı niyâz u nâzuñ
Hem düşer pâyuña hem cilve ider dûşuñda
4. Zevk-ı halvâyı nemek fâsid ider lîk olmuş
Mâye-yi çâşnî-yi zevk-ı leb-i nûşuñda
5. Sîhr-i tab°uñda nedür NEHCÎ bu te'sîr tutar
Şâhid-i ma°nâyı hemvâre ki âgûşuñda

332.

Mef°ülü / mefâ°lû / mefâ°lû / fe°ülün

1. Bir söz var idi söylemedük ol dehenüñde
Sıgmadı meger kim aña cânâ suhanuñ da
2. Candur dir idüm korkum odur incine cânuñ
Ey mâye-yi cân aña sığışmaz bedenüñ de
3. Ol müy degül misk ü gül-âb ile yazılmış
Nûr âyeti ta°vîz için sîm-tenüñde
4. Dikkatle letâfetle idüp cânâ temessül
Şol rûh-ı musavver görünür pîrehenüñde
5. NEHCÎ ger o çâh olmasa bir gû-yı letâfet
Vasfında dutardum ben o sîmin-zekanuñda

331 : 74^b P, 76^a T, 64^a AH, 77^a Ü₁, 79^a Ü₂, -Ü₃.

332 : 79^b P, 79^b T, 68^b AH, 81^b Ü₁, 83^b Ü₂, -Ü₃.

1 dehenüñde: dehende Ü₁.

3 müy: nûr T.

333.

Mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Biñ dil tolanur meşhed-i çeşm-i siyehünđe
Pür-cevher-i can safha-yı tıg-ı nıgehünđe
2. Āmāde turur katle şehīdān-ı mahabbet
Enfās-ı Mesīhī mi eser cilvegehünđe
3. Gavgā-yı kıyāmet yürıdı her kademünđden
Tur fitne basılsun sanemā tā ki rehünđe
4. Saldıñ yire sad fevc-i dil ü cānı yine zār
Mestāne şikest itdüñ o tarf-ı külehünđe
5. Mey-hāne gibi tolsa dile NEHCĪ safāsı
Cārübı iderdım yüzümi hānekahünđa

334.

Mefā'ülün / mefā'ülün / mefā'ülün / mefā'ülün

1. Niçün erbāb-ı dil gülzāra gelmez seyre bu demde
İremdür sahn-ı gülşen gam komaz zīrā ki ādemde
2. Nesīm-i nev-bahārı ʿālem-i fertüte ʿām itdi
Hemān ol feyzi kim hās idi ʿİsī ibni Meryemde
3. Bu mevsimde ʿaceb kim her gedā şāhāne ʿayş itmez
Sunar her şāh-ı gül bir laʿl-bāde sāgar-ı Cemde
4. Çimenden tutdı mir'āt-ı cihan bir jeng kim baksañ
Görinmez süret-i gam hātır-ı nā-şāddur hem de
5. Hele her küşe dil-h^vāh üzre NEHCĪ bezme āmāde
Dem-i ʿayş u tarabdur āh olsa yār her demde

333 : 74^a P, 76^a T, 63^b AH, 77^a Ü₁, 78^b Ü₂, 35^b Ü₃.

334 : -P, 75^a T, -AH, -Ü₁, 78^a Ü₂, -Ü₃.

335.

Mef'ülü / mefā'īlü / mefā'īlü / fe'ülün

1. Nüh sedd-i mu'allak yapan ey dil üzerümde
Koymış ne eser gör ki bu āh-ı seherümde
2. Gül-gün-ı sirişk eyledi cevlānını derkār
Ey raht-ı vücūd olmayı gör ki reh-güzerümde
3. Ben kim şeh-i bī-bāk-i harem-hāne-yi vaslam
Hayl-i melekūt emrūme mevkūf derümde
4. Bu kevn ü mekān seng-i rüküb-ı kademümdür
Basup binerem ben aña °azm-i seferümde
5. Bār-āver-i envār-ı tecellīdür o devha
Sen nārı sakın bār ola sanma şecerümde
6. Şehbāzam ü çālāk iderem lāneme pervāz
Görseñ yine yok sayt u sadā bāl ü perümde
7. Ser-çeşme-yi hurşīd-i safā reşhalar ider
Her lem°a-yı pür-feyz ki vardur eserümde
8. Hep cevheriyān-ı hüneri eyledi ebkem
Bu lutf u safāyı ki görürsin güherümde
9. NEHCİ n'ola feyz-i nefesüm eylese ihyā
Dil-mürdeleri toprag-ı cevher-nazarumda

336.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'īlü / fā'ilün

1. Biñ °işve ile °arız-ı gül gāzelenmede
Dāg-ı dil-i hezār yine tāzelenmede
2. Şemşīr-i gamla olmadadur sīne çāk çāk
Der-bend-i °ışk ya°nī ki dervāzelenmede

335 : 79^a P, -T, 68^a AH, 82^a Ü₁, 83^a Ü₂, -Ü₃.

336 : 82^a P, 81^a T, 71^a AH, 85^a Ü₁, 86^a Ü₂, -Ü₃.

3. Evrāk-ı fikr ü dānişi tagıtdı bād-ı āh
Mecmū^a-yı cünun hele şīrāzelenmede
4. Ol nahl-i cāna irişemezsin ko nisbeti
Ey serv şöyle tur igen endāzelenmede
5. Bezm-i suhanda başladı NEHCİ terāneye
Bülbül nevā-yı ışk ile āvāzelenmede

337.

Mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün

1. Peyām-ı vasl-ı yār u büy-ı zülf-i dil-güşā sende
Bırakduñ ^aāleme biñ şūr u gavgā ey sabā sen de
2. Heman ben aglayam sen açılıp gül bezm ola gülşen
Dil-i şūrīde bende çün bu hüsn-i pür-safā sende
3. Kemāl-i hüsn ile mümtāz-ı ^aālem şāh-ı hūbansın
Nedür bu cezbe-yi dil-keş bu ān-ı hüş-rubā sende
4. Süleymān u Cem ol dehre çü vardur ol leb-i la^ılün
Nigīn-i hükm-i ^aālem-gīr ü cām-ı can-fezā sende
5. Kelāmuñdan mahabbet şemm ider erbāb-ı dil NEHCİ
Nedür bu hüsn-i ta^bīr ü nedür bu hoş-edā sende

338.

Mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün / mefā^ılün

1. Yine bilmem şehā ne fitne var ol çeşm-i cādūda
Nigāh āşufte nāz-ālūde gamze cüst ile cūda
2. Salarsın ^aāleme āşüb-ı rüstāhīz n’eylersin
Hezāran dil var ārāmīde şāne her ser-i mūda
3. Görüp mescidde zāhid hüsnüñi mihrābdan döndi
Namāz-ı ^aāşıkāna turdı cānā tāk-ı ebrūda

337 : 76^b P, 77^b T, 66^a AH, 79^b Ü₁, 81^a Ü₂, 35^a Ü₃.

338 : 75^a P, 76^b T, 64^b AH, 78^a Ü₁, 79^b Ü₂, 35^b Ü₃.

4. Neden yā yakmadı hāşāk-i fikr-i mülki çün düşdi
Ayāzuñ berk-ı hırmən-süz-ı ıışkı cān-ı Mahmūda
5. Ne ıitr-engīz olur bilmem ki NEHCĪ hāme-yi şıırūñ
Meşām-ı cān-ı ıālem oldu bu hoş-būya āsūde

339.

Fāıilātūn / fāıilātūn / fāıilātūn / fāıilūn

1. ıAks-i ruhsāruñla ol bir tāb var āyīnede
Sanasın kim mihr-i ıālem-tāb var āyīnede
2. Mühre-yi mihr mahabbet ile bulmuş incilā
Sīne-yi sāf u dil-i ahbāb var āyīnede
3. Safvetinden feyz-i nūr-ı dil yüzinde lemıager
Ehl-i dil gibi ruh-ı sīrāb var āyīnede
4. Pāk ider gerd-i sivāyı bahş ider feyz-i safā
Çeşm-i ıāşıkdur meger bir āb var āyīnede
5. Gösterür sīmā-yı erbāb-ı mahabbetden nişan
Rūy-ı rüşen dīde-yi bī-hıāb var āyīnede
6. Rūy-pūş olsa derūn-ı perdede eyler nazar
Var derūnı setr ider ādāb var āyīnede
7. Geh müdevver havz-ı mā geh Kaıbe-yi sıdk u safā
Gāh baksarñ heyıet-i mihrāb var āyīnede
8. Devr-i küllī gösterür olsa da rubı dāyire
Geh muıallak şekl-i usturlāb var āyīnede
9. Makdem-i pīr-ı mübārek-peyden olmuş pūr-safā
NEHCĪ gün gibi ruh-ı pūr-tāb var āyīnede

339 : 73^b P, -T, 63^a AH, 76^a Ü₁, 78^a Ü₂, -Ü₃.

4 ider: -Ü₁.

340.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Ne māyedür konulmuş tā ki bilmem tāk-i engūra
Çıkar çeşmine mestün duhter-i rez gibi mestüre
2. Safā-yı cāmı sen gel sūfī-yi nā-sāfa vasf itme
N'idersin ʿarz idüp mir'āt-ı mihr-i enveri kūra
3. Bülend-āvāze itdüm sāz-ı ʿışkuş perdesin kim tā
Girift oldı nevā-yı nagme ey dil nāy-ı Mansūra
4. Pey-ender-pey dile sal ʿaks-i ruhsāruş o hurşīdün
Ki berkīstānı oldur yine döymez Tūr ol zūra
5. Fenādan öyle mi saykal alur NEHCĪ dil-i ʿāşık
Tecellīden ki vara berk-ı istignā düşe Tūra

341.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Nevā-yı nālem ile kim sabā varmış Nişābūra
İşitdüm nagmesin ʿuşşāk itmiş beste mähūra
2. Benüm āhumla hem-āheng ü dem-sāz olduğından hep
Büzürg ü küçek ey dil māyil oldı nāy u tanbūra
3. Berāt-ı hüsnüñe tigrā çekerken kātib-i kudret
Düşürmüş hāmeden bir nokta cānā gerden-i nūra
4. Dönerken şuʿle-yi pür-tābına sūzān idüp cānın
Yapışmış suhte-yi pervāne kalmış şemʿ-i kāfūra
5. Bugün sad āferin kim bu nişīmengāh-ı maʿnāda
Çeker sayyād-ı tabʿuş NEHCİYĀ ʿAnkāyı ʿusfūra

340 : 75^a P, 76^b T, 64^b AH, 78^a Ü₁, 79^b Ü₂, 55^a Ü₃.

341 : 75^b P, 77^a T, 64^b AH, 78^a Ü₁, 80^a Ü₂, -Ü₃.

342.

Mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. Cemālün beñzedi mihr-i münîre
Olur nezzâresinde dîde hîre
2. Ne beñzer ol buña estagfîru'llâh
Hicâbindan geçer her gice yire
3. Açıp hâtırların eyler ferahnâk
Gamuñ uşşâka bir zîbâ mesîre
4. Dişüñ vasfında şol dürler ki dizdüm
Süreyyâ ta'n ider çarh-ı esîre
5. Debîristân-ı fazlumdan olup bahş
Deger sehm-i 'atâ Bercîs ü Tîre
6. Be-gâyet bî-nazîr oldı bu şi'rüñ
Ne mümkün NEHCİYÂ buña nazîre
7. Ma'ânî bahrınıñ gavvâsı olduk
Bi-hamdi'llah düşüp dergâh-ı pîre

343.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Koymasa ol feyz-i cān-efzâsı cāy-ı gam bize
Şöyle kim virseñ lebâleb sâkî cām-ı Cem bize
2. Mest-i lâ-ya'kil olup birden yitürsek 'âlemi
Sâgar-ı gîti-nümâ gösterse bir 'âlem bize
3. Eylesün ihyâ serâser 'âlemi enfâsumuz
Rûh-ı kudsî kıldı nefh-ı 'İsî-yi Meryem bize
4. Eylerüz cüş u hurüş ey dil mahabbet bahrıyuz
Katre-yi lerezende-yi nâçiz mükedder yem bize

342 : 83^a P, 81^b T, 71^b AH, 86^a Ü₁, 86^b Ü₂, -Ü₃.

5 -T.

343 : 81^a P, -T, 69^b AH, 83^b Ü₁, 84^b Ü₂.

5. °Älem-ārā dilberān-ı pāk-i °irfānuz belī
Rūy-ı ma°nīde suhan zūlf-i ham-ender-ham bize
6. Çeşm-i sūret-bīne açmaz şāhid-i ma°nā cemāl
Can göziyle bak ki dirler ma°nevī Ādem bize
7. Nutkumuz sāfī ledünnī nüktesin eyler beyan
Olsa ey NEHCİ bu remzi fehm ider hemdem bize

344.

Mef°ülü / mefā°ilü / mefā°ilü / fe°ülün

1. Ser-sebz olup nahl-i emel bārver olsa
Hemvāre akan eşk-i terümde eser olsa
2. Bārān-ı bahār-ı çimen-ārā-yı mahabbet
Şād-ābī-yi gülzār-ı dile çāreger olsa
3. Derkār olup feyz-i nesīm-i seher-i °ışk
Gül-gunça-yı vuslat açılıp tāzeter olsa
4. Ey bahr-ı kerem dem mi degül sāhil ü sahrā
Bir cūşuñ ile dürr ü güher ser-be-ser olsa
5. Deryā-yı ma°ānīde de gavvās olunca
NEHCİ gibi hep dest ü dehen pür-güher olsa

345.

Mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün

1. Gözümden şem°-i ruhsār-ı şeb-efrūzuñ nihān olsa
Şebistān-ı hayālüm hīre olmaz ger °ayān olsa
2. Güzeller zeyn olup yir yir fūrüzān itseler bezmi
Çıkup ol şāh-ı hūban cem°a şem°-i hāverān olsa

6 -P. sūret: -Ü₁.

344 : 74^b P, 76^a T, 64^a AH, 77^b Ü₁, 79^a Ü₂, 55^a Ü₃.

2 Beytin ikinci mısraı T’de yoktur.

3 İlk mısra -T. İkinci mısra, T’de ikinci beytin ikinci mısraıdır.

345 : 82^a P, 81^a T, 70^b AH, 85^a Ü₁, 85^b Ü₂, -Ü₃.

3. İçüp ruhsâr-ı pür-tâbı kızarsa âl âl olsa
Gülistân olsa meclisgâh u fasl-ı ergavân olsa
4. Yine mest olsa dilber başlasa meclisde ihsâna
Lebin sunmazsa şeftâlûsı bârî râygân olsa
5. Gazel-h^vân olsa medh-i hüsne âgâz eylese NEHCÎ
Çatup kaşın ol âhû tîr-i gamze der-kemân olsa

346.

Fâ^cilâtün / fâ^cilâtün / fâ^cilâtün / fâ^cilün

1. Eylemezdüm fikr-i la^clûñ hâlet-efzâ olmasa
Düşmez idüm bâdiye endüh-fersâ olmasa
2. Bûsesin almaga can virmezdi böyle ehl-i dil
Leblerûñ can virmesi i^ccâz-ı ^cİsâ olmasa
3. Menzil itmezdi ser-i zülfûñ dile olsa karâr
Pâyûña düşmezdi ger vasluñ temennâ olmasa
4. Olmaz idi gamze-yi Tâtâruña canlar esîr
Hânemân-ı ^cakl ü sabrı kârı yagma olmasa
5. ^cÂlemi tutmazdı âşüb-ı kıyâmet NEHCİYÂ
Kaddi turdukca kıyâma fitne ber-pâ olmasa

347.

Mef^cülü / fâ^cilâtü / mefâ^cîlü / fâ^c lün

1. Câm ile añılır m^cidi ^câlem Cem olmasa
Câmı tutar m^cidi Cem eger ^câlem olmasa
2. Mahbûb u meyden eyledi teklîf-i tevbe dün
Vâ^ciz ider m^cidi bunı ger serssem olmasa

346 : 80^b P, 80^a T, 69^a AH, 83^b Ü₁, 84^a Ü₂, -Ü₃.

3 Ü₁'de dördüncü beyittir.

4 Ü₁'de üçüncü beyittir.

347 : 75^b P, 77^a T, 65^a AH, 78^b Ü₁, 80^a Ü₂, -Ü₃.

3. Geldükce tîri zahm-ı dile nâleden turur
Râhat olur mı bir dem eger merhem olmasa
4. Hep zikr-i hayruñ eylemede sâkî ehl-i dil
Nâm-ı sehâyı kimdür ağan Hâtem olmasa
5. NEHCÎ bu mürde-dillere olmazdı bahş-ı rûh
Ger feyz-i kuds-ı pîr-i mübârek-dem olmasa

348.

Mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Tutmazdı cām-ı la'li demâdem Cem olmasa
Hükminde olmaz idi cihan hâtem olmasa
2. Hāmūş iderdi bülbüli hüsn-i edâ ile
Gül hayret-i ruhuñla şehâ ebkem olmasa
3. Zâtın görür tarîkını tahkîk ider idük
Bizden zamân ile Cem eger akdem olmasa
4. Kandan sorardı hasta gönül bir 'ilâc-ı can
'İsâ-lebûñ beyâna gelüp ekrem olmasa
5. Kimden olurdu Meryem-i ma'nâyâ nefh-ı rûh
Bezm-i suhanda NEHCÎ-yi kudsî-dem olmasa

349.

Mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Bezm açılır mı sāgar-ı mey dem dem olmasa
Gülşen güler mi gülleri ter hurrem olmasa
2. Gülşen dinür mi bezm-i meye cām-ı handeden
Nahl-i gül anda sâkî-yi gunça-fem olmasa

348 : 76^a P, 77^a T, 65^a AH, 78^b Ü₁, 80^a Ü₂, -Ü₃.

1 cām-ı: cāmı P.

349 : 76^a P, 77^b T, 65^a AH, 79^a Ü₁, 80^b Ü₂, -Ü₃.

3. Hoşdur dem-i visâli olup mest-i nâz ü mey
Nâzı niyâz ehline olsa hem olmasa
4. °Älem-nümâyı cām-ı safâ tutdı ehl-i dil
Tutar m'ıdık biz anı hele °âlem olmasa
5. Beñzetme NEHCİ gunçaya handân dehânını
Feyz-i seherle hokkası pür-şebnem olmasa

350.

Mefâ°ilün / fe°ilâtün / mefâ°ilün / fe°ilün

1. Salup hayâl-i lebün göñlümi şehâ cûşa
O zevk ile dönerem ben de mest-i mey-nûşa
2. Nesîmi eyledi sevdâ-yı zülfün öyle °alîl
Ki geldi gülşene cānâ heman düşe düşe
3. Çalındı nevbet-i şâhinşehî-yi devlet-i gül
°Aceb ki tutmadı feryâdı bülbülün gûşa
4. Dili ki girye-yi gam yıkdı kan akar olda
Şu rikkat ile bu şîşe degül heman boşa
5. Görince şâhid-i nazmum °arûs-ı hüsn-i kabûl
Öper de soñra çeker NEHCİ sadr-ı āgûşa

351.

Fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilün

1. Eyledün servi fikende şîve-yi reftârûña
Tütî-yi gūyâyı bende lehce-yi güftârûña
2. Can gibi pinhan dehânundan şehâ olur °ayan
Çeşme-yi can dinse lâyık la°l-i şekker-bârûña
3. Zerreden kemter dil-i zârum °aceb mi ditrese
Taglar kılmaz tahammül lem°a-yı ruhsârûña

350 : 79^a P, 79^b T, 68^a AH, 82^a Ü₁, 83^a Ü₂, -Ü₃.

351 : 80^a P, -T, 69^a AH, 83^a Ü₁, 84^a Ü₂, -Ü₃.

4. Eyledüñ sabruñ girîbânını ey gül çäk çäk
Gösterüp çäk-i girîban °andelîb-i zârûña
5. Bildürür âb-ı suhandan yâra tâb-ı sîneñi
Âferin NEHCÎ-yi şeydâ kilik-i mu°cizkârına

352.

Mef°ülü / fâ°ilâtü / mefâ°ilü / fâ°ilün

1. Gelse bahâr mevsimi açılsa gül güle
Bülbül gelürdi bâgda söylerdi bülbüle
2. Depretti leşker-i hatı ol şeh-süvâr-ı hüsn
Bir toz kopardı saldı hele Rûma gulgule
3. Bir gül kokutmaduñ bize ey bâgbân-ı hüsn
İtme yasag bârî benefşeyle sünbüle
4. Sorsam °aceb ki em diye mi hasta-yı gama
Keyfiyyetini bâdenüñ ol lebleri müle
5. Gülşende bir gazel okıdı NEHCÎ şevk ile
Bayıldı düşdi bülbül-i bî-dil güle güle

353.

Fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilâtün / fâ°ilün

1. Zülf-i pür-çîni ki müşgin dânesine dâm ola
Âdeme ol âhû-yı vahşî ne mümkün râm ola
2. Âteşin hüsn üzre hâl-i °anberin olmuş °aceb
Bu °acebter nâr-ı pür-tâb üzre °anber hâm ola
3. °Âşık-ı dil-hasta-yı hecre o dem bayrâm olur
Yâr mestâne lebin sunmuş elinde câm ola

5 bildürür: bildür AH.

352 : 82^b P, 81^b T, 71^a AH, 85^b Ü₁, 86^a Ü₂, -Ü₃.

1 gelse: gel Ü₁.

353 : 83^b P, 81^b T, 72^a AH, 86^b Ü₁, 87^a Ü₂, -Ü₃.

1 müşgin: misgin AH.

4. ʿİd-i vasla irişüp her dem görüşsek yār ile
Ay u yıl devrin tamām ide kaçan bayrām ola
5. Nice tutmaz bŷy-ı enfāsı meřām-ı ʿālemi
NEHCİ kim sŷz ile elde kilik-i ʿanber-fām ola

354.

Mefʿilŷn / feʿilātŷn / mefʿilŷn / feʿilātŷn

1. O kaşı yāya sabā bir iki niřānumı söyle
Cigerde tŷr-i gamın tende ŷstŷhānumı söyle
2. Açıl açıl meded ey zahm-ı sĭne gelse tabĭbŷm
Dökŷp bu kanlu yaşuş zahmet-i nihānumı söyle
3. O lehce-yi kelimātına lāl iden seni tŷfĭ
şeker-şiken lebi mi dŷr-feşan dehānı mı söyle
4. Seni salan bu hevāya beni belālara ey dil
O serv-kaddi mi zŷlf-i semen-feřānı mı söyle
5. Őlŷrsem ol lebi řĭrĭnŷmŷn gamı ile NEHCİ
Bu derd-nāmemi yaz halka dāřtānumı söyle

355.

Mefʿŷlŷ / fāʿilātŷ / mefʿilŷ / fāʿilŷn

1. Alduş dil-i belā-zedeyi bir nigāh ile
Can da belāya ugradı şeşm-i siyāh ile
2. Feyz-i fezāsı rŷřen ider şeşm-i dilleri
Mey-hānenŷn ne nisbeti var hānekāh ile
3. Dergāh-ı mey-fŷrŷřa yŷzŷn sŷr gŷneř gibi
Dŷnyāyı tutmak ise garaz ʿizz ŷ cāh ile

354 : 77^a P, 78^a T, 66^a AH, 79^b Ū₁, 81^a Ū₂, 35^a Ū₃.

2 tabĭbŷm: tabĭb T.

355 : 83^b P, 82^a T, 72^a AH, 86^b Ū₁, 87^a Ū₂, -Ū₃.

1 alduř: aldı Ū₂.

3 sŷr: -AH.

4. Sahrālara düşerdüm o vahşī gazālī ger
Sayd itmek olsa idi dilā tīr-i āh ile
5. NEHCĪ neden ki eyleye da°vā-yı saltanat
Künc-i fenāda bir nemed ü bir külāh ile

356.

Mefā°lün / mefā°lün / fe°ülün

1. Didüm ol hüsne āteş yandı hāme
Tutuşdı döndi bu sūz ile nāme
2. Getürdi nāme-yi pür-sūz-ı °ışkı
°Aceb kim yanmadı bāl-i hamāme
3. Sen ey murg-ı hümāyun-bāl-i kudsī
Neden düşdüñ bu cugdistān-ı dāma
4. Melek hayrān olur nezzāresinde
Kıyām idüp o kad gelse hirāma
5. Salup hengāmegāh-ı dehre gavgā
Tutar bāzī-yi °ışkı hās u °āma
6. Tolu tāb-ı cemālün °ālem-i can
Ne hācet mihre vü māh-ı tamāma
7. Döker hep kand-ı ma°nā kilik-i NEHCĪ
Ne dirsın tütī-yi şīrin-kelāma

357.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Yeter sākī o çeşm-i nāza teklīf-i şarāb itme
Yıkarsın °ālemi ol gamze-yi mesti harāb itme

5 ile: ola T.

356 : 80^b P, 80^b T, 69^b AH, 83^b Ü₁, 84^b Ü₂, -Ü₃.

1 didüm: dem Ü₁.

357 : 80^a P, 80^a T, 69^a AH, 82^a Ü₁, 84^a Ü₂, -Ü₃.

2. Dili sūzān idüp sūz-ı firākuḡda geürmiřdi
Tutup tāb-ı  itāba dilberā gekin kebāb itme
3. Senüḡdür  aşık-ı b -āre lutf ile  itāb eyle
Dimez agyāra karşu gāh  lutf eyle  itāb itme
4. Kıyāmet fitnesi birden yürür dehri harāb eyler
Hırāma bařlasaḡ āheste kıl cānā řitāb itme
5. İdersin  ālemi sevdā-zede ey hāme-yi NEHC 
 İzār-ı řāhid-i ma nāy  gel müşgin-nikāb itme

358.

Mefā l n / mefā l n / mefā l n / mefā l n

1. Dilā dūřd ḡ   derd-i  ıřkına dermān olur sanma
Sen ol cellād-ı b -rahm  tab b-i cān olur sanma
2. Yakar ten hānesin dest-i gamuḡ cānum karār itmez
Harāb-ābād olan v rānede mihmān olur sanma
3. Tutarsaḡ rāh-ı  ışkı tut ki ey dil semt-i vuslatdur
Düřerseḡ vād -yi end şeye pāyān olur sanma
4. Sakınma ta n-ı b -encām-ı d şmenden sen ey  aşık
Hadeng-i tıfluḡa bāz e de peykān olur sanma
5. Meger kim nevk-i kilk-i feyz-i akdesden tamup NEHC 
Kelāmuḡ bahr olur her katreyi  ummān olur sanma

359.

Mefā l n / mefā l n / mefā l n / mefā l n

1. Kızardı bādeden g l g l ruh-ı p r-tāb-ı cānāne
Bu āb-ı āteř ḡ g r feyzin ey dil ol g listāna
2. İd p p r-mey ki sāk  d nd r r peymāne meclisde
Ne sihr eyler ki eyler imtizācı şu le pervāne

358 : 76^b P, -T, 65^b AH, 79^a  ₁, 80^b  ₂, 35^a  ₃.

359 : 75^a P, 76^b T, 64^a AH, 77^b  ₁, 79^b  ₂, - ₃.

3. Ruh-ı sākī mi sāgar mı salan bu ʿaksi aḡlansa
İki mirʾāt-ı sāf itdi tekābül bezm-i rindāna
4. Yed-i beyzāsına alup lebāleb cām-ı billūrı
Mukārin eyledi māh-ı münīri şems-i tābāna
5. Şarāb-ı lem yezelden nūş idüp bī-hūş olan mestūḡ
Olur NEHCİ sūrūdı böyle hep mestāne mestāne

360.

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Mestdür çeşm-i harābı ne mey ü mey-hāne
Hem yıkar ādemi bī-bāde vü bī-peymāne
2. Şevk-ı rüyūḡ ile dil düşdi müşevveş hāli
Zülf-i şeb-gūnuḡa göstermedi bir gün şāne
3. Geçe her halkada bir çīne tolu nāfe-yi Çīn
Güzer eylerse sabā kākül-i müşg-efşāna
4. Ders-i ʿışk üzre çok akvāl-i meʾālin ammā
Okıdur hāl ile şemʿ ancak okur pervāne
5. Müşkil-i mesʾele-yi fenn-i fenā hall idemez
Girmeyen NEHCİ hele medrese-yi ʿirfāna

361.

Mefʿülü / mefāʿilün / feʿülün

1. Salduḡ yine tāb ebruvāna
Ham düşdi o hāne-yi kemāne
2. Can murgını sayda mı kuruldı
Bu vesme-yi cāduvāne yā ne

360 : 76^a P, 77^b T, 65^b AH, 79^a Ü₁, 80^b Ü₂, -Ü₃.

2 şeb-gūnuḡa: şeb-rengüḡe P, T, Ü₁, Ü₂.

4 -T.

361 : 78^b P, 79^a T, 67^b AH, 81^a Ü₁, 82^b Ü₂, -Ü₃.

3. At tîr peyâpey ey kaşî yâ
Oldı dil ü can saña nişâne
4. Mahv olsa da dil-nişanlar atar
Düşürmez okın hele yabâna
5. Kalmasa eser gönülde ol şüh
Urur girü zerre-yî nihâna
6. Yog olduğumuzca gözledi yâr
Degdi yine sehmi gâybâne
7. Mestân-ı sabûhı kıldı pür-cüş
Sâkî ne idi mey-i şebâne
8. Bir kerre füsün iderse çeşmüñ
Bu fitne yeter bütün cihâna
9. Biñ cânı virüp yolunda ölmek
Bir nîm-nigâhadur bahâne
10. Hep didiler okuyup güzeller
NEHCÎ ne bu şi'r-i âşıkâne
11. Çok şükr ki açdı himmet-i pîr
Derler bize mahzen-i beyâna

362.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Gelür mestâne darta nakd-i hançer elde cânâne
Geçer bâzâr-ı dilde turmaz ol nakd-i revan cânâ
2. İderse büse-yî la'l-i lebin va°de elin öp de
Geçürme fırsatı ey dil ki geçsün va°de ihsâna

3 P, T, Ü₁ ve Ü₂'de dördüncü beyittir.

4 T, Ü₁ ve Ü₂'de üçüncü beyittir.

7 -T. mestân-ı: mestâne Ü₁.

362 : 80^a P, 80^a T, 68^b AH, 81^b Ü₁, 83^b Ü₂, -Ü₃.

1 gelür: gelüp Ü₁.

3. Hırām-engīz idüp bād-ı mahabbet mīve-rīz eyler
Olur her sūya māyil ol nihāl-i tāze mestāne
4. Şarāb-ı laʿl ü cām-ı laʿl ü yār-ı laʿl-leb sākī
Hezāran reşk ider kân-ı Bedahşan bezm-i rindāna
5. Hayāl-i cām-ı laʿl-i yār ile pür-zevk olup NEHCĪ
Yine pākīze bir tāze gazel tarh itdi yārāna

363.

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Viren sun° ile reng-i hūn o laʿl-i sâf-ı mey-gūna
Gamından °āşık-ı şeydālaruñ bagrın boyar hūna
2. Dime mihr ü şafak her subh-dem reng-i ruhuñ salmış
Nigārā hūn-ı hasret dāg-ı gayret çarh-ı gerdūna
3. Degül Şīrīn ü Leylā cezbe-yi şūr-ı mahabbetdür
İden ser-geşte Ferhād ile Kaysı kūh u hāmūna
4. Düger[ür] nīm-nigehle çeşm-i mestūñ biñ cihan fitne
Ne hācet gamze derkār eylemek yā sihr ü efsūna
5. Çeken bezm-i ezelde sāgar-ı leb-rīz-i feyz ancak
Olur tā böyle kādīr NEHCİYĀ icād-ı mazmūna

364.

Mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün

1. °Aks-i cemāl-i yārı tutar muzmer āyene
Māfīʿ-z-zamīrini hem ider mazhar āyene
2. Geh lutfi gāh kahrı yüzün gördüğü bu kim
Oldı tecelliyātına hep mazhar āyene
3. İrişdi şimdi tasfiyeden bir makāma kim
Eşyâyı itdi kendüde cilveger āyene

363 : 73^a P, 75^a T, 63^a AH, 76^a Ü₁, 78^a Ü₂, -Ü₃.

364 : 73^b P, 75^b T, 63^a AH, 76^b Ü₁, 78^b Ü₂, 35^b Ü₃.

4. Bulmaz tenevvu'ât-ı suver halvetine rāh
Kendin safādan özgeye itmez yir āyene
5. Sārī o deñlü cevherine feyz-i rüşeni
Cānānı cānı gibi ider der-ber āyene
6. Nūr-ı safāya olmasa mazhar seher gibi
Şems-i cemāle olmaz idi hāver āyene
7. Gör bir nazarda mushaf-ı hüsnini dilberün
Der-hātır itdi NEHCİ zihī ezber āyene

365.

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Mihr ile mehden olsa saña ger her āyene
Olmaz dil-i şikeste kadar tāhir āyene
2. Mir'ât-ı cām-ı meyde gören sūret-i safā
İtmez nazar tutarsa da İskender āyene
3. Koyduñ hilāl-i 'ide bizi intizārda
Sākī elünđe tut bakalum sāgar āyene
4. Cām-ı cihan-nümāyı ki dirlerdi cām imiş
Ref'î-i küdüret-i gama ol cevher āyene
5. Gel āstān-ı pırde gör NEHCİNün yüzün
Vech-i safāya işte saña enver āyene

366.

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

1. Ben zār-ı ışkuñ subh-demde nevha gelse yādına
Tahrīr ider murg-ı seher ser-nāme-yi evrādına
2. Sūz-ı gamuñla bāğda bir nāle bünyād eyledüm
Çāk-i girībān itdi gül bülbüllerün feryādına

365 : 74^a P, 75^b T, 63^b AH, 77^a Ü₁, 78^b Ü₂, 35^b Ü₃.

366 : 77^a P, -T, 66^b AH, 80^a Ü₁, 81^b Ü₂, -Ü₃.

3. Hattun misālin dīdeden can levhine yazdı gönül
Tıfl-ı hat-āmūzuñ işi taklīddür üstādına
4. Şehr-i vücūdı hayl-i gam yıkmaga āgāz eyledi
Pīr-i mugānuñ himmeti yetdi hele imdādına
5. Kimün ki feyz-i kudsīdür sermāye-yi endīşesi
Kādir olur NEHCĪ gibi hoş nüktenün ĩcādına

367.

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Ahsen-i hūban ki dirler ol güzeller şāhına
Vechi var gün gibi pertev saldı çarhuñ māhına
2. Hazretine girmege koymazlar ise ey sabā
Sür yüzün ʿarz [eyle] hālüm ol şehün dergāhına
3. Merhabā bildürdün ey dil zerre-veş mihrün ile
Āsmān-ı hüsñün ol hurşīd-i ʿālī-cāhına
4. Ditreme gelsün hadeng-i gamzesi yāruñ dürüst
Ey gönül olduñ nişan çün nāvek-i dil-h'āhına
5. Belki gūş itseñ iderdün merhamet ʿışk ehlinün
Ey şehinşāh-ı melāhat āh-ı subhīgāhına
6. Yirlere yüzler sürüp itdük niyāz u āh çün
Meyl iderler hüblar ehl-i niyāzuñ āhına
7. Geydi gül-gün cāmesin gül gibi sahn-ı gülşene
Geldi de dil koydı başın bülbül olup rāhına
8. Hızr-veş tā ʿışkı rehber eyleyüp ol dilberün
Baş kodı gitdi gönül arayı menzilgāhına
9. NEHCİYĀ çün sakladuñ can gibi ism ü resmini
Bu gazel de tuhfe olsun ol güzeller şāhına

367 : 81^b P, -T, 70^b AH, 84^b Ü₁, 85^b Ü₂, 35^a Ü₃.

3 ile: hele P, AH, Ü₁, Ü₂, Ü₃.

8 dilberün: dilberi P, AH, Ü₁, Ü₂.

368.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Düşeli ııkuı ile sevdāya
°Akl ü cānı komııuz yagmāya
2. Dördüñe mūnis olaldan dil de
İñleyü inleyü döndi nāya
3. Mihrüñe bende geıen ugrar mı
Gam-ı dehr ile dahı gavgāya
4. Rind kim elde tutar peymāne
Bakmaz ol mihr-i cihan-peymāya
5. Bādeye düşdi gam-ı la'ılūñ ile
Viridi varımı göñül sahbāya
6. Nakd-ı °ayşı koyup elden zāhid
Düşmezüz biz de gam-ı ferdāya
7. °Aklūñ olsaydı senūñ de vā'iz
Pendi korduñ bu dil-i şeydāya
8. °İşk imiı cılve iden °ālemde
Girmedi gayr dilā araya
9. NEHCİYĀ bende-yi °İşk ol sen de
Bakma hıç saltanat-ı dünyāya

369.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Şehā sevdā-yı zūlfūñ olmasa ger cāna sermāye
N'olurdu sūdumuz yā gelmeden bāzār-ı dünyāya
2. Bizüm bey° ü şirāmuz başkadur bāzārumuz tenhā
Metā°-ı dehr için tutuşmazuz ey h°ace gavgāya

368 : 78^b P, 79^a T, 67^b AH, 81^b Ü₁, 82^b Ü₂, -Ü₃.

7 olsaydı: olaydı Ü₁.

369 : 83^a P, -T, 71^b AH, 86^a Ü₁, 86^b Ü₂, -Ü₃.

3. Ezel bezminde kim nüş eyledük peymāne-yi ʿışkı
Konulmuş hākūmūz tahmīrine ol cūrʿadan māye
4. ʿAceb keyfiyyetin hīç bilmedūñ ʿāşıklarūñ zāhid
Koyup maʿnāyı düşdūñ sūret ile kurı daʿvāya
5. N’ola düşdükse NEHCİ āstān-ı hazret-i pīre
Bi-hamdi’llah ki saldı başumuz üzre Hümā sāye

370.

Fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilūn

1. Dil mi var kim derd-i ʿışkuñla şehā zār olmaya
Can mı var kim yagmañıla mahrem-i yār olmaya
2. Öyle zevk almış dil-i şeydā ki olmaz bir nefes
Bezm-i mihnetdeki mest-i cām-āzār olmaya
3. Koy ser-i kūyında efgān eylesün şūrīde-dil
Bülbüle ey girye sedd-i rāh-ı gülzār olmaya
4. Ola bir dem olmaya mey k’anda bezm-i hās idüp
Zevk-ı cām-ı vasl idem yār ola agyār olmaya
5. Düşürüp bir luʿb ile salmış kemend-i ʿışkına
NEHCİ-yi şeydāyı da ol şūh ʿayyār olmaya

371.

Fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilātūn / fāʿilūn

1. Şugl iderken safha-yı rüyūñ hat-ı merkūmına
Suhte-yi dil yakdı destārını hüsñüñ mūmına
2. Hattuñūñ gördük kitāb-ı hüsne taʿlīkātını
Dikkatinden līk vāsıl olmadık mefhūmına

370 : 83^b P, -T, 72^a AH, 86^b Ü₁, 87^a Ü₂, -Ü₃.

4 dem: dil P, Ü₁.

371 : 77^a P, 78^a T, 66^a AH, 80^a Ü₁, 81^a Ü₂, 35^a Ü₃.

3. Teng ü bārık ol miyan-bendüñ hayālinde hakīm
Hatt-ı mevhumın toladı nokta-yı mevhumına
4. Baksañ Eflātūnı fenn-i ʿişvede ilzām ider
Rūmuñ ey dil şır-i māder-hʿāre bir maʿsūmına
5. VASF ider vāʿiz cinānuñ hūrını gılmānını
Māyil olmaya sakın NEHCİ cihānuñ Rūmına

Harf-i Yā

372.

Mefāʿlün / mefāʿlün / feʿülün

1. Getür peymāneyi devre peyāpey
Meded fevt itme sākī fursatı hey
2. Cihānuñ gösterür aslın kemā-hī
ʿAceb āyīne imiş sāgar-ı mey
3. Bize sen cāmı sun sākī gerekmez
Cem ü efsāne-yi Cem-şīd tā Key
4. Defün edvārı dāyir çün simāʿa
İşitseñ tā nedür der tā nedür ney
5. Gül ile bülbülün bu şenliginden
Ne hāsıl çün hazānuñ zahmıdur pey
6. Göñül bir bāgda cevlān ider kim
Ne pervā-yı hazān var ne gam-ı dey
7. Bi-hamdiʿllah dirildük mā-yı meyden
Olupdur NEHCİ mādan cümle şey hay

3 bendün: bendi P, T, Ü₁, Ü₂.
372 : 92^a P, 88^a T, 79^b AH, 95^a Ü₁, 93^b Ü₂, -Ü₃.

373.

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Çeşmi fettānlige itmezdi yine bünyādı
Olmasa gamze ger ol fitnelerün üstādı
2. Ānīde böyle dilīr itmege bir āfet var
°İşve-yi sāhiredür fenn-i füsunda adı
3. Bend-i zūlfinden alup kor şiken-i turrasına
Dāmdan dāma çeker murg-ı dil-i nā-şādı
4. Bīsütūna nazar it zūr-ı cemāl-i Şīrin
Nakşını taşa çıkarmış geçürüp Ferhādı
5. Basmadı kimse dahı böyle kadem bī-pervā
NEHCİYĀ pāk-revişdür bu müselleme vādī

374.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Nevīd-i subh irüp ruhsār-ı cānandan haber virdi
Dem-i °İsī cihān-ı mürdeye candan haber virdi
2. Getürdi vādī-yi °ışka yine bülbülleri yir yir
Esüp bād-ı bahārı verd-i handāndan haber virdi
3. Düşürdi tāglara sünbüleri idüp perīşan-hāl
Nesīm-i subh-dem zūlf-i perīşandan haber virdi
4. Virüp peymāne sākī nüş idüp kim el ele aldık
Ezel bezmindeki ol °ahd ü peymandan haber virdi
5. İçüp yādına yāruñ tolular turduk simā° itdük
İrişdi gūş-ı cāna nagme devrandan haber virdi
6. Görindi sūret-i ahvāl-i °ālem dil safālandı
Bize mir'āt-ı sāgar asl-ı °irfandan haber virdi

373 : 87^a P, 84^b T, 75^a AH, 90^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

5 kimse dahı böyle: böyle dahı kimse Ü₁.

374 : 91^b P, 87^b T, 79^a AH, 94^b Ü₁, 93^a Ü₂, -Ü₃.

7. Bu Őirün yine NEHCİ Hâfız-ı Őîrâzı aŋdurdı
Açup ebvâb-ı ma'ânâyı *Gülistan*dan haber virdi

375.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Bize Şol sâgarı kim sâkî-yi bezm-i ezel virdi
Dahi ayılmaduk sanmaŋ gam-ı dünyâ kesel virdi
2. İdüp kurbânı can yirine cânânı bedel tutdum
Hudâ bu bendeye cân-ı °azîz-i bî-bedel virdi
3. Hudâdan ister idüm bir güzel virsün baŋa bir câm
Bugün mey-hânedede ol câm-ı matlûbı güzel virdi
4. Dir idüm bir kadem bas yüzüme ey mâye-yi devlet
Bi-hamdi'llah girüp maksad ele ol devlet el virdi
5. Ayagı tozını can gözine kuhl eyledüm NEHCİ
Ne mümkün Őükri kim Hak bizde ol hâle mahal virdi

376.

Mef'ülü / fâ'ilâtün / mef'ülü / fâ'ilâtün

1. Gül sonra geldi bâga evvel çimen yetişdi
Güyâ er ocağıdur ir geç gelen yetişdi
2. Geldi nesîm gülden açıldı çeşm-i nergis
Ya'kûba Yûsufından san pîrehen yetişti
3. Cânâ bahâr-ı hüsnün hükmi meger ki budur
Gül bitdi gülşenünde sonra çimen yetişdi
4. Tur gunça hokkasını açsun hele seherden
Bülbül ne bu Őetâret keyfün kaçan yetişdi
5. Sözde nezâket ile NEHCİ Kemâle yetdi
Didiler ehl-i ma'nî bi'llah Hasan yetişdi

375 : 92^a P, 88^a T, 79^b AH, 95^a Ü₁, 93^b Ü₂, -Ü₃.

376 : 89^a P, 85^b T, 77^a AH, 92^a Ü₁, 90^b Ü₂, -Ü₃.

377.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Gül devri gelüp bâga °aceb gulgule düşdi
Yārāna safālar yine fırsat müle düşdi
2. Pervāneye bilmem ne didi şem° ki ol dem
Cüz'ini yakup ölmedi döndi küle düşdi
3. Bilmem ne haber virdi sabā geldi seherden
Kim gunça safālandı açıldı güle düşdi
4. Düşende hep ezhāra birer cilve ruhuñdan
Bu hüsn ü letāfet de nigārā güle düşdi
5. Murgān-ı çimen cümle uçarlar o hevāya
Gül āteşi NEHCİ yine gör bülbüle düşdi

378.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Zemīn-i °ışka kim tıfl-ı dil-i nā-şād ayak basdı
Yürütdi dāye-yi gam sanma bī-imdād ayak basdı
2. Göñül bir deşt ü küh-ı derdedür āvāre vü derkār
Ki ne Kays oldı ser-gerdānı ne Ferhād ayak basdı
3. Görün ey āšnā bīgāne katlüm gerden-i cāna
Elinde tīg-ı gamze çeşmi ol cellād ayak basdı
4. Beni pā-māl-i gayr itdüñ gamuñla yine dil-şādam
Harīm-i hāsa sanma pādşāhum yad ayak basdı
5. Bisāt-ı vuslata gerd-i pey-i gayr u sivā konmaz
Meger kim pey-rev-i pīr-i fenā mu°tād ayak basdı
6. Virüp °ayşa kesel endīşe def°-i meclis eylerdi
Bi-hamdi'llāh idüp sākī bizi irşād ayak basdı

377 : 89^a P, 86^a T, 77^a AH, 92^a Ü₁, 91^a Ü₂, -Ü₃.

378 : 86^b P, 84^a T, 75^a AH, 89^b Ü₁, -Ü₂, 55^b Ü₃.

2 derdedür: °ışkadur T.

7. Hayālūñ nakşını bir nev-zeminde bağladum ben kim
Ne Mānī buldı yol aña ne hod Bihzād ayak basdı
8. Bugün NEHCİ gibi bu kârgâh-ı nesc-i ma'nâda
Ne bir hem-kâr el koydı ne bir üstâd ayak basdı
9. Savulsunlar hünermendân-ı âlem râh-ı âzminden
Rikâb-ı rahş-ı nazma şâh-ı isti'dâd ayak basdı

379.

Fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlâtün / fe'îlün

1. Sîneye tîg-ı cefâsını hamâyil çekdi
Yâr didüm yüzüme bakdı da mâyil çekdi
2. Bir elif çek kad-i mevzûnuña dâl ola didüm
Dâl-i hançer yürüdi niçe delâyil çekdi
3. Hüsnuñe zıll-ı Hümâ olmuş idi gîsûlar
Devlet-i hattun aña sâye-yi zâyil çekdi
4. Nükte-yi sırr-ı dehânuñ bilemez dahı hakîm
Silk-i tahrîre velî bunca resâyil çekdi
5. Bâr-ı cevrine kodı kavlı-i visâlin cânan
N'eylesün NEHCİ-yi bî-çâre de kâyil çekdi

380.

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

1. Kadûñ a'lâlanup geçdi şehâ şimşâddan şimdi
İdüp efgende koydı servi de âzâddan şimdi
2. Hatunla kâkülün kayd üzre kayd oldu dil ü câna
Benüm korkum tamâm ol gamze-yi cellâddan şimdi

7 -T.

379 : 88^b P, 85^b T, 76^b AH, 91^b Ü₁, 90^b Ü₂, -Ü₃.

380 : 90^b P, 87^a T, 78^b AH, 93^b Ü₁, 92^a Ü₂, -Ü₃.

3. Görüp hüsnüñ kitābın okıdum tā dersini ııkuñ
Yitirdüm  akl ile fikri  ıkardum y ddan Şimdi
4. KaŐuñ y yına t r-i gamzeyi derk r ider  eŐm ñ
Hal s olmak ne m mk n c na ol sayy ddan Şimdi
5. Ser-i k yunda efg n iderek kalmıŐdı murg-ı dil
 Aceb n'oldı ki bir ses gelmez ol n -Ő ddan Şimdi
6. Ne nakşı bagladı g Ő eylesem g lz r-ı h sn nde
Olup dem-beste yohsa kaldı mı fery ddan Şimdi
7. Fer dem nakŐuñı kazmakda c n  levh-i h tırda
H nerle  ıŐkda ben ge ginem Ferh ddan Şimdi
8. Ne tasv r itdi bir M n -h ner *Erjeng*-i ma n ya
G r imdi NEHCİY  bu beyt-i h t r-z ddan Şimdi
9.  Aceb tasv r ider dil nakş-ı h sn ñ levh-i h tırda
Kalur mı kilik-i fikr m h me-yi Bihz ddan Şimdi
10. Zih  mahd m-ı   l -tab  v l -meşreb   himmet
 den  b yı zinde hulk ile evl ddan Şimdi
11. G l-i g lb n-tır z   b lb l-i g lz r-ı  uŐŐakı
Şerefle   leme hayr 'l-halef ecd ddan Şimdi
12. O Őem -i enc men-efr z-ı ikb l   Őerefmend 
Ki ism   h l ile S lih odur emc ddan Şimdi
13. Ola  mri f zun hemv re ikb li terakk de
Eh md r bu du   hem olına evr ddan Şimdi

6 g Ő eylesem: seyr eylesem P, T,  1,  2.

9 ider dil: iderd k  1 / levh-i h tırda: -T.

10  b yı zinde:  b -yı zinde T / evl ddan: emc ddan P, T,  1,  2.

11 - 1.

12 emc ddan: evl ddan T,  2.

381.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. °Aks-i ruh-ı cānan dil-i pür-şūra tokındı
Envār-ı tecellīyi görüñ Tūra tokındı
2. Çeng urdı cefā sâzına yār iñledi °uşşāk
Mutrib yine mızrāb ile tanbūra tokındı
3. Olursa Süleymān olamaz lāyık-ı haşmet
Her kim ki bu vādīde dil-i mūra tokındı
4. El sunmayalum cāmına kim sākī-yi devran
Yıkdı Cemini kâse-yi fagfūra tokındı
5. Tīg-ı gam-ı cānāna oñuldur dili yohsa
NEHCİ ne kadar merhem o nāsūra tokındı

382.

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Açılsa şāh-ı gülbününñün gunça-yı teri
Sākī elünđe görsek öper la^l-i sāgarı
2. °Aks-i ruhuñla tolu piyāle getür bize
Gülzār-ı hüsnünñün kanı yā verd-i ahmeri
3. Şevk-ı ruhuñla gülşen-i bezmi şen eylese
İtse nevāda bülbül-i dil cāna yāveri
4. Tāb-ı şarāb-ı nāb ile ref'-i hicāb idüp
Olsañ sipihr-i bezm-i meyüñ mihr-i enveri
5. Olsak garīk-i lücce-yi bahr-ı müşāhede
Varsak fenāya biz dahı bizden olup berī
6. Bahr-ı safāyı görsem o dem pür-hurūş u cüş
Koysam beyanda bir yeñi tarz-ı suhanveri

381 : 88^a P, 85^a T, 76^a AH, 91^a Ü₁, 90^a Ü₂, -Ü₃.

382 : 86^a P, 84^a T, 74^b AH, 89^a Ü₁, 89^b Ü₂, -Ü₃.

5 olsak: olsa P, Ü₁.

6 pür-hurūş u cüş: mest-i pür-hurūş P, T / tarz-ı: tarh-ı AH, Ü₁.

7. NEHCİ memālik-i suhan oldu müsellemlüñ
Salduñ cihāna velvele-yi kūs-ı serveri

383.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Eyledi çeşmüm evin cāy-ı ikāmet bir perī
Terk idüñ şimden girü ey merdüman siz ol yiri
2. Kıldı pey-der-pey hayāl-i yār pür göz hānesin
San ki zeyn itdi *Nigāristānı* ÇİN süretgeri
3. Rūhdur gam mürdesine sākiyā gel sun bize
Sāfter-i yāküt-ı hamrā germ ü ter ol cevheri
4. Cāmdan °aks-i ruhuñ rahşān olunca subh-dem
Cilveger oldu şafakdan āftāb-ı hāverī
5. Tāze bir söz baglamış NEHCİ kapuñā dilberā
Rūmda āgāzlandı şimdi ol kavlı-i Derī

384.

Mef°ülü / fā°ilātü / mefā°lü / fā°ilün

1. Bir °işve ile aldı göñül nakdın ol perī
İtdi hayāli sīnemüzi de perī yiri
2. Çeşm hayāl-i tīrini āgūş idüp yatur
Müjganlarımı itme kıyās ol okuñ peri
3. Sırr-ı dehānuñı diye sandum hele sabā
Söyletmedi açılduğı dem gunça-yı teri
4. Mir°atı tutma sīneñe gel dilberā meded
Bir yüzi açığı ki ola rūhdan berī

383 : 89^b P, -T, 77^b AH, 92^b Ü₁, 91^b Ü₂, -Ü₃.

384 : 89^b P, 86^a T, 77^b AH, 92^b Ü₁, 91^b Ü₂, -Ü₃.

4 -Ü₁.

5. Hāme degül bu NEHCĪ ele sāz alup olur
Bezm-i cihāna nagme-tırāz-ı suhanverī

385.

Müfte[°]ilün/ fā[°]ilün / müfte[°]ilün/ fā[°]ilün

1. Kand-ı mükerrer-durur gerçi kim ol lebleri
Gayr-ı mükerrer velī lezzet-i can-perveri
2. Gerd-i leb ü hatt-ı yār kand u megesdür velī
Bu meges itdi füzun kadr ile ol şekkeri
3. Āb-ı hayāt-ı lebün itdi gönül ārzū
Oldı o ümmīd ile Hızr-ı hatuñ rehberi
4. Kand u nagam bezm ü °ayş evvel ü āhır gidüp
Buldı gönül muhlisi oldı derün çākeri
5. Gerçi ki ben °ıškuñı can gibi itdüm nihan
Süz-ı dilüm dir saña cümle vü çeşmüm teri
6. Ey şeh-i hüsn ü bahā halvet-i hāsuñ olup
Oldı gönül hānesi gerd-i sivādan berī
7. Şevk-ı lebün NEHCĪyi eyledi pür-güft ü gü
İtdi şeker tütīye feyz-i suhan-perveri

386.

Müfte[°]ilün/ mefā[°]ilün / müfte[°]ilün/ mefā[°]ilün

1. Çıkdı ezel sabāhınuñ togdı çü mihr-i enveri
Toldı cihāna ser-te-ser pertev-i zerre-perveri

5 olur: yine T.

385 : 90^a P, 86^b T, 77^b AH, 93^a Ü₁, 91^b Ü₂, 56^a Ü₃.

2 bu: bir P, Ü₁.

3 o: ol Ü₁, Ü₂.

5 cümle vü: cümle bu P, hep ü bu AH.

6: -T.

386 : 91^b P, 88^a T, 79^a AH, 94^b Ü₁, 93^a Ü₂, -Ü₃.

2. Zerre-be-zerre  alemi eyledi gark-ı bahr-ı n r
Cilve-n m  olan odur c mlede ara gel ber 
3. Kevn   mek nda var olan yok dime  ışk imiş heman
Bende-yi  ışk olan bulur iki cih na serveri
4. Ő hid-i  ışk dem-be-dem  arz-ı cem l ider veli
G z gerek anı g rmege h re ider basarları
5. N r  g ren meger gir  n r ola yohsa ey g nj l
Şeb-pere nie seyr ide tal at-ı Şems-i h veri
6. K mil-i p r-i perveri bul da derinde  ker ol
Var ise sende derd eger gezme yab na ser-seri
7. Genc-i bey na el koduğ himmet-i p r ile meger
Sağa yitişdi NEHCİY  silsile-yi suhanveri

387.

Mef il n / mef il n / mef il n / mef il n

1. Ne efs n eyledi bilsem hele ol eşm-i seh arı
Girift r-ı bel -yi derd-i  ışk itdi dil-i z rı
2. Yine Őemř r-i t ze urdı dest ol gamze-yi h m 
Elinden almak olmaz ey g nj l c n-ı girift rı
3. Saf  y z g ster r baktıkca eşm-i c n olur r şen
Mucell  n rdan  yined r hurşid-i ruhs rı
4. Ufukdan subh-dem işr k id p mihr-i cem l-i y r
Zev y -yı cih n-ı c na saldı t b-ı env rı
5. İderd m serve nisbet kaddini y  gunaya agzın
G r lse işidilse NEHCİY  reft r u g ft rı

6 ser-seri: gel beri P, T,  1,  2.

387 : 87^b P, 84^b T, 75^b AH, 90^a  1, - 2, - 3.

388.

Mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

1. Varını nisâr eyledi göz görmege yârı
Yok yire o mâh itmedi bir kûşe güzârı
2. Şimden girü olmaz mı o gül zînet-i gülzâr
Şemm itmedi mi nefha-yı enfâs-ı bahârı
3. Göz yumdurup açdurmadı bir dem baña girye
Hengâm-ı fîrâkuñ bir imiş leyl ü nehârı
4. Su gibi revân oldı güzeller leb-i cüya
Rahm it güzelüm eşküme kıl meyl-i kenârı
5. NEHCİ okusun ıışkuñ ile tâze gazeller
Gülşende birez diñleyelüm bülbül-i zârı

389.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Gülünj sâz-ı makâm-ı ıişrete bünyâddur kârı
Bu âhenge hemânâ bülbülünj feryâddur kârı
2. Çıkarmak kasdı gözden nakş-ı hüsnünj eşk-i demlerle
Akar bu semte sa'y-ı vâdî-yi Bihzâddur kârı
3. Çeker pîr-i mugan meyle mey-âşâmın harâbâta
Mürîdin merd-i kâmil cezb ile irşâddur kârı
4. Kıyâma tursa kaddi gamze hem derkârdur cevre
Kıyâmet kopsa ey dil zâlimünj bî-dâddur kârı
5. Elinde tîşe-yi endîşe levh-i câna tasvîrünj
Şehâ kazmakda NEHCİ pîşe-yi Ferhâddur kârı

388 : 87^b P, 85^a T, 75^b AH, 90^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 girü: gerü P, giri AH, geri T.

389 : 88^a P, -T, 76^a AH, 91^a Ü₁, 90^a Ü₂, -Ü₃.

390.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Muşāşa° eyledüñ sākī elünđe cām-ı billürī
°Aceb işrākı var kıldı münevver dilleri nūrī
2. İnā-yı mähı mihrünj çeşmesi gark eylemiş sandum
Mey-i pür-feyz ile memlū görünce zarf-ı billürī
3. Hayāl-i rüy-ı tábānuñla her şeb sīne pür-tābuz
Yanar kāşānemüzde subh olunca şem°-i kāfūrī
4. Debistān-ı mahabbetde ararken āyet-i hüsnin
Cemāli mushafın açdı okutdı sūre-yi *Nūrı*
5. Ruhunj tābına tākat itmeyüp dil oldı nā-peydā
Şehā nūr-ı tecellī yine gör mahv eyledi Tūrī
6. Uçup nūrū-yı bāl-i himmet ile Kāfa °azm itdüm
Yetişdürdi hidāyet Hüdühüdi °Ankāya °usfūrī
7. Bilinmez sırrı NEHCİ *Mantıku't-tayr* özge bir dildür
Süleyman fehm ider bu remzi °Attār-ı Nişābūrī

391.

Mef°ülü / fā°ilätü / mefā°lü / fā°ilün

1. Zāhid görüp safāmuzı mest anlamaz bizi
Dürdī-keşān-ı bezm-i elest anlamaz bizi
2. Pā-māl iden zücāc-ı dil-i pāre-pāremüz
Zahm-ı hezār hurde-şikest anlamaz bizi
3. Hāküz egerçi çeşm-i dile kuhl-ı cevherüz
°Ālī-nazar ki derk ide pest anlamaz bizi
4. Gören bu fakr-ı zāhirimiz devlet-i Cemünj
Cāmı be-kef nigīni be-dest anlamaz bizi

390 : 86^a P, -T, 74^a AH, 89^a Ü₁, 89^a Ü₂, -Ü₃.

5 ruhunj: ruhi P, Ü₁, Ü₂.

391 : 88^b P, 85^b T, 76^b AH, 91^a Ü₁, 90^a Ü₂, 56^a Ü₃.

5. Bilmez °adū hadeng-i felek-düz-ı āhumuz
NEHCĪ meger ki sāhib-i şast anlamaz bizi

392.

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Gülüp açılsa o gül gülşen ider bezmümüzi
Şem°-i pür-tāb ise de rüşen ider bezmümüzi
2. Şem°-i kāfūra komaz hācet-i menzil-bedre
Her şeb ol māh gelüp mesken ider bezmümüzi
3. Mutrib-i nagme-serā şöyle virür āteş kim
Şu°le-ber-şu°le-şiken külhan ider bezmümüzi
4. °Aks-ber-°aks ruh-ı sākī vü cām-ı mey-i la°l
Gül-i terden sanasın hırmen ider bezmümüzi
5. Dil-berā vaf-ı ruhuñ şerh-i gamuñla NEHCĪ
Gāh gülşen gehī pür-şiven ider bezmümüzi

393.

Mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün / mefā°lün

1. Kemān ü tirdür gerçi dile müjgān u ebrūsı
Şikār-ı şır ider ammā dilerse iki āhūsı
2. Gelüp hışma kaçan kim isteye katlini °uşşakuñ
İder ol gamze-yi cellāda ferman çeşm-i cādūsı
3. Velī bī-tīg u bī-cellād ādemler helāk eyler
Teg ü tenhā yatan ol gerdeninde hāl-i Hindūsı
4. Habeş sultānı Rūmı itmege gāret akın salmış
Gelüp ser-çeşme-yi la°linde ey dil kondı cāsūsı

392 : 88^b P, -T, 76^b AH, 91^b Ü₁, 90^b Ü₂, 56^a Ü₃.

1 gülüp: gelüp T, AH, Ü₂, Ü₃.

393 : 85^b P, 83^b T, 73^b AH, 88^b Ü₁, 88^b Ü₂, 55^b Ü₃.

2 isteye: istese P, T, Ü₁, Ü₂.

4 la°linde: la°line P, AH, Ü₂.

5. Var ey peyk-i sabā NEHCİden ol şāha niyāz eyle
Ayagin öpme ammā itmeden evvel zemin būsı

394.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Gerd-i gam kim mūcib-i sad-āhdur her zerresi
Meş°al-i rāh-ı Kelīmu'llāhdur her zerresi
2. Şol gubār-ı gam tarīk-ı °ışkdan kim dilde var
Saykal-ı mir'āt-ı mihr ü māhdur her zerresi
3. Pey-rev-i pīr-i fenā oldum ki hāk-i pāyinün
Tūr-ı ma°nā-yı tecellīgāhdur her zerresi
4. Feyz-i sahbā-yı kelāmum cür°asından topraguñ
Mihr-i °ālem-tāb-ı gerdun-cāhdur her zerresi
5. NEHCİ güftārum o kudsī-nāmedür kim gerdinün
Kuhl-i nūr-ı çeşm-i Rūhu'llāhdur her zerresi

395.

Fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilātün / fā°ilün

1. Giryē kim sad gūne bezm-i °ayşadur her katresi
Dür ki tāc-ı Husrev-i Cem-kīşedür her katresi
2. Bāde-yi pūr-feyzedür eşküm ciger hum-hānesi
Dīdeden cūş itse gerdün şīşedür her katresi
3. Bāde ammā tā ki bulmuş tavrda neşv ü nemā
Āb ammā āteş-i endīşedür her katresi
4. Eşk-rīz olsam ne var sad Bīsütün-endāz-ı gam
Bī-gam-ı Ferhād u zūr-ı tīşedür her katresi

394 : 85^a P, 83^a T, 73^b AH, 88^a Ü₁, 88^a Ü₂, 55^b Ü₃.

395 : 84^b P, 82^b T, 73^a AH, 87^b Ü₁, 88^a Ü₂, 55^a Ü₃.

3 -T.

5. Nāvdān-ı tab^c-ı feyyāz-ı hüner-pāşum eger
Olsa fāyız ebr-i nīsan-pīşedür her katresi
6. Hāme-yi hikmet-nigārum k'ola vasf-ı la^clüne
Dür-feşan bir bahr-ı mercan-rīşedür her katresi
7. Şīr-i ma^cnā kim virür pistān-ı kilküm NEHCİYĀ
Şīr-i ^cālem-gīr-i gerdun-pīşedür her katresi

396.

Fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilün

1. Hüsnüñ hep ey melāhat bāğı verd-i tāzesi
^cĀleme ben zārdan oldı bülend-āvāzesi
2. Sīne san şehr-i mahabbetdür açılmış cā-be-cā
Zahm-ı tīg-ı tüz-i cevvrünle der ü dervāzesi
3. Māşata-fikrüm gam-ı la^c ü hayāl-i çeşmüne
Cevher-i can hün-ı dildür sürmesiyle gāzesi
4. Nakş-ı hüsnüñ dīde bir gülşenli tasvīr eyleyüp
Ebr-i deryā gösterür pür-nem çimen pervāzesi
5. NEHCİ derd-i ^cışk okur küyuñda her şām u seher
Safha-yı gülden dahı bülbul okuyup yazası

397.

Fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilātün / fā^cilün

1. Mutrib-i can kim nevā mähürdür her nagmesi
Gayret-i bezm-i Cem ü fagfürdür her nagmesi
2. Meclis-i ^cışk içre ol dem kim terennüm-sāz olur
Reşk-i sad-āgāze-yi Mansürdür her nagmesi

6 -T.

396 : 86^a P, 83^b T, 74^a AH, 88^b Ü₁, 89^a Ü₂, -Ü₃.

397 : 85^a P, 83^a T, 73^b AH, 88^a Ü₁, 88^b Ü₂, 55^b Ü₃.

3. Dil ki murg-ı lāne-zād-ı nār-ı İbrāhīmdür
Şu^ele-zā-yı gülsitān-ı Tūrdur her nagmesi
4. Nālehā-yı hāy hāy-engīz şīvengāhumuñ
Hasret-efzā-yı sarāy-ı sūrdur her nagmesi
5. Na^ere-yi can-sūzuma k'āheng iderler kudsiyan
Hayret-endāz-ı cinān u hūrdur her nagmesi
6. Nāle-yi nākūs-ı deyr-i dilde var bir şūr kim
Neşve-bahş-ı şīre-yi engūrdur her nagmesi
7. Gūş-ı erbāb-ı dile NEHCĪ sarīr-i hāmemeñ
Hem nevā-yı nāy hem tanbūrdur her nagmesi

398.

Fā^eilātūn / fā^eilātūn / fā^eilātūn / fā^eilūn

1. Oldı dil nakşuñla mālāmāl vuslat hānesi
Düşdi ey Yūsuf-cemāl ammā yine bīgānesi
2. Ben Zelhāda hücūm-ı h^vāhişi buldum hicāb
Yohsa biñ Yūsuf olurdı derdünüñ dīvānesi
3. Gam-giyāh-ı huşka döndürdükce cism-i zārı dil
Būlbül-i ıışkuñ olur hāşāk-i bend-i lānesi
4. Nagme-yi sūzumla varsa gülşene peyk-i sabā
Şem^e-i tāb-efşān olur gül būlbūli pervānesi
5. NEHCİYĀ feyz-i mahabbet sırrını nutkuñ yine
Āleme fāş itdi ey bezm-i ezel mestānesi

3 nagmesi: zerresi T.

398 : 85^b P, 83^b T, 74^a AH, 88^b Ü₁, 89^a Ü₂, 55^b Ü₃.

1 nakşuñla: vasluñla P, Ü₁.

399.

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Açılmış şād olup bülbül gül-i gülzârı gördüğ mi
Seninçün zeyn olan pîrâmeninde hârî gördüğ mi
2. Görince anlamış nâ-mahremiyyet kendüde bülbül
Meger kim zahm-ı hâr için degülmiş zârı gördüğ mi
3. Tutuldu mihrine çün ol da tutdı cevrine gâyet
Dili gördüğ mi n'itdi ey sabâ dildârı gördüğ mi
4. Yazılmış safha-yı rüyında suhf-ı hüsnüñ âyâtı
Tolanup sūyına cedvel çeken pergârı gördüğ mi
5. Eser kim zâhir oldı gördük anı bir mü'esserden
Mü'esser kim butün-ı mazhar u âsârı gördüğ mi
6. Tutarsın nabzını teşhîs-i derd için tabîbâ lik
Şifâyı gizleyen ol illet-i bîmârı gördüğ mi
7. Düşüp semt-i harâbâta yapışdı dâmen-i pîre
Tagıtdı akl ü fikri NEHCİ-yi hüşyârı gördüğ mi

400.

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

1. Niçe bir mâni'-i vuslat ola çıksun cânı
Çıkar ol pîrehenünğden beden-i uryânı
2. Bâgban seyre çıkarsun da nihâl-i servin
Togrı turmaga yanuğda gör-e var mı cânı
3. Gülşene arz-ı cemâl it de temâşâ eyle
Bülbülün diñle nedendür güle bu efgânı
4. Vasluñı sîne-yi mecrûhuma merhem didiler
Gel tabîbüm görelüm var mı bunuñ dermânı

399 : 91^a P, 87^b T, 78^b AH, 94^a Ü₁, 92^b Ü₂, -Ü₃.

400 : 86^b P, -T, 74^b AH, 89^b Ü₁, 89^b Ü₂, -Ü₃.

5. Ser-i kũyuñ tolanur hayli zamandur NEHCİ
Hİç bilür misin ola kimdür o ser-gerdānı

401.

Mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün / mefā'ılün

1. Yine aldı ele gül-āteşīn ol la'ı fincānı
Görince bülbül-i müştāk-ı zāruñ kaynadı kanı
2. Sabādan gūş idüp sırr-ı dehānuñ nüktetin gunça
Açıldı tutmadı rāzın niğārā teng imiş cānı
3. Leb-i pür-feyz-i can-bahşuñ yanında ağıza almak
Ne mümkün bir katı taş pāresidür la'ı-i rummānı
4. Gamuñla girye āgāz eylesem cānā salındurmaz
Sirişküm kirpigine katre-veş deryā-yı ʿummānı
5. Ağırladı varınca bir ayagıyla bizi basdı
Bugün pīr-i mugānuñ NEHCİ başdan aşdı ihsānı

402.

Mef'ülü / mefā'ılün / mef'ülü / mefā'ılün

1. Bir ʿahd ile nūş itdük peymāne-yi cānānı
Elden komaduk hİç ol peymāne vü peymānı
2. Şol mest-i elestüz kim bu mülk-i fenā varın
Görmez gözümüz hergiz terk eylemişüz cānı
3. Bir zerresini şemsün hİç göremedi huffāş
Bir zerrede seyr itdük hurşīd-i dırahşānı
4. Bul ismi tılısmın boz bu sūret ü resmün kim
Feth ola müsemmānuñ gencīne-yi pinhānı

401 : 87^b P, 85^a T, 75^b AH, 90^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 aldı: alduñ Ü₁.

402 : 90^a P, 86^b T, 78^a AH, 93^a Ü₁, 92^a Ü₂, -Ü₃.

1 bir: biz Ü₁.

5. Kim sūret-i Rahmānı görmek dilese NEHCİ
Can gözin açup görsün āyīne-yi insānı

403.

Mefʿülü / mefāʿilün / fe ū lün

1. Ey kām̄eti serv-i nāz-ı maʿnī
Vʿey kaddi çimen-tırāz-ı maʿnī
2. Hem dilber-i şūh-sūret-ārāy
Hem şāhid-i dil-nevāz-ı maʿnī
3. Hirmen-kede-yi niyāza āteş
Her nādire ʿişve-sāz-ı maʿnī
4. Gāretger-i hānemān-ı canhā
Her şīve-yi Türk-tāz-ı maʿnī
5. Pervāne-yi ʿışka saldı hüsnuñ
Sad āteş-i dil-güdāz-ı maʿnī
6. ʿUşşāka mecāzdan tutup sāz
Olduñ yine perde-sāz-ı maʿnī
7. Gösterdi hakīkati ʿayānen
Mirʾāt-ı safā mecāz-ı maʿnī
8. Bu vech ile sad hezār Leylā
Hüsnuñden ider niyāz-ı maʿnī
9. Ehl-i dile ebruvānuñ ey māh
Mihrābgeh-i namāz-ı maʿnī
10. Ser-beste o nūkte-yi dehānuñ
Sad bāb-ı küşāde rāz-ı maʿnī
11. Hep feyz-i lebūñden oldu NEHCİ
Üstād-ı suhan-tırāz-ı maʿnī

403 : 84^a P, 82^b T, 72^b AH, 87^a Ü₁, 87^b Ü₂, -Ü₃.
3 niyāza: niyāz-ı T.

404.

Mef'ülü / mefâ'ilün / fe'ülün

1. Süret mi bu yâ cemâl-i ma'nî
Mecmû'a-yı bâ-kemâl-i ma'nî
2. Ma'nâyâ bu süret oldı mir'ât
Ma'nâda velî cemâl-i ma'nî
3. Mir'ât ile 'aksün ittihâdı
Hem süret ile visâl-i ma'nî
4. Ma'nâ-yı cemâl-i cilve-sâzı
Hem gamze-zen-i celâl-i ma'nî
5. Zî-hüsni ü cemâl-i 'âlem-ârây
Zî-bende-yi hatt u hâl-i ma'nî
6. 'Uşşâka açıldı rüy-ı vuslat
Ferhunde huçeste-fâl-i ma'nî
7. Görindi bu yüzden ahsen ü sa'd
Ehl-i dile hasb-i hâl-i ma'nî
8. Mu'ciz bu ki yazdı ebruvânun
Bir bedre iki hilâl-i ma'nî
9. Vechi ki güneşden âşkâre
NEHCİ kim ider su'âl-i ma'nî

405.

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Çekdi semâyâ meş'al-i âteş-nisârını
Âhum bu gice aldı sipihrûn hisârını
2. Deryâ-yı eşk-i girye-yi tûfan-hurûşumun
Emvâcı yıkdı tāk-ı zer-endüdekârını

404 : 84^a P, 82^a T, 72^b AH, 87^a Ü₁, 87^b Ü₂, -Ü₃.

405 : 89^b P, 86^a T, 77^a AH, 92^a Ü₁, 91^a Ü₂, -Ü₃.

3. Şevkiyla dil ki oldı hadā-bend-i rāh-ı ıışk
İtdi güsiste üştür-i gerdun mehārını
4. Hengāme-yi cünūna girüp germ-i na°re-cüş
Bozdı bisāt-ı şu°bede-yi hod°akārını
5. NEHCİ dilr-i himmetümüş dest-i gayreti
Çözdi nitāk-ı mıntaka-yı halkadārını

406.

Mef°ülü / mefā°lün / mef°ülü / mefā°lün

1. Āyīnede seyr itdüm bir sūret-i zībāyı
Didüm nice bulduş sen bu vuslata tenhāyı
2. Didi olur āyīne görüp olan āyīne
Ol sen de her āyīne bak ne göresin ayı
3. Pervāne gelür şem°a kim nefy-i vücūd ide
İsbāt-ı kemāl itdi ne eyledi pervāyı
4. Pervāneleri gördüm bir şem°a yanarlar hep
°Işk āteşine ben de yakdum dil-i şeydāyı
5. NEHCİden işit bi'llah şerh-i gam-ı cānānı
Bu söze nedür sözüş diñle nefes-i nāyı

3 hadā-bend: Hudā-bend P, T, Ü₁, Ü₂.

406 : 90^b P, 86^b T, 78^a AH, 93^b Ü₁, 92^a Ü₂, -Ü₃.

3 gelür: gelüp Ü₁.

Rubā'īyyāt*

407.

Ahreb

1. Bir dil ki bulup safā ola gayb-nümā
Āyīne-yi ma'nīdür o lā-rayb-nümā
2. Levh-i dile urmayan safā saykalını
Elbette cihanda ol ola gayb-nümā

408.

Ahreb

1. 'İlm ile eger olursa İbn Sīnā
Yā hikmet ile Aristotalis nihā
2. Bir harfini 'ıškuñ bilemez olmaya tā
Tıfl-ı dile cā künc-i debistān-ı fenā

409.

Ahreb

1. Ey matlab-ı cān ile olan 'ilm-i bakā
Gel mekteb-i 'ıška gel okı ders-i fenā
2. Ol tıflek-i bī-zeban tutup hāmūşī
Sil levh-i dili koma elif be te tā

* Başlık: -T, Rubā'īyyāt Bi-smi'llāhi'r-rahmāni'r-rahīm AH, Bi-smi'llāhi'r-rahmāni'r-rahīm P, Ü₁.

407 : 100^b P, 97^b T, 91^b AH, 103^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 elbette: elbetde T.

408 : 100^b P, 97^b T, 91^b AH, 103^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 'ıškuñ bilemez: bilemez 'ıškuñ Ü₁.

409 : 100^b P, 97^b T, 91^b AH, 103^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 matlab: matlabı Ü₁.

410.

Ahreb

1. Gir mekteb-i ʿiṣka al ele levh-i safā
Çek harf-i vücūda ser-be-ser hatt-ı fenā
2. Ger cām-ı cihan-nümāsı var ise Cemūḡ
Bak sen de dile kʿāyīnedür gayb-nümā

411.

Ahreb

1. Şol menba^c-ı mā ki andadur feyz-i bakā
Can çeşmesi gibi zulmet olmuş aḡa cā
2. Zīr-i kademindedür o Hızr-ı ʿiṣkuḡ
Vāsıl olamazsın itmeyince seri pā

412.

Ahreb

1. Şol murg-ı şeref kʿolanda ol cilve-nümā
Tālib bulunurdı zıllına şāh u gedā
2. Bildük ki külāh-ı fakr imiş şimdi bizüm
Kondı serümüz üstine ol ʿālī-Hümā

413.

Ahreb

1. Ey dil sebep-i tefrīkadur tāc u kabā
Bir rind-i kalender ol geyüp köhne ʿabā

410 : 100^b P, 97^b T, 91^b AH, 103^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

411 : 101^a P, 97^b T, 91^b AH, 103^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃

412 : 101^a P, -T, 92^a AH, 104^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

413 : 101^a P, 98^a T, 92^a AH, 104^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Bas dāyire-yi fakra kadem bī-gam u kayd
Ol şāh-ı cihan-penāh-ı evreng-i safā

414.

Ahreb

1. Ey vāzi^c-i kubbe-yi fenā itme şitāb
Yap yap ko harābāt evine sedd ile bāb
2. Ol hāneye vaz^c idince bir seng dūrüst
Ma^cmūre-yi sad hezār dil eyle harāb

415.

Ahreb

1. Bīmār olalı gamuñla bu cān-ı garīb
Hep hançer-i āzāruñ olur aña nasīb
2. *Kānūn Şifā*-yı ıışkda böyle imiş
Kim hastaya zahmetle ıilāc ide tabīb

416.

Ahreb

1. Ta^cdād-ı tenevvü^cāt virür saña firīb
Aç çeşm-i şuhūdı kim gör-e lübb-i lebīb
2. Salmış harem ü büt-kedeye şūrını ıışk
Hep mescid ü deyrde iden cilve habīb

414 : 101^a P, 98^a T, 92^a AH, 104^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 vāzi^c-i: vāzi^ca T / fenā: semā Ü₁.

415 : 101^a P, 98^a T, 92^a AH, 104^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

416 : 101^b P, 98^a T, 92^a AH, 104^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 çeşm-i: -Ü₁.

417.

Ahreb

1. Ol büt-kede-yi hüsne salan şür u şagab
Şirin-sanemün âteş-i ışkî yâ Rab
2. Pür-süz idüp nâle-yi nâkûs-ı dili
Toldurdı cihan deyrini gavgâ ile hep

418.

Ahreb

1. Ol gamze-yi ser-fizün eyâ şekker-i leb
Bir gizli eser koymış idi dilde ʿaceb
2. Hün-âbe-yi eşküm eyledi tūfan-hîz
Bu fitneye ol zahm-ı nihân oldı sebeb

419.

Ahreb

1. Mey-h^vârelerüz gerek bize köhne-şarâb
Bünyâd-ı gamı ki tâ yıkup ide harâb
2. Kaldurmaga bârî bu vücūduñ bârın
Fi'l-cümle hele kuvâmuza gelsün tâb

420.

Ahreb

1. Ey ʿömri geçüp giden ne bu tavr-ı şebâb
ʿÖmrün güzerân-âbdur efkâr-ı habâb

417 : 101^b P, -T, 92^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

418 : 101^b P, 98^a T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

419 : 101^b P, 98^a T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

420 : 101^b P, -T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Turmaz yine fikr-i hāneman yapmadasın
Āb-ı güzerān üstine ey hāne-harāb

421.

Ahreb

1. Ey zālīm-i bī-emān olup mest ü harāb
°Āşıklara olmaz itdügün çevre hisāb
2. Kimden alınur idi °aceb olsa su'āl
Ol gamze-yi hūmı dökdügi kana cevāb

422.

Ahreb

1. Erbāb-ı dile oldı mücellā-mir'āt
Eşyā ki tolu °aks-i şu°ün ile sıfāt
2. Bir āyīne hem sundı bize pīr-i fenā
Kim şa°şa°azār itdi anı cilve-yi zāt

423.

Ahreb

1. Reftīm çü hem-rāh-ı Hızr der-zulmāt
Dīdīm ü °ayan geşte der-u °ayn-ı hayāt
2. Hordīm ü zedīm gūta vü an-menba°-ı nūr
el-Hak ki ne-būde est be-haber çeşme-yi zāt

421 : 102^a P, 98^b T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

422 : 102^a P, -T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

423 : 102^a P, 98^b T, 92^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

424.

Ahreb

1. Ey tālib-i feyz-i çeşme-yi āb-ı hayāt
İt tayy-ı mesālik-i hevā cāna necāt
2. İskender eger bileydi ol mā ne imiş
Tutmazdı reh-i tül u dirāz-ı zulümāt

425.

Ahreb

1. Yok hüsn ü cemāle çünki hadd ü gāyāt
Zencīri de ııškuñ öyle bī-nihāyāt
2. Kim halka-yı evveli kıyāmet devri
Ol silsileden olur mı ümmīd-i necāt

426.

Ahreb

1. Biz zehr-i ıtābında bulup bir lezzet
Cāmını peyāpey çekerüz bī-minnet
2. Ol la^ı-lebün şekkeri de gāhī şehā
Tütī-yi dile nasīb olursa devlet

427.

Ahreb

1. Ey girye-yi gam meded meded imdāt it
Bu mahbes-i kayddan bizi āzād it

424 : 102^a P, -T, 93^a AH, 104^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

425 : 102^a P, 98^b T, 93^a AH, 104^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 ol: +mı Ü₁.

426 : 102^b P, -T, 93^a AH, 104^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

427 : 102^b P, 98^b T, 93^a AH, 104^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Sen seyl-i sirişk cismi yık cān u dili
Ey sarsar-ı tünd-i āh sen ber-bād it

428.

Ahreb

1. Çık gel hele bāga ol da ey gül şen ü mest
Sen mest mey ü şarāb dahı senden mest
2. Bülbüllere cā-be-cā ider āhengi
Olup mey-i ııkuı ile hep gülşen mest

429.

Ahreb

1. Āyīnede ıaks-i rüyuı oldu bāıs
Sānī-yi ruhuı sanup olurlar bāhis
2. Bir cilve-yi hüsn eyle ki tā çeşm-i şuhūd
Ne bāıs ü bāhis göre ne hod sālīs

430.

Ahreb

1. Vāıs ki su'āl ile ıkāb eyler bahs
Monlā okıdup ders ü cevāb eyler bahs
2. Rind ise vücūdı mahv idüp levhini sāf
Hergiz ne su'āl ü ne cevāb eyler bahs

2 sen seyl-i sirişk cismi yık: yık seyl-i sirişk cismi sen P, T, Ü₁.

428 : 102^b P, -T, 93^a AH, 104^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 hele bāga: bāga hele Ü₁.

429 : 102^b P, 98^b T, 93^a AH, 105^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

430 : 102^b P, -T, 93^b AH, 105^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 okıdup ders ü: okıyup dersi Ü₁.

2 rind: rindān Ü₁.

431.

Ahreb

1. Ser-geştelügüme sanma gamdur bâ[°]is
Dem-bestelügüme yā elemdür bâ[°]is
2. Hayranluguma benüm bu deḡlü ey dil
Güftār ile hep o gunça-femdür bâ[°]is

432.

Ahreb

1. Şol rind-i kalender ki ola şāh-mizāc
Bezmine virür mey-i cām-ı la[°] ile revāc
2. Bir köhne-sifāl ile sürer ol demi kim
Cem bulsa iderdi anı ger başına tāc

433.

Ahreb

1. Gencür-ı gamuḡ ki göñlümüz eyledi genc
Geldi o güherler ele bī-zahmet ü renc
2. Kim revzen-i subha şeb-çirāḡ eyler idi
Bulsaydı eger birini bu sakf-ı sipenc

434.

Ahreb

1. Ser-menzil-i ıışka kārban eyledi göc
Bend eyledi bārı sārban eyledi göc

431 : 103^a P, 99^a T, 93^b AH, 105^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

432 : 103^a P, 99^a T, 93^b AH, 105^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

433 : 103^a P, 99^a T, 93^b AH, 105^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

434 : 103^a P, 99^a T, 93^b AH, 105^b Ü₁, 92^a Ü₂, -Ü₃.

2. Ey mest-i şeker-h^yāb-ı hevā gafleti ko
Tur sen de yūri ki reh-revān eyledi göc

435.

Ahreb

1. Çekmek de reh-i ʿışkda hem-bārını güc
Dügmek de igen reh-reve hem bārını güc
2. İtmezsem idi vedīʿa hayret ü beht
Cemmāze-yi dil çekerdi gam bārını güc

436.

Ahreb

1. Ebvāb-ı safā vü zevka meydür miftāh
Derhā-yı sürür u şevka meydür miftāh
2. Feth eylemege kapuların cān u dilüñ
Hep sūy-ı sarāy-ı ʿışka meydür miftāh

437.

Ahreb

1. Peygüle-yi gamda biz dilerdük misbāh
Sākī çıkarup tutdı heman sāgar-ı rāh
2. Kāşāne-yi ʿayşa bir çirāg eyledi kim
Pervāne-yi pür-sūhtesi şemʿ-i sabāh

435 : 103^a P, -T, 93^b AH, 105^b Ü₁, 9^a Ü₂, -Ü₃.

436 : 103^b P, 99^a T, 94^a AH, 105^b Ü₁, 9^a Ü₂, -Ü₃.

437 : 103^b P, 99^a T, 94^a AH, 105^b Ü₁, 9^a Ü₂, -Ü₃.

2 ʿayşa: ʿışka Ü₁.

438.

Ahreb, Ahrem

1. Gam sākī bizüm hūnumuzı bildi mübāh
Tārīkī-yi endīşede imdād ü necāh
2. Dök sāgara ol cevher-i pür-feyzüñi kim
Nūru'l-envār ola rūhu'l-ervāh

439.

Ahreb

1. Sākī pür idüp ol meyi sür bezme kadeh
İtsün dil ü cānı feyzi pür-nūr u ferah
2. Bir cevher-i candur ol ki dildür zarfi
Bir rüh-ı revandur ol ki cān aña şebeh

440.

Ahreb

1. Sākī bizi açmaga getür mā-yı fütüh
Maglūk-ı gamuz yetür yetür sadra şürüh
2. Ol feyzi döküp şu deñlü sīrāb it kim
Sırr-ı seriyanda kalmaya kāleb ü rüh

441.

Ahreb

1. Gülbün ki ola şāh-ı güle °ālī-kāh
Bülbül de aña lāne yapar şāh-be-şāh

438 : 103^b P, -T, 94^a AH, 105^b Ü₁, 9^a Ü₂, -Ü₃.

2 dök: ol Ü₁.

439 : 103^b P, -T, 94^a AH, 106^a Ü₁, 9^a Ü₂, -Ü₃.

440 : 103^b P, 99^b T, 94^a AH, 106^a Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

441 : 104^a P, 99^b T, 94^a AH, 106^a Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

2. Şāhāne alur destine ol sāgar-ı ʿayş
Mestāne bu hem naʿreler eyler gūstāh

442.

Ahreb

1. Mest itmiş idi bizi şehā cām-ı şuhūd
Tā ki dahı cā degül iken bāg-ı vücūd
2. Pāy-ı gamuḡa komışdı ser bu dil-i zār
Mahmūd u Ayāz iken ʿademde nā-būd

443.

Ahreb

1. Çok hānekah u medreseden istimdād
İtdüm açılup olmadı bu göñlüm şād
2. Kıldum çü der-i mey-kededen istiftāh
Ebvāb-ı dil oldı yüzüme feth ü küşād

444.

Ahreb

1. Ol şeh ki dilerdüm gehī bī-dādına dād
Gāhī de iderdi dād ile göñlümi şād
2. Hālā ki düşürdi hayrete ʿışkı beni
Yanumda bir oldı cümle bī-dād ile dād

442 : 104^a P, -T, 94^b AH, 106^a Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

443 : 104^a P, 99^b T, 94^b AH, 106^a Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

444 : 104^a P, 99^b T, 94^b AH, 106^b Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

1 ki: -Ü₁.

445.

Ahreb

1. Endiŕe ile olurdu pür-cevr ü °anīd
Cem°iyyetüme tefrika eŕhāsı bedīd
2. Çok ŕükr ki itdi ŕimdi Ye'cüc-i gama
Sākī kadeh-i bādeyi bir sedd-i sedīd

446.

Ahreb

1. Zühhāda dilā ŕekker-i hod-kāmı lezīz
Tıflāna gelür mīvelerün ħāmı lezīz
2. Rindān-ı fenā meŕreb-i zehr-aŕŕāma
Gel gör ki olur telhī-yi nā-kāmı lezīz

447.

Ahreb

1. Ol ŕire-yi engür ki gāyet hoŕ olur
Mey-hāneye geldükde mey-i dil-keŕ olur
2. Sākī ki koyup cāma sunar āb-ı hayāt
Sāgardan o dem ki nūŕ idem āteŕ olur

448.

Ahreb

1. Hurŕīd-i kadeh ne menba°-ı kām olur
Zerrāt-ı cihāna feyzi kim °ām olur

445 : 104^a P, 99^b T, 94^b AH, 106^b Ü₁, 9^b Ü₂, -Ü₃.

446 : 104^b P, 99^b T, 94^b AH, 106^b Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

447 : 104^b P, 100^a T, 94^b AH, 106^b Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

448 : 104^b P, 100^a T, 95^a AH, 106^b Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

2. Her puhteye pertevi virür neyl-i kemāl
Ger hāma düşerse hem dahı hām olur

449.

Ahreb

1. Zāhid gam ile namāza muʿtād gelür
Gitse yine biñ tefrikası yād gelür
2. Mey-hāneye rind-i ʿārif-i bī-gam-ı sāf
Mesrūr gider gelende dil-şād gelür

450.

Ahreb

1. Sākī bize cām-ı bāde-yi nābı getür
Dil-teşnelerüz meded meded ābı getür
2. Bī-hūş idüp koymaya hīç bizden eser
Kettān-ı vücūda yaʿnī meh-tābı getür

451.

Ahreb

1. Lutf it bize sākī māye-yi rūhı getür
Reşk-i mey-i subh u sāgar-ı yūhı getür
2. Tūfān-ı gamuñ telātum-ı emvācın
İşkeste iden o keşti-yi Nūhı getür

449 : 104^b P, 100^a T, 95^a AH, 107^a Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

450 : 104^b P, -T, 95^a AH, 107^a Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

451 : 105^a P, 100^a T, 95^a AH, 107^a Ü₁, 10^a Ü₂, -Ü₃.

452.

Ahreb

1. Lutf it bize sākī gel mey-i ahmeri vir
Ol la^l-i müzāb-ı sāf-ı germ ü teri vir
2. Ya^{nī} ki mes-i vücūdumuz eyleye zer
İksīr-i kesel-gūsār olan cevheri vir

453.

Ahreb

1. Bezm içre bugün dilā gör ol şem^e tırāz
Pervāne-yi ıışka saldı sad sūz u güdāz
2. Bī-güft ü şinīd itdi beyan sūz-ı dilin
Bī-kavl ü zeban ıāşıkına söyledi rāz

454.

Ahreb

1. Meclisde bugün ki mutrib-i perde-nevāz
ıUşşākdan eyledi ser-āgāz-ı Hicāz
2. Can nagme-yi vaslı gūş idüp itdi simā^e
Āheng-i hakikat eyledi sāz-ı mecāz

455.

Ahreb

1. Gāhī ki o çeşm-i nāz satar ıişveye nāz
Olup nigehi de dest der-kīse niyāz

452 : 105^a P, 100^a T, 95^a AH, 107^a Ü₁, 10^b Ü₂, -Ü₃.

2 mes-i: men-i Ü₁.

453 : 105^a P, 100^a T, 95^a AH, 107^a Ü₁, 10^b Ü₂, -Ü₃.

454 : 105^a P, -T, 95^a AH, 107^b Ü₁, 10^b Ü₂, -Ü₃.

455 : 105^a P, 100^b T, 95^b AH, 107^b Ü₁, 10^b Ü₂, -Ü₃.

2. Bāzār-ı mahabbeti ider şūr-engīz
Kālā-yı girişmeden zihī nāz u niyāz

456.

Ahreb

1. ʿĀrif keder-i dehr ile gamgīn olmaz
Deryā-dil olan rindde telvīn olmaz
2. Emvāc-ı peyāpey içre keştī-yi dile
Sāgar gibi bir lenger-i temkīn olmaz

457.

Ahreb

1. Gel defter-i ʿışkı gör hisāba sıgmaz
Bir harfi yazılsa biḡ kitāba sıgmaz
2. Nūh kubbe ki kem habābıdur bu bahruḡ
Bahr ise ʿayan bu kim habāba sıgmaz

458.

Ahreb

1. Biz tekye-yi ʿışka kim bir er abdālüz
Ne māyil-i māl ü nāyil-i ikbālüz
2. Sancak çekerüz verā-yı bām-ı ʿarşa
Her çend reh-i mihnet ü gama pā-mālüz

456 : 105^b P, 100^b T, 95^b AH, 107^b Ü₁, 10^b Ü₂, -Ü₃.

457 : 105^b P, 100^b T, 95^b AH, 107^b Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

458 : 105^b P, 100^b T, 95^b AH, 107^b Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

2 her çend reh-i: her çend ki rāh-ı P, T, AH, Ü₁, Ü₂.

459.

Ahreb

1. Bizler ki harābāt rehi reh-reviyüz
Bu yolda fenā rehberinüñ pey-reviyüz
2. Gel şevketümüz gör ki bugün mey-kedede
Bī-hayl ü haşem mülk-i Cemünñ Husreviyüz

460.

Ahreb

1. Bu dār-ı fenāda bir niçe mihmānuz
Meşgūf-ı kerem-fezāyı mīzbānuz
2. Āmāde-yi h^vān-ı hāsıyuz vuslatınunñ
Mevkūf u murākıb-ı dem-i fermānuz

461.

Ahreb

1. Ger velvele-yi kūs u ger bang-i ceres
Tut gūş-ı dili virür hakikatden ses
2. Ger reh-rev iseñ nāleler it pest ü bülend
Ger vāsıl iseñ menzile ötme sesi kes

462.

Ahreb

1. Ümmīd-i visāl ile düşüp cāna heves
İtmekde idük bir niçe tflāna heves

459 : 105^b P, -T, 95^b AH, 108^a Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

460 : 100^b T, 96^a AH, 108^a Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

461 : 106^a P, 100^b T, 96^a AH, 108^a Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

462 : 106^a P, 101^a T, 96^a AH, 108^a Ü₁, 11^a Ü₂, -Ü₃.

1 Birinci mısra T'de ikinci mısradır.

2. Çün semt-i harābāta düşürdi bizi ışk
Yad oldı ümīd kaldı bīgāne heves

463.

Ahreb

1. Urdukca çeker hūn dil olmakla mūmās
Pür-jeng ola āyīnesi eyler mi kıyās
2. Ol hañer-i ser-tīzini bilmem ne tutar
Bir cevher-i elmāsdur ol tutmaz pās

464.

Ahreb

1. Ruhsāruñ olup yakardı cānı āteş
Şimdi dile urdı hem duhānı āteş
2. Hoş la^l idi can-fezā lebüñ līk şehā
Girmez ele ser-be-ser ki kānı āteş

465.

Ahreb

1. †ıřkuñ ki dile saldı nihānı āteş
Yandurđı komadı cism ü cānı āteş
2. Ger böyle kalursa sīnede sūz-ı gamuñ
Korkum bu tutar bütün cihānı āteş

463 : 106^a P, 101^a T, 96^a AH, 108^a Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

464 : 106^a P, -T, 96^a AH, 108^b Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

465 : 106^a P, 101^a T, 96^a AH, 108^b Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

466.

Ahreb

1. Hâtırda cihan fikri elem olmasa kâş
Endîşe virür kesel o hem olmasa kâş
2. Gösterse safâ yüzün bize saykal-ı cām
Āyîne-yi dilde jeng-i gam olmasa kâş

467.

Ahreb

1. Ey şihne-yi dāniş it yeter cānı halās
Çak pāy-ı karāruñı ʿadem dārına bas
2. Hep hāsılını itdi gama bād-ı hevā
Mülk-i dili şāhinşeh-i ʿışk eyledi hās

468.

Ahreb

1. Āgāze-yi sâz-ı ʿıška cān eyledi raks
Ol zevk ile cism-i nā-tüvān eyledi raks
2. Bir velvele saldı şūr-ı dil ʿāleme kim
Mest oldı heman kevn ü mekân eyledi raks

469.

Ahreb

1. Ey āh yeter bizi emān eyle halās
Ey girye meded sen de hemān eyle halās

466 : 106^b P, 101^a T, 96^b AH, 108^b Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

467 : 106^b P, 101^a T, 96^b AH, 108^b Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

468 : 106^b P, 101^a T, 96^b AH, 108^b Ü₁, 11^b Ü₂, -Ü₃.

469 : 106^b P, 101^b T, 96^b AH, 109^a Ü₁, 12^a Ü₂, -Ü₃.

2. Bu girye vü āh elinden al koyma bizi
Ey hayret-i gam meded emān eyle halās

470.

Ahreb

1. İkbāl-i derūñ oldı şehā boynuma farz
Can virmeyi hod yoluñda dil añladı karz
2. Ol gün ki kodum sıdk ile dergāhuña yüz
İhlāsım o dem itdi saña hālūmi ʿarz

471.

Ahreb

1. Virdüm yile cümle hānemān ise garaz
Cevrūñ komadı tāb u tūvān ise garaz
2. Dil vakf-ı gamuñ hāk-i derūñ cism-i nizār
Kurbānuñ olam eger ki cān ise garaz

472.

Ahreb

1. Bir būse ki olmaz dü cihān aña ʿivaz
Erzān idi ger laʿli vire cāna ʿivaz
2. Ger feyz-i lebi virürse bu mürdeye can
Bi'llah ki bulunmaya bu ihsāna ʿivaz

470 : 106^b P, 101^b T, 96^b AH, 109^a Ü₁, 12^a Ü₂, -Ü₃.

471 : -P, -T, 96^b AH, 109^a Ü₁, 12^a Ü₂, -Ü₃.

1 yile: yolına Ü₁, Ü₂ / cevruñ: ʿışkuñ Ü₁, Ü₂.

2 cism-i nizār: ten-i zār Ü₁, Ü₂.

472 : 107^a P, 101^b T, 97^a AH, 109^a Ü₁, 12^a Ü₂, -Ü₃.

2 ʿivaz: garaz T.

473.

Ahreb

1. Geldi o mehüñ sanma ruh-ı hübına hat
Ol safha-yı ruhsāre-yi mergübına hat
2. Hep cümle mekātib eyledi bendlerin
Sultān-ı cemāli yazdı mektübına hat

474.

Ahreb

1. Bagdāda çekilmiş ki o bir cedvel-i şat
Pür-zīver idüp tutmuş anuñ üstini bat
2. Bagdād nedür ʿarızıdur ol sanemüñ
Yā ol şat-ı pür-bat aña şatr-ı ruh u hat

475.

Ahreb

1. Hattını yazup sevādına itdi galat
Koymadı gözüm fuʿādına itdi galat
2. Ol iki satır sevāduñ imlāsı ile
Gelmedi dilüñ de yādına itdi galat

476.

Ahreb

1. Zīver idinüp zühd ü riyāyı vāʿiz
Meclisde iderse hod-nümāyı vāʿiz

473 : 107^a P, 101^b T, 97^a AH, 109^a Ü₁, 12^a Ü₂, -Ü₃.

474 : 107^a P, -T, 97^a AH, 109^a Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

475 : 107^a P, 101^b T, 97^a AH, 109^b Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

476 : 107^a P, 101^b T, 97^a AH, 109^b Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

2. Rindān-ı harābāt ile bahs eyleyemez
Kim görmedi hīç fenn-i fenāyı vā°iz

477.

Ahreb

1. Dil-beste-yi zīver ü kabādur vā°iz
Üftāde-yi mizlak-ı riyādur vā°iz
2. Satar o metā°ı halka kim kendüde yok
Dellāl-i dükānçe-yi hevādur vā°iz

478.

Ahreb

1. Ser-cüş-ı şarāb-ı vasldur cāna simā°
Pervāz-ı makām-ı asldur cāna simā°
2. Pür-hāy-ı küşād u nasldur cāna simā°
Da°vā-yı hevā-yı fasldur cāna simā°

479.

Ahreb

1. Çünkim eser-i hālet imiş cāna simā°
Pes vācib olur °ışk ile rindāna simā°
2. Gör sırrı ki āşnā düşer bezm-i dile
Şevk ile girüp eylese bīgāne simā°

477 : 107^a P, 102^a T, 97^a AH, 109^b Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

478 : 107^a P, 102^a T, 97^b AH, 109^b Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

479 : 107^b P, 102^a T, 97^b AH, 109^b Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

480.

Ahreb

1. Cismi götürür mertebe-yi cāna simā°
Cānı yetürür menzil-i cānāna simā°
2. Çok derler açar cānib-i °irfāna simā°
Ammā ne ider kāleb-i bī-cāna simā°

481.

Ahreb

1. İnsānı çeker meclis-i °irfāna simā°
Bī-derdī ider taşraya yabana simā°
2. Cānı düşürür āteş-i sūzāna simā°
Pervāne ider şem°-i fūrūzāna simā°

482.

Ahreb

1. Çün şem°-i mahabbet uyarur cāna simā°
Mümkin mi bu kim itmese pervāne simā°
2. Tut āb u hevā-yı °ışka çarh-ı dilūñi
Dön şevk ile eyle āsyābāne simā°

483.

Ahreb

1. NEHCİ ne şarāb-ı vasl imiş cāna simā°
Mest itdi kodı seni ki dīvāne simā°

480 : 107^b P, -T, 97^b AH, 110^a Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

481 : 107^b P, 102^a T, 97^b AH, 110^a Ü₁, 12^b Ü₂, -Ü₃.

482 : 107^b P, -T, 97^b AH, 110^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

483 : 107^b P, 102^a T, 97^b AH, 110^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Sal na'ce-yi mestānelerüñ eflāke
Görsün nic'olur felek de mestāne simā°

484.

Ahreb

1. Sākī bize eyleme mey-i nābı dirīg
Dil-teşnelerüz teşnelere ābı dirīg
2. Bezl eyle o feyz-i cūduñı itme meded
Ey mihr-i kerem zerrelere tābı dirīg

485.

Ahreb

1. Eyler mi idi lutfını bīmāra dirīg
Yā merhemini olana pür-yara dirīg
2. Zahm-ı dili merhem yeñiden yaraladı
Bu derde tabīb idemedi çāre dirīg

486.

Ahreb

1. İtsem dir idüm kayd-ı cihandan fārig
Bu göñlümi belki fikr-i candan fārig
2. Bir āteş-i dil-sūz salup hırmenine
°İşkuñ kodı anı ĩn ü āndan fārig

484 : 108^a P, 102^a T, 98^a AH, 110^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

485 : 108^a P, 102^b T, 98^a AH, 110^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

486 : 108^a P, 102^b T, 98^a AH, 110^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 fikr-i: fikret-i T.

487.

Ahreb

1. Dil bahr-ı gamuḡda oldu pākāna sadeḡ
İster ki ide gevher-i yek-dāne sadeḡ
2. Ebr-i keremūḡ feyzini gözler sākī
Elbette tutar kendüyi Nīsāna sadeḡ

488.

Ahreb

1. Deryā-yı gamuḡ çünki bün-i sāfına sāḡ
Dür-dāne-yi ʿıḡka cān u dildür esdāḡ
2. Ebrin salar elbette bahār-ı rahmet
Cevrin ider elbette sehāb-ı eltāḡ

489.

Ahreb

1. Buldı şeref-i mertebe-yi ʿizz-i selef
Çünkim selef pey-rev olan hayr-ı haleḡ
2. Bir şāh-rehe çekdi bizi pīr-i fenā
Kim gitmiş idi ey dil aḡa şāh-ı Necef

490.

Ahreb

1. Deryā-yı dilin NEHCİ-yi ferzāne-yi ʿıḡk
Pür-mevc idüp gör ki o mestāne-yi ʿıḡk

487 : 108^a P, 102^b T, 98^a AH, 110^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

488 : 108^a P, -T, 98^a AH, 110^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

489 : 108^b P, 102^b T, 98^a AH, 110^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

490 : 108^b P, -T, 98^b AH, 111^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Zeyn itdi kenār-ı nazma hırmən hırmən
Pākīze vü ter-gevher ü dūr-dāne-yi ʿışk

491.

Ahreb

1. Ol dem gam-ı laʿlūğ ile pūr hāne-yi ʿışk
Toldı dil ü can gevher ü dūr-dāne-yi ʿışk
2. Bend itdi tılısm-ı hayret ey şeh olalı
Dil genc-i mahabbetünle vīrāne-yi ʿışk

492.

Ahreb

1. Sākī alıcak destine peymāne-yi ʿışk
Çıkdı felege naʿre-yi mestāne-yi ʿışk
2. Deryā-yı kefi dizdi kenār-ı bezme
Pūr-laʿl-i teri gevher-i yek-dāne-yi ʿışk

493.

Ahreb

1. NEHCİ gibi gelmedi tarab-hāne-yi ʿışk
Bünyād olalı dehre vü gam-hāne-yi ʿışk
2. Gülzār-ı neşāt-ı vuslata bülbul-i zār
Kāşāne-yi hüzn ü hecre pervāne-yi ʿışk

491 : 108^b P, 102^b T, 98^b AH, 111^a Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

492 : 108^b P, 102^b T, 98^b AH, 111^a Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

493 : 108^b P, -T, 98^b AH, 111^a Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

494.

Ahreb

1. Deryā-yı dile ki katre olmaz eflāk
Tūfānı koparsa da kederden yine pāk
2. Gelmez o safāsına hanel her ne kadar
Seyl-ābe-yi gam üstine dizse hāşāk

495.

Ahreb

1. Levh-i dil-i derd-cūya dem dem bī-bāk
Tīg-ı sitemüñ çekse sad-ender-sad çāk
2. Ol vefk-ı şerīfi idinüp bāzū-bend
Oldur taleb-i murāda çüst ü çālāk

496.

Ahreb

1. Şol dil ki hadeng-i āhına çarh-ı felek
Kat kat siperin tutsa delerdi bī-şek
2. Ol kaşı kemān itdi nişan tır-i gama
Pey-der-pey aña geçmede şimdi nāvek

497.

Ahreb

1. Ey dil men-i zār-ı mübtelāyı görseñ
°İşk ile bu çekdügüm belāyı görseñ

494 : 109^a P, 103^a T, 98^b AH, 111^a Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

2 o: ol Ü₁.

495 : 109^a P, -T, 98^b AH, 111^b Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

2 oldur: olur P, Ü₁, Ü₂.

496 : 109^a P, 103^a T, 99^a AH, 111^b Ü₁, 5^b Ü₂, -Ü₃.

497 : 109^a P, 103^a T, 99^a AH, 111^b Ü₁, 5^a Ü₂, -Ü₃.

2. Bilmem nice ŧuha mbtelsın ŧimdi
Grsem biricik de ibtily grsem

498.

Ahreb

1. Rz zre ŧebi yeter ki efzn itdn
Bu dyireden o rub^c brn itdn
2. Pergr tutup heman yine merkezde
Grsem sanem ki Leyl Mecnn itdn

499.

Ahreb

1. Eŧkl-i ŧu'nuŧ ile pr-ŧevk- visl
Dnmekde felek nite ki fns- hayl
2. Pervne-yi pr-szuŧ olan bu dil-i zr
Prmenn ko dnsn ey ŧem^c-i ceml

500.

Ahreb

1. Ne dn  ne yn idi bu mŧkil hl
Kim eyleye katl-i merdmn ola hall
2. Ol eŧm-i siyh- mestden olsa hisb
Ol gamze-yi cellda olınsaydı su'l

498 : 109^a P, 103^a T, 99^a AH, 111^b ₁, 5^a ₂, -₃.

499 : 109^b P, -T, 99^a AH, 111^b ₁, 5^a ₂, -₃.

2 prmenn: prmennde ₁.

500 : 109^b P, 103^a T, 99^a AH, 112^a ₁, 5^a ₂, -₃.

501.

Ahreb

1. Bir rişte-yi pür-^çukde olup tül-i emel
Ben subha-yı sad-dâne sanurdum evvel
2. Bir cām-ı girih-güşâ sunup pîr-i mугan
Hep ^çukdelerin müşkilümün eyledi hall

502.

Ahreb

1. Ey mihr-i sipihr-i ^çilm ü fazl u efdāl
Kān-ı kerem ü bahr-ı himem ebr-i nevāl
2. Feyz-i keremünle ceyb ü dāmān-ı ümīd
Olsa yiridür gevher ile mālāmāl

503.

Ahreb

1. Cem gitdi kodı cihāna cāmı kurı nām
Olmazdı eger rind ise dil-beste-yi cām
2. ^çĀrif aña dirler ki düşüp mey-kedeye
Bir köhne sifāl ile ide zevk-ı mūdām

504.

Ahreb

1. Ben fikri berīd-i rāh-ı peygām itmem
Tā güş-ı nevīd-i peyk-i ilhām itmem

501 : 109^b P, 103^a T, 99^a AH, -Ü₁, 5^a Ü₂, -Ü₃.

502 : 109^b P, 103^b T, 99^b AH, 112^a Ü₁, 5^a Ü₂, -Ü₃.

503 : 109^b P, 103^b T, 99^b AH, 112^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

504 : 110^a P, 103^b T, 99^b AH, 112^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Yek gāma basar ʿālem-i maʿnāya kadem
Her çend ki rahş-ı tabʿa ikdām itmem

505.

Ahreb

1. Ben ʿİsî-yi maʿnāyam ne kâleb-suhanam
Hep kuvvet-i kudsî ile gâlib-suhanam
2. Ben NEHCÎ-yi muʿciz-nefes-i nâtıkayam
ʿUrfî-revişem sanma ki Tâlib-suhanam

506.

Ahreb

1. Āgâz-ı suhan idende bî-hûş oluram
Söz söylemem igende medhûş oluram
2. Bir hâlete salmış beni germiyyet-i ʿışk
Tursam taşaram taşanda hāmûş oluram

507.

Ahreb

1. Her sūya akup revân olursam cūyam
Deryâ gibi akmasam yine dil-cūyam
2. Kāyim ki olup turam heman yirümde
Mîhrâb gibi yek cihet ü yek rûyam

505 : 110^a P, -T, 99^b AH, 112^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

506 : 110^a P, 103^b T, 99^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

507 : 110^a P, 103^b T, 99^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

508.

Ahreb

1. Ne nāyil-i kīsehā-yı Rūm u Hindem
Ne māyil-i kāsehā-yı Çīn ü Sindem
2. Bir köhne-sifāl ile der-i mey-kedede
Cerrār-ı meyem heman ki rindem rindem

509.

Ahreb

1. Ben mālik-i mülk-i ʿiṣret-i cāvīdem
Sermāye-dih-i sūrūr-i sūr u ʿīdem
2. Bir köhne-sifāl-pāre-yi pür-mey ile
Reşk-i Cem-i cām ü sāgar-ı Cem-şīdem

510.

Ahreb

1. ʿİşk ile ne deḡlü zār u mecnūn olsam
Āvāre-yi kūh u dešt ü hāmūn olsam
2. Yine men ü ʿišk dāmını ʿālemden
ʿAnkā gibi ger şehā ki bīrūn olsam

511.

Ahreb

1. Ruhsārını sākī ki çü mihr-i rahşan
Bezm içre bugün eyledi pertev-efşan

508 : 110^a P, 104^a T, 100^a AH, 112^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

509 : 110^b P, 104^a T, 100^a AH, 112^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

510 : 110^b P, 104^a T, 100^a AH, 112^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

511 : 110^b P, 104^a T, 100^a AH, 112^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Hem sāgarı da itdi aña nisbet ile
Gāhī meh-i nev ü gāhī māh-ı tāban

512.

Ahreb

1. Fikrūñle hayālūñle dil ü dīde nihan
Bulmakda idi safā velī şimdi ʿayan
2. Bīrūn u derūnı gark idüp şems-i cemāl
Mahv oldu dil ile dīde kalmadı nişan

513.

Ahreb

1. Dād u sited-i ʿışkūñ ile dilde cūnun
Ey mihr-i cemāl oldu o gāyetde fūzun
2. Bir cezbe-yi pūr-şūrum ile bī-şübhe
Mecnun ki olur Leylī vü Leylī Mecnun

514.

Ahreb

1. Ger hüsn ile Leylī ʿışka Mecnūn olsun
Tā ʿışka vu hüsne kāf eger nūn olsun
2. Hep cümle nevā-yı ʿışka dāmen-efşan
Düzdüñ sanemā bu nice kānūn olsun

512 : 110^b P, 104^a T, 100^a AH, 112^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

513 : 110^b P, -T, 100^a AH, 113^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

514 : 111^a P, 104^a T, 100^b AH, 113^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

515.

Ahreb

1. Dil teşne-yi şerbet-i zülälün olsun
Can hasta-yı lezzet-i visälün olsun
2. Olsun niçe kim olursa koy o ger bu
Tek dīdede dilberā cemälün olsun

516.

Ahreb

1. Ey mülk-i suhanda Ŝāh Mansūr olan
İklīm-i hünerde hükmi mebrūr olan
2. Dergāh-ı kabülünje olandur masrūf
Cān ile cihanda sa°y-ı meŝkūr olan

517.

Ahreb

1. Ey hulkı hasan vechi hasan nāmı Hasan
Ahsente zihī tīnet-i pāk ü rüşen
2. Zātuñ ki ola mihr-i ziyā-güster-i cūd
Bir zerre ŝümül bulmaya bende neden

518.

Ahreb

1. Zulmāt-ı gam içre kalma idüp tek ü pū
Dergāhını bul mey-kedenün gafleti ko

515 : 111^a P, 104^b T, 100^b AH, 113^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

516 : 111^a P, 104^b T, 100^b AH, 113^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

517 : 111^a P, 104^b T, 100^b AH, 113^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 ki: -Ü₁.

518 : 111^a P, 104^b T, 100^b AH, 113^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Her mugbeçe bir çirāg-ı rüşen öñüñe
Tutar tuta gör heman sen ol cānibe rü

519.

Ahreb

1. Ol gün ki çeküp cezbe-yi ıışkuñla kamu
Salduñ bizi hāk-i mihnete sūy-be-sū
2. Oldı dilümüz heşt cinandan fārig
Kim virdi bize gınā şehā ol ser-i kũ

520.

Ahreb

1. Koyan bu harābāta temel sūy-be-sū
İtmiş gilümüz birişte mey ile hem-ũ
2. hum hum çekerüz şarābı hem anuñ içün
Sākī bizi sīrāb idemez cām u sebũ

521.

Ahreb

1. Hışm ile eger o şũh olup  arbede-cũ
Tarh-ı siteme başlaya çeşm-i cādũ
2. Çün safha-yı emvāc-nümā-yı ebri
Biñ nakş-ı garīb ider o çĩn-i ebrũ

519 : 111^b P, 104^b T, 100^b AH, 113^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2 bize gınā: gınā bize T, Ü₁.

520 : 111^b P, - T, 101^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

521 : 111^b P, 105^a T, 101^a AH, 113^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 hışm ile: çeşm ile Ü₁.

522.

Ahreb

1. Sākī kuruduk katı kerem kıl bize su
Bāg-ı dile bāgbanlık it ilette ko
2. Ser-çeşme-yi feyzüñi revān it lutf it
Kılsun cereyān bu bāga hemvāre o cū

523.

Ahreb

1. Yā Rab dile derd-i ışıķı efzūn eyle
Günden güne hālını diger-gūn eyle
2. Sevdā-yı mahabbetünle ol şeydāyı
Sal vādī-yi hayret içre Mecnūn eyle

524.

Ahreb

1. Dil bahr-ı gamuñda kim düşüp sevdāya
Oldı sade-f-i sâfī-yi pür-sermāye
2. Geh rūyma açılıp çıkar hayret ile
Dem-beste gider gehī bün-i deryāya

525.

Ahreb

1. Çeşmüñ mey-i nāza olalı mey-hāne
Gamzeñ de neler içürdi gör mestāna

522 : 111^b P, 105^a T, 101^a AH, 113^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

523 : 111^b P, 105^a T, 101^a AH, 113^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

524 : 112^a P, 105^a T, 101^a AH, 114^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

525 : 112^a P, 105^a T, 101^a AH, 114^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Peymāne-yi kahrın ki peyāpey çekerüz
Ger sāgar-ı lutfın suna minnet cāna

526.

Ahreb

1. Çeşmi ki mey-i nāz ile pür-peymāne
Yok çekmege tākati yatur mestāne
2. Ammā ki virüp tāb ham-ı ebrūya
Turmaz çeker ol kemānı bī-tābāne

527.

Ahreb

1. NEHCĪ koy-a pendi gel dil-i nā-şāda
Ol derd ü belā-yı ʿışk ile muʿtāda
2. Keskükce bu deñlü Bīsütünüñ sengin
Şīrin gelür idi gör hele Ferhāda

528.

Ahreb

1. Terk itdi gönül gayrı eger cān ise de
Düşdi gamuña āteş-i sūzān ise de
2. Cām-ı sitemüh çeküp sürer bir demi kim
İtmez o safāyı Cem-i devrān ise de

526 : 112^a P, 105^a T, 101^b AH, 114^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

527 : 112^a P, -T, 101^b AH, 114^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

528 : 112^a P, 105^b T, 101^b AH, 114^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

529.

Ahreb

1. Ey nādīre-yi cihān olan pür-‘iṣve
V’ey sāhir-i bī-emān olan pür-‘iṣve
2. Sen ‘iṣveye ‘iṣvekār olaldan yir yir
Hep didiler el-emān olan pür-‘iṣve

530.

Ahreb

1. Gel levh-i cebīn-i sāfi pür-çīn itme
Ol bahr-ı safāya mevci tezyīn itme
2. Yāyına kaşuṅ ‘itāb ile virüp tāb
Tarz-ı siteme bir yeṅi āyīn itme

531.

Ahreb

1. Cādū göze esb-i ‘iṣveyi zīn itme
Sehhāra hezār fitne telkīn itme
2. Virüp eline gamze-yi hūnīnūṅ tīg
Cellādı da katl-i ‘āma ta‘yīn itme

532.

Ahreb

1. Rūma Habeşi döküp şehā çīn itme
Ya‘nī ki gurābı bāga gül-çīn itme

529 : 112^b P, 105^b T, 101^b AH, 114^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

530 : 112^b P, -T, 101^b AH, 114^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

531 : 112^b P, 105^b T, 101^b AH, 114^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

532 : 112^b P, 105^b T, 102^a AH, 114^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

2. Şāhīn-i terāzūyī berāber eyle
Mīzānı heman ki māha Pervīn itme

533.

Ahreb

1. NEHCĪ niçe bir cerīde-dārı itme
İtme bu kadar rakam-şumārı itme
2. Hükümünde ise kalem-rev-i hāmūşī
Tut hāmeñi vü bī-hüde-kārı itme

534.

Ahreb

1. Ey sāhib-i hall ü °akd olan rüşen-rāy
Her müşkile dest-i lutf ile °ukde-güşāy
2. Hall it girih-i rişte-yi ümmīdümi tā
Hall eyleye her müşkilünji lutf-ı Hudāy

535.

Ahreb

1. Gel itme esīr-i cevri idüp bī-dādı
Bir tıflek-i dīvāne-yi māder-zādı
2. Ey h^vāce-yi °akl °ıška teslim eyle
Koy sen de dili bilür misin āzādı

533 : 112^b P, -T, 102^a AH, 114^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

534 : 113^a P, 105^b T, 102^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

535 : 113^a P, 105^b T, 102^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

536.

Ahreb

1. Bu hüsn ile kıl ʿazm-i temāşā bārī
Zeyn eyle gelüp taraf taraf gülzārī
2. Hayretde koyup eyleye tā bülbüli zār
Bir hālet ile mest ide gül zārī

537.

Ahreb

1. Kıl cānib-i gülşene şehā reftārī
Seyr eyle gelüp taraf taraf gülzārī
2. Görsün o hırāmı dahı ʿāciz kalsun
Bāğuñ dikilüp yirinde servi varı

538.

Ahreb

1. Sūz ile ne dem ki dem uram pey-der-pey
Nālān oluram idüp figan hem-çün ney
2. Dem-beste olup kalanda pür cūşlugum
Ser-beste olup hurūş ider pür-hum-ı mey

539.

Ahreb

1. Akar dönerem ben baña girdāb gibi
Kaynar yanaram kebāb ü hūn-āb gibi

536 : 113^a P, 106^a T, 102^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

537 : 113^a P, 106^a T, 102^a AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

538 : 113^a P, 106^a T, 102^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

539 : 113^b P, 106^a T, 102^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 girdāb: dullāb T.

2. Söylerse dilüm zebāne āteş oluram
Ser-bestelügüm tenür-ı pür-tāb gibi

540.

Ahreb

1. Sākī getir ol saykal-ı gam-fersāyı
Sāf eyle-ye mir'āt-ı dil-i şeydāyı
2. Sen cām-ı cihan-nümāyı gel sun bize de
Hīç aḡma Cemi kevkebe-yi Dārāyı

541.

Ahreb

1. Buldum arayup ben de cihānı bir şey
Kim buldı gam infī'āl anuḡla pey pey
2. Yok kuvvet-i fi'line mu'ādil hīç anuḡ
Ol cevher-i fa'cāli biluḡ meydür mey

542.

Ahreb

1. Bezm içre virüp sāgarı pey-ender-pey
Bi'l-cümle gamuḡ defterini itdüḡ tay
2. Biz bu keremi ki sende gördük sākī
Cān ile tufeylüḡ ola biḡ Hātem-i Tay

2 oluram: -T, olur P.

540 : 113^b P, 106^a T, 102^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

541 : 113^b P, 106^a T, 102^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

542 : 113^b P, 106^b T, 102^b AH, -Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

Mu'ammeyāt*

543.

Mustafā

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Dün didüm bir tıflek-i şūha giderdi mektebe
Ne okursın dilberā söyle nedür hem saña nām
2. Nāmını pinhān idüp remz ile didi mushafuñ
Geçdi nısfından ahīri ortasın kıldum tamām

544.

°Abdu'r-Rahman

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Māyil oldum kūşe-yi ebrūsına
Çekdi sāmān u salāh u zühde sed
2. Bükdi kaddin °ābidüñ āhır tamām
Döndürüp mihrābdan koydı ebed

545.

Benām-ı Hazret-i Pīr

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Hızr-veş rāh-ı tarīkat kerde tay
Ber-ser-i rāz-ı hakīkat bürde pey

*Başlık: Mu'ammeyāt AH, Ü₁; Velehu Mu'ammeyāt T, Ü₂.

543 : 99^b P, 96^b T, 90^b AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 tıflek-i: tıfl-ı Ü₁.

544 : 99^b P, 97^a T, 91^a AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

545 : 97^a P, 94^b T, 88^b AH, 100^a Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

546.

Hasan

Mefā'ilün / mefā'ilün / fe'ülün

1. Gözüm kim bī-nihāye dökdi dāne
Ki āhır buldı vaslı bī-bahāne

547.

Beşir Nezir

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Kankı şeydālık ki bulmaz dilde yir
İde zülf-i dilberi sūret-pezir

548.

Ebū Bekr

Mef'ülü / fā'ilātü / mefā'ilü / fā'ilün

1. Verhā çü ez-kenāre-yi dilhā keşide'im
Her sū güher be-dāmen-i maksūd dīde'im

549.

Ömer

Fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Aks-i rüyün dildedür bī-iştibāh
Suyı tutmuş her taraf hurşid ü mäh

546 : 97^a P, 94^b T, 88^b AH, 100^a Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

1 bī-bahāne: bī-nihāye: P, T, Ü₁, Ü₂.

547 : 97^a P, 94^b T, 88^b AH, 100^a Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

1 pezir: pır Ü₁.

548 : 97^a P, 95^a T, 89^a AH, 100^a Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

1 dīde'im: bürde'im T, Ü₁.

549 : 97^b P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

550.

°Osman

Mef'ülü / fâ'ilâtü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Dil nâm ucından eyledi çok sa'y u ictihād
Sadra irişdi mertebesin eyleyüp ziyād

551.

°Alī

Fe'ilātün / mefâ'ilün / fe'ilün

1. Çeşmüme zâhir oldı bir ahşām
Āhırında tolındı mäh-ı tamām

552.

°Abdu'llāh

Fâ'ilātün / fâ'ilātün / fâ'ilün

1. Mihrüğe biğ cān ile dil koydı ser
Al ele cānā hele eyle nazar

553.

Yahyā

Fâ'ilātün / fâ'ilātün / fâ'ilün

1. Biz ki çün virdük hevā-yı yāra dil
Ney gibi hemdem bulursak gam degül

550 : 97^b P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

1 eyleyüp: eyledi T, Ü₁, Ü₂.

551 : 97^b P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

552 : 97^b P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

553 : 97^b P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

554.

Halil

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Sākī keremle tālib iseñ koymaga bir ad
Cām-ı şarāb-ı hālīdür añla nedür murād

555.

Yūsuf

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

1. Cünun hengāmesin arturmada çünkim dil-i şeydā
Ser-i zülfüñ tutar etrāfını günden güne cānā

556.

Mecnun

Fâ'ilätün / fâ'ilätün / fâ'ilätün / fâ'ilün

1. Rind-i nām-āver ki devr-i cāmdan mesrūr olur
Kīsesi hālī anuñ nakdi miyandan dūr olur

557.

Muhsin

Mef'ülü / fâ'ilätü / mefâ'ilü / fâ'ilün

1. Medh itdi sākī mey-kede āb u hevāsını
Bildüm ferāset ile heman müdde'āsını

554 : 97^a P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

555 : 97^a P, 95^a T, 89^a AH, 100^b Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

556 : 98^a P, 95^a T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

1 nakdi: nakd Ü₁.

557 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

1 heman: nedür T, Ü₁.

558.

Selām

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Be-rindān geşt şeyh-i şehir-i düşmen
Diğer sākī sebū vü zīr-i dāmen

559.

Cem

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Şumurdem yek-be-yek tesbīh ü dāne
Velīkin būd bā-nāmet nişāne

560.

İmām

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Tamām ez-evvel-i şeb tā be-āhır
Ne-yāmed gayr-ı nām-ı tu be-hātır

561.

İsmāʿīl

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Yandurup bāl ü perin hāke düşürdi dil-i zār
Şemʿ-veş bir dahı ger ʿarz-ı cemāl eylese yār

558 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

559 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

560 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^a Ü₂, -Ü₃.

561 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

562.

İbrāhīm

Fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlātün / fā'īlün

1. Mā ki behr-i nām-ı menzilhā be-ser āverde'īm
Ez-ser-i bāzār-ı ma'nā rāh der-dil burde'īm

563.

°Abbās

Mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün / mefā'īlün

1. Harābāt içre rind-i dürd-keşden isteyüp nāmı
Gezer çün bī-ser ü pā sāf-ı meyden dil bulur kāmı

564.

Sālih

Mefā'īlün / mefā'īlün / fe'ülün

1. Güzer ger uftedet dilrā der ān-gū
Sabā ān-hāl-i āşufte merā gū

565.

Sālih

Fe'īlātün / mefā'īlün / fe'īlün

1. Der-gamet hāl-i dil ber-āşuften
Sabr ber-şīfte tüvan guften

562 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

1 ma'nā: ya'nī Ü₁ / der-dil: ber-dil T, Ü₁

563 : 98^a P, 95^b T, 89^b AH, 101^a Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

564 : 98^b P, 95^b T, 89^b AH, 101^b Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

565 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

566.

Sālih

Feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Saklasa ger visāli candan rū
Sanma kim kala öyle perdeli ū

567.

Ahmed

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Diyār-ı gamda kaldıysa mücāvır
Bulur ola gönül bir hemdem āhır

568.

Mūsā

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Çekerken sāf-ı bāde būs-ı laʿli olmadı kâbil
O meh-veş hod olur āhır şarābuñ dürdine kāyil

569.

Mustafā

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Dile fikr-i lebündendür devā kim hastaya ey can
Tabīb olsa musāhib sūñilerün kim bulur derman

566 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

567 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

568 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, 18^b Ü₂, -Ü₃.

569 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 bulur: -Ü₁.

570.

Mahmūd

Mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün / mefāʿilün

1. Heman cānā ki ben bī-dil seri hāk-i kadem kıldum
Çü bir muhtāc idüm tācı kodum anı ehem bildüm

571.

İdrīs

Mefʿülü / fāʿilātü / mefāʿilü / fāʿilün

1. Düşen kenāra cevher-i cānın telef bulur
Deryā-yı dilde ise dūr-i bī-sadef bulur

572.

Cemīl

Feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Z-evvel-i şeb çü şemʿ şod sūzan
Katreʿī şod hemān ez-ān rīzan

573.

Halīl

Mefāʿilün / mefāʿilün / feʿülün

1. Didüm ol kūşe-yi lebde beñün var
Didi ol māh-rū kıl anı tekrār

570 : 98^b P, 96^a T, 90^a AH, 101^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

571 : 99^a P, 96^a T, 90^a AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 bulur: olur AH.

572 : 99^a P, 96^a T, 90^a AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 çü: ü AH.

573 : 99^a P, 96^a T, 90^b AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

574.

Mehmed

Fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilātün / fe°ilün

1. Aña kim zevk-ı gam-ı la°lünje oldı vāsıl
Cām-ı Cem gibi gelür pādşehüm hün-ı dil

575.

Bilāl

Mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün / mefā°ilün

1. Ne-yābī bāgban der-bāg bān u i°tidāl āhır
Bi-yāben'ger kad ü her sū-yı ez-vey i°tidāl āhır

576.

Hüsām

Mef°ülü / fā°ilātün / mef°ülü / fā°ilātün

1. Z'ān-hüsn-i bī-nihāyet bā-dil diger nigārā
Sabr u karār u ārām müşkil küned müdürā

577.

Tāce'd-dīn

Mef°ülü / mefā°ilün / fe°ülün

1. Tā can buvedem dilī ki dārem
Āşüfte berān-kadem sipārem

574 : 99^a P, 96^b T, 90^b AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

575 : 99^a P, -T, 90^b AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

576 : 99^a P, 96^b T, 90^b AH, 102^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

577 : 99^a P, -T, 90^b AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

578.

Şemī

Feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Āhır ol mihr kendüsini görüp
Müşterīyi bıraktı ayaga

579.

Velī

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Arturur nāle ile zārını
Dil eger görse ruh-ı yārını

580.

°Osman

Fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Zülfi içre cebhesin gördüm suʿāl itdüm haber
Didi °akreble kamerdür burc-ı kavısı seyr ider

581.

Ferhād

Feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Çeşm-i hün-rîzini itmiş cellād
Gör ki ser-hüş geçer ey dil feryād

578 : 99^a P, 96^b T, 90^b AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

579 : 99^b P, 96^b T, 90^b AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

580 : 99^b P, 96^b T, 91^a AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

1 kavısı: māhı Ü₁.

581 : 99^b P, 96^b T, 91^a AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

582.

Kalem

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Mā ki būdīm zi-hicret bīmār
Kademet şod be-dil-i hasta tabīb

583.

Celāl

Mef'ülü / fā'ılātü / mefā'ılü / fā'ılün

1. Z'an-māh-ı nev ki h^vāstem ez-behr-i nām-ı rāz
Zülfeş nihād ber-ruh u hāleş nümüd bāz

584.

Hamdī

Fe'ılātün / fe'ılātün / fe'ılün

1. Kim ki ebrūsına oldı māyıl
Döndi mihrābdan āhır ey dil

Ferd

585.

Mefā'ılün / mefā'ılün / fe'ülün

1. Bi-yāben'şın-i ender-hāne-yi mā
Bi-bin keyfıyyet-i mey-hāne-yi mā

582 : 99^b P, 96^b T, 91^a AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

583 : 99^b P, 97^a T, 91^a AH, 102^b Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

584 : 100^a P, 97^a T, 91^a AH, 103^a Ü₁, -Ü₂, -Ü₃.

585 : 97^a P, 94^b T, 88^b AH, 100^a Ü₁, 17^b Ü₂, -Ü₃.

